

FN's konvention om Barnets Rettigheder

Danmarks fjerde rapport til FN's Børnekomité om de foranstaltninger, der er truffet for at virkeliggøre de rettigheder, der er anerkendt i FN-konventionen af 20. november 1989 om Barnets Rettigheder

August 2008

Danmarks 4. rapport til FN's Børnekomité

Indholdsfortegnelse

I. Introduktion	9
I.A. Rapportens opbygning	10
I.B. Grønland og Færøerne.....	10
AFSNIT 1. DANMARK.....	10
II. Generelle gennemførelsesforanstaltninger (Artikel 4, 42 og 44, stk. 6).....	10
II.A. Ratifikation og forbehold.....	10
II.A.1 Protokol af 25. maj 2000 om inddragelse af børn i væbnede konflikter	10
II.A.2. Tillægsprotokol vedrørende handel med børn, børneprostitution og børnepornografi.	11
II.B. Foranstaltninger til gennemførelse af konventionens bestemmelser (Artikel 4)	11
II.B.1. Fortolkningsregler	11
II.B.2. Domstolsreformen.....	11
II.B.3. International bistand og udviklingssamarbejde.....	12
II.C. Udbredelse af kendskabet til konventionen (Artikel 42)	12
III. Definitionen af et barn (Artikel 1).....	14
IV. Generelle principper (Artikel 2, 3, 6 og 12).....	14
IV.A. Ikke-diskriminering (Artikel 2).....	14
IV.B. Barnets tarv skal komme i første række (Artikel 3)	16
IV.B.1. Varetagelse af barnets tarv inden for strafferetsplejen.....	16
IV.B.2. Varetagelse af barnets tarv inden for familieretten	16
IV.B.3. Varetagelsen af barnets tarv indenfor det sociale område	17
IV.B.4. Tidlig indsats for udsatte børn og unge	18
IV.B.5. Børn og unges sociale problemer – med fokus på skolegang og uddannelse	18
IV.B.6. Udsatte børn og unges netværk.....	19
IV.C. Barnets ret til livet (Artikel 6)	19
IV.D. Respekt for barnets mening (Artikel 12).....	19
IV.D.1. Respekt for barnets mening inden for familieretten.....	20
IV.D.2. Respekt for barnets mening ved meddelelse af dansk indfødsret.....	20
IV.D.3. Grundskolen.....	21
V. Frihedsrettigheder mv. (Artikel 7, 8, 13-17 og 37 (a)).....	22
V.A. Barnets ret til identitet, herunder statsborgerskab, navn og familieforhold (Artikel 7)..	22
V.B. Bevaring af identitet og nationalitet (Artikel 8).....	22
V.C. Ytringsfrihed (Artikel 13).....	23
V.D. Barnets ret til tankefrihed, samvittigheds- og religionsfrihed (Artikel 14)	23
V.E. Barnets ret til foreningsfrihed (Artikel 15)	23
V.F. Barnets ret til privat- og familieliv (Artikel 16).....	23
V.G. Barnets adgang til information (Artikel 17)	24
V.H. Retten til ikke at blive udsat for tortur eller anden brutal, inhuman og nedværdigende behandling eller afstraffelse (Artikel 37, litra a)	25
VI. Retten til et familieliv samt alternativ omsorg (Artikel 5, 9-11, 18, stk. 1 og 2, 19-21, 25, 27, stk. 4 og 39)	25
VI.A. Respekt for de rettigheder og pligter som barnets forældre har inden for det sociale område (Artikel 5).....	25

VI.A.1. Tværfagligt samarbejde mellem statsforvaltninger og kommuner.....	26
VI.B. Adskillelse mellem barn og forældre (Artikel 9)	26
VI.B.1. Adskillelse af barn og forældre indenfor det sociale område	26
VI.C. Familiesammenføring (Artikel 10 stk. 2)	28
VI.D. Børnebortførelse mv. (Artikel 11).....	28
VI.D.1. Internationalt samvær, forældremyndighed og bopæl.....	29
VI.D.2 Børnebortførelser	29
VI.E. Forældrenes ansvar samt bistand til forældrene (Artikel 18, stk. 1 og 2).....	30
VI.E.1. Forældrenes ansvar samt bistand til forældrene indenfor det sociale område	30
VI.E.2. Konfliktløsning i familieretlige sager.....	32
VI.F. Beskyttelse af barnet mod fysisk eller psykisk vold, misbrug mv. (Artikel 19).....	32
VI.G. Retten til beskyttelse og bistand ved forældrefravær (Artikel 20)	34
VI.G.1. Alternativ omsorg	34
VI.H. Adoption (Artikel 21).....	37
VI.H.1. Post Adoption Service.....	37
VI.H.2. Adoption i tal	37
VI.I. Beskyttelse mv. under en anbringelse (Artikel 25).....	38
VI.J. Underholdsbidrag (Artikel 27, stk. 4).....	39
VI.K. Overgreb på børn (Artikel 39).....	39
VII. Grundlæggende sundhed og velfærd (Artikel 18, stk. 3, 23, 24 og 26)	39
VII.A. Barnets ret til omsorgsforanstaltninger (Artikel 18, stk. 3)	40
VII.A.1. Dagtilbud mv.	40
VII.A. 2. Andelen af børn indskrevet i dagtilbud, SFO eller i klub	40
VII.A.3. Formålet med dagtilbudsloven	41
VII.A.4. Privat dagpleje.....	41
VII.A.5. Kombinationstilbud.....	41
VII.A.6. Brugerinformation om tilbuddene	41
VII.A.7. Støtte til børn og unge.....	41
VII.A.8. Evaluerings- og rådgivningsfunktion.....	42
VII.A.9. Tilbud om sprogvurdering af alle 3-årige	42
VII.A.10. Forældrebetaling	42
VII.A.11. Bedre kvalitet i dagtilbud.....	42
VII.A.12. Pasningsgaranti.....	42
VII.A.13. Dag- og klubtilbud over kommunegrænser	43
VII.A.14. Madordninger	43
VII.A.15. Pædagogiske læreplaner	43
VII.A.16. Privatinstitutioner	44
VII.A.17. Børnemiljøvurdering.....	44
VII.B. Fysisk og psykisk handicappede børn (Artikel 23).....	44
VII.C. (Artikel 24).....	47
VII.D. Social Sikkerhed (Artikel 26)	48
VII.D.1. Børnetilskud	48
VII.D.2. Udsatte unges uddannelses- og arbejdsmarkedsmæssige integration	49
VIII. Uddannelse, fritid og kulturelle aktiviteter (Artikel 28, 29 og 31).....	50
VIII. A. Skolegang for børn der er anbragte uden for hjemmet (Artikel 28)	50
VIII.A.1. Puljen til en særlig indsats for børn og unge	50
VIII.A.2. Puljen vedrørende det frivillige integrationsarbejde og deltagelse i idræts- og foreningslivet.....	51
VIII.B. Formålet med uddannelsen (Artikel 29)	54
VIII.B.1. Kønsroller og ligestilling.....	54
VIII.B.2. Grundskolen	55
VIII.C. Fritid og kulturelle aktiviteter (Artikel 31)	60
IX. Specielle beskyttelsesforanstaltninger (Artikel 22, 30, 32-35, 37 (b)-(d), 38, 39 og 40). 61	

IX.A. Flygtningebørn (Artikel 22)	61
IX.B. Hvervning af etniske plejefamilier (Artikel 30)	63
IX.C. Beskyttelse mod økonomisk udnyttelse (Artikel 32)	63
IX.D. Beskyttelse mod ulovlig brug af narkotika mv. (Artikel 33)	68
IX.D.1. <i>Behandling af børn og unges stofmisbrug</i>	68
IX.D.2. <i>Børn og alkohol</i>	68
IX.E. Specielle beskyttelsesforanstaltninger (Artikel 34)	69
IX.E.1. <i>Beskyttelse mod seksuel udnyttelse mv.</i>	69
IX.E.2. <i>Beskyttelse af børn og unge i forhold til Internettet og ny teknologi</i>	71
IX.F. Forebyggelse af bl.a. børnebortførelse og handel med børn (Artikel 35)	72
IX.G. Børn i strafferetsplejen (Artikel 37 (b)-(d)) og 39) <i>Anbefaling nr. 52 og 53</i>	72
IX.H. Beskyttelse af barnet i forbindelse med væbnede konflikter (Artikel 38).....	75
IX.I. Børn og retsvæsenet (Artikel 40).....	75
X. Den valgfri protokol om barnets rettigheder vedrørende inddragelse af børn i væbnede konflikter	79
X.A. Generelle gennemførelsesforanstaltninger	80
X.B. Forebyggelse (Artikel 1, 2, 4, stk. 2, 6, stk. 2).....	81
X.C. Forbud og lignende (Artikel 1, 2, 4, stk. 1 og 2)	82
XI. Den valgfri protokol vedrørende salg af børn, børneprostitution og børnepornografi 82	
XI.A. Generelle gennemførelsesforanstaltninger	82
XI.A.1. <i>Børnecomitéens konkluderende bemærkninger</i>	82
XI.B. Forebyggelse af salg af børn, børnepornografi og børneprostitution (artikel 9, stk. 1 og 2)	84
XI.B.1. <i>Politiets område</i>	84
XI.B.2. <i>Indsatsen på det sociale område</i>	86
Indsamling af viden og forskning	89
XI.B.3. <i>Pædagogiske professionsbacheloruddannelser</i>	89
XI.B.4. <i>Ansættelse af personer til at arbejde med børn</i>	90
XI.B.5. <i>Beskyttelse af børn og unge i forhold til internettet og ny teknologi</i>	90
XI.B.6. <i>Kampagnen "Stop Child Sex Tourism"</i>	91
XI.C. Forbud og lignende (artikel 3-7)	92
XI.C.1. <i>Forbud mod salg af børn, børnepornografi og børneprostitution</i>	92
XI.C.2. <i>Straffemyndighed</i>	93
XI.C.3. <i>Udlevering, international retshjælp og beslaglæggelse, konfiskation mv.</i>	93
XI.D. Beskyttelse af rettigheder for ofre, der er børn (artikel 8 og 9, stk. 3 og 4).....	93
XI.D.1. <i>Straffeprocess</i>	93
XI.D.2. <i>Andre beskyttelsestiltag</i>	94
XI.E. International assistance og samarbejde (artikel 10).....	95
XI.E.1. <i>Politimæssigt samarbejde</i>	95
XI.E.2. <i>International bistand</i>	96
XI.E.3. <i>Samarbejde vedrørende misbrug af internettet</i>	97
XI.F. <i>Andre lovgivningsmæssige instrumenter (artikel 11)</i>	97
AFSNIT 2. GRØNLAND	99
XII. Generelle gennemførelsesforanstaltninger (Artikel 4, 42 og 44, stk. 6)	100
XII.A. Ratifikation og forbehold.....	100
XII.A.1. <i>Tillægsprotokol vedrørende handel med børn, børneprostitution og børnepornografi</i>	100
XII.B. Foranstaltninger til gennemførelse af konventionens bestemmelser (Artikel 4)	100
XII.B.1. <i>Inkorporering af konventionens bestemmelser i grønlandsk lovgivning</i>	100

XII.C. Udbredelse af kendskabet til konventionen (Artikel 41 og 42)	101
XII.C.1. Uddannelse af professionelle i konventionens indhold	101
XII.D. Udarbejdelse af rapporter til FN's Børnekomité (Artikel 44).....	102
XII.E. Børnekomitéens bemærkninger (artikel 44).....	102
XII.E.1. Ad komitéens konkluderende bemærkninger, afsnit 16-17, vedrørende dataindsamling	102
XII.E.2. Ad komitéens konkluderende bemærkninger, afsnit 18-19, vedrørende den nationale ressourcefordeling til børn.....	102
XII.E.3. Ad komitéens konkluderende bemærkninger, afsnit 40 – 41, vedrørende sundhed og service på sundhedsområdet	103
XII.E.4. Ad komitéens konkluderende bemærkninger, afsnit 42 – 43, vedrørende mental sundhedsservice.....	103
XIII. Definitionen af et barn (Artikel 1).....	103
XIII. A. Idømmelse af fængselsstraf og frihedsberøvelse i øvrigt.....	104
XIII.B. Myndighedsalder	104
XIII.C. Formueretlig handleevne	104
XIII.D. Foreningsdannelse	105
XIII.E. Religionsfrihed.....	105
XIV. Generelle principper (Artikel 2,3,6 og 12)	105
XIV.A. Ikke-diskrimination (Artikel 2)	105
XIV.B. Barnets tarv skal komme i første række (Artikel 3)	105
XIV.C. Retten til liv, overlevelse og udvikling (Artikel 6).....	105
XIV.C.1. Dødsfald ved henrettelser.....	105
XIV.C.2. Dødsfald ved dødsstraf.....	105
XIV.C.3. Dødsfald som følge af sygdom, for eksempel HIV/AIDS, malaria, tuberkulose, polio, leverbetændelse og infektionssygdomme.....	105
XIV.C.4. Dødsfald ved trafikuheld og andre uheld	105
XIV.C.5. Dødsfald som resultat af forbrydelse	106
XIV.C.6. Selvmord.....	106
XIV.D. Respekt for barnets mening (Artikel 12).....	106
XIV.D.1. Høring af barnet ved afgørelser om forældremyndighed og adoption.....	107
XIV.D.2. Adoption	107
XIV.D.3. Forældremyndighed og samvær.....	107
XIV.D.4. Navn	107
XIV.D.5. Foreninger for børn og unge.....	107
XIV.D.6. Skoler med uafhængige elevråd	108
XV. Frihedsrettigheder mv. (Artikel 7, 13-17 og 37 (a)).....	108
XV.A. Personregistrering ved fødsel (Artikel 7)	108
XV.A.1. Faderskab	108
XV.B. Ytringsfrihed (Artikel 13).....	108
XV.B.1. Ungdomsparlamentet	108
XV.C. Barnets ret til tankefrihed, samvittigheds- og religionsfrihed (Artikel 14).....	108
XV.D. Barnets ret til foreningsfrihed (Artikel 15).....	108
XV.E. Barnets ret til privat- og familieliv (Artikel 16).....	108
XV.F. Barnets ret til information (Artikel 17)	108
XV.G. Barnets ret til beskyttelse mod tortur eller anden nedværdigende behandling (Artikel 37 (a))	109
XV.G.1. Tortur.....	109
XV.G.2. Hårdhændet, umenneskelig og nedværdigende behandling af børn og unge.....	109
XV.G.3. Voldelige overtrædelser som er endt i retslig afgørelse eller andre typer af opfølgning	109

XV.G.4. <i>Speciel opfølgning og omsorg</i>	109
XV.G.5. <i>Programmer mod institutionel vold</i>	110
XVI. Retten til et familieliv samt alternativ omsorg (Artikel 5, 9-11, 18, stk. 1 og 2, 19, 21, 25, 27, stk. 4 og 39)	110
XVI.A. <i>Familiestøtte (Artikel 5 & 18, (1 & 2))</i>	110
XVI.A.1. <i>Programmer rettet til forældreansvar og opdragelse</i>	110
XVI.A.2. <i>Familie- og børneservice</i>	111
XVI.B. <i>Børn uden omsorgsgivende forældre (Artikel 9)</i>	112
XVI.B.1. <i>Adskillelse af barn og forældre</i>	112
XVI.B.2. <i>Antal børn der ved retslig afgørelse er adskilt fra forældre</i>	112
XVI.B.3. <i>Institutioner til anbringelse af børn uden forældreomsorg</i>	112
XVI.C. <i>Familiesammenføring (Artikel 10)</i>	113
XVI.D. <i>Bortførelse (Artikel 11)</i>	113
XVI.E. <i>Forældreansvar samt bistand til forældrene (Artikel 18, stk. 1 og 2)</i>	113
XVI.F. <i>Udnyttelse og omsorgssvigt (Artikel 19)</i>	113
XVI.G. <i>Adoption (Artikel 21)</i>	114
XVI.H. <i>Løbende vurderinger af afgørelser om anbringelser (Artikel 25)</i>	114
XVI.H.1. <i>Anbringelser</i>	114
XVI.H.2. <i>Hjemgivelser</i>	115
XVI.I. <i>Underholdsbidrag (Artikel 27, stk. 4)</i>	115
XVI.J. <i>Fysisk og psykologisk bedring og reintegration (Artikel 39)</i>	115
XVI.J.1. <i>Antal anmeldte sager omkring udnyttelse og omsorgssvigt af børn</i>	115
XVI.J.2. <i>Antal retslige efterspil omkring udnyttelse og omsorgssvigt af børn</i>	115
XVI.J.3. <i>Antal børn der har modtaget speciel pleje som følge af at have været udsat for udnyttelse og omsorgssvigt</i>	115
XVII. Grundlæggende sundhed og velfærd (Artikel 23, 24)	116
XVII.A. <i>Børn og unge med handicap (Artikel 23)</i>	116
XVII.A.1. <i>Støtte til forældre af børn med handicap</i>	116
Alle forældre til børn og unge med handicap modtager støtte fra det offentlige i overensstemmelse med den gældende lovgivning.	116
XVII.A.2. <i>Institutioner til børn og unge med handicap</i>	116
XVII.B. <i>Sundhed og sundhedsservice (Artikel 24)</i>	116
XVII.B.1. <i>Spædbarnsdødelighed</i>	116
XVII.B.2. <i>Børn med lav fødselsvægt</i>	117
XVII.B.3. <i>Børn med alvorlig lav fødselsvægt</i>	117
XVII.B.4. <i>Husholdninger uden adgang til hygiejniske sanitetsforhold og drikkevand</i>	118
XVII.B.5. <i>Børn der vaccineres for tuberkulose, difteri, kighoste, stivkrampe, polio og mæslinger</i>	118
XVII.B.6. <i>Dødelighed blandt mødre ved fødsler</i>	118
XVII.B.7. <i>Før – og efter fødsels service</i>	118
XVII.B.8. <i>Andel af børn der fødes på et hospital</i>	119
XVII.B.9. <i>Personale på fødselsafdelingerne</i>	119
XVII.B.10. <i>Amning</i>	119
XVII.B.11. <i>Børn der har HIV/AIDS</i>	119
XVII.B.12. <i>Teenagers sundhedstilstand</i>	119
XVII.B.13. <i>Tilfælde af tidlig graviditet, seksuelt overførte sygdomme, psykiske lidelser og stof – og alkoholforbrug hos Teenagere</i>	119
XVII.B.14. <i>Antal programmer og service målrettet forebyggelse og behandling af teenagers sundhedstilstand</i>	120
XVIII. Uddannelse, fritid og kulturelle aktiviteter (Artikel 28)	120
XVIII.A. <i>Barnets ret til uddannelse (Artikel 28)</i>	120
XVIII.A.1. <i>Analfabetisme</i>	121

XVIII.A.2. Optagelsesraten i folkeskolen, ungdomsuddannelser og erhvervsuddannelser	121
XVIII.A.3. Fastholdelse i folkeskolen, ungdomsuddannelser og erhvervsuddannelser.....	121
XVIII.A.4. Lærer.....	121
XVIII.A.5. Det uformelle undervisningssystem	121
XVIII.A.6. Skoleforberedende undervisning.....	121
XIX. Specielle beskyttelsesforanstaltninger (Artikel 22, 32-35, 37 (b)-(d), 38, 39 og 40)..	122
XIX.A. Flygtningebørn (Artikel 22)	122
XIX.B. Børnearbejde (Artikel 32).....	122
XIX.C. Stof- og alkoholmisbrug (Artikel 33)	122
XIX.C.1. Børn og unges forhold i institutioner for kriminelle.....	122
XIX.D. Seksuel udnyttelse, overgreb og trafficking (Artikel 34)	122
XIX.E. (Artikel 35)	123
XIX.F. Frihedsberøvelse, fængsling etc. (Artikel 37 (b)-(d))	123
XIX.F.1. Varetægtsfængsling af børn og unge	123
XIX.F.2. Institutioner til kriminelle børn og unge.....	123
XIX.F.4. Kriminelle børn og unge i institutioner der ikke svarer deres aldersgruppe	123
XIX.F.5. Dømte børn og unge	123
XIX.G. (Artikel 38 & artikel 39).....	123
XIX.H. Børn og retsvæsenet (Artikel 40)	123
XIX.H.1. Børn og unge i konflikt med loven	124
XIX.H.2. Juridisk bistand til børn og unge.....	125
XIX.H.3. Frihedsberøvelse	125
XIX.H.4. Rehabiliteringsprogrammer	125
XIX.H.5. Recidivister.....	125
XX. Den valgfri protokol om barnets rettigheder vedrørende inddragelse af børn i væbnede konflikter.....	125
AFSNIT 3. FÆRØERNE.....	126
XXII. Generelle gennemførelsesforanstaltninger (Artikel 4, 42 og 44, stk. 6).....	126
XXII.A. Ratifikation og forbehold	126
XXII.B. (Artikel 4).....	126
XXII.C. Udbredelse af kendskab til konventionen (Artikel 42)	126
XXII.D. Udarbejdelse af rapporter til FN's Børnekomité (Artikel 44, stk. 6)	126
XXII.E. Børnekomitéens bemærkninger (Artikel 44)	127
XXII.E.1. Ad komitéens konkluderende bemærkninger, afsnit 16-17, vedrørende dataindsamling	136
XXII.E.2. Ad komitéens konkluderende bemærkninger, afsnit 18-19, vedrørende den nationale ressourcefordeling til børn.....	127
XXIII. Definitionen af et barn (Artikel 1).....	127
XXIII.A. Myndighedsalder	127
XXIII.B. Formueretlig handleevne	127
XXIII.C. Foreningsdannelse	128
XXIII.D. Religionsfrihed	128
XXIV. Generelle principper (Artikel 2,3,6 og 12)	128
XXIV.A. (Artikel 2)	128
XXIV.B. Barnets tarv skal komme i første række (Artikel 3).....	128
XXIV.B.1. Institutioner, tjenester, organer, art. 3(3).....	128

XXIV.C. Barnets ret til livet (Artikel 6)	129
XXIV.D. Respekt for barnets mening (Artikel 12)	129
XXV. Frihedsrettigheder mv. (Artikel 7, 8, 13-15 og 37 (a))	129
XXV.A. Barnets ret til identitet, herunder statsborgerskab, navn og familieforhold	129
XXV.A.1. <i>Faderskab</i>	129
XXV.A.2. <i>Navn</i>	129
XXV.B. Bevaring af identitet og nationalitet (Artikel 8)	129
XXV.C. Ytringsfrihed (Artikel 13)	129
XXV.D. Barnets ret til tankefrihed, samvittigheds- og religionsfrihed (Artikel 14)	130
XXV.E. Barnets ret til foreningsfrihed (Artikel 15)	130
XXV.H. Frihedsberøvelse og tortur (Artikel 37 (a))	130
XXVI. Retten til et familieliv samt alternativ omsorg (Artikel 5, 9-10, 18, stk. 1 og 2, 19-21, 25, 27, stk. 4 og 39)	130
XXVI.A. Forældres ansvar, rettigheder og forpligtelser (Artikel 5)	130
XXVI.B. Anbringelse uden for hjemmet (Artikel 9)	130
XXVI.C. (Artikel 10)	131
XXVI.D. Forældrenes ansvar samt bistand til forældrene (Artikel 18, stk. 1 og 2)	131
XXVI.E. Beskyttelse af børn mod vold, skade, misbrug, vanrøgt, forsømmelse (Artikel 19)	132
XXVI.G. Særlig beskyttelse og bistand til børn, alternativ omsorg (Artikel 20)	132
XXVI.H. Adoption (Artikel 21)	133
XXVI.I. Alternative omsorgsforanstaltninger skal til periodisk gennemgang (Artikel 25) ..	133
XXVI.J. Underholdsbidrag (Artikel 27, stk. 4)	134
XXVI.K. Overgreb på børn (Artikel 39)	134
XXVII. Grundlæggende sundhed og velfærd (Artikel 6, 18, stk. 3, 23, 24, 26, og 27, stk. 1-3)	134
XXVII.A. Barnets ret til livet (Artikel 6)	134
XXVII.B. Barnets ret til børnepasningstilbud (Artikel 18, stk. 3)	136
XXVII.C. Børn med handicap (Artikel 23)	137
XXVII.C.1. <i>Behandlingstilbud</i>	137
XXVII.C.2. <i>Dag- og fritidstilbud</i>	137
XXVII.C.3. <i>Aflastning i hjemmet eller på døgninstitution</i>	138
XXVII.C.4. <i>Specialundervisning og skoletilbud til børn med handicap</i>	139
XXVII.D. Barnets sundhedstilstand (Artikel 24)	139
XXVII.E. Sikre barnet levestandard og social tryghed (Artikel 26 og artikel 27)	140
XXVIII. Uddannelse, fritid og kulturelle aktiviteter (Artikel 28, 29 og 31)	141
XXVIII.A. Barnets ret til uddannelse (Artikel 28)	141
XXVIII.B. Formålet med uddannelsen (Artikel 29)	143
XXVIII.C. Fritid og kulturelle aktiviteter (Artikel 31)	143
XXIX. Specielle beskyttelsesforanstaltninger (Artikel 22, 32-36, 37 (b)-(d), 38, 39 og 40) ..	144
XXIX.A. Flytgningebørn (Artikel 22)	144
XXIX.B. Børnearbejde (Artikel 32)	144
XXIX.C. Stof- og alkoholmisbrug (Artikel 33)	144
XXIX.D. Beskyttelse mod seksuel udnyttelse og misbrug (Artikel 34)	144
XXIX.E. Beskyttelse mod bortførelse, salg m.v. (Artikel 35)	144
XXIX.F. Beskytte mod andre former for udnyttelse (Artikel 36)	144
XXIX.G. Frihedsberøvelse m.v. (Artikel 37 (b)-(d))	144
XXIX.H. Børn i væbnet konflikt (Artikel 38)	144
XXIX.I. Helbredelse og resocialisering af børn (Artikel 39)	144

XXIX.J. Børn og retsvæsenet (Artikel 40).....	145
XXX. Den valgfri protokol om barnets rettigheder vedrørende inddragelse af børn i væbnede konflikter.....	145

I. Introduktion

Danmark ratificerede den 19. juli 1991. FN-konventionen om Barnets Rettigheder. Ved ratifikationen forpligter deltagerlandene sig til at indrette de nationale retsregler og administrativ praksis i overensstemmelse med konventionen.

Ifølge konventionens artikel 44 skal deltagerstaterne hvert femte år afgive beretning til FN's Komité for Barnets Rettigheder om de foranstaltninger, de har truffet for at virkeliggøre de rettigheder, der er anerkendt i konventionen, og om de fremskridt, der er gjort med hensyn til nydelsen af disse rettigheder. Danmarks tre første sådanne periodiske rapporter er blevet afgivet i hhv. 1993, 1998 og 2003. Dette er Danmarks 4. periodiske rapport i henhold til konventionens artikel 44.

I.A. Rapportens opbygning

Ved udarbejdelsen og struktureringen af rapporten er der tilstræbt så vidt som muligt at følge FN's generelle retningslinier vedrørende form og indhold af periodiske rapporter, der afgives af deltagerstaterne i henhold til konventionens artikel 44 (1) litra b (dok. CRC/C/58). I overskrifterne til de enkelte afsnit henvises der derfor tillige til de bestemmelser i konventionen, som det pågældende afsnit vedrører.

Der er i henhold til de nævnte retningslinier i videst muligt omfang henvist til de oplysninger, der allerede fremgår af Danmarks tre tidligere periodiske rapporter fra 1993, 1998 og 2003, og som ikke er undergået ændringer i rapporteringsperioden.

Formålet med rapporten er således navnlig at give et overblik over de foranstaltninger, der i rapporteringsperioden er gennemført med henblik på at forbedre børns levevilkår i Danmark, ligesom rapporten inddrager relevant statistisk materiale og andre faktuelle oplysninger af betydning for konventionens praktiske gennemførelse her i landet.

Rapporten omfatter som udgangspunkt perioden 2003-2007, idet beskrivelsen af gældende lovgivning dog er ajourført til udgangen af marts 2008. Hvor det har været muligt, er der endvidere redegjort for senere vedtagne lovgivning samt fremtidige tiltag, hvis endelige udfald f.eks. beror på vedtagelsen af et lovforslag eller afslutningen af en undersøgelse, men som ikke desto mindre skønnes at kunne tjene til belysning af de aktuelle politiske tendenser på et givent område.

I.B. Grønland og Færøerne

FN-konventionen om Barnets Rettigheder gælder også for Grønland og Færøerne. Rapporten behandler derfor også børns forhold i Grønland, samt børns forhold i Færøerne.

Med henblik på at sikre en sammenhængende skildring af de særlige lovgivningsmæssige, administrative og praktiske forhold, der i denne sammenhæng gør sig gældende i både Grønland og Færøerne, er rapportens behandling heraf udskilt til særskilt behandling i afsnit II og III.

AFSNIT 1. DANMARK

II. Generelle gennemførelsesforanstaltninger (Artikel 4, 42 og 44, stk. 6)

II.A. Ratifikation og forbehold

Ved Danmarks ratifikation af Konventionen om Barnets Rettigheder den 19. juli 1991 blev der taget en territorialt forbehold for Grønland og Færøerne. Dette forbehold blev ophævet den 11. maj 1993, hvorefter konventionen også gælder for Grønland og Færøerne.

II.A.1 Protokol af 25. maj 2000 om inddragelse af børn i væbnede konflikter

Danmark har den 27. august 2002 ratificeret den første valgfri tillægsprotokol til Konventionen om Barnets Rettigheder vedrørende deltagelse i væbnede konflikter. Denne protokol gælder også for Grønland og Færøerne.

II.A.2. Tillægsprotokol vedrørende handel med børn, børneprostitution og børnepornografi.

Danmark har den 24. juli 2003 ratificeret den anden valgfri tillægsprotokol til Konventionen om Barnets Rettigheder om handel med børn, børneprostitution og børnepornografi. Denne protokol gælder ikke for Grønland og Færøerne. For Grønlands vedkommende har de grønlandske myndigheder imidlertid meddelt de danske myndigheder, at der er iværksat overvejelser om Grønlands tiltrædelse af den frivillige protokol om salg af børn, børneprostitution og børnepornografi.

Der henvises til særskilt rapport om den valgfri protokol vedrørende salg af børn, børneprostitution og børnepornografi.

II.B. Foranstaltninger til gennemførelse af konventionens bestemmelser (Artikel 4)

I Børnekomitéens konkluderende bemærkninger til Danmarks tredje periodiske rapport (CRC/C/DNK/CO/3) (2005), pkt. 10 og 11, har komitéen anbefalet, at Danmark til stadighed sørger for, at national lovgivning er i overensstemmelse med FN's konvention om barnets rettigheder. Endvidere anbefaler komitéen, at bestemmelserne i konventionen skal have forrang i tilfælde af konflikt med national lovgivning.

II.B.1. Fortolkningsregler

Regeringen kan oplyse, at den lægger stor vægt på at sikre, at Danmark til fulde opfylder bestemmelserne i konventionen. Det skal i den forbindelse også understreges, at konventionen om barnets rettigheder er en relevant retskilde, som kan påberåbes og anvendes af de nationale domstole og af administrative myndigheder.

Regeringen kan endvidere oplyse, som oplyst under eksaminationen af Danmarks 3. periodiske rapport til komitéen, at de retsanvendende myndigheder i tilfælde af tilsyneladende konflikt mellem en lovbestemmelse og en traktatbestemmelse følger to uskrevne regler. Ifølge "fortolkningsreglen" anvender de retsanvendende myndigheder den fortolkning, der bedst stemmer overens med Danmarks internationale forpligtelser. Ifølge "formodningsreglen" fortolker de retsanvendende myndigheder lovgivningen ud fra den formodning, at Folketinget ikke har haft intentioner om at lovgive i modstrid med Danmarks internationale forpligtelser. I mangel af konkrete tilkendegivelser om det modsatte løses en konflikt mellem en traktatbestemmelse og en efterfølgende vedtaget lovbestemmelse således derved, at lovbestemmelsen anvendes på en måde, der respekterer traktatforpligtelsen.

Disse uskrevne regler medvirker til at sikre, at dansk lovgivning bliver fortolket i overensstemmelse med FN's konvention om barnets rettigheder og andre internationale forpligtelser for Danmark.

II.B.2. Domstolsreformen

Det fremgår af 3. rapport fra 2003, afsnit II.B.2, at der i forbindelse med den tidligere rapport ikke var taget endelig stilling til en reform af bl.a. behandlingen af nævningesager ved byretterne. Der er nu ved lov nr. 538 af 8. juni 2006 om ændring af retsplejeloven og forskellige andre love (Politi- og domstolsreformen) bl.a. foretaget ændringer i behandlingen af nævningesager. Loven trådte i kraft 1. januar 2007, dog således at nævningereformen først trådte i kraft 1. januar 2008.

Med domstolsreformen blev byretterne den almindelige førsteinstans, hvor alle civile sager og straffesager starter, således at også de alvorligste straffesager – nævningesagerne – i dag starter i byretterne i stedet for som tidligere i landsretten. Byrettens afgørelse kan ankes til landsretten,

så skyldsspørgsmålet også i nævningesager kan prøves i to instanser, og afgørelsen i nævningesager skal nu begrundes på samme måde som i andre straffesager. I den forbindelse er der indført fælles votering også om skyldsspørgsmålet mellem de juridiske dommere og nævningerne. Med hensyn til Danmarks fortsat gældende erklæring om ikke at være bundet af artikel 40, stk. 2, litra b (v), bemærkes, at visse sager vedrørende mindre alvorlige lovovertrædelser fortsat ikke kan ankes uden særlig tilladelse fra Procesbevillingsnævnet.

II.B.3. International bistand og udviklingssamarbejde

Den danske udviklingsbistand har fattigdomsbekæmpelse som sit hovedformål, og konkrete aktiviteter er i vidt omfang rettet mod de mest sårbare grupper, herunder børn. I den danske indsats for menneskerettigheder og demokrati indgår aktiviteter for særligt udsatte befolkningsgrupper, ikke mindst børn. Endvidere indgår hensynet til børns forhold og rettigheder i store dele af den øvrige indsats via udviklingsbistanden.

Som led i det bilaterale udviklingssamarbejde fører Danmark løbende dialog med de 16 programsamarbejdslande om tiltrædelse og efterlevelse af væsentlige internationale menneskerettighedskonventioner. 15 af disse lande har f.eks. nu tiltrådt ILO's Worst Forms of Child Labour Convention. Også gennem en række konkrete projekter bidrager Danmark til beskyttelsen af børns forhold og rettigheder i udviklingslandene.

Danmark yder også bistand til børn og unge gennem de private organisationer (NGO'er). I perioden 2003-2007 blev der givet 45 enkeltbevillinger på i alt 347 mio. kr. til projekter, der retter sig mod børn og unge. Projekterne omfatter bl.a. bekæmpelse af fattigdom, underudvikling og ulighed mellem kønnene gennem komplementær uddannelse og funktionel alfabetisering i det nordlige Ghana. I samme periode bevilgedes 180,6 mio. kr. til en rammeaftale med Red Barnet til gennemførelse af projekter for børn med udgangspunkt i en målsætning om at forbedre udsatte børns forhold og rettigheder. Oven i dette bevilgedes i 2007 4 mio. kr. til et projekt til bekæmpelse af seksuel udnyttelse af børn i Thailand, Burma og Cambodja. Børn og unge er også målgruppen for nogle af de aktiviteter, der gennemføres af de andre organisationer, der har rammeaftaler og aftaler om miniprogrammer med Udenrigsministeriet.

Også i den multilaterale udviklingsbistand er børns forhold og rettigheder en høj prioritet. Danmark yder årligt 10,5 mio. kr. til projekter under ILO's International Programme on the Elimination of Child Labour. Indsatserne knytter sig til ILO's konvention om de værste former for børnearbejde, mere specifikt til bekæmpelse af handel med børn (Child Trafficking) og bekæmpelse af børnearbejde ved tilvejebringelse af alternativer for børn og unge.

I 2007 ydede Danmark 180 mio. kr. til UNICEF's generelle budget og 77 mio. kroner i humanitær bistand til UNICEF. Herudover blev der i 2007 ydet et treårigt bidrag på 60 mio. kr. til UNICEF's arbejde for beskyttelse og hjælp til børn ramt af hiv/aids epidemien. Endelig støtter man fra dansk side ansættelsen af en række multilaterale rådgivere, herunder junior professional officers (JPOs).

Danmark støtter herudover UNICEF's arbejde gennem aktiv deltagelse i organisationens bestyrelsesmøder og gennem påvirkning af organisationen under årlige forhandlinger mellem Danmark og UNICEF, hvor Danmark deltager på højt niveau. Hertil skal lægges det antal af uformelle kontakter, der finder sted, dels i margin af ovennævnte møder, dels i forbindelse med det konkrete bistandssamarbejde i udviklingslandene.

Ved sin deltagelse i Menneskerettighedsrådet medvirker Danmark gennem EU-samarbejdet aktivt til fremme af børns rettigheder, herunder i forbindelse med vedtagelse af resolutioner på området.

II.C. Udbredelse af kendskabet til konventionen (Artikel 42)

Generelt om formålsbestemmelsen i grundskolen og på ungdomsuddannelserne.

Grundskolen

Det fremgår af formålsparagraffen i folkeskoleloven bl.a., at folkeskolen skal ”forberede eleverne til deltagelse, medansvar, rettigheder og pligter i et samfund med frihed og folkestyre. Skolens virke skal derfor være præget af åndsfrihed, ligeværd og demokrati.”

Det fremgår endvidere af de bindende trin- og slutmål for folkeskolens undervisning, at eleverne blandt andet skal lære at ”reflektere over betydningen af egne og andres rettigheder og pligter i et demokratisk samfund”, ”reflektere over betydningen af egne og andres stereotype opfattelser af forskellige grupper” samt ”give eksempler på internationale organisationer og aftaler, som Danmark deltager i, og diskutere FN’s og NATO’s betydning for konflikt og samarbejde på globalt plan”

Endelig har et udvalg nedsat af regeringen udgivet en ”demokratikanon”, der omfatter 35 centrale begivenheder, filosofiske strømninger og politiske tekster, som har haft betydning for udviklingen af det danske folkestyre. Punkterne omfatter udviklingen af tanken om individuelle rettigheder, samt internationalt samarbejde og forpligtende menneskerettigheder. Publikationen skal tjene som inspiration for undervisningen på alle relevante uddannelsesniveauer, ikke mindst i grundskolen.

Børnekonventionen er ikke udtrykkeligt indskrevet som en del af indholdet af folkeskolens undervisning, men undervisningen omfatter demokrati, menneskerettigheder, svage grupper i samfundets samt alle borgeres, herunder børns, rettigheder og pligter. Børnekonventionen vil typisk indgå i undervisningen i menneskerettigheder samt, internationale aftaler, som Danmark har tilsluttet sig. Undervisningen tager udgangspunkt i ønsket om at sætte eleverne i stand til at blive aktive, selvstændige medborgere, som er i stand til at omsætte medborgerskab og tolerance til praksis.

Ungdomsuddannelserne

På de gymnasiale uddannelser er børnekonventionen ikke eksplicit indskrevet i curriculum, men det er et krav, at der skal undervises i menneskerettigheder og demokrati, herunder i en globaliseret verden, bl.a. i betydningen af retssystemer.

Erhvervsuddannelserne har bl.a. til formål, at ”*bidrage til at udvikle de unges interesse for og evne til aktiv medvirken i et demokratisk samfund og bidrage til deres personlige udvikling*”. Dette omfatter bl.a. kendskab til FN’s institutioner og konventioner.

Pædagogiske professionsbacheloruddannelser

1. *Læreruddannelsen*: Læreruddannelsesfaget ”kristendom/livsoplysning/medborgerskab” indeholder krav om undervisning i rettigheder. Kernen i faget er anskuelse af dannelses- og værdispørgsmål ud fra sammenhængen mellem en religionsfaglig, en idéhistorisk og en medborgerskabsrettet synsvinkel. Der undervises i menneskerettigheder og demokratisk medborgerskab, f.eks. tolerance, myndighed, lighed, frihed og broderskab, og forskellige former for retsligt, politisk, socialt og kulturelt borgerskab. Børnekonventionen kan indgå som en del af undervisningen i menneskerettigheder.

2. *Pædagoguddannelsen*: For det obligatoriske fag ”Individ, institution og samfund” er det bekendtgørelsesfastsat, at ”Internationale konventioner og lovgivning...” er et centralt kundskabs- og færdighedsområde. Den studerende skal specialisere sig inden for ét af 3 arbejds- eller funktionsområder, hvor det ene område er Børn og unge. Inden for dette område er et af de centrale kundskabs- og færdighedsområder ”Love, konventioner og regler af særlig betydning for børn, unge og deres pårørende”.

Endelig har Rigspolitiet oplyst, at emnet ”Børn og unge” indgår som et væsentligt element i den grund- og efteruddannelse af politipersonale, som foregår i Politiskolens regi. Undervisningen, der tager udgangspunkt i hensynet til barnets tarv, omhandler bl.a. særlige beskyttelsesbestemmelser, herunder i forbindelse med frihedsberøvelse af børn og unge såvel inden for som uden

for strafferetsplejen, samt samarbejdet med andre myndigheder, herunder de sociale myndigheder. Børne- og unge-problematikker behandles herudover bl.a. i fagene civil- og forvaltningsret, psykologi og sociologi.

III. Definitionen af et barn (Artikel 1)

Der henvises til Danmarks 3. periodiske rapport, afsnit III samt III. A.

IV. Generelle principper (Artikel 2, 3, 6 og 12)

FN-konventionen indeholder en række generelle principper, der bør iagttages i alle forhold vedrørende barnet, herunder princippet om ikke-diskriminering, princippet om barnets tarv, barnets ret til livet og princippet om respekt for barnets mening. Der er i rapporteringsperiodens løb gennemført en række foranstaltninger med henblik på yderligere at udbygge disse generelle princippers stilling i dansk lovgivning.

IV.A. Ikke-diskriminering (Artikel 2)

I Danmarks 3. periodiske rapport, afsnit IV.A, er antallet af sager om overtrædelse af straffelovens § 266 b for perioden fra 1995-2003 angivet.

Rigsadvokaten har oplyst, at der i perioden fra 1. januar 2004 til 1. maj 2008 er rejst tiltale i 22 sager om overtrædelse af straffelovens § 266 b, hvoraf 15 sager er endt med domfældelse eller afgjort ved bødeforelæg, 2 sager er afgjort med tiltalefrafald, og 2 sager med frifindelse. 3 sager er ikke endeligt afgjort. I 23 sager er påtale opgivet. Der har også i denne periode været tilfælde i praksis, hvor de forurettede har været børn og unge.

Handlingsplanen mod diskrimination

Regeringen offentliggjorde i november 2003 "Handlingsplan til fremme af ligebehandling og mangfoldighed og til bekæmpelse af racisme". Handlingsplanen består af 114 initiativer, og der er afsat 5,1 mio. DKK til gennemførelsen (cirka 684,000 Euro). Handlingsplanen er ikke udelukkende rettet mod børn, men nogle af initiativerne relaterer sig til denne målgruppe. De fleste initiativer blev udført i 2004 og 2005, og nogle er stadig i gang. Nedenfor følger en redegørelse for de projekter, der i større eller mindre grad relaterer sig til børn:

Oplysningskampagne om mangfoldighed og ligebehandling

Initiativet udmøntes via kampagnen "Giv racismen det røde kort".

Lokale arrangementer med fokus på mangfoldighed

I forlængelse af regeringens oplysningskampagne om mangfoldighed og ligebehandling vil regeringen afsætte midler til at støtte lokale arrangementer, der sætter fokus på fordele ved og de potentielle barrierer for et tolerant samfund med plads til forskellighed. Det kan f.eks. foregå på folkeskoler, i gymnasier og andre undervisningsinstitutioner, kommuner, foreninger, organisationer og på arbejdspladser, der ønsker at sætte fokus på de normer og værdier, som etniske minoriteter har bragt med sig her til landet, og de normer og værdier, som det danske samfund er baseret på. Mangfoldighedsarrangementerne skal sætte fokus på mødet mellem mennesker – et møde der kan være med til at nedbryde fordomme og skabe gensidig forståelse for ligheder og forskelle.

De lokale arrangementer skal være med til at nedbryde fordomme og barrierer og skal skabe gensidig forståelse for ligheder og forskelle. Alle midler i puljen er udnyttet, og de fleste projekter er afsluttet.

Fokus på mangfoldighed og gode eksempler

Initiativet gennemføres via "I job nu", som løbende formidler gode eksempler på integration. Endvidere har det nye konsulentteam i Beskæftigelseskontoret som en væsentlig opgave at formidle gode eksempler på integration. Hertil kommer det årlige Integrationsprisarrangement

samt det efterfølgende erfaringsseminar. På erfaringsseminaret mødes praktikere, herunder prisvinderne fra Integrationsprisarrangementet, og fortæller om deres gode erfaringer med integrations tiltag, der virker.

Dialog om demokrati og medborgerskab

Regeringen vil igangsætte en proces, der skal skabe dialog om demokrati, medborgerskab og mangfoldighed. Det er vigtigt, at dialogen ikke kun føres på centralt plan mellem politikere, embedsmænd og eksperter. Debatten skal også udbredes blandt lokalsamfundene og befolkningen i bred forstand, hvor normer og værdier i praksis mødes, udfordres og påvirkes. Det fremgår af regeringsgrundlaget ”Mulighedernes Samfund” fra november 2007, at handlingsplanen skal opdateres.

Lovgivning

Puljen til fremme af ligebehandling og bekæmpelse af diskrimination

Regeringen har afsat 1.8 mio. DKK til en pulje til fremme af ligebehandling og bekæmpelse af diskrimination.

Ved ansøgningsrunderne i 2008 vil Integrationsministeriet være særligt interesseret i projekter inden for følgende indsatsområder:

- Større undervisningsforløb inden for uddannelsesområdet – f.eks. folkeskoler, højskoler, ungdomsuddannelser, seminarer, højere læreanstalter og faglige organisationer – om diskrimination, ligebehandling, fællesskab og demokratisk deltagelse
- Indsatser i nattelivet
- Forskning

Generelt i uddannelsessystemet gælder, at elever og studerende har ret til et godt undervisningsmiljø. Dette omfatter både det psykiske, fysiske og æstetiske miljø på uddannelsesstedet. Reglerne om elevers og studerendes undervisningsmiljø er reguleret i lov nr. 166 af 14. marts 2001 om elevers og studerendes undervisningsmiljø (Undervisningsmiljøloven).

Alle skoler er efter undervisningsmiljøloven forpligtet til at udarbejde en skriftlig undervisningsmiljøvurdering af sikkerheds- og sundhedsforholdene samt forholdene vedrørende det psykiske og æstetiske miljø på uddannelsesstedet. Skolen har pligt til at inddrage eleverne og de studerende i arbejdet med udarbejdelse af undervisningsmiljøvurderingen.

Undervisningsmiljøvurderingen skal offentliggøres på skolens hjemmeside og skal revideres, når der sker ændringer, der har betydning for undervisningsmiljøet, dog mindst hvert tredje år. Undervisningsministeriet følger op på overholdelsen og har i flere tilfælde indskærpet forpligtelsen over for kommunerne som skoleejere.

Eleverne og de studerende har ret til at vælge to repræsentanter til at varetage deres interesser i arbejdet med udarbejdelse af en undervisningsmiljøvurdering. Endvidere skal eleverne og de studerende vælge to repræsentanter til hver sikkerhedsgruppe, der er oprettet i henhold til lov om arbejdsmiljø.

Siden 2005 har Undervisningsministeren hvert år uddelt en ”Undervisningsmiljøpris” til de fire skoler og uddannelsesinstitutioner, der har gjort en særlig indsats for at tilvejebringe et godt undervisningsmiljø for elever og studerende. Undervisningsmiljøprisen sætter fokus på de gode eksempler fra skolerne og er med til at sprede de gode erfaringer fra skolerne og ud til hele landet.

Undervisningsministeriet har i samarbejde med KL, Danmarks lærerforening og en række andre organisationer igangsat en række kampagner, f.eks. ”Attention Mobning” og ”Sammen mod mobning – for trivsel, tolerance og tryghed”. Kampagnerne indeholder en lang række initiativer, herunder ”trivselsambassadører, telefonisk rådgivning, informations- og inspirationsmaterialer, uddannelse af elever til at standse mobning samt andre tiltag, der skal sikre, at børn og unge ikke udsættes for mobning på deres uddannelsessted..

I forbindelse med arbejdet for at bekæmpe mobning og skabe trygge rammer om undervisningen i grundskolen udgav Udvalget om disciplin, god adfærd og mobning i folkeskolen, som var nedsat af undervisningsministeren i 2006, en vejledning om disciplin og god adfærd til inspiration for folkeskoler. Publikationen indeholder konkrete anbefalinger til skolerne om, hvilke handlemuligheder der med fordel kan benyttes til at skabe større arbejdsro og trivsel i skolen. Anbefalingerne peger blandt andet på, at et klart værdigrundlag og klare og kendte konsekvenser ved uhensigtsmæssig elevadfærd er meget vigtige elementer i forhold til at opnå et trygt og udbytterigt skoleliv.

IV.B. Barnets tarv skal komme i første række (Artikel 3)

IV.B.1. Varetagelse af barnets tarv inden for strafferetsplejen

Efter retsplejelovens § 741 b, stk. 1, skal politiet vejlede den forurettede om reglerne for beskikkelse af en bistandsadvokat. Bistandsadvokaten har adgang til at overvære afhøringer af den forurettede hos politiet og i retten og har ret til at stille yderligere spørgsmål til den forurettede, jf. retsplejelovens § 741 c.

I sager om overtrædelse af bl.a. straffelovens bestemmelser om samleje eller anden kønslig omgangelse med mindreårige eller med personer under 18 år under groft misbrug af en på alder og erfaring beroende overlegenhed beskikkes en bistandsadvokat, hvis den forurettede fremsætter begæring herom, jf. retsplejelovens § 741 a, stk. 1.

Efter retsplejelovens § 741 a, stk. 2, 1. og 3. pkt., skal der i sager om overtrædelse af bl.a. straffelovens bestemmelser om incest, voldtægt, samleje eller anden kønslig omgang end samleje med mindreårige under tvang eller ved fremsættelse af trusler ske beskikkelse af en bistandsadvokat for den forurettede, medmindre den pågældende efter at være vejledt om retten til beskikkelse af advokat frabeder sig det.

I disse sager skal forurettede endvidere gøres bekendt med reglerne om bistandsadvokatens medvirken, herunder at forurettede skal have lejlighed til at tale med en advokat før politiets afhøring, medmindre den pågældende frabeder sig det. Den forurettede skal i disse tilfælde endvidere vejledes om, at politiet kun kan afhøre den pågældende uden advokatens tilstedeværelse, hvis den forurettede anmoder om det, men at politiet dog vil kunne stille uopsættelige spørgsmål til forurettede, og at nødvendige efterforskningskridt kan finde sted, også før advokaten er kommet til stede.

Sociale myndigheders deltagelse i afhøring af mindreårige vidner

Det fremgår af Rigsadvokatens Meddelelse nr. 8/2007, at politiet skal tilkalde en repræsentant for de sociale myndigheder til at overvære afhøringer af personer under 15 år, medmindre det på grund af sagens karakter og omstændighederne i øvrigt skønnes ubetænkeligt, at afhøringen foretages uden underretning af de sociale myndigheder.

Kommunens pligt til at sende en repræsentant følger af § 4 i bekendtgørelse nr. 79 fra 4. februar 1998 om kommunens bistand til børn og unge i forbindelse med uden- og indenretlig afhøring.

IV.B.2. Varetagelse af barnets tarv inden for familieretten

Hensynet til barnets bedste er det grundlæggende princip ved behandlingen af familieretlige sager vedrørende børn. Reglerne herom på de enkelte sagsområder er gennemgået i det følgende.

IV.B.2.a. Forældremyndighed, barnets bopæl og samvær

Efter forældreansvarsloven (lov nr. 499 af 6. juni 2007), som trådte i kraft den 1. oktober 2007, skal alle afgørelser om forældremyndighed, samvær og barnets bopæl træffes ud fra, hvad der er bedst for barnet, jf. lovens § 4.

Forældrene kan efter lovens §§ 7 og 9 selv indgå aftaler om forældremyndighed. Aftalen skal anmeldes til en kompetent myndighed for at være gyldig. Forældrene kan endvidere indgå aftaler om samvær og barnets bopæl.

Det er lovens udgangspunkt, at forældrene har fælles forældremyndighed, selvom der er uenighed om forældremyndigheden, jf. § 11. Dette giver barnet ret til begge sine forældre og pålægger begge forældre at drage omsorg for og tage ansvar for barnet, selvom forældrene ikke bor sammen. Fælles forældremyndighed kan kun ophæves, hvis der foreligger tungtvejende grunde. Dette kan f.eks. være tilfældet, hvis den ene forælder har udøvet vold eller lignende mod den anden forælder eller barnet, eller hvis en forælder er uegnet som forældremyndighedsindehaver, f.eks. på grund af massivt alkohol- eller narkotikamisbrug eller på grund af en alvorlig psykisk lidelse. Det kan også være tilfældet, hvis en forælder ikke er interesseret i at varetage omsorgen for barnet, eller hvis der er så svære og uovervindelige samarbejdsproblemer mellem forældrene i forhold til barnet, at det positive for barnet i, at der er fælles forældremyndighed, overskygges af forældrenes alvorlige konflikter.

Ved fælles forældremyndighed skal forældrene være enige om væsentlige beslutninger vedrørende barnet, jf. forældreansvarslovens § 3. Dette gælder især spørgsmål om barnets flytning til udlandet, barnets religion, barnets navn, valg af skoleretning og væsentlige lægelige indgreb. Er de uenige om, hos hvem af dem barnet skal have bopæl, afgøres dette dog af retten, jf. forældreansvarslovens § 17.

Uanset ovenstående om forældrenes beslutningskompetence ved fælles forældremyndighed, kan bopælsforælderen på egen hånd træffe beslutninger om overordnede forhold vedrørende barnets daglige liv, f.eks. beslutninger om barnets daginstitution, om barnets daglige velbefindende og om flytning indenlands. Ved en indenlands flytning skal den anden forælder dog orienteres senest 6 uger inden flytningen, jf. forældreansvarslovens § 18. Dette giver mulighed for at søge barnets situation i relation til forældremyndighed og samvær afklaret inden flytningen.

En bopælsafgørelse giver således på den ene side mulighed for at bevare den fælles forældremyndighed, og på den anden side sikrer afgørelsen, at der ikke skabes unødigt uro omkring barnets dagligdag.

I relation til samvær er det nu præciseret, at barnets forbindelse med begge forældre skal søges bevaret ved, at barnet har ret til samvær med den forælder, som barnet ikke bor sammen med, jf. forældreansvarslovens § 19, stk. 1. Det påhviler begge forældre at sikre, at barnet har samvær.

Forældreansvarsloven bygger på betænkning nr. 1475 fra 2006 om Barnets perspektiv. Den undersøgelse af samværspraksis, som Justitsministeriet besluttede at iværksætte i sommeren 2001, jf. afsnit V.F.3. i Danmarks 3. periodiske rapport, er blevet gennemført og indgik i arbejdet med betænkningen.

IV.B.2.b. Adoption

Der henvises til Danmarks 3. periodiske rapport, afsnit IV.B.2.c.

IV.B.3. Varetagelsen af barnets tarv indenfor det sociale område

Der henvises til Danmarks 3. periodiske rapport fra 2003, afsnit IV.B.3, hvoraf det fremgår, at der ved anvendelse af servicelovens bestemmelser om særlig støtte til børn og unge, herunder anbringelse uden for hjemmet, skal lægges afgørende vægt på, at støtten ydes ud fra barnets eller den unges bedste, herunder at der lægges vægt på at give barnet eller den unge en stabil og god voksenkontakt og kontinuitet i opvæksten.

Den 1. januar 2006 trådte lov nr. 1442 af 22. december 2004 (anbringelsesreformen) i kraft. Anbringelsesreformen er en større reform af reglerne i lov om social service. Det var målsætningen med reformen, at anbragte børn skal have samme muligheder som andre børn for uddan-

nelse, arbejde og familieliv. En anbringelse uden for hjemmet skal andet og mere end at fjerne barnet fra en uacceptabel situation i hjemmet. Anbringelsen skal også bidrage positivt til at hjælpe barnet videre. Det afgørende pejlemærke for reformen er således barnets bedste.

Inddragelse af barnet, familien og netværket er et vigtigt tema i reformen – både for at fremme en god proces omkring den sociale indsats og for at sikre, at sagen belyses bedst muligt. Inddragelsen af familie og netværk understreges, fordi det er centralt for at sikre barnets behov bedst muligt – ikke fordi der skal tages mere hensyn til familien og forældrene på bekostning af barnet.

For en gennemgang af indholdet af anbringelsesreformen se bl.a. afsnit VI.G.1

Informationsmateriale til anbragte børn og unge om deres rettigheder

I forbindelse med anbringelsesreformen (lov nr. 542 af 6. juni 2007) blev der afsat midler til udgivelsen af pjecer med det formål at oplyse anbragt børn og deres forældre om deres rettigheder. Pjecerne er udgivet med 4 forskellige målgrupper: forældre til børn der er anbragt, unge fra 18-23, børn/unge fra 13 til 17 og børn fra 0-12 år.

Der er fra regeringens side taget flere initiativer med henblik på at understøtte børn, der lever under vanskelige kår, i de tidlige år. Således indeholder regeringsinitiativet Lige Muligheder, der blev finansieret i 2008 følgende initiativer for perioden 2008-2011:

IV.B.4. Tidlig indsats for udsatte børn og unge

Opkvalificering af den tidlige indsats

Der blev afsat 20 mio. kr. med henblik på at udvikle bedre redskaber til at opdage sociale problemer hos børn. Redskaberne skal gøre sundhedsplejersker, dagplejere, pædagoger, lærere og andre fagfolk bedre til at identificere risikobørnene, så der kan sættes tidligere ind med en målrettet indsats.

Udbredelse af familieambulatoriemodellen

Der blev afsat 116,7 mio. kr. til at oprette et familieambulatorium i hver region. Tilbuddet skal være en integreret del af sundhedsvæsenet og sikre løbende opfølgende på barnet og familien frem til skolealderen. Familieambulatorierne skal ses som supplement til den kommunale indsats over for de relevante familier. Der afsættes midler til etablering af telefonrådgivning, efteruddannelse mv. i regi af Hvidovre Hospital med henblik på at sikre videreformidling af den oparbejdede viden og erfaring som hospitalet har - i kraft af sin særlige model - til de øvrige regioner.

Psykologbehandling til børn på krisecentre

Der blev afsat 15,1 mio. kr. med henblik på at forpligte kommunerne til at tilbyde psykologhjælp til børn over 6 år på krisecentre – uanset opholdets varighed.

Etablering af kollegier for unge, enlige og sårbare mødre og pulje til ambulante tilbud

Der blev afsat 56 mio. kr. med henblik på at etablere kollegier for unge, enlige og sårbare mødre, som har behov for støtte i hverdagen. Kollegierne skal have fokus på en helhedsorienteret indsats, der kombinerer praktisk støtte, rådgivning og et fokus på uddannelse og beskæftigelse. Der afsættes samtidig en pulje til ambulante tilbud, herunder til ”mor-praktik”-ordninger i daginstitutioner.

IV.B.5. Børn og unges sociale problemer – med fokus på skolegang og uddannelse

24-timers kontaktgaranti med henblik på hurtig indsats

Der blev afsat i alt 40 mio. kr. til - i samarbejde med en række kommuner – at etablere forsøg med en 24-timers kontaktordning, hvor kommunerne forpligter sig til at reagere på henvendelser fra socialt udsatte unge inden for 24 timer.

Misbrugsbehandling for udsatte unge

Der blev afsat i alt 60 mio. kr. med henblik på at udbrede de mest effektive behandlingsformer i kommunerne.

Informationscenter om misbrug

Der blev afsat 20 mio. kr. til etablering et nationalt informationscenter for misbrug, som kan rådgive og vejlede.

Bogstartsprogrammer

Der blev afsat 16 mio. kr. til etablering af et bogstartsprogram i regi af sundhedsplejen. Sundhedsplejersken vil i samarbejde med specialuddannede bibliotekarer støtte forældrene i at læse med barnet.

Styrket task force for tosprogede elever på de erhvervsfaglige ungdomsuddannelser 40 mio. kr.

Der blev afsat 16 mio. kr. til at udvides en eksisterende rådgivningsenhed for tosprogede elever på de erhvervsfaglige ungdomsuddannelser. Fokus er på de frafaldstruede elever, og tilbuddet omfatter bl.a. mentorordninger.

IV.B.6. Udsatte børn og unges netværk

Sociale viceværter

Der blev afsat 20 mio. kr. med henblik på at ansætte såkaldte sociale viceværter i tilknytning til ungdomsboliger med udsatte unge. Viceværterne skal stå til rådighed for den unge, opfange evt. problemer tidligt og støtte samværet mellem den unge og de øvrige beboere.

Bedste-ven til sårbare børn og unge

Der blev afsat 20 mio. kr. til etablering af ordninger, hvor der knyttes relationer mellem sårbare børn og ressourcestærke ældre med henblik på at give børnene en stabil voksenkontakt.

Netværk og samtalegrupper

Der er afsat 32 mio. kr. til etablering af netværksinitiativer og samtalegrupper for udsatte børn, så børnene får hjælp til at håndtere deres situation.

IV.C. Barnets ret til livet (Artikel 6)

Der henvises til Danmarks 3. periodiske rapport fra 2003, afsnit IV.C.

IV.D. Respekt for barnets mening (Artikel 12)

Der henvises til Danmarks 3. periodiske rapport fra 2003, afsnit IV.D.5.

Særlig støtte til børn og unge

I alle sager om særligt støtte til børn og unge skal barnets eller den unges synspunkter altid inddrages og tillægges passende vægt i overensstemmelse med alder og modenhed.

Samtale med barnet i forbindelse med særlig støtte

Siden sidste afrapportering er det med lov nr. 1442 af 22. december 2004 (anbringelsesreformen) bestemt, at kommunalbestyrelsen i barnets eller den unges opholdskommune, under en anbringelse af et barn eller en ung uden for hjemmet, skal sikre, at kommunen mindst én gang om året taler med barnet eller den unge under tilsynsbesøg på anbringelsesstedet.

Der blev med anbringelsesreformen desuden bestemt, at forinden, der træffes afgørelse om foranstaltninger mv., skal der finde en samtale sted med barnet eller den unge herom, jf. lov om social service § 48. Samtalen kan alene undlades, i det omfang barnets modenhed eller sagens karakter i afgørende grad taler imod samtaltens gennemførelse. Kan samtalen ikke gennemføres, skal barnets holdning til den påtænkte afgørelse søges tilvejebragt.

Bisidder til børn og unge i sager om særlig støtte

Ved lov nr. 542 af 6. juni 2007 er der trådt nye regler i kraft om bisiddere til børn og unge i sager om særlig støtte. Lovændringen har bl.a. til hensigt at sikre, at barnets eller den unges mening kommer frem og for at sikre, at barnet eller den unge får den fornødne bistand under en sag om særlig støtte. Derfor er det i loven bestemt, at et barn eller en ung på ethvert tidspunkt af sagens behandling i sager om særlig støtte kan vælge at lade sig bistå af andre, medmindre barnets eller den unges interesse i at lade sig bistå af andre bør vige for væsentlige hensyn til offentlige eller private interesser, eller hvor andet er bestemt ved lov. Desuden kan myndigheden træffe afgørelse om at udelukke en bisidder helt eller delvist fra et møde, hvis det skønnes af betydning for at få barnets eller den unges uforbeholdne mening frem i lyset (lov om social service § 48 a).

IV.D.1. Respekt for barnets mening inden for familieretten.

Hensynet til barnets bedste er det grundlæggende princip ved danske myndigheders behandling af familieretlige sager vedrørende børn. Barnet skal derfor i videst muligt omfang høres, og ved afgørelsen skal der tages hensyn til barnets synspunkter. Reglerne herom er gennemgået i det følgende.

IV.D.1.a. Forældremyndighed, barnets bopæl og samvær

Efter forældreansvarsloven, der trådte i kraft den 1. oktober 2007, skal der i alle forhold vedrørende barnet tages hensyn til barnets egne synspunkter alt efter alder og modenhed, jf. lovens § 5.

Dette betyder bl.a., at barnet skal inddrages i en sag om forældremyndighed, barnets bopæl eller samvær, så barnets perspektiv og eventuelle synspunkter kan komme til udtryk, jf. forældreansvarslovens § 34. Dette kan ske ved samtaler med barnet, børnesagkyndige undersøgelser eller på anden måde, der belyser barnets perspektiv. Valg af inddragelsesmetode afhænger bl.a. af barnets alder og modenhed samt hvilke spørgsmål, sagen drejer sig om. Pligten til at inddrage barnet direkte i sagen gælder dog ikke, hvis det må antages at være til skade for barnet eller at være unødvendigt efter sagens omstændigheder. Pligten til at belyse barnets perspektiv gælder dog altid, og belysningen af barnets perspektiv må i sådanne situationer ske på anden måde end ved at inddrage barnet direkte i sagen.

Endelig giver loven et barn, der er fyldt 10 år, mulighed for at bede statsforvaltningen indkalde forældrene til et møde, jf. § 35. På mødet kan barnet og forældrene drøfte barnets problemer i relation til forældremyndighed, barnets bopæl, samvær mv.

IV.D.1.b. Adoption

Der henvises til Danmarks 1. periodiske rapport, afsnit VI(g), og Danmarks 3. periodiske rapport, afsnit IV.D.2.

IV.D.1.c. Faderskab

Der henvises til Danmarks 3. periodiske rapport, afsnit IV.D.6.

IV.D.1.c. Navn

Ifølge § 22 i navneloven (lov nr. 542 af 24. juni 2005 med senere ændringer) skal børn over 12 år give samtykke til ændring af deres navn. Søges der om navneændring for et barn under 12 år, skal der foreligge oplysning om barnets holdning til den påtænkte navneændring, i det omfang barnets modenhed og sagens omstændigheder tilsiger det. Ved afgørelsen skal der i videst muligt omfang tages hensyn til barnets holdning.

IV.D.2. Respekt for barnets mening ved meddelelse af dansk indfødsret

Der henvises til Danmarks 3. periodiske rapport fra 2003, afsnit IV.D.3.

I april 2008 blev en ny ansøgningspakke sendt til samtlige politidirektører, statsforvaltninger samt til Rigsombudsmanden i Grønland og på Færøerne. I overensstemmelse med hidtidig ad-

ministrativ praksis blev der indsat en rubrik i det skema, der anvendes ved ansøgning om dansk indfødsret ved naturalisation, hvor ansøgerens barn, såfremt det er gammelt nok til at have synspunkter om sit statsborgerretlige tilhørsforhold, kan give udtryk for, hvorvidt det ønsker at være omfattet af sine forældres ansøgning om dansk statsborgerskab.

I den medfølgende vejledning til samtlige politidirektører, statsforvaltninger, m.fl. fremgår det, at politiet også skal tale med en ansøger under 18 år, såfremt barnet er af tilstrækkelig alder og modenhed til at have sine egne synspunkter om sine statsborgerskabsretlige forhold. Med henvisning til FN's Børnekonvention vejledes politiet om, at børn, som er fyldt 12 år, bør samtykke i ansøgningen.

Indfødsretskontoret udbyder med jævne mellemrum kurser for landets politikredse til brug for politiets modtagelse og behandling af ansøgninger om dansk indfødsret med henblik på, at sagen oplyses bedst muligt, inden politiet fremsender en ansøgning om dansk indfødsret til Integrationsministeriet. På disse kurser vil Indfødsretskontoret fortsat henlede deltagerne fra landets politikredse på de særlige krav i FN's Børnekonventions artikel 12 om barnets ret til at blive hørt i forbindelse med en ansøgning om dansk indfødsret, når ansøgningen også omfatter barnet.

IV.D.3. Grundskolen

Folkeskolelovens regler (§ 51, stk. 1) vedrørende adgangen til at klage over afgørelser truffet af de enkelte skoler tilsigter ikke nogen fravigelse af de almindelige forvaltningsretlige principper om partshabilitet. Elever er således klageberettigede i et omfang som svarer til deres alder og modenhed.

Særligt på specialundervisningsområdet er klageadgangen dog på grund af beslutningernes karakter og betydning entydigt henlagt til forældrene, jf. § 51, stk. 3-5 samt stk. 8. Børn skal dog i overensstemmelse med deres alder og modenhed høres i forbindelse med forslag og stillingtagen til ændringer i undervisningstilbud samt i forbindelse med eventuel fritagelse for fag.

Samlet set er der med folkeskolelovgivningen gjort betydelige bestræbelser på at give eleverne medindflydelse, både på mere generel planlægning og på konkrete beslutninger. Inddragelse af eleverne sker generelt i et omfang som svarer til elevens modenhed og alder. På visse områder er der i loven fastsat særlige bestemmelser om elevinddragelse og medbestemmelse. Dette er sket på baggrund af overvejelser fra personer med pædagogisk indsigt om hvilken elevgruppe, der typisk vil være tale om og hvad beslutningens karakter og indhold er.

Ungdomsuddannelserne

For at sikre elever og studerende et godt undervisningsmiljø, foreskriver Undervisningsmiljøloven, at elever og studerende har ret til at vælge undervisningsmiljørepræsentanter til at varetage deres interesser overfor uddannelsesstedets ledelse med hensyn til at opnå et godt undervisningsmiljø.

Efter Undervisningsmiljøloven skal alle skoler og uddannelsesinstitutioner udarbejde en skriftlig undervisningsmiljøvurdering af sikkerheds- og sundhedsforholdene samt forholdene vedrørende det psykiske og æstetiske miljø på uddannelsesstedet mindst hvert tredje år. Ledelsen har pligt til at inddrage eleverne og de studerende i arbejdet med udarbejdelse af undervisningsmiljøvurderingen.

I henhold til bekendtgørelse nr. 1518 af 13. december 2007 om erhvervsuddannelser har elever ret til at klage over en skoles afgørelser, f.eks. vedrørende optagelse på skole eller udelukkelse fra undervisningen.

V. Frihedsrettigheder mv. (Artikel 7, 8, 13-17 og 37 (a))

I det følgende redegøres der for de foranstaltninger og lovgivningsmæssige tiltag, der i rapporteringsperiodens løb har gjort sig gældende, for så vidt angår børns frihedsrettigheder, som er sikret ved FN-konventionen om Barnets Rettigheder.

V.A. Barnets ret til identitet, herunder statsborgerskab, navn og familieforhold (Artikel 7)

For så vidt angår faderskabssager henvises til Danmarks 3. periodiske rapport, afsnit V.A.

Det kan oplyses, at lovbekendtgørelse nr. 422 af 7. juni 2004 om dansk indfødsret, der trådte i kraft den 1. juli 2004, i lighed med tidligere gældende lov om dansk indfødsret, indeholder en bestemmelse i lovens § 5, hvorefter et barn, herunder et adoptivbarn, erhverver indfødsret sammen med den person, som har erhvervet indfødsret ved erklæring efter lovens §§ 3 eller 4, medmindre det udtrykkeligt er angivet, at barnet ikke skal være omfattet af erhvervelsen af indfødsret. Det er en forudsætning for barnets erhvervelse af indfødsret, at den erklærende har del i forældremyndigheden over barnet, at barnet er ugift, under 18 år og bosat her i riget. Hvis det drejer sig om et adoptivbarn, skal adoptionen have gyldighed efter dansk ret.

Samme lov om dansk indfødsret har i § 6 en tilsvarende bestemmelse som i tidligere gældende lov, hvorefter indfødsret kan erhverves ved naturalisation i henhold til grundloven, og dette gælder også den pågældendes børn og adoptivbørn på samme betingelser som nævnt i lovens § 5.

Regeringspartierne Venstre og Det Konservative Folkeparti indgik den 8. december 2005 en aftale med Dansk Folkeparti om indfødsret. Ved aftalen blev de fremtidige generelle retningslinjer for Integrationsministeriets administration af ansøgninger om dansk indfødsret fastlagt. Retningslinjerne trådte i kraft den 12. december 2005 og gælder for behandlingen af alle ansøgninger om naturalisation, som er indgivet efter ikrafttrædelsen.

I lighed med de hidtil gældende retningslinjer indeholder retningslinjerne i § 17 en bestemmelse med henvisning til FN's Børnekonvention, hvorefter børn, der er født statsløse i Danmark, optages på et lovforslag om indfødsrets meddelelse, hvis de har bopæl her i landet.

V.B. Bevaring af identitet og nationalitet (Artikel 8)

Der henvises til Danmarks 3. periodiske rapport fra august 2003, afsnit V.B.

Det kan dertil oplyses, at lovbekendtgørelse nr. 422 af 7. juni 2004 om dansk indfødsret, i lighed med tidligere gældende lov om dansk indfødsret, indeholder en bestemmelse i lovens § 8 A, hvorefter den, der i forbindelse med erhvervelse af dansk indfødsret har udvist svigagtigt forhold, herunder ved forsætligt at afgive urigtige eller vildledende oplysninger eller fortie relevante oplysninger, kan frakendes indfødsretten ved dom, hvis det udviste forhold har været bestemmende for erhvervelsen. Det er som hidtil kun den person, som har handlet svigagtigt, der kan frakendes sin indfødsret. Den pågældendes børn under 18 år, som har erhvervet dansk indfødsret gennem den pågældende, vil derfor ikke kunne få frakendt deres indfødsret i medfør af bestemmelsen.

Lov om dansk indfødsret indeholder, i lighed med tidligere gældende lov om dansk indfødsret, i lovens § 7 en bestemmelse om, at indfødsret fortabes af et ugift barn under 18 år, som bliver fremmed statsborger derved, at en af dets forældre, som har forældremyndigheden, eller del i denne, erhverver fremmed statsborgerret enten efter ansøgning eller udtrykkeligt samtykke eller ved indtræden i offentlig tjeneste i et andet land, medmindre den anden af dets forældre vedbliver at være dansk og ligeledes har del i forældremyndigheden.

Lov om dansk indfødsret indeholder, i lighed med tidligere gældende lov om dansk indfødsret, i lovens § 8 en bestemmelse om, at den, der er født i udlandet og aldrig har boet i Danmark og ej heller har opholdt sig her under forhold, der tyder på samhørighed med Danmark, taber sin danske indfødsret ved det fyldte 22. år, medmindre den pågældende derved bliver statsløs. Det

fremgår desuden af bestemmelsen, at pågældendes barn også taber indfødsretten, hvis indfødsretten er erhvervet gennem ham, medmindre barnet derved bliver statsløst.

V.C. Ytringsfrihed (Artikel 13)

Der henvises til Danmarks 1. periodiske rapport, afsnit V(c)

V.D. Barnets ret til tankefrihed, samvittigheds- og religionsfrihed (Artikel 14)

Der henvises til Danmarks 1. periodiske rapport, afsnit V(e)

V.E. Barnets ret til foreningsfrihed (Artikel 15)

Der henvises til Danmarks 1. periodiske rapport, afsnit V(f). Foreningsfrihedsloven blev ændret ved lov nr. 359 af 26. april 2006, hvorved undtagelsen fra forbuddet mod afskedigelse, som er nævnt i afsnit V(f), blev ophævet.

V.F. Barnets ret til privat- og familieliv (Artikel 16)

Der henvises til Danmarks 1. periodiske rapport, afsnit V(g)

Undersøgelse af person- og opholdsrum ved ophold på sikrede afdelinger

Der har i dansk ret traditionelt set været antaget, at der i medfør af anstaltsmæssige betragtninger kan foretages en række indgreb over for børn og unge i de sikrede afdelinger, men rækkevidden af denne adgang var ikke klart defineret. Der var i de sikrede afdelinger adskillige eksempler på, at unge ved anbringelsen var i besiddelse af ulovlige genstande, eller under anbringelsen kom i besiddelse af mobiltelefoner, euforiserende stoffer, medicin eller knive, barberblade og eller ting, der kan bruges som våben eller i forbindelse med selvskadende adfærd.

Politiet har ikke mulighed for at foretage ransagninger på sikrede afdelinger, hvor der alene er mistanke om overtrædelse af den sikrede afdelings interne ordensreglement eller sikkerhedsmæssige problemer.

Der fandtes derfor at være et behov for, at personalet på de sikrede afdelinger fik mulighed for, af ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn, at undersøge de unges opholdsrum eller foretage undersøgelse af den unges person for derved at fratage den unge eventuelle mobiltelefoner, farlige genstande, euforiserende stoffer og lignende.

Muligheden for at undersøge person- og opholdsrum er så indgribende en foranstaltning i forhold til den enkelte unges integritet, at de retlige rammer for at foretage de pågældende indgreb bør reguleres ved lov.

Derfor blev der med lov nr. 545 af 06. juni 2007 fastsat klare regler for, hvornår magtanvendelse, i form af undersøgelse af den unges person og opholdsrum under ophold på sikrede afdelinger, kan finde sted, jf. bekendtgørelse nr. 893 af 09 juli 2007 (magtanvendelsesbekendtgørelsen).

Herefter kan en sikret afdeling undersøge, hvilke effekter et barn eller en ung, der er anbragt i afdelingen, har i sin besiddelse i sit opholdsrum, jf. § 123 a, stk. 1 i lov om social service, hvis en sådan undersøgelse er nødvendig for at sikre, at ordensbestemmelser overholdes eller sikkerhedshensyn iagttages, når barnet eller den unge anbringes på en sikret afdeling, før og efter besøg og før og efter fravær fra den sikrede afdeling. Desuden kan institutionens leder eller den, der bemyndiges dertil, træffe bestemmelse om at foretage en undersøgelse af barnets eller den unges person eller opholdsrum, jf. § 123 a, stk. 2 i lov om social service. Dette kan ske, hvis der er bestemte grunde til at antage, at barnet eller den unge er i besiddelse af effekter, hvor besiddelsen medfører, at ordensbestemmelser ikke kan overholdes eller at sikkerhedshensyn ikke kan iagttages.

Hvis en undersøgelse af barnets eller den unges opholdsrum indebærer en gennemgang af den unges genstande i opholdsrummet, skal den unge eller barnet have tilbud om at overvære undersøgelsen eller efterfølgende straks have gennemgået undersøgelsen og dens resultat, med mindre særlige omstændigheder taler mod dette.

Undersøgelse af barnets eller den unges person eller opholdsrum må ikke gennemføres, hvis undersøgelsen efter indgrebets formål og den krænkelse og det ubehag, som indgrebet må antages at forvolde, ville være et uforholdsmæssigt indgreb. Det er en forudsætning for undersøgelsen af barnets eller den unges person eller opholdsrum, at andre og lempeligere midler har været forsøgt, og at disse har vist sig utilstrækkelige til opnåelse af de tilsigtede mål med undersøgelsen.

Undersøgelse af barnets eller den unges person eller opholdsrum skal foretages så skånsomt, som omstændighederne tillader.

Inden en undersøgelse af et barns eller en ungs person eller opholdsrum foretages, har den pågældende ret til at få oplyst grunden til, at undersøgelsen iværksættes, medmindre særlige omstændigheder taler imod dette.

Der skal altid deltage mindst 2 ansatte ved undersøgelsen af barnets eller den unges person eller opholdsrum. Hvis særlige omstændigheder gør det nødvendigt, kan undersøgelsen dog gennemføres af en enkelt ansat. Der må ikke være andre børn og unge til stede under undersøgelsen af barnets eller den unges person eller opholdsrum.

V.G. Barnets adgang til information (Artikel 17)

I medieaftalen for 2007-2010 er kravet til Danmarks Radios programvirksomhed til børn og unge udbygget og præciseret i forhold til tidligere. DR's public service-kontrakt fremhæver, at indsatsen over for børn skal styrkes, både på de traditionelle kanaler og på internettet. Børnedramatik nævnes specifikt som et område, der skal styrkes. Her har DR traditionelt stået stærkt. *TV 2's tilladelse til public service-programvirksomhed* indeholder også forpligtelser i forhold til børn: Kanalen skal levere programmer af høj kvalitet til børn, og der skal lægges vægt på dansksprogede programmer. *Filmaftalen 2007-2010* forpligter desuden DR og TV 2 til at tilgodese produktion af film for børn og unge med mindst 25 pct. af stationernes samlede midler til spillefilm, kortfilm og dokumentarfilm.

Nye medier navnlig internet, computerspil og mobil præger børns adgang til information. For at sikre større viden om børns brug af disse medier har *Medierådet for Børn og Unge* udført en række undersøgelser af børns brug af internet og computerspil samt forældres holdninger til denne: En undersøgelse af forældres holdning til børns brug af computerspil i 2006, en børne- og forældreundersøgelse om børns brug af internettet og forældrenes tilgang til denne i 2007, og en kvalitativ online undersøgelse af 2400 børns og unges brug af netmødesteder i 2008. Medierådet har igangsat informationskampagner henvendt til lærere, børn og forældre. I den forbindelse er udarbejdet en række færdselsregler for børns brug af internet, mobil og computerspil, undervisningsmateriale, samt informationsmaterialer. Siden 2004 har Medierådet afholdt den årlige nationale Sikker Internet Dag kampagne med det formål at informere omkring sikker brug af internettet og nye teknologier samt at udruste forældre, lærere og børn med brugbar viden. Gennem den nationale arbejdsgruppe for børns brug af internet og nye teknologier, som består af nationale myndigheder, institutioner og organisationer, der repræsenterer forældre, lærere, uddannelsesinstitutioner, IT-branchen og forskning, sikrer Medierådet en koordineret tilgang til emnet.

Internationalt samarbejde og bistand

Videnskabsministeriet deltager som dansk myndighedsrepræsentant i Kommissionens program Safer Internet Plus, som fokuserer på ulovligt indhold på internettet.

Det nuværende program om fremme af en sikrere brug af internettet blev iværksat af EU-kommissionen i 2005. Videnskabsministeriet har i 2006 gennemført og offentliggjort en undersøgelse af de danske initiativer til bekæmpelse af børneporno på internettet. Konklusionen på denne undersøgelse var, at de danske initiativer er i overensstemmelse med Kommissionens program Safer Internet Plus og de initiativer, der indgår heri.

Kommissionen har d. 27. februar 2008 stillet forslag til Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse om et nyt flerårigt fællesskabsprogram til beskyttelse af børn, der bruger internet og andre kommunikationsteknologier. Dette nye program vil danne udgangspunkt for Videnskabsministeriets fremtidige indsats til bekæmpelse af børneporno på internettet.

Videnskabsministeriet deltager derudover i det globale Internet Governance Forum, som diskuterer en række spørgsmål relateret til forvaltning af internettet, herunder beskyttelse af børn på internettet.

V.H. Retten til ikke at blive udsat for tortur eller anden brutal, inhuman og nedværdigende behandling eller afstraffelse (Artikel 37, litra a)

Der henvises til Danmarks 1. periodiske rapport, afsnit V(h) og IX(b)(iii), idet der kan suppleres med følgende:

Folketinget har den 3. juni 2008 vedtaget forslag til lov om ændring af straffeloven og militær straffelov (Strafskærpeelse for tortur), som trådte i kraft den 1. juli 2008. Lovforslaget bygger på Straffelovrådets betænkning nr. 1494/2008 om en torturbestemmelse i straffeloven.

Med denne lov er der i straffeloven indsat en bestemmelse i § 157 a, hvorefter det skal anses som en skærpende omstændighed ved udmåling af straffen for en overtrædelse af straffeloven, hvis forbrydelsen er begået ved tortur. Bestemmelsen indeholder en definition af tortur, som er udformet i lyset af definitionen i FN's konvention af 10. december 1984 mod tortur og anden grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf.

VI. Retten til et familieliv samt alternativ omsorg (Artikel 5, 9-11, 18, stk. 1 og 2, 19-21, 25, 27, stk. 4 og 39)

I det følgende redegøres der for de foranstaltninger og lovgivningsmæssige tiltag, der i rapporteringsperiodens løb har gjort sig gældende, for så vidt angår børns ret til et familieliv samt alternativ omsorg, som er sikret ved FN-konventionen om Barnets Rettigheder.

VI.A. Respekt for de rettigheder og pligter som barnets forældre har inden for det sociale område (Artikel 5)

Der henvises til Danmarks 3. periodiske rapport, afsnit IX.D.2. om videoafhøring af børn, idet det bemærkes, at det i betænkning nr. 1420/2002 om gennemførelse af straffesager om seksuelt misbrug af børn, side 95 ff., er anført, at det ikke kan anses for nødvendigt at indhente forældrenes eller en af forældrenes udtrykkelige samtykke til afhøringen.

I tilfælde af, at forældrene eller eneforælderen modsætter sig afhøring af barnet, kan retten eventuelt give pålæg om, at barnet skal afgive en indenretlig vidneforklaring, jf. retsplejelovens § 171, stk. 3. Af betænkningen fremgår, at hensynet til barnet i disse tilfælde tilsiger, at afhøringen af barnet ikke bør foregå som en sædvanlig indenretlig afhøring i retslokalet. Det anbefales, at afhøringen i stedet gennemføres som en indenretlig videoafhøring, hvor afhøringen foretages af en særligt uddannet person i et af de lokaler, som af politiet er indrettet til denne type vidneafhøringer, og således at videoafhøringen sker under medvirken af en dommer, der befinder sig i monitorrummet.

Der henvises endvidere til afsnit IX.K.1 nedenfor om Kommissionen vedrørende ungdomskriminalitet.

Samvær og kontakt under en anbringelse

Forud for en anbringelse skal der udarbejdes en grundig undersøgelse (en såkaldt § 50 undersøgelse), der dækker alle barnets forhold, med henblik på at afdække hvilken indsats, der tjener barnet bedst muligt (se afsnit VI.G.1). Det er af stor betydning, at barnet eller den unge kan bevare og udbygge sine relationer til personer fra netværket – også under anbringelsen. Derfor er det med lov nr. 1442 af 22. december 2004 (anbringelsesreformen) bestemt, at barnets eller den unges relationer skal være afdækket i undersøgelsen af barnets situation. Desuden er det understreget, at kommunen skal træffe afgørelse om samvær med personer fra netværket, når der er behov for det. Således sikrer undersøgelsen kommunen et godt grundlag for at tage stilling til behovet for kommunens bidrag til at understøtte den unges kontakt til andre voksne end forældrene under anbringelsen.

Med henblik på at forældrene er orienteret om barnets liv og færden under en anbringelse af et barn eller en ung uden for hjemmet, er det med lov nr. 1442 af 22. december 2004 (anbringelsesreformen) bestemt, at kommunen har pligt til, at sikre at forældrene får information om barnets hverdag, og til at bidrage til et godt samarbejde mellem forældre og anbringelsessted.

Inddragelse af familien og netværket er et vigtigt tema i forhold til at give udsatte børn og unge den rigtige støtte - både for at fremme en god proces omkring den sociale indsats og for at sikre, at sagen belyses bedst muligt. Ved at inddrage barnet og familien sikres et godt udgangspunkt for samarbejde mellem kommunen og barnets familie og netværk, så man bedre undgår, at barnet bliver midtpunkt i en konflikt mellem familien og myndighederne. Samtidig giver det mulighed for at trække på viden og ressourcer i familien og netværket.

For at sikre at denne inddragelse finder sted er det med anbringelsesreformen bestemt, at kommunen skal overveje, hvordan der kan ske en systematisk inddragelse af familien og netværket, jf. lov om social service § 47. Kommunen kan f.eks. benytte sig af familierådslagning eller netværksmøde. Der findes mange måder at arbejde med inddragelse på. Det afgørende er, at kommunen overvejer, hvordan familien og netværket kan inddrages systematisk i den enkelte sag.

Det påvirker anbragte børn og unge negativt, hvis der er konflikt mellem forældrene og anbringelsesstedet. For forældrene kan det være en meget vanskelig proces, at barnet anbringes, og forældrene ønsker ofte god information om barnets hverdag. Samtidig kan der opstå konflikter om, hvem der bestemmer hvad i forhold til barnet. Derfor er det med anbringelsesreformen bestemt, at kommunen skal sikre, at forældrene får de relevante informationer, og at kommunen skal bidrage til at forebygge konflikter og løse konflikter, jf. lov om social service § 71.

VI.A.1. Tværfagligt samarbejde mellem statsforvaltninger og kommuner

Under henvisning til Danmarks 3. periodiske rapport, afsnit VI.A.1., kan det oplyses, at Familienstyrelsens og Socialministeriets rapport ”Forsøgsprojekt om øget samarbejde mellem kommune og statsamt i sociale og familieretlige sager” fra februar 2004 indeholder en undersøgelse af mulighederne for at etablere, forbedre og intensivere samarbejdet mellem statsamter (i dag statsforvaltninger) og kommuner om samvær mv. til gavn for børn og deres familier. På baggrund af anbefalingerne i rapporten er det tværfaglige samarbejdet mellem statsforvaltningerne og kommunerne blevet formaliseret.

VI.B. Adskillelse mellem barn og forældre (Artikel 9)

VI.B.1. Adskillelse af barn og forældre indenfor det sociale område

Der henvises til Danmarks 3. periodiske rapport fra 2003, afsnit VI.C.1 og afsnit VI.G.1. Se også afsnit VI.G.1, der beskriver ændringerne som følge af anbringelsesreformen i de generelle krav til sagsbehandlingen, der både dækker de forebyggende foranstaltninger og anbringelser uden for hjemmet.

For så vidt angår familieretlige samværssager henvises til afsnit IV.B.2.a.
Anbringelsessteder

Fordi støtte fra og inddragelse af barnets netværk er vigtig for barnets eller den unges chancer for at klare sig godt senere i livet, er det med anbringelsesreformen bestemt, at kommunen skal overveje, hvordan der kan ske systematisk inddragelse af familie og netværk både i forbindelse med udredningen af sagen og i forbindelse med valg af konkret anbringelsessted. For at sikre øget inddragelse af barnets netværk under anbringelsen er det desuden gjort lettere for kommunerne at anbringe et barn i pleje i netværket.

Hjemgivelsesperiode

For at sikre bedre kontinuitet i barnets liv og forebygge de mange skift, som en anbringelse kan betyde for et barn, er der med anbringelsesreformen indført en bestemmelse i § 60 i lov om social service om, at en frivillig anbringelse kan opretholdes i op til 6 måneder fra tilbagekaldelsen af samtykket til anbringelsen. Desuden er det bestemt at ved anbringelser uden samtykke, kan børn- og unge-udvalget, i tilfælde hvor der ikke er grundlag for at opretholde anbringelsen, beslutte at barnet eller den unge ikke skal kunne hjemgives i op til 6 måneder fra afgørelsen. Børn og unge-udvalget kan træffe sådanne beslutninger når hensynet til barnet på afgørende måde taler for det.

Klagemuligheder

Med anbringelsesreformen er der sket en nedsættelse af børns klageret ved valg af anbringelsessted. Således kan afgørelser om valg af anbringelsessted og ændret anbringelsessted af barnet eller den unge, der er fyldt 12 år, samt af forældremyndighedsindehaveren indbringes for det sociale nævn.

I lighed med hvad der var gældende før reformen, kan afgørelser om behandling, uddannelse, samvær med personer fra netværket m.v., samt afgørelser om samvær og kontakt af den unge, der er fyldt 15 år, og af forældremyndighedsindehaveren indbringes for det sociale nævn. I det omfang afgørelsen angår den af forældrene, der ikke har del i forældremyndigheden, kan afgørelsen af denne på samme måde indbringes for det sociale nævn.

Som det fremgår af afsnit IV.D., har kommunen dog altid pligt til at inddrage barnet eller den unge på alle tidspunkter under sagens behandling og tillægge barnets eller den unges synspunkter vægt i overensstemmelse med alder og modenhed.

Ankeinstansens kompetence til at tage sager op af egen drift

For at sikre at børns rettigheder varetages bedst muligt, er der givet de sociale nævn og Ankestyrelsen - der er øverste administrative rekursinstans i sager om særlig støtte til børn og unge - øgede muligheder for at tage sager op af egen drift og pålægge kommunalbestyrelsen at handle eller selv træffe afgørelse i sager, hvor kommunen:

- ikke foretager de fornødne undersøgelser,
- ikke foretager de fornødne samtaler med barnet eller den unge,
- ikke udarbejder de fornødne handleplaner, eller ikke foretager den fornødne revision af handleplaner, eller
- ikke mindst en gang om året taler med barnet eller den unge under besøg på anbringelsesstedet.

Hvis der er behov for foranstaltninger, og kommunalbestyrelsen undlader at iværksætte disse i fornødent omfang, kan de sociale nævn og Ankestyrelsen desuden pålægge kommunalbestyrelsen at træffe en afgørelse eller træffe en foreløbig afgørelse om foranstaltninger, eller selv træffe afgørelse i sådanne sager.

Desuden kan de sociale nævn og Ankestyrelsen tage sager op af egen drift og træffe afgørelse i sager om valg af anbringelsessted og flytning mellem anbringelsessteder, jf. lov om social service § 65. Endelig kan Ankestyrelsen bl.a. træffe afgørelse af egen drift i sager uden samtykke om undersøgelse af barnets forhold og anbringelse uden for hjemmet.

Det bemærkes, at udlændingebørn i Danmark, dvs. børn af asylansøgere eller afviste asylansøgere, har ret til hjælp efter serviceloven på linje med danske børn. Der henvises derfor til beskrivelsen af regler m.v. på området i anbringelsessituationer, som blev omtalt i Danmarks 3. rapport til Børnekomitéen.

VI.C. Familiesammenføring (Artikel 10 stk. 2)

For så vidt angår internationale sager om forældremyndighed, barnets bopæl og samvær henvises til afsnit VI.D.

Under rapporteringsperioden er der sket visse ændringer af reglerne om familiesammenføring af børn med deres forældre i Danmark med henblik på at sikre børn den bedst mulige integration i Danmark og af hensyn til barnets tarv. Ændringerne udspringer således af et ønske om, at børn kommer til Danmark tidligst muligt og derved får en så stor del af deres opvækst i landet som muligt. Ændringerne indebærer, at aldersgrænsen for børn er nedsat fra 18 år til 15 år. Derudover er adgangen til familiesammenføring af børn begrænset, hvis én af forældrene bor i hjemlandet, og der er gået mere end to år, fra barnet kunne være kommet til Danmark, idet det i denne situation er en betingelse, at barnet har mulighed for en vellykket integration i Danmark. Endvidere gives der afslag på opholdstilladelse, såfremt dette åbenbart vil stride mod barnets tarv. Herudover er det fortsat generelt en betingelse, at den i Danmark boende forælder har forældremyndigheden, og at der foreligger samtykke fra den i hjemlandet boende forælder, hvor forældrene har delt forældremyndighed. Der kan endvidere være sager, hvor barnets ansøgning om familiesammenføring indgives samtidig med en forælders ansøgning om familiesammenføring, og hvor afgørelsen vedrørende barnet typisk er afhængig af afgørelsen vedrørende forælderen.

Det skal i den forbindelse bemærkes, at det i alle sager om familiesammenføring vurderes, om Danmarks internationale forpligtelser, herunder særligt artikel 8 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, indebærer, at der skal meddeles opholdstilladelse. Dette gælder således også for børn mellem 15 og 18 år, der ansøger om opholdstilladelse.

I 2007 blev der givet familiesammenføringstilladelser til 836 mindreårige børn født i udlandet, og der blev meddelt afslag til 465 mindreårige børn født i udlandet. Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for alle familiesammenføringssager i Udlændingestyrrelsen (tidligere Udlændingestyrelsen) i 2007 var for halvdelen af sagerne på ca. to måneder og ca. fire måneder for 80 % af sagerne, mens gennemsnittet for samtlige sager var på ca. seks en halv måned. Der er på nuværende tidspunkt ikke opgjort sagsbehandlingstid for familiesammenføringssager vedrørende mindreårige børn født i udlandet. Det bemærkes, at visse sager om familiesammenføring med mindreårige børn født i udlandet er tidskrævende, idet det findes nødvendigt at foranstalte dna- eller aldersundersøgelse.

Siden primo 2008 har Udlændingestyrrelsen oprettet et særskilt Børne- og Opholdskontor, der skal sikre en styrkelse af behandlingen af sager vedrørende mindreårige børn født i udlandet.

Det bemærkes endvidere, at klager over Udlændingestyrrelsens afslag på familiesammenføring til mindreårige børn født i udlandet kan påklages til Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration, og at klagesager i gennemsnit behandles i løbet af tre måneder. Der er endvidere i udlændingelovens § 52 sikret en særlig let adgang til indbringelse af afgørelser vedrørende mindreårige børns ansøgninger om familiesammenføring for domstolene.

VI.D. Børnebortførelse mv. (Artikel 11)

Dansk rets regler om internationale sager om forældremyndighed, barnets bopæl og samvær hænger sammen med reglerne om børnebortførelser. Begge regelsæt gennemgås derfor i dette afsnit.

VI.D.1. Internationalt samvær, forældremyndighed og bopæl

I forbindelse med vedtagelsen af lov om Haagerbørnebeskyttelseskonventionen (lov nr. 434 af 8. maj 2006), der sætter Danmark i stand til at ratificere Haagerbørnebeskyttelseskonventionen fra 1996 (se afsnit VI.D.1.c), blev de danske regler om international kompetence i forældremyndighedssager mv. ændret og bragt i overensstemmelse med konventionen. Herefter kan danske myndigheder som udgangspunkt kun behandle en sådan sag, når barnet bor her i landet.

Et barn, der bor i Danmark, har den samme ret til samvær med en forælder, der bor uden for Danmark, som med en forælder, der bor i Danmark. Danmark har som medlem af Haagerkonventionen af 25. oktober 1980 om de civilretlige virkninger af internationale børnebortførsler forpligtiget sig til at hjælpe forældre, der bor i en anden konventionsstat, med at formidle en anmodning om samvær til de kompetente danske myndigheder. Tilsvarende hjælper danske myndigheder en forælder, der bor i Danmark, med at formidle en anmodning om samvær til de kompetente myndigheder i en anden konventionsstat.

Danmark er endvidere i kraft af Den Europæiske Konvention af 20. maj 1980 om anerkendelse og fuldbyrdelse af afgørelser om forældremyndighed forpligtiget til at anerkende og fuldbyrde afgørelser om samvær, forældremyndighed og barnets bopæl, der er truffet i andre konventionsstater.

VI.D.1.a. Forældremyndighed og bopæl

En forælder, der bor i udlandet og ønsker forældremyndigheden over et barn, som bor i Danmark, har samme muligheder for at få behandlet en sag herom i Danmark som en forælder, der bor her i landet.

VI.D.1.b. Europarådets konvention om kontakt vedrørende børn

Europarådets konvention af 15. maj 2005 om kontakt vedrørende børn indeholder en række bestemmelser om børns ret til kontakt med deres forældre og andre nærtstående. Den indeholder endvidere bestemmelser, der har til formål at sikre disse rettigheder på tværs af landegrænser. Danmark overvejer i øjeblikket spørgsmålet om ratifikationen af konventionen.

VI.D.1.c. Haagerbørnebeskyttelseskonventionen fra 1996

Folketinget vedtog i 2006 lov nr. 424 af 8. maj 2006 om Haagerbørnebeskyttelseskonventionen, der sætter Danmark i stand til at ratificere Haagerkonventionen af 19. oktober 1996 om kompetence, lovvalg, anerkendelse, fuldbyrdelse og samarbejde vedrørende forældreansvar og foranstaltninger til beskyttelse af børn (Haagerbørnebeskyttelseskonventionen). Regeringen vil ratificere konventionen samtidig med de øvrige EU-medlemsstater.

VI.D.2 Børnebortførelser

Det kan oplyses, at der med henblik på at modvirke at børn kommer her til landet som led i en familiesammenføring for siden at blive bortført til udlandet, med lov nr. 301 af 19. april 2006 om ændring af udlændingeloven og lov om ægteskabs indgåelse og opløsning (Begrænsning af adgangen til familiesammenføring for personer, der er dømt for børnebortførelse m.v.) blev gennemført en ændring af udlændingelovens § 9, stk. 16. Ændringen indebærer, at et udenlandsk barn som udgangspunkt ikke kan opnå familiesammenføring med en herboende forælder, hvis den herboende eller dennes ægtefælle inden for en periode af 10 år ved endelig dom er idømt frihedsstraf for børnebortførelse (overtrædelse af straffelovens § 215).

Lovændringen har ydermere den konsekvens, at den af barnets forældre, der er bosiddende i udlandet, normalt heller ikke vil kunne opnå ægtefællesammenføring med en herboende person, der er dømt for børnebortførelse, hvis ansøgningen om ægtefællesammenføring indgives samtidig med en ansøgning fra barnet om familiesammenføring, hvorpå der er givet afslag efter bestemmelsen i udlændingelovens § 9, stk. 16.

VI.D.2.a. Bortførelser til Danmark

Som opfølgning på Danmarks 3. periodiske rapport, afsnit VI.E.2., kan det oplyses, at Udvalget om børnebortførelser afgav sin redegørelse i november 2004. Redegørelsen indeholder bl.a. retningslinjer for den danske centralmyndigheds arbejde med bortførelsessager, der bygger på Haagerkonferencens "Guide to good practice".

VI.D.2.b. Bortførelser fra Danmark

Den retshjælpsordning, der er omtalt i Danmarks 3. periodiske rapport, afsnit VI.E.1., trådte i kraft den 1. juli 2003. Retshjælpen gives til omkostninger i forbindelse med retslige skridt med henblik på tilbagegivelse af et bortført barn. Dette gælder også, selvom Danmark ikke har et konventions samarbejde med det land, som barnet er bortført til.

For at sikre barnets forbliven i Danmark har forældremyndighedsindehaveren fra den 1. oktober 2004 fået mulighed for at forlange barnet slettet i en anden persons pas, når barnet har sit eget pas. Samtidig blev børnebortførelse gjort til en direkte skilsmissegrund.

VI.E. Forældrenes ansvar samt bistand til forældrene (Artikel 18, stk. 1 og 2)

VI.E.1. Forældrenes ansvar samt bistand til forældrene indenfor det sociale område

Hjælp til forældrene ved særlig støtte til børn og unge

Der henvises til Danmarks 3. periodiske rapport fra 2003, afsnit VI.A, hvoraf det bl.a. fremgår, at kommunen skal tilbyde forældremyndighedens indehaver en støtteperson i forbindelse med barnets eller den unges anbringelse uden for hjemmet.

Med lov nr. 320 af 05. maj 2004 er det yderligere bestemt, at under en anbringelse af et barn eller en unge skal kommunen tilbyde at udarbejde en særskilt plan for støtten til forældrene under anbringelsen, jf. § 140 stk. 8 i lov om social service. Denne plan skal revideres senest 3 måneder efter anbringelsen af barnet eller den unge uden for hjemmet, herefter med mindst 12 måneders mellemrum. Handleplanen skal altid revideres, når der er behov for det, jf. § 70 stk. 3 i lov om social service.

Med regeringsudspillet *Lige Muligheder*, der blev finansieret i 2008, findes følgende initiativer for perioden 2008-2011 med henblik på styrkelsen af indsatsen over for forældrene:

Udsatte tosprogede elever i grundskolen og deres forældre

Der blev afsat 88 mio. kr. med henblik på oprettelsen af en særlig rådgivningsenhed for udsatte tosprogede elever i grundskolen. Rådgivningsenheden skal være et tilbud til skoler med en relativt høj andel af tosprogede elever. Rådgivningsenheden skal - i samarbejde med den kommunale forvaltning og skolen - udarbejde en målrettet handlingsplan, som skal styrke indsatsen for at forbedre de tosprogede elevers faglige kompetencer. Samtidig skal der arbejdes målrettet med de tosprogede elevers forældre. Der oprettedes en pulje til familiekurser, hvor forældrene bl.a. rustes til at støtte aktivt op om børnenes skolegang. Desuden afsattes der midler til en lokal indsats, så forældrene får større indsigt i det danske skolesystem og deres egne muligheder for indflydelse.

Udbredelse af medborgercentre (community centre)

Der blev afsat 32 mio. kr. til oprettelsen af medborgercentre i udsatte boligområder. Centrene skal fungere som sociale og kulturelle samlingspunkter i lokalsamfundet og kan bl.a. tilbyde lektiecaféer mv.

I forbindelse med familiesammenføringssager mellem et barn og en forælder indgår det som et moment i vurderingen af om en ansøgning kan imødekommes, om kontakten mellem forælder og barn kan ske gennem for eksempel besøgsophold frem for meddelelse af tilladelse til længevarende ophold.

Forældreguides

Integrationsministeriet er ved at udvikle en flersproget pjeceserie, som skal kunne fungere som et værktøj til at strukturere og understøtte forskellige former for dialogsituationer, vejledning og

rådgivning af forældre for derved at understøtte dem i at yde deres børn den bedst mulige støtte. Pjeceserien vil indeholde en række letlæste og praktisk anvendelige råd og anvisninger og skal også kunne anvendes selvstændigt af forældrene.

Pjecematerialet sigter på at understøtte forældre, der som følge af sociale, kulturelle, sproglige barrierer, mangelfulde forældrekompetencer, manglende kendskab til samfundets forventninger, tilbud og krav m.v. har vanskeligt ved at løfte deres forældreansvar.

Formålet er endvidere at understøtte en demokratisk opdragelsesform, hvor både piger og drenge i takt med deres aldersmæssige udvikling og på et grundlag af ligeværd opdrages til såvel frihed, dialog og medbestemmelse som ansvar, begrænsninger og pligter, således at børnene opnår større og større evne til at forvalte både frihed og ansvar efterhånden som de bliver ældre.

I den forbindelse tages blandt andet udgangspunkt i principperne i FN's Konvention om Barnets Rettigheder, herunder retten til uddannelse, personlig, social, fysisk og psykisk udvikling, en aktiv fritid, beskyttelse mod vold, sundhed samt ret til at blive hørt og til medindflydelse.

Pjecerne opdeles efter børnenes alderstrin, og de konkrete udfordringer, tvivlsspørgsmål og problemer, der er knyttet til alderstrinene, tages op. Pjecerne kategoriseres således efter barnets alder og indeholder relevant tværgående information om målgruppens forælderrolle i forhold til denne aldersgruppe. Der udgives i alt fire pjecer – én for hver af følgende aldersgrupper: 0-5 år, 6-10 år, 11-15 år, 16 år+.

Serien skal give gode råd om, hvad man kan gøre i bestemte situationer, og samle information om, hvor og hvordan forældrene kan henvende sig for at få løst et problem eller få mere at vide om konkrete emner.

Emnerne i pjecerne udvælges blandt andet på baggrund af forslag indhentet hos repræsentanter for målgruppen og forskellige faglige eksperter.

Blandt emnerne i pjeceserien er sprogstimulering af børn, institutionskultur i Danmark, skolestart, lektiehjælp, skole-hjem-samarbejde, specialundervisning, uddannelsessystemet, fester og alkohol, fritidsjob, håndtering af konflikter og marginaliseret adfærd samt meget mere.

Endelig bemærkes, at der i flere sammenhænge arbejdes med initiativer om forældreansvar. Dels er der under Velfærdsministeriet nedsat en ministergruppe om forældreansvar, dels behandles emnet i den kommende handlingsplan om forebyggelse af ekstremistiske holdninger og radikalisering blandt unge. I den forbindelse skal der formentlig blandt andet arbejdes med opkvalificering af forskellige faggrupper, således at de sættes bedre i stand til at vejlede forældre i tilfælde, hvor der er sproglige og kulturelle barrierer. Forældreguide-pjecerne vil skulle medtænkes i en sådan indsats for opkvalificering.

Bydelsmødre

Integrationsministeriet lancerede i juni måned 2007 syv nye initiativer, der skal styrke nydanske kvinders netværk og beskæftigelse. Hjørnestenen i de nye projekter er, at den bedste hjælp er den, der kommer nedefra.

Blandt de nye initiativer er et værtsprogram for nyankomne kvinder og familier med indvandrerbaggrund. Værten vil f.eks. kunne introducere de nyankomne til lokalsamfundet, give lektiehjælp og sprogtræning, vejlede om uddannelsesmuligheder og hjælpe med at finde et arbejde. Et andet af initiativerne er projektet "Bydelsmødre". Projektet vil indebære, at bydelsmødre, der har gennemført et særligt kursus, opsøger andre mødre i hjemmet. Bydelsmødrene giver råd og vejledning på modersmålet om, hvordan mødrene kan forbedre deres børns muligheder. Der er afsat i alt 21, 5 mio. DKK til de syv nye kvindeinitiativer.

VI.E.2. Konfliktløsning i familieretlige sager

Konfliktløsning – at hjælpe parterne til selv at finde løsninger på deres konflikter – er i dag en essentiel del af den familieretlige lovgivning i Danmark. Konfliktløsningen består af forskellige tilbud, der beskrives i det følgende:

VI.E.1.a. Børnesagkyndig rådgivning

Der henvises til Danmarks 3. periodiske rapport, afsnit VI.B.1. Den nye forældreansvarslov, der trådte i kraft den 1. oktober 2007, viderefører de hidtil gældende regler om den børnesagkyndige rådgivning. Reglerne herom findes i forældreansvarslovens § 32.

VI.E.1.b. Konfliktmægling (mediation)

Som det fremgår af Danmarks 3. periodiske rapport, afsnit VI.B.2., blev der i 1998 iværksat en forsøgsordning med tilbud om konfliktmægling (mediation) i administrative sager om forældremyndighed og samvær. Denne ordning blev i 2003/2004 evalueret. Evalueringsrapporten viser bl.a., at 84 pct. af forældrene helt eller delvist fandt en løsning på deres uenighed under konfliktmæglingen, og at 71 pct. af forældrene vurderede, at konfliktmæglingen samlet set var vellykket.

Den 1. januar 2007 blev konfliktmægling gjort til et permanent tilbud. Samtidig blev tilbuddet udvidet til også at omfatte sager om separation og skilsmisse. Dette skete som et led i en reform af reglerne om behandlingen af sager om separation, skilsmisse og forældremyndighed. Herefter skal alle sådanne sager begynde i statsforvaltningerne. Sagerne kan således ikke længere indbringes direkte for domstolene. Formålet med denne reform er at give parterne mulighed for at få en samlet løsning på mange af de problemer, der kan opstå i familien ved en samlivsophævelse eller senere. I statsforvaltningerne får parterne tilbudt bistand hertil gennem rådgivning og konfliktmægling.

VI.E.1.c. Parrådgivning

For at sætte fokus på børn i vanskelige familiemæssige situationer er der iværksat et forsøg i perioden 2005-2008 med tilbud om parrådgivning til forældre med børn under 18 år. Deltagelse i denne parrådgivning betales af det offentlige, bortset fra en egenbetaling på 300 kr.

Formålet med parrådgivningen er at tilbyde en forebyggende indsats i forhold til forældre, der ønsker at bevare deres parforhold, eller som ønsker, at en samlivsophævelse skal foregå så skånsomt som muligt, navnlig i forhold til børnene.

Ved udvælgelsen af de 12 projekter, der deltager i forsøgsordningen, er der lagt vægt på den geografiske placering, inddragelse af private og offentlige aktører samt den metode, som påtænkes anvendt i projektet. Til samtlige projekter er der tilknyttet en psykolog. Ved afslutningen af forsøgsprojektet evalueres det med henblik på at overveje, om parrådgivning skal gøres permanent.

VI.F. Beskyttelse af barnet mod fysisk eller psykisk vold, misbrug mv. (Artikel 19)

Der henvises til Danmarks 2. periodiske rapport, afsnit III, artikel 19 (pkt. 168), og særskilt rapport om den valgfri protokol vedrørende salg af børn, børneprostitution og børnepornografi.

I Danmarks 3. periodiske rapport, afsnit IX.D, er det bl.a. nævnt, at der ved lov nr. 288 af 2. april 2003 om ændring af straffeloven, adoptionsloven og retsplejeloven (Børnepornografi, seksuel udnyttelse af børn og gennemførelse af straffesager om seksuelt misbrug af børn mv.) blev indsat en udtrykkelig hjemmel i retsplejeloven til, at videoafhøring af børn, der har været udsat for seksuelt misbrug, kan anvendes som bevis under hovedforhandlingen af en straffesag i retten.

Rigsadvokaten har som opfølgning på lovændringen senest udfærdiget en ny Rigsadvokatmeddelelse (RM 2/2007) om behandlingen af sager om seksuelt misbrug af børn og videoafhøring af børn i sådanne sager. Det følger bl.a. af meddelelsen, at barnet forud for afhøringen skal have beskikket en bistandsadvokat, ligesom de sociale myndigheder skal underrettes.

Det fremgår videre af meddelelsen, at videoafhøring af børn i sædelighedssager skal foretages af særligt uddannede polititjenestemænd og i lokaler, der er særligt indrettet til formålet. Det er normalt kun polititjenestemanden og barnet samt eventuelt en repræsentant for de sociale myndigheder, der vil være til stede under afhøringen. Hvis der er behov for at styrke barnets tryghed, kan der – i stedet for bisidderen fra socialforvaltningen – være en ”tryghedsskabende person” til stedet i lokalet. Den mistænkte person har ikke adgang til at overvære afhøringen.

Ligestilling og kønsroller

Det anslås, at ca. 29.000 børn i alderen 0-15 år årligt vokser op i voldsramte familier. Ca. 2.000 kvinder og lige så mange børn flytter hvert år på krise-center.

I 2002 blev regeringens første handlingsplan til bekæmpelse af vold mod kvinder (2002-2004) lanceret. Den første handlingsplan var med til at bryde tabuet omkring vold mod kvinder i hjemmet, men der er stadig brug for fokus på problemstillingen. Minister for ligestilling præsenterede derfor den 20. april 2005 en ny 4-årig ”Handlingsplan til bekæmpelse af mænds vold mod kvinder og børn i familien 2005-2008”. Børn og unge har siden 2002 været et særligt fokusområde for handlingsplanernes aktiviteter.

Der er i perioden 2005-2008 afsat 60 mio. kroner til handlingsplanen. Der er efterfølgende afsat yderligere 48 mio. kr. til et projekt under overskriften ”Støtte og behandling til kvinder og børn i voldsramte familier”,

Aktiviteter rettet mod børn og unge under handlingsplanen

På folkeskoler og ungdomsuddannelser rundt om i Danmark har der siden 2005 kørt en oplysningskampagne om vold i familien og kærestevold. I kampagnen deltager repræsentanter fra det lokale krisecenter, det lokale politi samt 2 unge piger, hvor den ene er vokset op med vold i familien, og den anden har oplevet vold i et kæresteforhold, da hun var teenager. Deltagerne fortæller om vold i familien med fokus på ”vold mod mor” og om vold mellem kæresten. Til arrangementerne deltager desuden en rapmusiker, som synger om vold i familien og vold mellem kæresten. Der vises desuden en film om kærestevold og uddeles cd'er med rapmusikeren. Der er efterfølgende givet støtte til lignende oplysningskampagne, som er målrettet seminarier landet over.

Der er bevilliget midler til et digitalt børnenetværk kaldet Børnelinket, som er et chatroom for børn og unge i voldsramte familier. Formålet er at styrke indsatsen overfor børn og unge i voldsramte familier ved at give målgruppen mulighed for at kommunikere med andre børn og unge i lignende situationer.

Velfærdsministeriet har i samarbejde med en række projekt-kommuner iværksat et udslusningsprojekt, som skal støtte voldsramte kvinder og deres børn til en tilværelse uden vold efter ophold på kvindekrisecenter. Der vil under projektet blive udviklet metoder til særlig støtte til børn, der vokser op i voldsramte familier.

Der er ved Satspuljeforliget 2008 bevilliget 30 mio. kr. (2008-2011) til et ambulante behandlingstilbud til voldsramte kvinder og børn, som af forskellige årsager ikke benytter krisecentrene. Formålet med projektet er for mødre at reducere følgevirkningerne af volden og styrke mødre til at genvinde forældrekompetencen. Indsatsen for børnene skal reducere følgevirkningerne af volden samt styrke barnets udviklingsmuligheder. Ved samme aftale om Satspuljen er der givet støtte på 4,5 mio. kr. til Foreningen for Børn og Unge i voldsramte familier til en omfattende kampagne til forebyggelse af familie- og kærestevold samt bekæmpelse af den negative sociale arv. Resultaterne skal nås gennem oplysningskampagner på uddannelsesinstitutioner, cafeer, hos tandlæger og praktiserende læger, på hospitalers børneafdelinger, i shoppingcentre samt gennem annoncering på Internettet. Red Barnet har fået 6 mio. kr. til en styrket indsats mod IT-relaterede seksuelle overgreb mod børn, herunder bekæmpelse af børnepornografi på Internettet.

Grundskolen

Legemlig straf og fysisk magtanvendelse er forbudt i grundskolen, bortset fra hvad der er nødvendigt for at afværge, at elever øver vold mod andre eller ødelægger eller beskadiger ting. Der henvises i øvrigt til den under artikel 2 nævnte vejledning om disciplin, god adfærd og mobning i folkeskolen, som ligeledes peger på konstruktive handlemuligheder uden fysisk magtanvendelse i forhold til uhensigtsmæssig adfærd, så konflikter undgås.

For så vidt angår mobning og undervisningsmiljø henvises til det ovenfor vedrørende artikel 2 anførte.

Ungdomsuddannelserne

Gennem forskellige kampagner, der skal forebygge mobning på skoler og uddannelsessteder, kan man forhindre situationer, hvorved børn eller unge bliver udsat for mishandling eller vold.

Folketinget vedtog den 21. juni 2005 *lov om indhentelse af børneattest* i forbindelse med ansættelse af personale m.v. Lovens formål er at skabe grundlag for yderligere at styrke indsatsen over for seksuelle overgreb mod børn. Loven og de med hjemmel heri udstedte bekendtgørelser indebærer, at offentlige myndigheder og visse private foreninger skal foranledige, at der indhentes en såkaldt børneattest, inden der sker ansættelse m.v. af personer, der som led i udførelsen af deres opgaver skal have direkte kontakt med børn under 15 år.

Loven er netop blevet evalueret, og tilbagemeldingerne har været overvejende positive. Der er siden lovens ikrafttræden og til udgangen af 2007 blevet indhentet ca. 450.000 børneattester, hvoraf de 59 var positive.

VI.G. Retten til beskyttelse og bistand ved forældrefravær (Artikel 20)

VI.G.1. Alternativ omsorg

Særlig støtte til børn og unge

Anbringelsesreformen

Den 1. januar 2006 trådte en større reform af reglerne om særlig støtte til børn og unge i kraft (anbringelsesreformen, (lov nr. 1442 af 22. december 2004)). Det var en målsætning med reformen, at børn der er anbragt uden for hjemmet skal have samme muligheder som andre børn for uddannelse, arbejde og familieliv. En anbringelse uden for hjemmet skal andet og mere end fjerne barnet fra en uacceptabel situation i hjemmet. Anbringelsen skal også bidrage positivt til at hjælpe barnet videre. Det afgørende pejlemærke for reformen er således barnets bedste.

Reformen indeholdt en lang række lovændringer og initiativer med det formål at sætte barnets tarv i fokus i sager om særlig støtte til børn og unge. Dette gælder særligt med hensyn til barnets retssikkerhed og i kommunens udredning af og opfølgning på barnets sag. Fordi der er foretaget forholdsvis mange ændringer i reglerne om særlig støtte til børn og unge findes det for overskueligheden rigtigst at gennemgå reglerne i hovedtræk, på de områder, hvor der er sket ændringer, uanset at der måtte være redegjort for dele af disse områder ved den danske regerings tidligere afrapporteringer til komiteen.

Med reformens forbedringer af den kommunale sagsbehandling sikres bedre mulighed for at følge med i, hvordan det går med barnet og familien. Kommunen kan følge op på, om indsatsen for det enkelte barn virker, og der kan indsamles viden om effekten af foranstaltningerne generelt. Dermed kan kvaliteten i indsatsen styrkes både for det enkelte barn her og nu og på hele anbringelsesområdet på længere sigt.

Uddannelse mv.

Som opfølgning på anbringelsesreformen blev der afsat midler til efteruddannelse af sagsbehandlere mv. I perioden 2005-2011 er der således afsat 165,9 mio. kr. til:

- Implementeringskurser til sagsbehandlere, således at samtlige sagsbehandlere i kommunerne kunne komme på 10 dages efteruddannelse.

- Introduktionskurser til alle nye sagsbehandlere i både juridiske og socialfaglige aspekter ved sager om særlig støtte til børn og unge.
- Længerevarende efteruddannelsesaktiviteter, herunder diplomuddannelser til de kommunale sagsbehandlere på børneområdet.

For at støtte sagsbehandlerne i kommunerne og øvrige fagpersoner, der arbejder med udsatte børn og unge, er der i 2007 - som opfølgning på anbringelsesreformen - udgivet en håndbog i servicelovens regler om særlig støtte til børn og unge.

Sammenhængende børnepolitik og standarder for sagsbehandlingen

Forebyggelse og tidlig indsats er af afgørende betydning for at sikre udsatte børn og unge en god opvækst. Med anbringelsesreformen er det blevet et krav, at kommunerne har opstillet en sammenhængende børnepolitik med det formål at opstille retningslinier for, hvordan der lokalt kan opnås sammenhæng mellem det generelle forebyggende arbejde og den målrettede indsats over for børn og unge med behov for særlig støtte, herunder børn med nedsat fysisk og psykisk funktionsevne. Konkret skal den sammenhængende børnepolitik beskrive hvordan kommunen sikrer sammenhæng mellem de forskellige sektorer, fx dagtilbud, skole, sundhedssektor og den frivillige sektor, og den særlige støtte til børn og unge. Den sammenhængende børnepolitik skal øge fokus på den rolle, som f.eks. dagtilbud og skole spiller i den tidlige indsats, samt sikre sammenhængen mellem normalsystemet og den særlige sociale indsats over for de udsatte børn og unge.

Med anbringelsesreformen skabtes der hjemmel for, at socialministeren kunne fastsætte nærmere regler om, at kommunerne skal fastsætte standarder for sagsbehandlingen i børnesager. Dette er gjort med bekendtgørelse nr. 614 af 15/06/2006 om standarder for sagsbehandlingen i sager om særlig støtte til børn og unge. Standarderne skal vedtages af det politiske og ledelsesmæssige niveau i kommunen, og de skal ses i relation til den sammenhængende børnepolitik. Det er således en metode til at engagere politikere og ledere i spørgsmålet om sagsbehandling. Der skabes hermed opmærksomhed om og ledelsesmæssig ansvarlighed i forhold til indholdet i lovgivningen om sagsbehandling mv. i kommunen. Da standarderne ligeledes forudsættes offentliggjort, vil den demokratiske kontrol af kommunens sagsbehandling på området ligeledes blive styrket.

Samtidig kan standarder mindske det problem, at behandlingen af en sag afhænger af hvilken sagsbehandler, der tilfældigvis har ansvaret for den pågældende sag. Undersøgelser har således peget på, at der kan være store forskelle på sagsbehandlingen fra en sagsbehandler til en anden, også inden for samme kommune. Ved at den politiske og administrative ledelse tager stilling til standarderne, kan der sikres en mere ensartet behandling af sagerne i kommunen, hvorved borgernes retssikkerhed styrkes.

Undersøgelse af barnet eller den unges forhold

Det er vigtigt, at der bliver foretaget en kvalificeret og grundig afdækning af barnets situation fra starten. Det styrker mulighederne for at tilrettelægge sagen hensigtsmæssigt og fra starten vælge de rigtige foranstaltninger. Udgangspunktet for at kunne vælge den rigtige indsats er, at man ved, hvad der er behov for. En god undersøgelse er derfor en betingelse for, at man fra starten kan vælge den rigtige hjælp, beskrive formålet med en foranstaltning og løbende følge op på, om foranstaltningerne har de ønskede virkninger. Med anbringelsesreformen er kravene til indholdet af den undersøgelse, som kommunen skal udarbejde, der skal danne grund for indsatsen overfor et udsat barn eller en ung, skærpet.

Kommunen skal iværksætte en sådan undersøgelse såfremt det må antages, at et barn eller en ung trænger til særlig støtte. Herunder på grund af nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne.

Det er udspecificeret i § 50 i lov om social service, at undersøgelsen skal anlægge en helhedsbetragtning, der skal omfatte:

- barnets eller den unges udvikling og adfærd,

- familieforhold,
- skoleforhold,
- sundhedsforhold,
- fritidsforhold og venskaber og
- andre relevante forhold

I sin undersøgelse skal kommunen afdække ressourcer og problemer hos barnet, familien og netværket. Kommunen skal som led i undersøgelsen inddrage de fagfolk, som allerede har viden om barnets eller den unges og familiens forhold. Dette kan ske ved at inddrage sundhedsplejersker, pædagoger, psykologer, lærere eller andre. Hvis det er nødvendigt, skal kommunen lade barnet eller den unge undersøge af en læge eller af en autoriseret psykolog.

Undersøgelsen skal resultere i en begrundet stillingtagen til, om der er grundlag for at iværksætte foranstaltninger, og i bekræftende fald af hvilken art disse bør være. Der skal være oplysninger om, hvordan forældremyndighedsindehaveren, barnet eller den unge stiller sig til foranstaltningerne, og om de forhold i familien eller i dennes omgivelser, som kan bidrage til at klare vanskelighederne. Undersøgelsen skal afsluttes senest 4 mdr. efter, at kommunen bliver opmærksom på, at et barn eller en ung kan have behov for særlig støtte. I forbindelse med undersøgelsen skal kommunen vurdere om der er behov for at foretage en undersøgelse af eventuelle andre børn i familien. Hvis det må antages, at der kan opstå et behov for særlig støtte til et barn umiddelbart efter fødslen skal kommunen undersøge de vordende forældres forhold nærmere.

Handleplan

Med anbringelsesreformen er der stillet yderligere krav til indholdet af den handleplan, som kommunen på baggrund af undersøgelsen af barnets eller den unges forhold, skal udarbejde. Handleplanen skal angive formålet med indsatsen, og hvilken indsats, der er nødvendig for at opnå formålet. Handleplanen skal bygge på de undersøgelser, der er gennemført, og opstille mål og delmål i forhold til barnets eller den unges udvikling og adfærd, familieforhold, skoleforhold, sundhedsforhold, fritidsforhold og venskaber og andre relevante forhold. En handleplan skal endvidere angive indsatsens forventede varighed. I sager om anbringelse skal handleplanen tillige angive, hvilke former for støtte, der selvstændigt skal iværksættes over for familien i forbindelse med, at barnet eller den unge opholder sig uden for hjemmet, og i tiden efter barnets eller den unges hjemgivelse. Kommunen skal senest 3 måneder efter, at der er iværksat en foranstaltning over for barnet, den unge eller de vordende forældre vurdere, om indsatsen skal ændres, og om handleplanen skal revideres. Kommunen skal herefter med højst 12 måneders mellemrum foretage en sådan vurdering.

Under en anbringelse af et barn eller en ung skal kommunen tilbyde at udarbejde en særskilt plan for støtten til forældrene under anbringelsen, jf. § 140 stk. 8 i lov om social service. Denne plan skal revideres senest 3 måneder efter anbringelsen af barnet eller den unge uden for hjemmet, herefter med mindst 12 måneders mellemrum. Handleplanen skal altid revideres, når der er behov for det, jf. § 70 stk. 3 i lov om social service

Foranstaltninger

Udsatte børn og familier er forskellige, og de løsninger, der kan hjælpe dem, er også forskellige. Det er afgørende at tage udgangspunkt i det enkelte barn og vælge en løsning, der bedst muligt imødekommer netop dette barns behov. Grundlaget for dette er den grundige undersøgelse og handleplanen, der indeholder mål og delmål for indsatsen.

Kommunen skal iværksætte særlig støtte i form af foranstaltninger, når det må anses for at være af væsentlig betydning af hensyn til et barn eller en ungs særlige behov for støtte, jf. § 52 i lov om social service.

”Særlig støtte” er defineres som de muligheder, der findes for at udøve hjælp efter lov om social service og omfatter: 1) konsulentbistand med hensyn til barnets eller den unges forhold, 2) praktisk pædagogisk eller anden støtte i hjemmet, 3) familiebehandling eller behandling af barnets

eller den unges problemer, 4) døgnophold for både forældremyndighedsindehaveren, barnet eller den unge eller andre medlemmer af familien i en plejefamilie, på et opholdssted eller på en døgninstitution eller i et botilbud, 5) aflastningsordning i en netværksplejefamilie, i en plejefamilie, på et opholdssted eller på en døgninstitution, 6) udpegning af en personlig rådgiver for barnet eller den unge, 7) udpegning af en fast kontaktperson for barnet eller den unge og for hele familien, 8) anbringelse af barnet eller den unge uden for hjemmet på et anbringelsessted 9) formidling af praktiktilbud, eller anden hjælp, der har til formål at yde rådgivning, behandling og praktisk og pædagogisk støtte.

Desuden kan der ydes økonomisk støtte til udgifter i forbindelse med foranstaltninger, og desuden hvis støtten erstatter en ellers mere indgribende og omfattende foranstaltning, såfremt forældremyndighedsindehaveren ikke har midler dertil. Desuden kan kommunen ydes økonomisk støtte til udgifter, der bevirker, at en anbringelse uden for hjemmet kan undgås, at en hjemgivelse kan fremskyndes, eller at støtte i væsentlig grad kan bidrage til en stabil kontakt mellem forældre og børn under et eller flere børns anbringelse uden for hjemmet.

Afgørelser om foranstaltningerne 1, 6 og 7 kan iværksættes selvom forældremyndighedens indehaver ikke ønsker foranstaltningen iværksat, når det må anses for at være af væsentlig betydning af hensyn til barnets eller den unges særlige behov for støtte, og når formålet med foranstaltningen skønnes at kunne opnås uanset det manglende samtykke. Der kan træffes afgørelse om anbringelse uden for hjemmet uden forældremyndighedsindehaverens eller det barn, der er fyldt 15 år.

Visse af foranstaltningerne kan også iværksættes overfor vordende forældre, når det må anses for at være af væsentlig betydning for et barnets særlige behov for støtte efter fødslen.

For at sikre sammenhæng mellem problemer og valg af indsats er det bestemt, at der som alt-overvejende udgangspunkt skal være gennemført en undersøgelse af barnets eller den unges og familiens situation, før det kan iværksættes foranstaltninger.

Udenlandske børn, der søger asyl eller lever som afviste asylansøgere i Danmark, har ret til hjælp efter serviceloven på linje med danske børn. For så vidt angår omsorg for børn på asylcentre henvises til afsnittene vedrørende forhold for flygtningebørn kapitel IX.A og IX.H.

VI.H. Adoption (Artikel 21)

Der henvises til Danmarks 1. periodiske rapport, afsnit VI(g), Danmarks 2. periodiske rapport, afsnit III, artikel 21 (pkt. 169-175), og Danmarks 3. periodiske rapport, afsnit VI.H. Derudover kan følgende oplyses:

VI.H.1. Post Adoption Service

I perioden 2007-2010 gennemføres et forsøgsprojekt med tilbud til adoptivfamilier om gratis rådgivning om de problemer, der kan opstå i tiden efter adoptionen (Post Adoption Service). Rådgivningen er henvendt til alle adoptivfamilier, som inden for de første tre år efter hjemtagelsen af et adoptivbarn har behov for at modtage adoptionssagkyndig rådgivning. Rådgivningstilbuddet omfatter både nationale og internationale adoptioner. Ved afslutningen af forsøgsprojektet evalueres det med henblik på at overveje, om tilbuddet skal gøres permanent.

VI.H.2. Adoption i tal

I årene 2005, 2006 og 2007 blev der gennemført henholdsvis 7, 14 og 16 anonyme nationale adoptioner i Danmark. Af disse børn havde 22 pct. en anden etnisk baggrund end dansk. Næsten alle børnene var under 1 år gamle.

I samme periode blev der gennemført henholdsvis 586, 448 og 429 internationale adoptioner. Nedenstående tabel viser, hvilke lande børnene blev hjemtaget fra.

Land	Bolivia	Bulgarien	Burkina Faso	Colombia	Etiopien	Filippinerne
2005	30	4	0	37	30	7
2006	22	1	0	36	38	2
2007	13	0	1	26	39	6

Land	Guatemala	Indien	Kina	Korea	Litauen	Mozambique
2005	4	65	207	46	0	0
2006	1	30	157	41	1	0
2007	1	37	139	19	0	2

Land	Namibia	Nepal	Nigeria	Peru	Polen	Sri Lanka
2005	1	0	0	1	4	2
2006	0	0	0	3	0	2
2007	0	3	12	3	2	3

Land	Sydafrika	Thailand	Tjekkiet	USA	Usbekistan	Vietnam
2005	46	16	13	0	1	72
2006	43	16	10	1	0	44
2007	42	31	9	0	0	54

VI.I. Beskyttelse mv. under en anbringelse (Artikel 25)

Se også afsnit VI.G.1.

Kommunen skal føre tilsyn med alle børn, der opholder sig i kommunen, herunder dem der er anbragt uden for hjemmet, jf. § 146 i lov om social service.

Som det fremgår af afsnit VI.G.1. skal kommunen senest 3 måneder efter, at der er iværksat en foranstaltning over for barnet, den unge eller de vordende forældre vurdere, om indsatsen skal ændres, og om handleplanen skal revideres. Kommunen skal herefter med højst 12 måneders mellemrum foretage en sådan vurdering.

Som det fremgår af afsnit II.D., skal kommunen, under en anbringelse at et barn eller en ung uden for hjemmet, sikre, at kommunen mindst én gang om året taler med barnet eller den unge under tilsynsbesøg på anbringelsesstedet.

Børne- og ungdomspsykiatrien

Psykiatrien er et højt prioriteret indsatsområde for regeringen og har været det gennem en år-række. Udviklingen i psykiatrien er de seneste år kommet langt, bl.a. fordi der med de indgåede psykiatriaftaler og satspuljeaftaler er sat klare mål og afsat ressourcer til realisering heraf. Der er med aftalerne opnået en betydelig udbygning af psykiatrien både for så vidt angår fysiske rammer, behandlingskapacitet og behandlingstilbud.

Regeringen fremsatte forslag til ændring af sundhedsloven den 27. marts 2008. Forslaget består i en række tiltag på sundhedsområdet, som hver for sig og i sammenhæng skal medvirke til at skabe et bedre sundhedsvæsen ved at udvide brugernes valgmuligheder, øge kvaliteten og sammenhængen i behandlingstilbuddene, øge fokus på forebyggelse og ved en mere effektiv udnyttelse af sundhedsvæsenets ressourcer.

Med lovforslaget foreslås en trinvis indførelse af udvidede undersøgelses- og behandlingsrettigheder for børn og unge på det psykiatriske område, som satspuljepartierne har indgået aftale om. Forslaget indebærer, at psykiatriske patienter under 19 år får ret til at få foretaget undersøgelse på privat klinik m.v. med aftale med regionerne, hvis bopælsregionen ikke kan tilbyde undersøgelse inden for 2 måneder. Det indebærer endvidere, at patienter også vil få ret til at få foretaget psykiatrisk behandling på en sådan privat klinik m.v., når undersøgelsen viser, at et hurtigt be-

handlingstilbud er nødvendigt for at undgå en forværring af lidelsen, og ventetiden på behandling overstiger 2 måneder.

Det er væsentligt, at børn og unge får den rigtige støtte og vejledning, mens de venter på behandling. Derfor er en hurtig psykiatrisk undersøgelse særlig vigtig. Hurtig undersøgelse muliggør, at patienten i ventetiden på baggrund af råd fra afdelingen vil kunne modtage kvalificeret støtte, rådgivning mm. fra blandt andre den praktiserende læge, den kommunale socialforvaltning eller skolevæsenet, indtil behandlingen overtages af børne- og ungdomspsykiatrisk afdeling. En hurtig undersøgelse vil også sikre, at børne- og ungdomspsykiatrisk afdeling kan iværksætte behandling i den rækkefølge, som de henviste patienters sygdom tilsiger.

På den baggrund var regeringen og satspuljepartierne i satspuljeaftalen 2008-2011 enige om at indføre en ret til hurtig undersøgelse og behandling i børne- og ungdomspsykiatrien. Lovforslaget er nu vedtaget og den ovenfor omtalte ret til undersøgelse for psykiatiske patienter under 19 år bliver indført den 1. august 2008, og retten til behandling bliver indført fra 1. januar 2009.

ADHD

Vedrørende diagnostik og behandling af Hyperkinetisk forstyrrelse (ADHD) herunder vedr. behandling med centralstimulerende midler kan Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse oplyse, at Sundhedsstyrelsen jævnlige gennem en lang årrække har udgivet anvisninger herfor.

Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse kan i den forbindelse oplyse, at der i foråret 2006 blev iværksat et referenceprogram for ADHD med støtte fra Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse. Arbejdet foregår i regi af Børne- og ungdomspsykiatrisk Selskab i Danmark og involverer en bred kreds af fagfolk fra forskellige lægelige specialer, psykologforening mv. og med bistand af konsulenter fra sekretariatet for referenceprogrammer. På baggrund af den foreliggende samlede evidens og den kliniske viden har arbejdsgruppen formuleret en række anbefalinger. Rapporten vedrørende referenceprogrammet blev offentliggjort i april 2008. Det forventes, at referenceprogrammet og anbefalingerne vil sikre en forstærkelse af den faglige kvalitet på dette felt. Rapporten vedrørende referenceprogrammet blev offentliggjort i april 2008. Det forventes, at referenceprogrammet og anbefalingerne vil sikre en forstærkelse af den faglige kvalitet på dette felt.

VI.J. Underholdsbidrag (Artikel 27, stk. 4)

Der henvises til Danmarks 3. periodiske rapport, afsnit VI.J. Det kan oplyses, at normalbidraget til forsørgelsen af et barn i 2008 udgør 1.094 kr. om måneden, og at der pålægges forhøjede børnebidrag, hvis den bidragspligtige har en årsindkomst over ca. 350.000 kr., idet der dog bl.a. tages hensyn til, hvor mange børn den bidragspligtige forsørger. De overvejelser i betænkning nr. 1389/2001 om en forhøjelse af børnebidraget, der er omtalt i Danmarks 3. periodiske rapport, blev inddraget i udarbejdelsen af forældreansvarsloven (se afsnit IV.B.2.a.), uden at dette resulterede i ændringer af lovgivningen om underholdsbidrag. I stedet skal der udarbejdes en oversigt over den eksisterende viden om delte familiers økonomi.

VI.K. Overgreb på børn (Artikel 39)

Der henvises til afsnit VI.F.

VII. Grundlæggende sundhed og velfærd (Artikel 18, stk. 3, 23, 24 og 26)

I det følgende redegøres der for de foranstaltninger og lovgivningsmæssige tiltag, der i rapporteringsperiodens løb har gjort sig gældende, for så vidt angår børns grundlæggende sundhed og velfærd, som er sikret ved FN-konventionen om Barnets Rettigheder.

VII.A. Barnets ret til omsorgsforanstaltninger (Artikel 18, stk. 3)

VII.A.1. Dagtilbud mv.

Dagtilbudsloven danner fra 1. august 2007 rammen om dag-, fritids- og klubtilbud til børn og unge. Dagtilbudsloven erstatter for så vidt angår dag-, fritids- og klubtilbud reglerne i lov om social service. Dagtilbudsloven samler for første gang reglerne om dag-, fritids- og klubtilbud m.v. i en selvstændig lov.

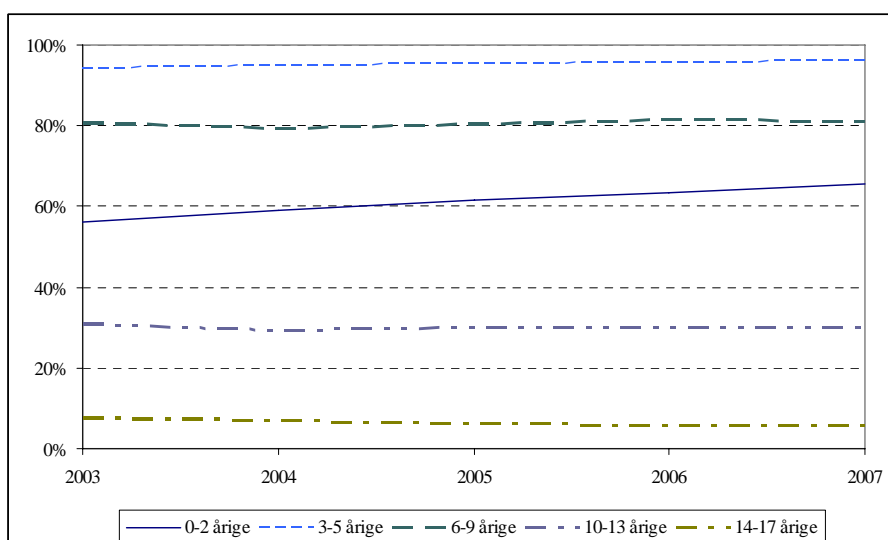
Med henblik på at styrke de enkelte områder i loven er den opdelt, så hver tilbudstype har sit eget kapitel med enslydende systematik. Loven indeholder flere nye bestemmelser, men er også en videreførelse af en række bestemmelserne om dag-, fritids- og klubtilbud i lov om social service og lov om børnemiljø i dagtilbud.

Dagtilbud kan i dag etableres som offentlige daginstitutioner, private daginstitutioner med godkendelse (privatinstitutioner) samt selvejende daginstitutioner med aftale med kommunen. Derudover kan dagtilbud etableres som offentlig og privat dagpleje. Daginstitutioner etableres i form af vuggestuer, børnehaver, aldersintegrerede institutioner mens kommunal dagpleje består i pladser, der er etableret i private hjem og andre lokaler i børnenes hjemlige miljø, der forud er godkendt af kommunen til dette formål.

Fritidshjem kan etableres som offentlige fritidshjem samt selvejende og private fritidshjem med aftale med kommunen. Klubtilbud kan etableres som offentlige klubtilbud og private klubtilbud med aftale med kommunen.

VII.A. 2. Andelen af børn indskrevet i dagtilbud, SFO eller i klub

Det fremgår af tabel 14, at andelen af børn i alderen fra 0 til 2 år, der er indskrevet i dagtilbud, er steget fra 56 procent i 2003 til 66 procent i 2007. For de 3 til 5-årige er dækningsgraden steget fra 94 procent i 2003 til 96 procent i 2007, mens dækningsgraden for de 6 til 9-årige har ligget uændret på 81 procent i perioden. For de 10 til 13-årige er dækningsgraden ligeledes uændret på 30 procent. Dækningsgraden for de 14 til 17-årige er i perioden faldet fra omkring 8 procent til 6 procent.

Tabel 14. Andelen af børn indskrevet i dagtilbud, SFO eller i klub, primo året.

Kilde: Den Sociale Ressourcetælling. Danmarks Statistik.

Den gennemsnitlige dækningsgrad for samtlige aldersgrupper under ét udgjorde i 2007 53 procent mod 54 procent i 2003. For de 0-9-årige er dækningsgraden i 2007 81 procent mod 78 procent i 2003.

VII.A.3. Formålet med dagtilbudsloven

Loven indeholder både en formålsbestemmelse, der er fælles for alle lovens tilbud, og en formålsbestemmelse for henholdsvis dag- fritids- og klubtilbud, der er tilpasset aldersgruppen.

Det første grundlæggende princip i den fælles formålsbestemmelse til dagtilbudsloven er at alle børn og unge sikres trivsel, udvikling og læring i tilbuddene. Det pædagogiske arbejde med at skabe trivsel og udvikling i tilbuddene skal derfor tilrettelægges med udgangspunkt i børnenes kompetencer og behov. Det andet hensyn er borgerens mulighed for fleksibilitet og frihed til frit valg og den samlede families mulighed for at tilrettelægge familie- og arbejdsliv, så det modsvarer familiens og barnets behov. Et tredje hensyn er at tilbuddene skal være med til at bryde den negative sociale arv og derigennem bidrage til at sikre gode opvækst- og udviklingsvilkår for alle børn og unge som grundlag for deres skolegang og videre liv. Det sidste hensyn i formålsbestemmelsen er at sikre sammenhæng og kontinuitet mellem tilbuddene, så det udviklings- og læringsforløb børn og unge gennemgår, sker i naturlig forlængelse af hinanden.

VII.A.4. Privat dagpleje

Med dagtilbudsloven er der fra 1. august 2007 indført en ny type dagtilbud, hvor en privat leverandør kan indgå en aftale med kommunalbestyrelsen om driften af en privat dagpleje. Privat dagpleje skal leve op til bl.a. lovens formålsbestemmelser, krav om udarbejdelse af pædagogisk læreplan samt børnemiljøvurdering. I aftalen mellem en privat dagpleje og kommunalbestyrelsen skal det sikres, at forældrene har indflydelse på arbejdet med børn i dagplejen.

Kommunalbestyrelsen beslutter, hvilke private leverandører den indgår aftale med, og er ikke forpligtet til at indgå en aftale, selvom den tidligere har indgået en aftale med en anden privat dagpleje.

VII.A.5. Kombinationstilbud

Mange job indebærer skæve arbejdstider, hvor der arbejdes på tidspunkter, som ligger uden for almindelig arbejdstid, f.eks. aften- og nattearbejde og arbejde i weekender, samt placering af fridage på hverdage. Dette skaber behov for fleksibilitet i tilbuddene, så tilbuddene i højere grad understøtter familiernes mulighed for at tilrettelægge familie- og arbejdsliv efter deres behov og ønsker. Kommunalbestyrelsen kan derfor vælge at give en plads i et dagtilbud i kombination med et økonomisk tilskud til brug for privat pasning. Tilskud til privat pasning i kombination med et dagtilbud skal gives ud fra en konkret vurdering af, om familien har et pasningsbehov, der kan dækkes af et kombinationstilbud. For at sikre at børn ikke tilbringer mere tid i et pasningstilbud kan kombinationen af en plads i dagtilbud og tilskud til privat pasning ikke overstige, hvad der svarer til en fuldtidsplads i et dagtilbud.

VII.A.6. Brugerinformation om tilbuddene

Med dagtilbudsloven forpligtes kommunalbestyrelsen til at offentliggøre mål og rammer for dag-, fritids-, og klubtilbud m.v. samt rammerne for kommunens tilsyn med tilbuddene. Kommunen skal ligeledes offentliggøre en oversigt over alle dag-, fritids- og klubtilbud i kommunen samt satser for tilskud til privat pasning og tilskud til pasning af egne børn. Herudover forpligtes kommunalbestyrelsen til at offentliggøre alle retningslinjer, der skal fastsættes efter loven. Alle oplysninger skal offentliggøres på kommunens hjemmeside. Såfremt der er tale om oplysninger på dagtilbudsniveau skal disse offentliggøres på dagtilbuddets hjemmeside eller på anden måde være synlige for borgerne.

VII.A.7. Støtte til børn og unge

Kommunalbestyrelsens forpligtelse til at tilbyde støtte til et barn eller en ung er synliggjort ved, at den er indskrevet eksplicit i dagtilbudsloven. Kommunalbestyrelsens forpligtelse til at tilbyde støtte gælder alle børn med behov for støtte, der optages i dag-, fritids- eller klubtilbud m.v. til børn og unge.

VII.A.8. Evaluerings- og rådgivningsfunktion

Der er oprettet en evaluerings- og rådgivningsfunktion på dagtilbudsområdet. Den centrale evaluerings- og rådgivningsfunktion er tilknyttet Danmarks Evalueringsinstitut (EVA). Evaluerings- og rådgivningsfunktionen forestår systematisk indsamling af viden, analyse, evaluering og formidling af viden på dagtilbudsområdet. Dagtilbud og kommuner kan søge inspiration og vejledning om evaluering og kvalitets-udvikling hos den centrale evaluerings- og rådgivningsfunktion. EVA varetager ud over dagtilbudsområdet også evaluerings- og videnscenteropgaver i forhold til grundskoleområdet.

VII.A.9. Tilbud om sprogvurdering af alle 3-årige

Kommunalbestyrelsen er fra 1. august 2007 forpligtet til at tilbyde sprogvurdering og opfølgning efter behov til alle 3-årige børn. Kommunalbestyrelsen beslutter, hvordan sprogvurderingen skal tilrettelægges. En måde at tilrettelægge sprogvurderingen er at foretage den i dagtilbuddet. Når sprogvurderingerne foretages i dagtilbuddene er det hensigten, at opfølgningen på sprogvurderingerne skal indgå som en almindelig del af de pædagogiske aktiviteter, der foregår i dagtilbuddet. Det er hensigten, at sprogvurderingerne skal fungere som et redskab, der kan sætte fokus på og understøtte børns sproglige udvikling og bidrage til at kvalificere den pædagogiske indsats med børns sprog.

Kommunalbestyrelsen skal i forbindelse med sprogvurderingen sikre, at forældrene inddrages og bliver vejledt i, hvordan de selv kan være med til at understøtte barnets sproglige udvikling i hjemmet. Kommunalbestyrelsen skal i forbindelse med tilbuddet om sprogvurdering samtidig gøre familier, der ikke anvender dagtilbud, opmærksomme på muligheden for en plads i et dagtilbud.

VII.A.10. Forældrebetaling

Forældrenes egenbetaling for børns ophold i dagtilbud har i en årrække udgjort et beløb svarende til 33 procent af bruttodriftsudgifterne. Herudover ydes der søskenderabat samt økonomisk og socialpædagogiske fripladser.

1. januar 2007 blev forældrebetalingen via et lovkrav nedsat, så forældrene nu maksimalt kan betale 25 procent af de budgetterede bruttodriftsudgifter for dagtilbud til 0-6 årige børn.

VII.A.11. Bedre kvalitet i dagtilbud

Regeringen og Dansk Folkeparti indgik i 2006 en aftale om udmøntning af 400 mio. kr. til "Bedre Kvalitet i Dagtilbud". Der blev blandt andet afsat 170 mio. kr. til en ansøgningspulje målrettet kommuner samt foreninger, der organiserer dagtilbud.

Der kunne i 2006 søges midler inden de fire temaer: 1) udsatte børn, 2) ledelseskompetencer i dagtilbud, 3) udvikling af god praksis i forhold til god kost, ernæring og fysisk aktivitet i dagtilbud samt 4) fremme af skov-, natur- og idrætsdagtilbud. Der blev givet tilsagn om støtte til i alt 84 projekter til et samlet beløb på 163 mio. kr.

Formålet med puljen er tredelt; dels at udvikle nye idéer og metoder inden for de fire temaer, dels at samle op på den viden og ekspertise, som projekterne udvikler samt at sprede projekternes erfaringer, metoder og eksempler på god praksis til en bredere kreds.

VII.A.12. Pasningsgaranti

I 2006 blev der indført pasningsgaranti ved lov, som sikrer, at forældre kan få tilbudt en plads i et dagtilbud til deres barn, fra barnets er 6 måneder gammelt. Der skelnes mellem to optagelsessituationer: Plads i forlængelse af at barnet fylder 6 måneder og andre situationer.

Når barnet er 6 måneder gammelt har forældrene ifølge dagtilbudsloven ret til en plads i et dagtilbud. Det er dog præciseret, at kommunalbestyrelsen har en frist på yderligere 4 uger til at tilbyde barnet en plads i et dagtilbud. I de andre optagelsessituationer skal kommunen tilbyde en

dagtilbudsplads senest 3 måneder efter ansøgningstidspunktet. Pasningsgarantien er en af de grundlæggende regler i dagtilbudsloven og den gælder, indtil barnet er i skolealderen.

Bryder en kommune pasningsgarantien får dette en række konsekvenser for kommunen – både i relation til det konkrete barn og dets forældre, der ikke har fået tilbud en plads inden for plads-garantien, og i relation til alle de forældre, hvis børn har en plads.

VII.A.13. Dag- og klubtilbud over kommunegrænser

Siden 1. januar 2004 har alle forældre haft ret til at vælge et dagtilbud eller fritidshjem i en anden kommune end den, hvor de bor. Dette gælder fra det tidspunkt, hvor forældrene har fået tilsagn om tilskud fra opholdskommunen til brug for dagtilbuddet eller fritidshjemmet i den anden kommune. Det er således den kommune, hvor barnet bor i, der skal give tilskud til pasning af barnet.

Forældrenes egenbetaling for en plads i et dagtilbud i en anden kommune udgør forskellen mellem tilskuddet fra opholdskommunen og bruttodriftsudgiften for det benyttede dagtilbud. Således kan det blive dyrere for forældre at vælge et dagtilbud i en anden kommune end der, hvor de bor. Dette skyldes den enkeltes kommunes ret til at bestemme serviceniveauet i dagtilbuddene. Siden 1. oktober 2005 har forældre – parallelt til reglerne om frit valg af dagtilbud eller fritidshjem over kommunegrænser – fået ret til at vælge et klubtilbud i en anden kommune, hvis denne kommune har klubtilbud efter dagtilbudsloven som et tilbud til aldersgruppen. Hvis dette ikke er tilfældet, er kommunalbestyrelsen ikke forpligtet til at give et tilskud til brug for et klubtilbud i en anden kommune.

VII.A.14. Madordninger

Siden 2005 har kommunalbestyrelsen i de enkelte kommuner kunne beslutte at give mulighed for madordninger i alle dagtilbud for 0-6 årige børn samt fritidshjem.

Hvis kommunen beslutter at give mulighed for forældrebetalte madordninger, er det forældrebestyrelsen i det enkelte dagtilbud eller fritidshjem, der, efter en dialog med personalet og forældrekredsen, beslutter, om der skal oprettes en forældrebetalt madordning i det enkelte dagtilbud, samt hvordan den skal tilrettelægges. Dette vil bl.a. afhænge af forholdene i det enkelte dagtilbud/fritidshjem herunder køkkenfaciliteter og forældreopbakning. De enkelte forældre med børn i et dagtilbud eller fritidshjem beslutter, om de vil benytte madordningen. Forældrene betaler udgiften til ordningen. Kommunalbestyrelsen skal fastsætte et maksimumbeløb for forældrenes betaling til madordninger. Kommunalbestyrelsen kan beslutte at yde friplads til forældrebetalte madordninger.

VII.A.15. Pædagogiske læreplaner

Siden 1. august 2004 har det været et lovkrav, at alle dagtilbud og fritidshjem skal udarbejde en skriftlig pædagogisk læreplan. Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes for aldersgruppen 0-2 årige og for aldersgruppen 3 år og frem til barnets skolestart. Den pædagogiske læreplan skal give rum for leg, læring og udvikling af børn i dagtilbud og fritidshjem. Ved udarbejdelse af den pædagogiske læreplan skal der tages hensyn til børnegruppens sammensætning.

Den pædagogiske læreplan skal beskrive dagtilbuddenes mål for børnenes læring i forhold til følgende seks centralt fastlagte temaer; alsidig personlig udvikling, sociale kompetencer, sproglig udvikling, krop og bevægelse, naturen og naturfænomener og kulturelle udtryksformer og værdier. Den pædagogiske læreplan skal beskrive relevante pædagogiske metoder og aktiviteter, der iværksættes for at nå målene samt hvordan læreplanen evalueres. Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvilke relevante pædagogiske metoder og aktiviteter og eventuelle mål, der opstilles og iværksættes i forhold til børn med særlige behov.

For dagplejen udarbejdes den pædagogiske læreplan samlet for alle dagplejehjem eller distrikter tilknyttet den kommunale dagpleje. Forældrebestyrelsen skal inddrages i udarbejdelsen, evalueringen og opfølgningen på den pædagogiske læreplan.

VII.A.16. Privatinstitutioner

Siden 1. oktober 2005 er det blevet en mulighed for private leverandører at oprette og drive dagtilbud som privatinstitutioner, hvis privatinstitutionerne lever op til kommunens godkendelseskrav. Dermed er forældrenes frie valg styrket, og der blev indført en ny type daginstitution med ret til etablering. Kommunen skal godkende de private leverandører, hvis disse lever op til de kvalitetskrav, der stilles til dagtilbud på både centralt og kommunalt plan.

Kommunen skal løbende føre tilsyn med, at de krav, som institutionen er godkendt efter, overholdes. De private institutioner er ikke dækket af de almindelige regler om forældrebetaling - de fastsætter selv forældrebetalingen. Privatinstitutioner kan få et driftstilskud fra kommunalbestyrelsen, hvis institutionen selv ønsker at stå for administrationen.

Som en del af loven har selvejende daginstitutioner fået en lovfæstet ret til et administrationstilskud til institutionen, hvis denne selv ønsker at stå for administrationen af institutionen.

VII.A.17. Børnemiljøvurdering

Siden 1. januar 2007 har alle dagtilbud og fritidshjem skulle udarbejde en skriftlig børnemiljøvurdering. Børnemiljøvurderingen skal indeholde en kortlægning af dagtilbuddet og fritidshjemmets fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø. Børnemiljøvurderingen skal beskrive evt. børnemiljøproblemer samt indeholde en handlingsplan.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal inddrages alt efter børnenes alder og modenhed. Forældrebestyrelsen skal inddrages i arbejdet med børnemiljøvurderingen.

VII.B. Fysisk og psykisk handicappede børn (Artikel 23)

Som et almindeligt princip tilstræbes det i Danmark at sikre fysisk og psykisk handicappede børn en så normal tilværelse som muligt og at bistå deres forældre hermed. Der henvises nærmere herom til Danmarks 1. periodiske rapport fra 1993, afsnit VII(b). I det følgende redegøres der endvidere for udviklingen i de tilbud, der i rapporteringsperiodens løb er stillet til rådighed for handicappede børn i såvel dagtilbud som i undervisningen samt for børnenes forældre i form af forbedret mulighed for udbetaling af tabt arbejdsfortjeneste for pasning af børn med handicap i hjemmet.

Handicappede børn i dagtilbud

Kommunalbestyrelsen sørger for dagtilbud til børn med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne fx ved at integrere barnet i en almindelig daginstitution eventuelt med særlig personalestøtte eller i kommunal dagpleje. Der kan endvidere etableres handicapgrupper i almindelige daginstitutioner, ligesom der vil kunne oprettes kommunale institutioner alene for børn med handicap, eller der vil kunne etableres en fælleskommunal institution. Kommunalbestyrelsen skal sørge for, at der er det nødvendige antal pladser i særlige dagtilbud til børn, der på grund af betydeligt og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne har et særligt behov for støtte og behandling, der ikke kan imødekommes ved ophold i et af de almindelige dagtilbud til børn. Kommunalbestyrelsen skal endvidere sørge for, at der er det nødvendige antal pladser i særlige klubtilbud til større børn og unge, der på grund af betydeligt og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne har et særligt behov for støtte og behandling, der ikke kan dækkes ved deltagelse i et af de almindelige klubtilbud til større børn og unge. Udviklingen i antallet af indskrevne børn i særlige dagtilbud fordelt på alder fremgår af tabellen straks nedenfor.

Opholdskommunen træffer afgørelse om optagelse i et særligt dag- eller klubtilbud. Ophold i et særligt dag- eller klubtilbud er vederlagsfrit for børn og unge med betydeligt og varigt nedsat

fysisk eller psykisk funktionsevne, der alene eller hovedsageligt er optaget af behandlingsmæssige grunde.

Børn i særlige dagtilbud og klubtilbud

	0-2 år	3-5 år	6-9 år	10-13 år	14 år og derover	I alt
2003	148	754	413	81	126	1.522
2004	185	855	278	97	375	1.790
2005	129	871	318	121	315	1.822
2006	212	834	309	109	496	1.960

Kilde: Den Sociale Ressourceopgørelse

Regeringen overvejer muligheden for at samle de almindelige og særlige dagtilbud i én lov, med henblik på at sikre reel ligestilling mellem tilbudene og den service, der ydes.

Desuden har regeringen fremsat lovforslag om støtte til forældre til handicappede børn, der giver deres børn undervisning og træning i hjemmet. Ifølge lovforslaget skal barnet inddrages i beslutningen.

Tabt arbejdsfortjeneste og merudgiftsydelse

Forældre, der i hjemmet passer børn og unge med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller indgribende kronisk eller langvarig lidelse, vil efter omstændighederne kunne modtage merudgiftsydelse og erstatning for tabt arbejdsfortjeneste. Antallet af modtagere af disse ydelser fremgår af tabellen nedenfor.

	2002	2003	2004	2005	2006
Merudgiftsydelse	31.741	30.136	31.367	31.777	32.555
Tabt Arbejdsfortjeneste	14.912	14.614	15.036	15.786	16.607

Kilde: Danmarks Statistik, 2006, Antal modtagere i løbet af året af hjælp til dækning af merudgifter ved forsørgelse af handicappet barn i eget hjem og tabt arbejdsfortjeneste

Der er med virkning fra den 1. januar 2003 gennemført en række økonomiske forbedringer for forældre, der får udbetalt tabt arbejdsfortjeneste for pasning af børn med handicap i hjemmet. Personer, der modtager tabt arbejdsfortjeneste for pasning af et handicappet barn, modtager herefter også bidrag til en pensionsordning, ligesom de pågældende er omfattet af loven om Arbejdsmarkedets Tillægspension. Reglerne om optjening og udbetaling af ferietillæg for personer, der modtager tabt arbejdsfortjeneste, er endvidere bragt i overensstemmelse med ferielovgivningens almindelige regler, således at de pågældende personer nu optjener ferietillæg på lige fod med lønmodtagere. Endelig vil arbejdsløshedsforsikrede personer, der modtager hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste, og som uden egen skyld mister deres arbejde uden at være berettiget til arbejdsløshedsdagpenge, kunne få udbetalt en supplerende ydelse.

For statsansatte med tjenestemandspensionsordning anses et pensionsdækningsbidrag på 15% som arbejdsgiverbidraget, når man modtager tabt arbejdsfortjeneste. Dette trådte i kraft den 1. november 2007.

Ledsageordning for unge

Regeringen er aktuelt ved at vurdere, om der er grundlag for at iværksætte nye initiativer på ledsageområdet for unge.

Grundskolen

Alle børn i den undervisningspligtige alder har en grundlovssikret ret til uddannelse. Dette omfatter specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand til børn og unge, hvis udvikling stiller krav om en særlig hensyntagen eller støtte.

For at styrke den lige adgang for alle til uddannelse, har Folketinget vedtaget en lov om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov, som trådte i kraft 1. august 2007. Med loven lige-stilles unge udviklingshæmmede og andre unge med særlige behov med andre unge, således at alle unge har mulighed for at gennemføre en ungdomsuddannelse

Målgruppen er unge udviklingshæmmede og andre unge med særlige behov i alderen 16-25 år. Gruppen af andre unge med særlige behov omfatter blandt andet unge med svære bevægelses-handicap, multihandicappede unge, unge med autisme, unge med ADHD eller andre psykiske lidelser samt unge med erhvervet hjerneskade. Ungdomsuddannelsen omfatter kun de unge, der ikke har mulighed for at gennemføre en anden ungdomsuddannelse, selv om der ydes den unge specialpædagogisk støtte.

Formålet med ungdomsuddannelsen er, at unge udviklingshæmmede og andre unge med særlige behov opnår personlige, sociale og faglige kompetencer til en så selvstændig og aktiv deltagelse i voksenlivet som muligt og eventuelt til videre uddannelse og beskæftigelse. Ungdomsuddan-nelsen udgør en ny start i den unges liv, hvor muligheder og færdigheder afprøves. Samtidig giver ungdomsuddannelsen den unge tilknytning til et ungdomsmiljø, hvor der kan gøres nye sociale erfaringer.

I forbindelse med et afklaringsforløb udarbejdes sammen med den unge/forældrene en uddan-nelsesplan. Der skal lægges betydelig vægt på den unges og forældrenes ønsker. Den 3-årige uddannelsesplan tilrettelægges ud fra den enkelte unges kvalifikationer, modenhed og interes-ser.

Uddannelsen består af

- En almindende del, der er rettet mod den unges personlige og sociale udvikling
- En specifik, målrettet del, der skal støtte udviklingen af den enkelte unges interesser, evner og særlige færdigheder
- Praktik, hvor den unges muligheder uden for det undervisningsmæssige miljø bliver udviklet og afprøvet
- Vejledning

Idræt i fritiden for børn og unge med handicap er ofte forbundet med en række særlige proble-mer, som kræver varierede idrætstilbud. Derfor har kulturministerens udviklingspulje ”Børn og unge i bevægelse” bevilget midler til ”*Sportsskoler for børn og unge med handicap*”. Projektet var udarbejdet af Dansk Handicap Idræts-Forbund og havde to målsætninger: 1. at gennemføre sportsskoler i sommerferierne i en treårig periode. 2. i forlængelse heraf at etablere idrætstilbud i samarbejde med fritidsinstitutioner og idrætsforeninger.

Ungdomsuddannelserne

I lovene for de enkelte ungdomsuddannelser findes der bestemmelser, hvorefter elever, der har behov for det, har krav på specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand, f.eks. er der i erhvervsuddannelsesloven endvidere en pligt for skolerne til at tilbyde de elever, der har behov for det, social og psykologisk rådgivning samt at stille kontaktlærere og mentorer til rådighed.

Vejledningsområdet

Der henvises til beskrivelse af vejledningsområdet under artikel 28.

Pædagogiske professionsbacheloruddannelser:

1. *Læreruddannelsen:* Der stilles ikke eksplicitte krav i læreruddannelsen vedrørende undervisning af handicappede børn. Der henvises dog til artikel 28 for så vidt angår specialpædagogik.

2. *Pædagoguddannelsen:* Det socialpædagogiske område, herunder handicappede børn, indgår som en del af uddannelsen til pædagog. Den studerende skal specialisere sig inden for ét af 3 arbejds- eller funktionsområder, hvor det ene område er ”Mennesker med nedsat funktionsevne”. De centrale kundskabs- og færdighedsområder indenfor ”Mennesker med nedsat funktions-evne” er:

- a) Menneske-, lærings- og udviklingssyn i relation til konkrete didaktiske og metodiske overvejelser
- b) Brugereres livsbetingelser og trivsel i relation til kulturelle, institutionelle og samfundsmæssige vilkår
- c) Funktionsnedsættelse og livsmuligheder
- d) Inklusion og eksklusion
- e) Omsorg, magt og relationsdannelse
- f) Samarbejde med brugere, pårørende og professionelle
- g) Aktiviteter og udfoldelsesmuligheder for brugergruppen
- h) Brugerinddragelse og rettigheder
- i) Love, konventioner og regler af særlig betydning for brugergruppen, herunder centrale handikappolitiske målsætninger
- j) Kompensationsmuligheder
- k) Kommunikative processer og alternative kommunikationsformer.

Et andet område, som den studerende kan specialisere sig inden for er "Børn og unge".

Inden for dette område er et af de centrale kundskabs- og færdighedsområder "Udsatte børn og unge samt børn og unge med særlige behov for pædagogisk indsats og støtte."

VII.C. (Artikel 24)

Bekæmpelse af rygning blandt børn og unge

Ifølge lov nr. 512 af 6. juni 2007 om røgfri miljøer er det ikke tilladt for børn og unge at ryge på børneinstitutioner, skoler, opholdssteder og lignende, der fortrinsvis har optaget børn og unge under 16 år. Forbuddet gælder hele institutionens område, og det gælder såvel offentlige som private institutioner. Med henblik på at hindre påvirkning af børnenes adfærd gennem de voksnes rygevaner, er det for lærere, pædagoger, forældre og andre, der opholder sig på disse institutioner, kun tilladt at ryge, hvis det besluttes at indrette særlige indendørs rygerum. Ifølge lov nr. 536 af 17. juni 2008 er aldersgrænsen for salg af tobak forhøjet fra 16 til 18 år.

Forbedring af børnenes fysiske aktivitet

I hele 2007 blev der med den nationale indsats "Gang i Danmark" sat ekstra fokus på fysisk aktivitet. Formålet var først og fremmest at give befolkningen lyst til at bevæge sig noget mere og udbrede viden om de gavnlige virkninger, som fysisk aktivitet har på sundheden. Målgruppen for "Gang i Danmark" er alle danskere, men der var bl.a. et særligt fokus på børn og unge. Sundhedsstyrelsen har siden 2005 gennemført den landsdækkende kampagne "Get Moving". Formålet er at gøre opmærksom på, at børn bør bevæge sig 60 minutter hver dag. Kampagnen rettede sig i år især mod de 10-18årige og havde særligt fokus på transport. I forbindelse med aftale om satspuljen på sundhedsområdet for 2005-2008 var parterne enige om, at forebyggelse af svær overvægt blandt børn og unge skulle intensiveres - herunder forebyggelsen af fysisk inaktivitet. Der er i alt afsat 83 mio. kr.

Svær overvægt

Sundhedsstyrelsen offentliggjorde i 2003 "Oplæg til national handlingsplan mod svær overvægt – forslag til løsninger og perspektiver", der giver forslag til indsatser i både offentligt og privat regi, der kan forebygge overvægt blandt børn og unge. Som opfølgning på planen er der gennemført en lang række initiativer, både i statsligt regi og i form af en lang række regionale og lokale aktiviteter, og ofte i samarbejde mellem flere aktører. I forhold til overvægt spiller både ernæring, fysisk aktivitet og psykosociale aspekter en central rolle, og initiativerne omfatter både indsatser målrettet ernæring, fysisk aktivitet og psykosociale aspekter – samlet som hver for sig. Aktiviteterne retter sig dels mod befolkningen generelt, dels mod børne- og uddannelsesinstitutioner, dels mod opkvalificering af sundhedspersonale og andre relevante faggrupper.

Mange af de gennemførte interventioner er baseret på "best practice", da man i forhold til forebyggelse af overvægt har mangel på evidensbaseret viden om metoder på befolkningsniveau. Resultaterne peger samlet på, at det i arbejdet med forebyggelse af overvægt hos børn og unge er en god idé at sætte ind tidligt i udviklingen af overvægt og at satse på en længerevarende indsats. Det er vigtigt, at de opsatte mål er realistiske, at hele familien er med, og at det for børn

gælder, at de ikke skal opnå et vægttab, men ”vokse sig ud af overvægten”. Endelig er det væsentligt at initiativer i forhold til forebyggelse af overvægt hos børn og unge organiseres tværsektorielt, og at selve tilbuddet og interventionen gennemføres i et tværfagligt samarbejde. Herved tilgodeses både de ernæringsmæssige, aktivitetsmæssige og psykosociale aspekter. Alle tre aspekter er krav i forbindelse med støtte fra regeringens satspulje for 2005-8 målrettede initiativer i kommunen til forebyggelse og behandling af overvægt hos børn og unge.

Ifølge nyere undersøgelser har ca. 2/3 af kommunerne udarbejdet eller er i færd med at udarbejde en overordnet sundhedspolitik (2006), mens ca. 65 % af kommunerne har vedtaget eller arbejder på at få vedtaget en ernæringspolitik, og ca. 45 % har eller arbejder med en bevægelsespolitik (2007). Der arbejdes desuden fortsat på at gøre det sunde valg til det lette valg - bl.a. ved at øge tilgængeligheden af sund mad, skabe rammer, der fremmer fysisk aktivitet, og gennemføre borgerrettede kampagner, der sætter fokus på børns indtag af søde drikke og de helbredsmæssige konsekvenser af overvægt.

VII.D. Social Sikkerhed (Artikel 26)

VII.D.1. Børnetilskud

Lov om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag, jf. lovbekendtgørelse nr. 909 af 3. september 2004 + senere ændringer, hjemler en række forskellige former for børnetilskud til særlige grupper af børn.

Der henvises til Danmarks 1. – 3. periodiske rapporter om væsentlige ændringer på området. Børnetilskud udbetales til børn under 18 år, når en række betingelser er opfyldt.

Typer af børnetilskud

Ordinært børnetilskud udgør 4.428 kr. årligt for hvert barn (2007-tal). Ydes bl.a. til:

- børn af enlige forsørgere
- børn, hvor begge forældre modtager pension efter lov om social pension

Ekstra børnetilskud udgør 4.504 kr. årligt.

Ydes, hvis der udbetales ordinært børnetilskud til børn af enlige, og indehaveren af forældremyndigheden har barnet hos sig. Der ydes kun ét ekstra børnetilskud uanset antallet af børn.

Særligt børnetilskud udgør 11.304 kr. årligt for hvert barn (indkomstafhængigt).

Ydes bl.a. til:

- børn, hvor en af forældrene eller begge modtager folkepension, hvis den, der modtager pension, får børnebidrag fra den anden forældre.
- Børn, hvor en eller begge forældre er tilkendt førtidspension før den 1. januar 2003 (dog ikke, hvis den, der modtager pension, får børnebidrag fra den anden forældre)
- Børn, hvis faderskab ikke er fastslået
- Børn, hvor kun en af forældrene lever
- Børn, der efter at forældremyndighedens indehaver er død, adopteres af dennes ægtefælle eller af en enlig person.

Særligt børnetilskud udgør 22.608 kr. årligt for hvert barn, når det udbetales til forældreløse børn.

Tillæg til det særlige børnetilskud udgør 1.452 kr. årligt for hvert barn, når det udbetales til forældreløse børn.

- børn, hvor begge forældre modtager social pension (dog ikke, hvis der er tilkendt førtidspension efter 1. januar 2003).
- børn, hvor faderskabet ikke er fastslået
- børn, hvor kun en af forældrene lever
- børn, som efter at indehaveren af forældremyndigheden er død, adopteres af dennes ægtefælle eller af en enlig person.

Der ydes to gange det særlige tillæg, dvs. 2.904 kr. årligt for hvert barn, når det udbetales til forældreløse børn.

Tilskud til uddannelsessøgende forældre (på visse betingelser) udgør 5.808 kr. årligt.

Flerbørnstilskud udgør 7.292 kr. årligt til hvert barn ud over det første barn.

- Udbetales, når der fødes/adopteret tvillinger, trillinger, firlinger etc., indtil børnene fylder 7 år.

Adoptionstilskud

Engangsbeløb 42.007 kr.

- Udbetales, til forældre, der adopterer et udenlandsk barn. Adoptanten skal være formidlet af en godkendt organisation.

Betydningen af forældreindkomst

Tilskuddene gives uden hensyn til forældrenes indkomst. Det særlige børnetilskud nedsættes dog, når en eller begge forældre modtager social pension, og pensionstillægget er bortreguleret på grund af andre indtægter.

Børnefamilieydelse

Børnefamilieydelsen udbetales til familier med børn og unge under 18 år uden hensyn til forældrenes indkomst.

Satser 2007

pr.år

0-2 årige	13.682 kr.
3-6 årige	12.552 kr.
7-17 årige	9.876 kr.

Udbetaling

Børnefamilieydelsen, der er en skattefri ydelse, udbetales kvartalsvis forud senest den 20. i kvartalets første måned af SKAT. Første udbetaling sker i kvartalet efter barnets fødsel. Hvis det skønnes at være bedst for barnet, kan kommunalbestyrelsen bestemme, at udbetalingen sker til barnet selv.

VII.D.2. Udsatte unges uddannelses- og arbejdsmarkedsmæssige integration

Arbejdsgruppe om utilpassede unge

Regeringen nedsatte i januar 2008 en tværministeriel arbejdsgruppe, der har til opgave løbende at udrede problemstillinger på integrationsområdet og fremlægge forslag til regeringen om nye initiativer i forhold til blandt andet beskæftigelse, uddannelse, udsatte boligområder og den sociale integration.

Arbejdsgruppens første rapport vil handle om marginaliserede nydanske børn og unge, det vil sige børn og unge med indvandrerbaggrund, der har svært ved at klare sig i uddannelsessystemet og på arbejdsmarkedet. Arbejdsgruppen arbejder med følgende fire overordnede temaer: Fagligt svage nydanske børn og unge; Socialt udsatte nydanske børn og unge; Nydanske unge på kanten af arbejdsmarkedet; og Isolerede nydanske kvinder. Rapporten vil belyse, hvad der kendetegner de marginaliserede nydanske børn og unge, og hvad der kan forklare marginaliseringen. Rapporten vil endvidere beskrive den nuværende indsats for at modvirke marginalisering blandt nydanske børn og unge.

Herudover vil rapporten indeholde anbefalinger til nye statslige initiativer samt et idékatalog over vellykkede indsatser (projekter mv.) til brug for myndigheder, institutioner, foreninger og boligorganisationer.

Pulje til lektiehjælp

Regeringen har afsat 1,5 mio. DKK i 2008 til puljen vedrørende Lektiehjælp for børn og unge.

Puljen vedrørende Lektiehjælp for børn og unge har to overordnede fokusområder:

- At flere unge nydanskere via hjælp til lektielæsning styrkes i sine faglige og sociale kompetencer med henblik på at afslutte grundskolen med tilstrækkelige faglige kompetencer til at gennemføre en ungdomsuddannelse
- At erfaringerne med lektiehjælp opsamles og udbredes til andre interessenter

Puljens primære målgruppe er nydanske børn og unge i grundskolen. Puljens sekundære målgruppe er kommunale og regionale forvaltninger, skoleledelse, lærere, pædagoger og forældre. Integrationsministeriet lægger vægt på, at der sikres en helhedsorienteret indsats, hvor alle relevante aktører inddrages.

Ved ansøgningsrunderne i 2008 vil ministeriet lægge særlig vægt på følgende indsatsområder:

- Inddragelse af nydanske forældre i lektiehjælpen
- Udvikling af den gængse lektiehjælpsordning (her tænkes eksempelvis på lektiehjælpsordninger i sportsklubber, ungdomsklubber og lignende) med henblik på at gøre lektiehjælp særligt attraktivt for målgruppen – herunder særligt drenge, som ikke tager imod tilbudet om lektiehjælp.

VIII. Uddannelse, fritid og kulturelle aktiviteter (Artikel 28, 29 og 31)

Retten til uddannelse, fritid og kulturelle aktiviteter indgår som et afgørende element i udviklingen af barnets evne til at tage aktivt del i et demokratisk samfund og dermed bidrage til gennemførelsen af de øvrige rettigheder, som er omhandlet i FN-konventionen om Barnets Rettigheder. I det følgende redegøres der for udviklingen på det uddannelsesmæssige og børnekulturelle område siden afgivelsen af Danmarks 3. periodiske rapport i 2003.

VIII. A. Skolegang for børn der er anbragte uden for hjemmet (Artikel 28)

For at sætte øget fokus på anbragte børns og unges skolegang er der som nævnt i afsnit VI.G.1. krav om, at skoleforhold både skal indgå i undersøgelsen og i handleplanen.

For at sikre, at barnet eller den unge i forbindelse med en anbringelse ikke oplever perioder uden skolegang, stilles der krav om, at der skal tages stilling til skolegang samtidig med valg af anbringelsessted. Dette skete med nr. 1442 af 22. december 2004 (anbringelsesreformen).

Målet med lovændringen er at sikre, at der sker en rettidig planlægning af barnets eller den unges fremtidige skolegang, herunder at give mulighed for at se valget af skoletilbud i sammenhæng med valget af anbringelsessted. Det kan f.eks. spille en rolle, at der tæt på et anbringelsessted findes en folkeskole, hvor det vurderes, at barnets vil få et konstruktivt skoleforløb både fagligt og socialt.

VIII.A.1. Puljen til en særlig indsats for børn og unge

Det er regeringens målsætning, at 95 % af alle unge i 2015 gennemfører en ungdomsuddannelse. Det er derfor en central målsætning, at flere unge nydanskere gennemfører en ungdomsuddannelse, hvis det skal sikres, at alle har lige muligheder i samfundet. Der er derfor afsat 10 mio. kr. i 2008 til en særlig indsats for børn og unge. Formålet er, at flere unge nydanskere gennemfører en erhvervskompetencegivende uddannelse og opnår varig beskæftigelse.

Puljens formål kan inddeles i fire områder: Daginstitution, grundskole, ungdomsuddannelse og almen forberedende voksenuddannelse.

Puljen vedrørende særlig indsats for børn og unge yder både støtte til projekter, der er målrettet mod at styrke elevernes faglige og sociale kompetencer inden for ét af de fire niveauer samt til ansøgere, der arbejder målrettet mod at skabe en bedre sammenhæng i den enkelte elevs uddannelsesforløb ved at igangsætte projekter, der kan medvirke til at bygge bro mellem de fire niveauer.

Ved ansøgningsrunderne i 2008 vil Integrationsministeriet dog lægge særlig vægt på følgende indsatsområder:

- Inddragelse af nydanske forældre i en anerkendende rolle i elevens uddannelsesforløb samt uddannelses- og erhvervsvalg
- Udarbejdelse af skoleledelsesstrategi med henblik på at iværksætte målrettede indsatser over for de tosprogede elever
- Styrkelse af resourcesyn på de tosprogede elever blandt skoleledelse, pædagoger, lærere og vejledere

VIII.A.2. Puljen vedrørende det frivillige integrationsarbejde og deltagelse i idræts- og foreningslivet

Regeringen har afsat 10 mio. DKK i 2008 for at få flere med anden etnisk baggrund end dansk til at deltage i idræts- og foreningslivet som frivillige og ledere, samt at støtte aktiviteter, der øger børn og unge med anden etnisk baggrund end dansks deltagelse i idræts- og foreningslivet. Puljen vedrørende det frivillige integrationsarbejde og deltagelse i idræts- og foreningslivet har to overordnede fokusområder:

- At inddrage unge, voksne og forældre med anden etnisk baggrund end dansk i idræts- og foreningslivet. Målsætningen er, at unge, voksne og forældre med anden etnisk baggrund end dansk deltager i samme grad som etniske danskere i idræts- og foreningslivet som frivillige og ledere/trænere.
- At børn og unge med anden etnisk baggrund end dansk deltager som medlemmer i idræts- og foreningslivet. Målsætningen er, at børn og unge deltager i samme grad som etniske danske børn og unge i idræts- og foreningslivet.

Puljens målgruppe er børn, unge og voksne med anden etnisk baggrund end dansk, der enten ikke er tilknyttet idræts- og foreningslivet eller unge, voksne og forældre, der ikke er frivillige eller ikke påtager sig forældrerollen i det foreningsliv, deres børn deltager i.

Puljens sekundære målgruppe er idræts- og foreningslivet, etniske minoritetsforeninger, de frivillige sociale organisationer, skoler, kommuner m.fl. Ministeriet lægger vægt på, at forskellige aktørers spidskompetencer kommer i anvendelse i forbindelse med en given indsats.

Ved ansøgningsrunderne i 2008 vil ministeriet lægge særlig vægt på følgende indsatsområder:

- Frivillige og forældre med anden etnisk baggrund end dansk bliver positivt inddraget i idræts- og foreningslivet gennem introduktions- og fastholdelsestiltag.
- Unge med anden etnisk baggrund end dansk overgår fra medlemsrollen til frivilligrollen.
- Etniske minoritetsforeninger, frivillige sociale organisationer og kommuner inddrages om at løfte integrationsindsatsen gennem idræts- og foreningslivet med henblik på at koordinere og styrke tiltag, der iværksættes for at rekruttere og fastholde børn og unge med anden etnisk baggrund end dansk som medlemmer, og unge og voksne, herunder også forældre, med anden etnisk baggrund end dansk som frivillige.

Grundskolen

I de senere år er der taget en række initiativer for at styrke fagligheden i grundskolen og dermed sikre, at alle får nok ud af deres skoletid. I folkeskolen er eksempelvis blevet indført nationale test og elevplaner, som er et arbejdsredskab til læreren til at differentiere undervisningen. Endvidere er formålsparagraffen i folkeskoleloven blevet præciseret, så det tydeligere fremgår, at formålet er at give eleverne de nødvendige kundskaber og færdigheder, herunder til at gennemføre videre uddannelse.

Undersøgelser har vist, at tosprogede elever klarer sig fagligt dårligere end deres etnisk danske kammerater. Dette er et forhold, som giver anledning til bekymring, og som der er stort fokus på i uddannelsessystemet. Der er blevet taget en lang række initiativer for at imødegå problemet.

Der er bl.a. afsat 70 mio. kr. i årene 2007 – 2009 til efteruddannelse af undervisere på lærer- og pædagoguddannelsen for at understøtte nyligt vedtagne reformer, som blandt andet har medført en styrkelse af undervisningen af tosprogede elever, ligesom et nyt it-baseret sprogscreeningsmateriale skal hjælpe til at vurdere elevernes behov for dansk som andetsprog.

Derudover har Undervisningsministeriets gennemført et omfattende projekt, ”Dette virker på vores skole”, som blandt andet afdækker hvilke skoler med mange tosprogede, som er lykkedes med at skabe en god integration, og som skal give inspiration til hvordan tosprogede elever kan lære det danske sprog sideløbende med det faglige indhold i alle fag og dermed forbedre deres skolepræstationer.

Det er endvidere blevet besluttet at oprette en rådgivningsenhed om undervisning af tosprogede elever, som skal bistå kommuner og skoler i deres indsats for at styrke tosprogede elevers udbytte af skolegangen. I samme forbindelse er blevet taget en række initiativer med henblik på at styrke forældresamarbejdet i forhold til tosprogede forældre noget, som undersøgelser viser, er af stor betydning for tosprogede elevers udvikling og læringsproces. Initiativerne omfatter bl.a. opsøgende forældrevejledere og læringsforløb for tosprogede forældre. Der vil endvidere blive udarbejdet informationsmateriale på en række sprog om hvordan forældre kan støtte deres barns udvikling og skolegang.

Initiativernes formål er at skabe større chancelighed i forhold til uddannelse og beskæftigelse mellem tosprogede og etnisk danske borgere. Initiativer i forhold til at sikre undervisning til alle omfatter ligeledes den ovenfor nævnte ungdomsuddannelse til unge med særlige behov.

Ungdomsuddannelserne

I april 2006 offentliggjorde regeringen sin globaliseringsstrategi på baggrund af Globaliseringsrådets arbejde. I 2007 påbegyndte 95 % af en ungdomsårgang en ungdomsuddannelse, mens knap 82 % gennemførte. Målet er, at mindst 95 % af en ungdomsårgang skal have gennemført en ungdomsuddannelse i år 2015.

Som opfølgning på globaliseringsstrategien og Velfærdsaftalen fra 2006 blev der i juni 2007 gennemført og vedtaget en række ændringer i erhvervsuddannelsesloven med det formål at fremme overskuelighed og enkelhed i det samlede system af erhvervsrettede ungdomsuddannelser. Med den nuværende lovgivning er erhvervsuddannelserne, de grundlæggende social- og sundhedsuddannelser og landbrugsuddannelserne samlet under én lov med en enkel og dynamisk mål- og rammestyring.

Undervisningsministeriet har i 2006 – 2007 samarbejde med Integrationsministeriet etableret en Task force som led i projektet ”Brug for Alle Unge” med henblik på at hjælpe erhvervsskoler med at fastholde de tosprogede unge, som sammenlignet med etnisk danske unge har større risiko for at falde fra en påbegyndt ungdomsuddannelse.

Et andet projekt, der blev sat i gang i 2007, er Undervisningsministeriets Mentorordning for unge i grundforløbet på erhvervsuddannelserne, som har til formål at øge andelen af elever, der gennemfører en erhvervsuddannelse, ved at forbedre frafaldstruede elevers mulighed for at gennemføre uddannelsen. Ordningen indebærer at der etableres en mentorordning, hvor ressourcerstærke elever skal fungere som rollemodeller for andre unge.

Vejledningsområdet

Med Folketingets vedtagelse af vejledningsloven i april 2003 igangsattes en reform af vejledningsindsatsen i Danmark. Der er to stadigt gældende overordnede mål for vejledningen:

For den unge skal vejledningen sikre et tilstrækkeligt grundlag for at træffe realistiske beslutninger om valg af uddannelse og erhverv, som svarer til den unges potentialer.

For samfundet skal vejledningen understøtte målet om veluddannede borgere og høj beskæftigelse.

Desuden skal vejledningen i særlig grad målrettes unge med særlige behov for vejledning om valg af uddannelse og erhverv, ligesom vejledningen skal understøtte målene om livslang læring og styrke selvstændighedskulturen.

Vejledningsloven indeholder desuden bestemmelser om kommunens forpligtelse til en opsøgende indsats over for *alle unge*, som måtte være i en utilfredsstillende uddannelses- eller beskæftigelsesmæssig situation efter, at de har forladt skolen.

I forbindelse med vejledningsreformens gennemførelse og frem til dato har Undervisningsministeriet løbende igangsat en række initiativer, der imødekommer Børnekonventionens tekst om at gøre studie- og erhvervsvejledningen tilgængelig og opnåelig for alle børn med henblik på forberedelse til arbejdslivet:

- Etablering af 45 kommunalt forankrede centre for vejledning af børn og unge i overgangen fra grundskole til ungdomsuddannelse, kaldet Ungdommens Uddannelsesvejledning (UU-centre).
- Etablering af 7 regionale centre for vejledning af unge i overgangen fra ungdomsuddannelse til videregående uddannelse, kaldet Studievalg.
- Etableret en elektronisk vejledningsportal, der henvender sig til såvel professionelle som børn, unge og forældre: <http://www.ug.dk/>
- Fastsat regler om etablering af mentorordninger i overgangen fra grundskole til ungdomsuddannelse for unge, der forventes at have vanskeligheder ved at påbegynde eller gennemføre en ungdomsuddannelse.
- Foranstaltet udgivelse af publikationen Unge på Vej, der i kort form og ud over på dansk også informerer børn og forældre på de 7 mest almindeligt forekommende indvandrersprog om uddannelsesmuligheder i Danmark.
- I samarbejde med Danske Handicaporganisationer og Center for ligebehandling af handicappede udviklet en internetportal, som informerer om tilgængelighed i bred betydning til uddannelse: <http://tilgaengelighed.emu.dk/>
- Etableret en internetportal, der indeholder en database med oplysninger om den fysiske tilgængelighed på de enkelte uddannelsesinstitutioner: <http://vejviseren.emu.dk/>

Pædagogiske professionsbacheloruddannelser:

1. Læreruddannelsen: Der stilles krav om, at lærerstuderende i løbet af deres uddannelse skal arbejde med udsatte børn, herunder forebyggelse af og indsatsen mod overgreb på børn og omsorgssvigt i øvrigt. Desuden skal læreruddannelsens pædagogiske fag sikre, at lærerne kvalificeres til at beskæftige sig med børn med anden etnisk baggrund end dansk samt varetage specialpædagogiske problemstillinger. Den lærerstuderende skal udvikle sine kompetencer til at undervise i den kulturelt mangfoldige folkeskole. Indholdet er kulturteorier, teorier og forskning om identitetsudvikling og læring hos børn og unge med forskellig social og kulturel baggrund. Den studerende skal arbejde med teorier om flerkulturel baggrund, om social integration og kulturmøder samt med interkulturel pædagogik. Den lærerstuderende skal desuden udvikle kompetencer til at skabe, vedligeholde og lede et inkluderende fællesskab også for de særligt udsatte elever i folkeskolen. Indholdet er bl.a. viden om specialpædagogikkens formål og betydning for læring, dannelse og social integration, om undervisningsdifferentiering og om vejledning samt metoder til identificering af forhold, der opretholder uhensigtsmæssige reaktioner og handlinger samt iagttagelse, beskrivelse og analyse af samspil og udviklingsmuligheder. Derudover kan den lærerstuderende vælge at kvalificere sig til undervisning af elever med dansk som andetsprog.

Pædagoguddannelsen: I pædagoguddannelsen indgår det obligatoriske fag "Dansk, kultur og kommunikation". Faget skal give indsigt i, hvordan kultur, kommunikation og sprog indgår i dannelsen af identitet, kulturforståelse og kompetence til at udtrykke sig. Faget skal endvidere give grundlag for at arbejde med kulturelle og sproglige udtryksformer med henblik på at støtte børns udvikling og evne til at indgå i kulturelle fællesskaber. Centrale kundskabs- og færdighedsområder for faget er bl.a.:

- sproglig udvikling, herunder sprogets funktion, indhold og form samt tosprogethed, andet-sprogstilegnelse og børn med særlige behov
- kulturbegreber, herunder æstetiske og antropologiske samt kulturelle processer, kulturmøder og kulturel mangfoldighed.

I uddannelsens kernefag "Pædagogik" indgår som centralt kundskabs- og færdighedsområde bl.a.

- menneskers levevilkår, livsformer og identitet, herunder etnicitet, generation, køn mv.

- kulturforståelse, kulturanalyse og kulturkonflikt.

I specialiseringen ”Børn og unge”, jf. ovenfor, indgår som centralt kundskabs- og færdighedsområde blandt andet børns og unges livsbetingelser og trivsel, herunder omsorgssvigt og mobning, i relation til kulturelle, institutionelle og samfundsmæssige vilkår.

Derudover arbejder Undervisningsministeriet sammen med Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration om en øget indsats overfor rekruttering af to-sprogede unge og unge med anden etnisk baggrund end dansk til pædagog- og læreruddannelserne. Formålet er både at sikre, at lærerstyrken afspejler befolkningssammensætningen og at sikre kulturel mangfoldighed i lærerstyrken.

VIII.B. Formålet med uddannelsen (Artikel 29)

VIII.B.1. Kønsroller og ligestilling

Kønsroller i børnehaver

Minister for ligestilling har igangsat et projekt med fokus på at få piger og drenge i børnehaver til at lege og lære om kønsroller.

På basis af en undersøgelse om hvilke forventninger pædagoger møder piger og drenge med, samt hvordan piger og drenge leger i børnehaverne, er der blevet udarbejdet en inspirationsguide til pædagoger med gode råd til, hvordan de i højere grad kan indarbejde et køns- og ligestillingsaspekt i deres pædagogiske arbejde.

Derudover er der blevet udarbejdet en børnebog, som kan bruges i børnehaverne til at sætte en samtale i gang med børnene om forventninger til, hvordan piger og drenge skal opføre sig.

Guiden og børnebogen er i 2008 sendt gratis ud til alle landets børnehaver samt til organisationer, fagblade og andre der beskæftiger sig med mindre børn. I forbindelse med udsendelsen af materialet var der en omfattende debat i de landsdækkende medier om kønsroller blandt mindre børn.

Effekten af materialet og brugen af både guiden og børnebogen i børnehaverne vil blive evalueret efter et år (primo 2009).

Unge valg af uddannelse og job

I Danmark er andelen af piger og drenge der tager en længerevarende uddannelse lige stor, og tendensen er, at piger i højere grad indgår i uddannelsessystemet end drenge. Pigers og drenges uddannelsesvalg er dog stærkt kønsopdelt.

Ministeren for ligestilling har derfor i 2006 etableret en hjemmeside (www.lige-frem.dk) med henblik på at skabe opmærksomhed om de kønsbestemte uddannelsesvalg, så de unge i højere grad fokuserer på deres kompetencer frem for deres køn, når de vælger uddannelse og job. Hjemmesiden retter sig mod både forældre, uddannelsesvejledere og de unge, og indeholder eksempler på unge der har valg utraditionelt, quiz, power point præsentationer til forældremøder, temadage i skolen mv. Hjemmesiden fornys løbende, og der er i gennemsnit omkring 10.000 årlige besøg på hjemmesiden ud af en målgruppe på ca. 70.000. Ligestillingsafdelingen har i 2007 og 2008 sendt materiale ud for at gøre opmærksom på hjemmesiden.

Ungdom og moderne kønsroller

Undersøgelser viser, at piger og drenge, på trods af at de har samme muligheder for skolegang, fritidsaktiviteter, uddannelsesvalg mv., blandt andet vælger forskellige sportsaktiviteter, spiser forskelligt, har forskellige opfattelser af deres egen krop, har forskellige misbrugsmønstre.

Ministeren for ligestilling har på baggrund af en række landsdækkende undersøgelser sat fokus på piger og drenge i forhold til:

- Selvpfattelse, herunder trivsel og pornificering af massekulturen (2005)
- Vold – blandt de unge og i familien (2004)

- Kost, fritidsaktiviteter, herunder sport og motion, alkohol, rygning og anden misbrug (2003)

For hvert af indsatsområderne er der, på baggrund af kvalitative og kvantitative undersøgelser, udarbejdet en lærervejledning og et debatmagasin, som er sendt ud til alle landets skoler. Effekten af ovennævnte undersøgelser har ikke været målt, men efterspørgslen på og brugen af materialet har været omfattende, og tilbagemeldinger fra lærere har tydeligt påvist et behov for materiale målrettet de unge på disse områder.

Især materialet om pornificering af det offentlige rum samt vold blandt unge og i familien har været efterspurgt, fordi lærerne ellers har haft svært ved at tage sådanne svære temaer op. Der er som opfølgning herpå blevet gennemført en ny undersøgelse specifikt om vold blandt kærestere. Minister for ligestilling vil på baggrund heraf, udarbejde et nyt debatmagasin i løbet af 2008 med fokus på, hvordan voldscirklen blandt de helt unge kan brydes.

VIII.B.2. Grundskolen

Et af fokusområderne i arbejdet for at styrke danske børns udvikling er at forbedre børns sundhed. Undervisningsministeren har opfordret kommuner og skoler og andre involverede til at arbejde målrettet med dette område. Der er endvidere blevet taget en række initiativer med dette formål, herunder en forøgelse af det ugentlige vejledende timetal for faget idræt med 1 lektion på 6. klassetrin, et punkt i det nationale forsøgsprogram med temaet ”En mere sund livsstil”, udsendelse af en vejledning til skoler samt en justering af målene for faget idræt hvori det forventes, at kravene til undervisningen i bl.a. kondition og fysiologisk viden vil blive styrket.

Som led i arbejdet med at styrke elevernes forudsætninger for at blive ansvarlige og deltagende medborgere i et demokratisk samfund og styrke respekten for menneskerettighederne har Undervisningsministeriet udgivet publikationen ”Undervisning i demokrati – Inspiration til grundskoler og ungdomsuddannelser”. Publikationen skal inspirere lærere og ledere til at arbejde med demokrati i undervisningen og indeholder blandt andet:

- Inspiration til, hvordan lærere og ledelse kan arbejde med at bevidstgøre eleverne om demokrati og demokratiske værdier.
- Et eksempel-katalog fra grundskoler, erhvervsrettede ungdomsuddannelser og gymnasiale ungdomsuddannelser, som har sat fokus på demokrati og demokratiske værdier i undervisningen.
- Konkrete eksempler på, hvordan skoler og uddannelsesinstitutioner har arbejdet med demokrati i undervisningen.

Ungdomsuddannelserne

Formålsbestemmelserne i lov om erhvervsuddannelser indeholder en opregning af forskellige faktorer, der er typiske og karakteristiske for erhvervsuddannelsessystemet. F.eks. fremgår det af disse bestemmelser, at uddannelserne skal give de unge grundlag for at udøve et erhverv, som er relevant på arbejdsmarkedet, motivere unge til uddannelse og sikre, at alle unge, der ønsker en erhvervsuddannelse, får reelle muligheder for at vælge inden for en større flerhed af uddannelser. Erhvervsuddannelsessystemet skal endvidere være egnet til at bidrage til at udvikle de unges interesse og evne til aktiv medvirken i et demokratisk samfund og bidrage til deres personlige udvikling.

Det skal bemærkes, at det ligeledes fremgår af formålsbestemmelserne for lov om studentereksamen, lov om højere handelseksamen og højere teknisk eksamen samt lov om højere forberedelseksamen, at uddannelserne skal ”bidrage til at udvikle elevernes interesse og evne til aktiv medvirken i et demokratisk samfund”, og undervisningen skal bygge på åndsfrihed, ligeværd og demokrati. Det tilstræbes således, at eleverne lærer respekt for det enkelte menneskes integritet, herunder modvirke racisme og kønsdiskrimination.

Pædagogiske professionsbacheloruddannelser

1. Læreruddannelsen Det ligger i læreruddannelsens formål, at den lærerstuderende skal opnå indsigt i udviklingen af elevernes behov, forudsætninger og udviklingsmuligheder og -betingelser. Faget ”Kristendomskundskab/livsoplysning/medborgerskab” har fået en central plads den nye læreruddannelse. Faget indeholder hovedtemaer som idéhistorie og etik samt demokrati og medborgerskab. Indholdet heri er bl.a.: Den europæiske humanistiske tradition, etiske grundbegreber, vurdering af religiøse, kulturelle, etiske og eksistentielle spørgsmål i brydningen mellem tradition og modernitet samt i mødet med andre kulturer, religions- og kulturmødet i skolen, centrale værdier af betydning for demokratisk medborgerskab, for eksempel tolerance, myndighed, lighed, frihed og broderskab, demokrati og medborgerskab i idéhistorisk perspektiv, identitetsmæssige aspekter af medborgerskab, herunder kulturelle, religiøse og eksistentielle. De lærerstuderende kvalificeres desuden til at varetage ”Medborgerskab i skolen”: Som et fag, som dimension i forskellige fag og som grundlag for skolens kultur.

Børns fysiske sundhed indgår også som emne i læreruddannelsen. Det gælder særligt i linjefagene Idræt og Hjemkundskab, men også i faget Natur/teknik:

- Faget Idræt skal bl.a. bidrage til at fremme den almene sundhed, forståelse af børn og unges fysiske udvikling, aktivitet og sundhed samt tilegnelse af kompetence i alsidige kropslige og idrætslige færdigheder.
- Faget Hjemkundskab tager udgangspunkt i menneskers handlemuligheder i forhold til problemstillinger knyttet til mad, måltider, husholdning og forbrug set i relation til natur, kultur og samfund med henblik på sundhed og livskvalitet for den enkelte og for andre.
- Faget Natur/teknik omfatter undervisning i kroppen og dens funktioner, samt menneskets sundhed i relation til livsstil, levevilkår og livskvalitet.

2. Pædagoguddannelsen

I formålsbestemmelsen i loven om pædagoguddannelsen er det fastsat, at uddannelsen skal kvalificere den studerende til at kunne formidle samfundsmæssige mål og værdier til alle uanset sproglig og kulturel baggrund, og at uddannelsen skal bidrage til at fremme de studerendes evne til aktiv medvirken i et demokratisk samfund. I faget ”Pædagogik” indgår der som centralt kundskabs- og færdighedsområde bl.a. ”Etik, æstetik, værdier, menneskesyn og demokratiforståelser i pædagogisk arbejde.” I faget ”Individ, institution og samfund” skal de studerende lære at forstå bl.a. ”betydningen af den samfundsmæssige og institutionelle sammenhæng for individet,.....og den pædagogiske profession i et demokratisk samfund.”

Demokratiundervisningen generelt

Der er netop udgivet en ”demokratikanon”, som består af 35 beskrivelser af milepæle i demokratiets udvikling. Milepælene er et udpluk af centrale begivenheder, filosofiske strømninger og politiske tekster, der har haft betydning for udviklingen af det danske folkestyre. Demokratikanon er tænkt som inspiration til debat om og forståelse af forudsætningerne for det moderne demokrati i Danmark. Demokratikanonen er udsendt til alle danske uddannelsesinstitutioner, hvor den kan indgå i undervisningen i demokrati. Den kan desuden læses på <http://pub.uvm.dk/2008/demokratikanon/> og den forventes oversat til engelsk indenfor den nærmeste fremtid.

Data

Udviklingen i antal elever/ studerende i det danske uddannelsessystem over en tiårig periode fordelt på ordinære uddannelser.

Bestand, tilgang og fuldførte elever og studerende på uddannelserne

	Bestand			Tilgang			Fuldførte		
	1996	2005	Forskel	1996	2005	Forskel	1996	2005	Forskel
	Antal		%	Antal		%	Antal		%
I alt	1.015.305	1.155.725	13,8	232.838	238.159	2,3	208.091	212.096	1,9
Grundskolen¹	609.988	712.065	16,7	62.680	67.034	6,9	94.742	92.742	-2,2
Ungdomsuddannelser i alt	219.330	236.003	7,6	103.700	100.390	-3,2	71.466	61.969	-13,3
Gymnasiale uddannelser	107.190	106.492	-0,7	42.375	40.672	-4,0	35.573	33.062	-7,1
Erhvervsfaglige uddannelser	112.140	129.511	15,5	61.325	59.718	-2,6	35.893	28.907	-19,5
Ikke kompetencegivende uddannelser	20.538	3.989	-80,6	16.840	9.743	-42,1	10.320	12.752	23,6
Videregående uddannelser i alt	165.449	203.668	23,1	49.618	60.992	22,9	31.563	44.633	41,4
<i>Korte videregående uddannelser</i>	<i>13.689</i>	<i>18.508</i>	<i>35,2</i>	<i>7.452</i>	<i>8.996</i>	<i>20,7</i>	<i>5.260</i>	<i>5.454</i>	<i>3,7</i>
<i>Mellemlange videregående uddannelser</i>	<i>95.597</i>	<i>126.275</i>	<i>32,1</i>	<i>30.222</i>	<i>36.784</i>	<i>21,7</i>	<i>18.277</i>	<i>26.660</i>	<i>45,9</i>
Professionsbacheloruddannelser	56.361	68.512	21,6	17.282	19.212	11,2	11.725	15.395	31,3
Øvrige mellemlange videregående uddannelser	2.061	1.632	-20,8	1.291	802	-37,9	1.084	756	-30,3
Universitetsbacheloruddannelser	37.175	56.131	51,0	12.382	18.365	48,3	5.468	10.509	92,2
<i>Lange videregående uddannelser</i>	<i>56.163</i>	<i>58.885</i>	<i>4,8</i>	<i>17.944</i>	<i>15.212</i>	<i>27,4</i>	<i>8.026</i>	<i>12.519</i>	<i>56,0</i>
Udelte kandidatuddannelser	30.134	10.803	-84,2	4.298	636	-85,2	4.269	2.681	-37,2
Delte kandidatuddannelser	21.462	43.344	102,0	6.571	13.263	101,8	2.949	8.868	200,7
Ph.d., mv.	4.567	4.738	3,7	1.203	1.451	20,6	808	970	20,0

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse. Note 1): Omfatter folkeskolen, frie grundskoler og efterskoler.

De samlede offentlige udgifter til uddannelse omfattede i 2006 i alt 126,6 mia. kr. svarende til 7,7 % af bruttonationalproduktet (BNP). I perioden 2000-2006 steg udgifterne til uddannelse med godt 6 % i faste priser. Da stigningen i BNP har været større end stigningen i de samlede offentlige udgifter til uddannelse, faldt de samlede udgifter til uddannelse i procent af BNP fra 2004 til 2006.

Offentlige udgifter til uddannelse fordelt efter uddannelsesniveau

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
	Mio. kr. i 2006-priser						
Uddannelser i alt	118.577	120.373	122.571	122.342	124.957	125.462	126.555
Grundskole mv.	47.616	50.062	51.342	52.267	54.130	54.844	56.852
Ungdomsuddannelser	22.223	22.068	22.820	23.097	24.275	24.545	24.106
- heraf SU-stipendier	2.389	2.415	2.414	2.463	2.668	2.797	2.772
Videregående uddannelser	25.009	24.693	24.634	25.005	26.133	25.833	25.596
- heraf SU-stipendium ¹	6.613	6.921	7.058	7.178	7.310	7.417	7.501
Voksenuddannelse mv.	20.058	19.853	19.819	18.535	16.525	16.048	15.620
Undervisning, andet	3.670	3.695	3.955	3.438	3.895	4.192	4.381
	%						
Samlede udgifter til uddannelse i pct. af BNP	8,0	8,1	8,2	8,2	8,2	7,9	7,7

Anm.: Beløbene for 2004-2006 er foreløbige.

Note 1: SU: Statens Uddannelsesstøtte.

Kilde: Danmarks Statistik samt finanslove.

Antal elever i grundskolen fordelt på klassetrin

	2000 ¹	2001	2002	2003	2004	2005	2006
	Antal						
Grundskolen i alt	659.300	674.671	688.033	700.646	708.750	712.065	712.633
Børnehaveklasse	-	71.149	68.920	70.069	67.590	67.363	67.639
1. klasse	-	69.966	70.366	68.227	68.822	67.034	67.155
2. klasse	-	68.288	69.636	70.506	68.101	68.128	66.670
3. klasse	-	67.807	68.544	69.861	70.290	67.866	68.032
4. klasse	-	65.470	67.999	68.478	69.716	70.322	67.588
5. klasse	-	64.392	65.550	68.122	68.550	69.570	70.031
6. klasse	-	62.517	64.556	65.651	68.472	68.709	69.648
7. klasse	-	59.025	62.526	64.878	65.528	68.193	68.433
8. klasse	-	56.660	58.886	62.469	64.822	65.547	68.025
9. klasse	-	56.198	56.978	59.189	63.414	64.631	65.414
10. klasse	-	33.199	34.072	33.196	33.445	34.702	33.998

Anm.: Der er medtaget tal for folkeskolen, de frie grundskoler og efterskolerne. Note 1: Før 2000 findes der ikke tal på klassetrin.

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse.

Fra 2000 til 2006 steg antallet af tosprogede børn fra knap 53.900 til 69.400 svarende til en stigning på 29 %. Fordeling af tosprogede elever i folkeskolen og de frie grundskoler

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
	Antal						
Antal tosprogede elever i alt	53.850	61.124	63.644	66.011	68.360	68.299	69.361
Folkeskolen ¹	46.140	53.178	55.812	57.523	59.382	58.918	59.876
Frie grundskoler	7.710	7.946	7.832	8.488	8.978	9.381	9.485
	%						
Andel af tosprogede elever i alt	8,4	9,4	9,6	9,7	10,0	9,9	10,1
Folkeskolen ¹	8,2	9,2	9,5	9,7	10,0	9,9	10,1
Frie grundskoler	9,9	9,9	9,5	9,9	10,1	10,3	10,3
Fordeling af tosprogede elever	%						
I alt	100	100	100	100	100	100	100
Tyrkiet	18,9	19,5	18,8	19,0	17,5	17,3	16,8
Mellemøsten	14,2	14,2	14,9	12,8	16,1	10,8	12,2
Iran	3,4	3,3	3,1	3,2	3,1	8,2	8,9
Somalia	6,0	5,8	5,9	6,1	5,7	5,5	5,7
Eksjugoslavien	5,0	5,2	5,1	4,4	4,2	5,2	4,9
Pakistan	6,5	6,3	5,8	5,5	5,1	5,1	5,0
Øvrige lande	46,0	45,6	46,3	49,0	48,2	48,1	46,5

Note 1: Indeholder tal for enkelte specialskoler og behandlingshjem frem til 2004.

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse.

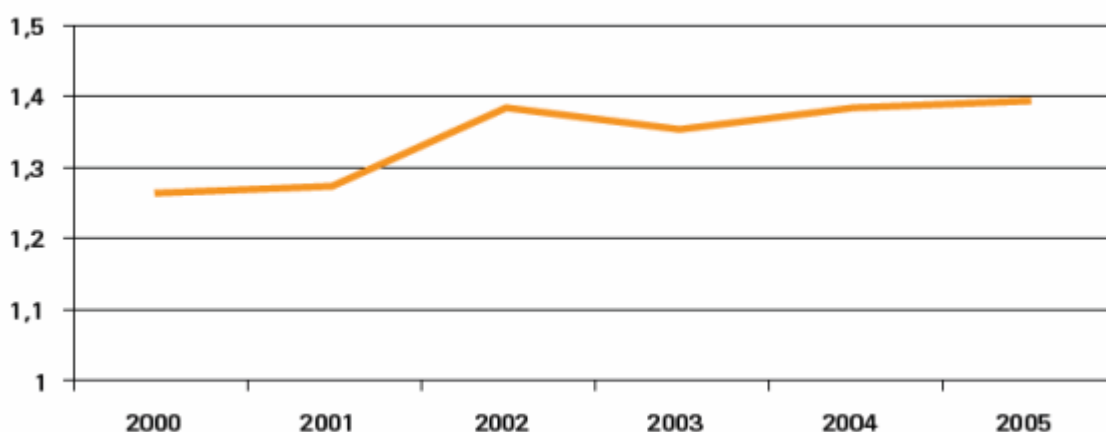
I 2005 modtog 13.600 elever i folkeskolen almindelig specialundervisning i specialklasse mod 10.800 i 2001. Dette svarer til en stigning på 26 %. I samme periode steg antallet af elever i folkeskolen (inklusive elever på specialskoler) med 4 %.

Almindelig og vidtgående specialundervisning i folkeskolen og de frie grundskoler

	2001	2002	2003	2004	2005
Almindelig specialundervisning i specialklasse	Antal				
Folkeskolen	10.772	11.529	11.515	13.125	13.567
Frie grundskoler	163	130	295	364	275
Vidtgående specialundervisning/svært handicappede	Antal				
Folkeskolen	8.798	9.901	9.868	10.233	10.491
Frie grundskoler	413	552	663	866	1.010

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse.

Elever i vidtgående specialundervisning i folkeskolen i procent af det samlede antal børn i aldersgruppen 6-16 år

Anm.: Henvisningsfrekvensen til folkeskolens vidtgående specialundervisning (1.-10. klasse) beregnes i forhold til elevgrundlaget (6-16 år).

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse.

I 2006 var der 62.600 lærere i grundskolen. Heraf var 51.400 ansat i folkeskolen, 7.500 på en fri grundskole, mens 3.700 var ansat på en efterskole

	2003	2004	2005	2006
	Antal			
Grundskolen i alt	58.512	61.542	62.103	62.645
Folkeskolen ¹	51.470	50.773	50.972	51.380
Frie grundskoler	7.042	7.248	7.523	7.549
Efterskoler	-	3.521	3.608	3.716

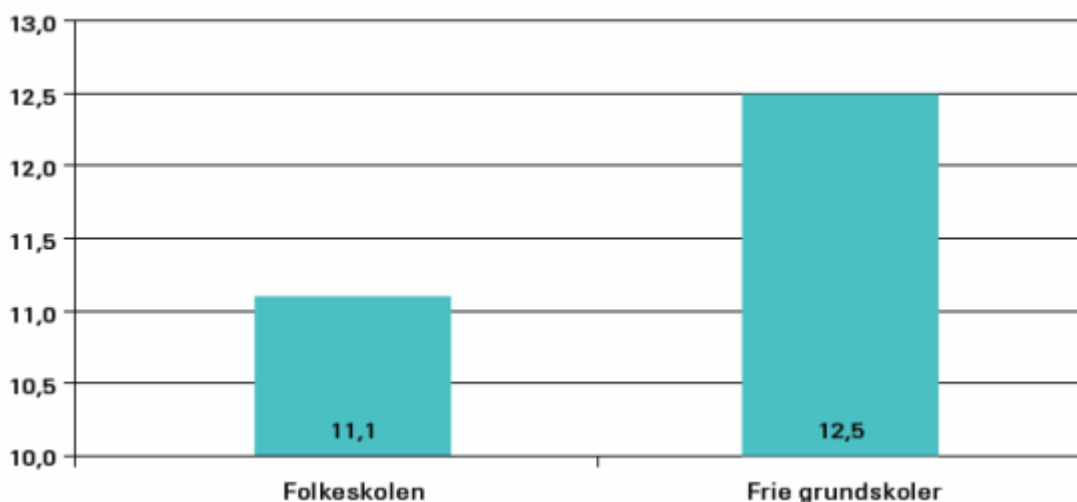
Anm.: Der er medtaget både deltids- og fuldtidslærere.

Note 1: Inklusive kommunale ungdomsskoler.

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse samt Efterskoleforeningen.

I 2006 lå elev/lærerratioen i folkeskolen på 11,1, mens den i de frie grundskoler var 12,5. Der er således lidt flere elever per lærer i de frie grundskoler. Tallene har ikke rykket sig nævneværdigt de seneste år.

Elev/lærerratio, 2006

Anm.: Elev/lærerratioen er beregnet ud fra lærernes samlede tidsforbrug fratrukket tid anvendt på specialklasseundervisning plus ledernes undervisningstid. Dette tidsforbrug deles med et standardårsværk (1.924 timer). På elevsiden indgår alle elever eksklusive specialklasseelever. Der er set bort fra kommunale specialskoler og behandlingshjem.

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse.

Næsten alle elever fortsætter efter grundskolen i en ungdomsuddannelse. I foråret 2007 havde næsten 96 % af eleverne fra 9. og 10. klasse meldt sig til at påbegynde en uddannelse direkte efter sommerferien.

Adfærd efter grundskolen

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006 ²	2007 ²
	%						%	
I alt	100	100	100	100	100	100	100	100
Fortsætter i uddannelse	96,7	96,6	96,6	96,4	96,1	95,0	95,6	95,5
Almengymnasiale uddannelser	37,8	37,0	38,5	38,3	38,7	39,0	44,7	45,0
Erhvervsgymnasiale uddannelser	16,3	16,6	15,9	15,8	16,3	16,0	17,8	17,8
Erhvervsfaglige uddannelser	34,4	35,5	36,0	36,1	35,4	35,3	30,1	29,7
Anden uddannelse ¹	8,2	7,4	6,2	6,2	5,7	4,7	3,0	3,0
Fortsætter ikke i uddannelse	3,3	3,4	3,4	3,6	3,9	5,0	4,4	4,6

Note 1: Anden uddannelse omfatter de videregående og ikke-kompetencegivende uddannelser.

Note 2: Tal for 2006 og 2007 stammer fra 9.- og 10.-klassernes tilmelding til ungdomsuddannelserne per 15. marts, det er således en tilmelding og ikke en påbegyndt uddannelse. Ikke alle tilmeldte begynder på den valgte uddannelse. I 2006 har 1,7 % ikke udfyldt tilmeldingen, mens 2 % ikke har udfyldt tilmeldingen i 2007. Disse indgår ikke i beregningen.

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse.

VIII.C. Fritid og kulturelle aktiviteter (Artikel 31)

I tilknytning til regeringsskiftet i november 2001 blev der indført en ny politik for børnekulturen. Den nye politik bygger på, at arbejdet med børn og kultur skal være en fælles opgave for

hele Kulturministeriets område, og at alle de statslige kulturinstitutioner hver især og sammen skal yde deres bidrag og påtage sig deres del af det fælles ansvar for den nye politik.

Til at koordinere indsatsen har kulturministeren nedsat et *Børnekulturens Netværk* bestående af Det Danske Filminstitut, Kulturarvsstyrelsen, Kunstrådet og Kunststyrelsen og Styrelsen for Bibliotek og Medier fra Kulturministeriets område samt Undervisningsministeriet og Velfærdsministeriet.

Børnekulturens Netværk har status som ministerens og ministeriets rådgivende organ, og Netværket skal skabe større sammenhæng i de statslige bevillinger til børnekultur og mere helhed i arbejdet med de mange forskellige elementer inden for området. Børnekulturens Netværk skal desuden inddrage kulturinstitutionerne og organisationerne inden for ministeriets fagområder i arbejdet. Ligesom det skal skabe dynamik og synergi i udviklingen af børnekulturen i et samspil mellem det nationale, regionale og lokale niveau.

De statslige kulturinstitutioner anvender årligt over 300 mio.kr. på kulturaktiviteter for børn, og Børnekulturens Netværk har her til opgave at udstikke strategier og sikre den gensidige erfaringsudveksling, så der kan opnås den størst mulige nytte af midlerne.

Netværket har en overordnet vision om, at kunst og kultur skal nå ud til alle børn i alle egne af landet, at alle kulturinstitutioner skal bidrage, og at alle kunstarter skal inddrages. Det indebærer, at dialogen med landets kommuner prioriteres meget højt, og at samarbejdet med interesserede kommuner indgår som en væsentlig del af Netværkets aktiviteter. Der udarbejdes hvert år en statusrapport, som beskriver omfanget og udviklingen inden for både de enkelte styrelsers virksomhed over for børn, men også resultaterne af den fælles indsats.

I den fælles indsats indgår desuden rådgivning, videndeling og dokumentation, ligesom internationalt samarbejde spiller en væsentlig rolle for udviklingen af børnekulturområdet.

Kulturministeren har i perioden 2005-2008 årligt afsat 10 mio. kr. til puljen "*Idræt for vanskeligt stillede børn*". Puljen kan efter opslag søges af idrætsforeninger.

Puljen administreres sammen med Velfærdsministeriet. Der er bl.a. givet midler til projekter for henholdsvis anbragte, handicappede og overvægtige børn. Der er fra puljen også givet støtte til DIFs Get2sport-projekt, som støtter idrætsforeninger i udsatte boligområder, samt givet støtte til DIF, DGI og DUFs såkaldte kontingentstøtteordning, som støtter idrætsaktiviteter for børn fra mindrebemidlede hjem.

Kulturministeren besluttede i juli 2007 at nedsætte et *breddeidrætsudvalg*, der skal komme med konkrete forslag til, hvordan der skabes bedre muligheder for, at danskerne kan dyrke idræt og motion. Fokus er særligt på børn og unge. Breddeidrætsudvalget forventes at afslutte sit arbejde i maj 2008.

IX. Specielle beskyttelsesforanstaltninger (Artikel 22, 30, 32-35, 37 (b)-(d), 38, 39 og 40)

IX.A. Flygtningebørn (Artikel 22)

For så vidt angår flygtningebørn er der siden Danmarks 3. rapport til FN's børnekomité ved lov nr. 504 af 6. juni 2007 om ændring af udlændingeloven og lov om ægteskabs indgåelse og opløsning gennemført ændringer som følge af regeringens handlingsplan til bekæmpelse af handel med mennesker, der løber fra 2007-2010, og som indeholder særlige tiltag i relation til børn. Loven trådte i kraft den 1. august 2007. I forbindelse med lovændringen besluttede regeringen at udstrække handlingsplanens initiativer vedrørende børn til at omfatte alle uledsagede mindreårige børn, uanset om barnet er handlet eller ej.

Lovændringen har bl.a. i forbindelse med udlændingemyndighedernes vurdering af, om uledsagede mindreårige asylansøgere er tilstrækkeligt modne til at gennemgå en asylsagsbehandling,

medført en forenklet klageadgang. En afgørelse truffet af Udlændingesservice om, at et uledsaget asylansøgerbarn er modent nok til at gennemgå asylproceduren kan efter lovændringen alene efterprøves i Flygtningenævnet. Afgørelsen kan således ikke længere tillige indbringes for Integrationsministeriet.

Lovændringen indebærer endvidere, at den gældende ordning, hvorefter uledsagede mindreårige asylansøgere får udpeget en repræsentant til at varetage sine interesser udvides, således at ordningen nu gælder for alle uledsagede mindreårige. Det er således ikke – som tidligere – afgørende, om barnet har søgt asyl eller ej. Alle uledsagede mindreårige får således udpeget en fast personlig støtte hurtigst muligt efter ankomsten til Danmark, medmindre særlige grunde taler derimod. Såfremt barnet har været udsat for menneskehandel, skal der udpeges en professionel repræsentant, hvilket vil sige en person, der har en relevant uddannelse, f.eks. en socialrådgiver. Den gældende ordning om udpegnings af repræsentanter til handlede børn tager allerede højde herfor.

Proceduren for udpegnings af repræsentanter er uændret, og repræsentantordningen for uledsagede mindreårig asylansøger har ikke været evalueret siden den trådte i kraft den 1. april 2003. Der er på den baggrund af Integrationsministeriet nedsat en arbejdsgruppe med repræsentanter fra bl.a. Integrationsministeriet, Udlændingesservice og Dansk Røde Kors samt Gribskov Kommune, hvorunder Dansk Røde Kors Center Gribskov hører, og hvor de uledsagede mindreårige asylansøgere indkvarteres under opholdet i Danmark, med det formål at evaluere ordningen. Til brug for arbejdsgruppens arbejde med evalueringen af ordningen har Integrationsministeriet indhentet bemærkninger til, hvorledes ordningen fungerer hos de myndigheder og organisationer, der har berøring med ordningen, men som ikke er repræsenteret i arbejdsgruppen, således at det bedst muligt kan afklares, hvorledes ordningen kan forbedres.

Lovændringen medfører tillige, at den gældende eftersøgningsordning udvides, således at den ikke alene omfatter uledsagede mindreårige asylansøgere, men alle uledsagede børn. Det er således ikke længere afgørende, om barnet har søgt asyl eller ej. Endvidere afhænger eftersøgningsordningen ikke længere af, om barnet – eller dennes repræsentant – giver samtykke til eftersøgningen. Barnets samtykke skal altid søges indhentet, men det afgørende er, om det er i barnets interesse at iværksætte en eftersøgning af forældrene.

Det fremgår af lovens bemærkninger, at det som udgangspunkt er i barnets interesse, at forældrenes identitet er kendt, og at forældrene findes med henblik på at genforene barn og forældre i hjemlandet. Såfremt eftersøgningen tilvejebringer sikker viden om, at barnet er handlet, og at det er forældrene, der er grund til, at barnet er blevet handlet, forsøges barnet og forældrene ikke genforenet. En fremkommet viden om forældrenes deltagelse i menneskehandel overdrages til rette politimæssige myndigheder, herunder politimæssige myndigheder i det land, hvor forældrene er bosiddende, med henblik på videre efterforskning.

I forlængelse af ovennævnte skal alle uledsagede mindreårige, dvs. ikke kun børn der er handlede, der ikke får opholdstilladelse i Danmark, have tilbud om en veltilrettelagt og forsvarlig hjemsendelse. Dette indebærer, at Udlændingesservice i samarbejde med relevante organisationer og myndigheder i videst muligt omfang skal sørge for, at barnet i hjemlandet modtages af en organisation eller andre, der kan yde barnet særlig hjælp i forbindelse med tilværelsen i hjemlandet. Som led heri har Udlændingesservice indgået aftale med en international organisation om et modtagelses- og reintegrationsprojekt i hjemlandene, som kan tilbydes barnet som led i den forberedte hjemsendelse. Med hensyn til børn, der er handlet, skal det indgå i samarbejdet med organisationer i hjemlandet, at genforeningen ikke altid er til barnets bedste, idet der kan være tilfælde, hvor forældrene har medvirket til handelen.

For så vidt angår problemet med, at uledsagede mindreårige forsvinder under opholdet i Danmark, kan det oplyses, at alle uledsagede mindreårige bliver indkvarteret på et særligt børnecenter drevet af Dansk Røde Kors på baggrund af operatørkontrakten indgået mellem Udlændinge-

service og Dansk Røde Kors. Centret er døgnbemandet og består af professionelt uddannet personale.

Det er centrets ansvar at vide, hvor børnene/de unge befinder sig. Det sker ved kontrol 3 gange i døgnnet. Der kan efter behov iværksættes forhøjede sikkerhedsforanstaltninger, eksempelvis ved, at de unges tilstedeværelse kontrolleres hyppigere eller ved indkvartering et helt andet sted. Disse foranstaltninger tages i anvendelse eksempelvis, hvis der er tale om formodede handlede børn/unge.

Såfremt personalet på børnecentret bliver opmærksom på, at der er et barn, der er forsvundet, kontakter de det lokale politi, orienterer kommunen samt den personlige repræsentant. Politiet sender en efterlysning ud i hele landet. Hvis der er tale om formodede handlede børn, kan Dansk Røde Kors lave straksanmeldelser til det lokale politi og anmode om en aktiv eftersøgning. Samtidig med, at Dansk Røde Kors melder et barn forsvundet, bliver de registreret i Udlændingeservices indkvarteringssystem som forsvundet.

Dukker den mindreårige op igen, vil personalet på børnecentret tage en udvidet samtale med den pågældende for at afdække årsagen til pågældendes forsvinden. Er det politiet, der finder den pågældende, afhører politiet tillige pågældende for at afdække årsagen.

Dansk Røde Kors forsøger at forebygge mindreåriges forsvinden ved til deres indledende samtale med barnet at oplyse om muligheden for at få behandlet en asylsag i et andet land, hvis barnet har slægtninge i andre lande eller ved at anmode Udlændingesservice om ikke at tilbage-sende barnet til et andet land som barnet har opholdt sig i, hvis barnet har slægtninge i Danmark. Tillige er der døgnbemanding på børnecentret, således at personalet på bedst mulig måde kan holde øje med beboerne.

Det bemærkes desuden i forhold til 3. rapport, at statsamtet nu er ændret til statsforvaltningen, og at Udlændingestyrelsen har ændret navn til Udlændingesservice.

IX.B. Hvervning af etniske plejefamilier (Artikel 30)

Det er vigtigt for børn og unge med anden etnisk baggrund end dansk, der er anbragt udenfor hjemmet, at de bevarer kontakten til deres oprindelige kultur under anbringelsen. Dette kan ske ved at de anbringes i en plejefamilie med en lignende kulturel baggrund som dem selv eller ved at blive anbragt i en dansk plejefamilie, der har viden om og forståelse for barnets eller den unges kulturelle baggrund og identitet.

Der er derfor taget en række initiativer med henblik på at sikre flere plejefamilier til børn af anden etnisk oprindelse en dansk. Initiativer blev startet iværksat i 2007 og består af:

- Videns- og erfaringsindsamling
- Udgivelse af undervisnings- og inspirationsmateriale
- En informationskampagne

IX.C. Beskyttelse mod økonomisk udnyttelse (Artikel 32)

Der henvises til tidligere rapport.

Beskyttelse af børn mod økonomisk udnyttelse sker primært ved at sikre, at love og regler om unges arbejde bliver overholdt. Regler om unges arbejde administreres og håndhæves af Arbejdstilsynet, som består af en central afdeling og 4 lokale tilsynscentre.

Danmark har den 13. november 1997 ratificeret ILO konvention nr. 138 af 1973 om mindstealder for adgang til beskæftigelse, og den 14. august 2000 ratificeredes ILO's konvention nr. 182 af 1999 om de værste former for børnearbejde.

Kapitel 10 i lov om arbejdsmiljø, lov nr. 268 af 18. marts 2005 og bekendtgørelse om unges arbejde, bekendtgørelse nr. 239 af 6. april 2005 rummer bestemmelser om mindstealder for adgang til beskæftigelse samt regler, der sikrer, at ved enhver beskæftigelse af unge under 18 år, skal der tages hensyn til, at arbejdet skal kunne udføres sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt, og at de unge ikke udsættes for fysiske, biologiske, kemiske og psykiske påvirkninger, på såvel kort som langt sigt. Det følger heraf, at alle former for arbejde, der udsætter unge for sådanne påvirkninger, har karakter af farligt arbejde, dvs. ”værste form for arbejde”. Generelt er farligt arbejde forbudt for alle unge under 18 år i Danmark. Udtrykket ”unge” i den danske arbejdsmiljølov dækker over alle personer under 18 år.

Bekendtgørelsen om unges arbejde blev ændret i april 2005. Den nye bekendtgørelse om unges arbejde rummer følgende væsentlige ændringer:

- *15/16 år og ”Ikke omfattet af undervisningspligten”*: For beskæftigelse med tekniske hjælpemidler og anlæg, arbejdsprocesser med stoffer og materialer inden for landbrug og på rengøringsområdet er der udover det gældende alderskrav på 15 eller 16 år indsat krav om ”og ikke omfattet af undervisningspligten”. Der er i bilag 3 fortsat ikke et krav om, at undervisningspligten skal være opfyldt, for så vidt angår unge over 15 år i familievirksomheder. (Efter folkeskoleloven ophører undervisningspligten, når eleven har modtaget regelmæssig undervisning i 9 år). Jf. §§ 11 og 12 samt bilag 2 - 4
- *Alenearbejde*: Netcafeer er tilføjet til listen af butikker, hvor unge ikke må arbejde alene efter kl. 18.00 på hverdage og kl. 14 på lørdage, søn- og helligdage. Jf. § 14, stk. 2.
- *Åndedrætsværn*: Tilladelse i tidligere § 16 til at arbejde med farlige stoffer og materialer blot den unge arbejder med åndedrætsværn er ophævet. Aldersgrænsen er 18 år.
- *Arbejdstidens placering*: Reglerne i kapitel 4 om arbejdstidens placering er forenklet. Hovedreglen er, at unge ikke må arbejde mellem kl. 20.00 – 6.00. Flere af de specielle bestemmelser er sammenskrevet og andre lempet. I fx kontorer, butikker og tankstationer må unge arbejde indtil kl. 22.00.
- *Henvisning til restaurationsloven*: Der er i § 23, stk. 4, indsat en henvisning til restaurationslovens regler om unges arbejde på serveringssteder, hvor der udskænkes stærke drikke. Restaurationsloven fastsætter, at på serveringssteder, hvor der serveres stærke drikke, må personer under 18 år ikke være beskæftiget i åbningstiden.
- *Udbringning af dagblade*: Udbringning af dagblade er ændret fra kl. 4.00 til kl. 5.00. Jf. § 23, stk. 5.
- *Ufarlige maskiner*: Efter § 30, stk. 2, tillades brug af ufarlige husholdsholdnings- eller kontormaskiner. Der er tale om lempelser for unge, som er 13 – 15 år, eller som er omfattet af undervisningspligten.
- *Stoffer og materialer*: I § 30, stk. 3, præciseres, at unge, som er 13 - 15 år, eller som er omfattet af undervisningspligten, ikke må beskæftiges med eller være i nærheden af farlige stoffer og materialer.
- *Militærtjeneste*: De særlige militærbestemmelser i tidligere § 29 er ophævet som konsekvens af, at unge under 18 år nu ikke længere kan påbegynde militærtjeneste.
- *Bilag 1-7*: Bilagene er ajourført og moderniseret med bredere og mere dækkende eksempler. I bilag 6 er der mindre ændringer på det ergonomiske område (løft, træk, skub mv.). Bilag 4 og 5 om stoffer og materialer er opdateret.

Udvikling og initiativer

Den nye arbejdsmiljøreform, som trådte i kraft den 1. januar 2005, indebærer bl.a., at samtlige virksomheder i Danmark med ansatte skal screenes for arbejdsmiljø i perioden 2005 til 2011. Screening er et uanmeldt virksomhedsbesøg, hvor Arbejdstilsynet gennemgår virksomhedernes arbejdsmiljø med henblik på at afklare, om der er væsentlige arbejdsmiljøproblemer. Tilsyn med unges arbejde er en integreret del af Arbejdstilsynets almindelige tilsynsarbejde.

Beskæftigelsesministeren har bedt Arbejdsmiljørådet (et forum, hvor arbejdsmarkedets parter drøfter og samarbejder om et sikkert og sundt arbejdsmiljø på de danske arbejdspladser) om at komme med bud på, hvilke tiltag der kan iværksættes med henblik på at forbedre arbejdsmiljøforholdene for de unge. Arbejdsmiljørådet har i 2007 nedsat en arbejdsgruppe, og Arbejdstilsynet deltager i dette arbejde. Arbejdsgruppen har to opgaver:

1. Arbejdsgruppen skal komme med bud på, hvilke konkrete tiltag der kan iværksættes for at forbedre børn og unges arbejdsmiljø. Disse bud skal munde ud i rådets anbefaling til beskæftigelsesministeren, som skal afleveres inden sommeren 2008.
2. Arbejdsgruppen skal komme med pejlemærker til rådets langsigtede fokus for forbedring af børn og unges arbejdsmiljø.

Reaktioner, arbejdsulykker og arbejdsrelaterede lidelser blandt unge

Arbejdstilsynet har i perioden fra 2002 til 2007 givet samlet 1218 reaktioner på unges arbejde. Tabel 1 viser antallet af reaktioner i det enkelte år og hvilke typer reaktioner, der er tale om. Antallet af reaktioner fra Arbejdstilsynet er relativt stabilt, bortset fra i 2006, hvor der er sket en tredobling.

Dette hænger sammen med, at Arbejdstilsynet i 2006 har screenet de typer af virksomheder, hvor de unge overvejende arbejder, fx supermarkeder, kiosker, tankstationer, cafeer, restauranter, hoteller mv.

Tabel 1: Arbejdstilsynets reaktioner på unges arbejde fordelt på år og reaktionstype

År	Reaktionstype				
	Forbud	Påbud	Strakspåbud	Vejledning	Total
2002	2	11	18	118	149
2003	5	6	8	106	125
2004	3	17	12	153	185
2005	4	6	23	117	150
2006	9	10	41	383	443
2007	0	15	31	120	166
Total	23	65	133	997	1218

Kilde: Arbejdstilsynet

Arbejdstilsynets reaktioner på unges arbejde handler oftest om arbejdsmiljøproblemer vedrørende alenearbejde, arbejdstid og hviletid, ergonomiske problemer, kontakt med stoffer og materialer samt manglende brug af tekniske hjælpemidler.

Tabel 2: Antallet af arbejdsulykker anmeldt til Arbejdstilsynet fordelt på år og aldersgrupper

År	0-9 år	10-12 år	13-14 år	15 år	16-17 år	Total
1984	6	8	27	95	1.252	1.388
1985	4	7	38	129	1.279	1.457
1986	7	11	51	145	1.268	1.482
1987	2	17	54	135	1.241	1.449
1988	5	9	49	125	1.198	1.386
1989	2	17	40	85	986	1.130
1990	2	11	27	97	761	898
1991	4	7	21	63	650	745
1992	5	11	23	50	611	700
1993	5	7	25	58	502	597
1994	1	14	35	87	552	689
1995	2	9	52	73	560	696

1996	3	6	47	74	551	681
1997	3	6	45	78	551	683
1998	10	2	41	77	512	642
1999	6	4	49	86	521	666
2000	2	7	54	64	470	597
2001		4	41	73	497	615
2002	2	4	42	61	472	581
2003	9	3	35	46	426	519
2004	3	1	33	50	424	511
2005	4	3	31	58	500	596
2006	9	5	33	61	482	590
Total	96	173	893	1870	16.266	19.298

Kilde: Arbejdstilsynet

Ulykker med unge involverer både alvorlige skader og mindre alvorlige skader. De 4 skadetyper, som tegner sig for langt de fleste af ulykkerne, er sårskade, forstuvning mv., knoglebrud og bløddelsskade.

Tabel 3: Antallet af arbejdsbetingede lidelser anmeldt til Arbejdstilsynet fordelt på år og aldersgrupper

År	10-12 år	13-14 år	15 år	16-17 år	Total
1984			2	65	67
1985		4	4	67	75
1986		3	14	138	155
1987		4	13	120	137
1988	1	4	7	117	129
1989		4	8	105	117
1990		5	11	82	98
1991		6	7	73	86
1992		1	9	71	81
1993		1	6	56	63
1994			4	47	51
1995		2	4	36	42
1996		1	5	33	39
1997		1	4	37	42
1998		4	2	33	39
1999		1	3	19	23
2000		1		20	21
2001		2	1	39	42
2002		2	5	25	32
2003		2		20	22
2004			4	29	34
2005		2	6	15	23
Total	1	50	119	1247	1418

Kilde: Arbejdstilsynet

Arbejdsrelaterede lidelser blandt unge relaterer sig næsten udelukkende til hudlidelser og bevægeapparatlidelser.

Unge i beskæftigelse

Tabel 4. Antallet af unge i beskæftigelse, fordelt på år, alder og køn

Alder/køn	Antal i beskæftigelse					Antal i hele befolkningen				
	2003	2004	2005	2006	2007	2003	2004	2005	2006	2007
0-14 år	16389	16024	13890	13588	14058	1013046	1017578	1018146	1020939	1019426
Mænd	9952	9522	8218	8029	8159	519597	521717	521823	522965	522287
Kvinder	6437	6502	5672	5559	5899	493449	495861	496323	497974	497139
15-17 år	85086	83450	82246	85210	89630	177257	181384	187343	194264	199432
Mænd	45531	44264	43383	44653	46341	90385	93294	96307	99835	102329
Kvinder	39555	39186	38863	40557	43289	86872	88090	91036	94429	97103

Kilde: Danmarks Statistik

Tabel 4 viser udviklingen i antallet af unge i beskæftigelse.

Tabel 5. Andelen af unge i beskæftigelse fordelt på deres procentvise andel i hele befolkningen.

Alder/køn	Procentvise andel i beskæftigelse				
	2003	2004	2005	2006	2007
0-14 år	1,6	1,6	1,4	1,3	1,4
Mænd	1,9	1,8	1,6	1,5	1,6
Kvinder	1,3	1,3	1,1	1,1	1,6
15-17 år	48	46	43,9	43,9	44,9
Mænd	50,4	47,5	45,1	44,7	45,3
Kvinder	45,5	44,5	42,7	42,9	44,6

Kilde: Danmarks Statistik

Tabel 6. Antallet af unge i beskæftigelse fordelt på aldersgrupper.

Alder	2003	2004	2005	2006	2007
0-9 år	106	114	160	117	157
10-12 år	303	327	288	283	277
13-14 år	15980	15583	13442	13188	13624
15 år	21643	20973	19877	20354	20486
16-17 år	63443	62477	62369	64856	69144

Kilde: Danmarks Statistik

Når det gælder unge under 18 år, og hvilke typer arbejde de udfører, viser erfaringerne, at der normalt er tale om lettere arbejde, f.eks. arbejde i butikker, kiosker, stormagasiner, biografte og familieejede virksomheder.

Danmarks Statistik bruger bl.a. indkomster ved erhverv som baggrund, og alle personer, som har tjent mindst 9.207 danske kroner i løbet af et år (svarende til mindst 80 timers beskæftigelse med en beregnet mindsteløn på 2005-niveau), indgår i beskæftigelsestallene for det pågældende år.

Børn under 13 år må ikke arbejde i Danmark. Når der i tabel 6 alligevel figurerer børn under 13 år, skyldes det, at en del børn tjener over 9.207 kr. pr. år ved at deltage i kulturelle og kunstneriske aktiviteter og dermed indgår i statistikken.

IX.D. Beskyttelse mod ulovlig brug af narkotika mv. (Artikel 33)

IX.D.1. Behandling af børn og unges stofmisbrug

Der henvises til Danmarks 1. periodiske rapport, afsnit IX, (c), (iii)

Pligt til at udarbejde handleplaner

Efter servicelovens § 140, stk. 2 har kommunerne fra den 1. januar 2005 haft en pligt til at udarbejde en skriftlig plan for indsatsen over for unge under 18 år med et behandlingskrævende stofmisbrug. Kommunen skal udarbejde handleplanen i samarbejde med den unge og dennes familie.

Pligt til at tilbyde behandling for stofmisbrug til unge under 18 år

Efter servicelovens § 101, stk. 3 har kommunalbestyrelsen pligt til at tilbyde behandling for stofmisbrug af unge under 18 år i særlige tilfælde. Ændringen af serviceloven skete med virkning fra den 1. oktober 2005. Tilbud skal iværksættes senest 14 dage efter henvendelsen. Målgruppen er unge, som på grund af stofmisbruget har alvorlige sociale og adfærdsmæssige problemer, der medfører, at den unge ikke kan fungere i forhold til familie, uddannelse, arbejde eller skole. Denne lovbestemmelse omfatter en meget lille gruppe af unge (ca. 120), hvor det forudsættes, at der skal handles meget hurtigt for at behandle deres stofmisbrug. Bestemmelsen om udarbejdelse af handleplaner omfatter alle unge med et behandlingskrævende misbrug. Det er reglerne om særlig støtte til børn og unge, der skal anvendes og ikke voksenforanstaltningerne.

IX.D.2. Børn og alkohol

I 2004 blev der i forbindelse med satspuljeforliget givet penge til Sundhedsstyrelsen til et 4-årigt nationalt projekt med fokus på børn i familier med alkoholproblemer. Disse børn udgør en stor andel af de omsorgssvigtede børn og børn anbragt udenfor hjemmet, og børnene har en stor risiko for selv at udvikle psykiske problemer eller afhængighedsproblemer på grund af forældrenes alkoholforbrug. Derfor er der i projektet ansat børne-familiesagkyndige i alle amter (efter 2007 udvalgte kommuner) med henblik på at sætte fokus på børnenes behov for støtte i såvel alkoholbehandlingen, daginstitutioner og skoler og i socialforvaltningen. Formålet er både at sikre en forebyggende støtte til børnene og en alkoholbehandlingsindsats til forældre med fokus på at øge forældrekompetencerne. Formålet er videre at sikre en koordination af indsatsen over for børnene og forældrene i den sociale sektor, den pædagogiske sektor og alkoholbehandlingssektoren. Projektet er blevet forlænget til ultimo 2009.

Med henblik på at udskyde børns alkoholdebut og nedsætte børns alkoholforbrug blev aldersgrænsen for salg af alkohol til børn i 2004 øget fra 15 år til 16 år, hvilket har fået en positiv effekt på både de 15-åriges køb og forbrug af alkohol. I tilknytning hertil har Sundhedsstyrelsen gennemført flere nationale massemediekampanjer med fokus på forældreansvar for udskydelse af børns alkoholdebut. Desuden er der udviklet et skolemateriale til gennemførelse af en alkoholpolitik på skoler og forældreaftaler i klasserne med henblik på udskydelse af alkoholdebut.

I skoleåret 2003-2004 er der gennemført et interventionsprogram på to gymnasier med henblik på at udvikle og forankre en rusmiddelpolitik på gymnasierne. På baggrund af de metoder som blev udviklet her, gennemførtes i 2004-2006 lignende intervention på ca. 20 andre gymnasier. I tilknytning hertil blev der udviklet en række materialer til brug for skolen rammesætning omkring alkohol og andre rusmidler og til brug for forældre, lærere og elever.

For at undgå alkoholrelaterede skader på nyfødte har Sundhedsstyrelsen i 2007 strammet udmeldingen om alkohol under graviditet, således at udmeldingen nu er: undgå alkohol hvis du er gravid, undgå alkohol hvis du prøver at blive gravid – for en sikkerheds skyld.

I 2008 er der i forbindelse med satspuljeforliget givet penge til at etablere et familieambulatorium til at støtte gravide med rusmiddelproblemer i hver region. Der er videre givet penge til at

udvikle den tidlige indsats overfor gravide med rusmiddelproblemer med henblik på behandling og fastholdelse af den gravide i behandling.

Eksperimenter med stoffer starter typisk i alderen 15-20 år, og der har ikke været tegn på faldende debutalder. Seneste årsrapport fra Sundhedsstyrelsen viser, at det eksperimentelle stofbrug, der har ligget på et højt, men stabilt niveau siden 2000, nu udviser en svagt faldende tendens (undtagen mht. stoffet kokain). Seneste landsdækkende undersøgelse i 9. klasser (2007) viser, at 25 pct. har prøvet hash nogensinde, 6 pct. har prøvet at sniffe, 5 pct. har prøvet amfetamin, 5 pct. ecstasy, 3 pct. kokain, andre stoffer er prøvet af 1 pct. eller færre unge. Blandt de 16-20-årige er de seneste tal (2006) for livstidsprævalens på cannabis på 32 pct. , for andre illegale stoffer under et 10 pct. .

Med handlingsplanen ”Kampen mod narko” (oktober 2003) ønskede regeringen at fastholde og udbygge den eksisterende forebyggelsesindsats med hovedformålet at begrænse tilgangen af nye stofmisbrugere. Som opfølgning på handlingsplanen iværksatte regeringen med en bevilling på godt 20 mio. kr. et 3-årigt udviklingsprojekt for 14 modelkommuner landet over, ”Narkoen ud af byen”. Projektet blev afsluttet i 2007, og der er blevet udviklet metoder til en målrettet, koordineret og tværfaglig, forebyggende indsats mod unges misbrug af både alkohol og narkotika på lokalt niveau. Projektets erfaringer og evalueringsresultater er blevet formidlet til alle kommuner gennem konferencer, guidelines og publikationer, og er dermed et afsæt for den rusmiddelforebyggende indsats overfor unge, der siden 1.1.2007 først og fremmest er et kommunalt ansvarsområde.

Fra statslig side bidrager Sundhedsstyrelsen ved at sørge for et opdateret vidensgrundlag for indsatsen (herunder den årlige rapport om ”Narkotikasituationen i Danmark”), og løbende udgivelser af materialer, der så vidt muligt bygger på dokumenteret viden og omsætter denne til brug for det lokale forebyggende arbejde. Der foreligger således materialer til afholdelse af forældremøder om rusmidler, publikationer til forældre og professionelle om at samtale med unge om rusmidler, informationsmaterialer om alkohol og de mest udbredte stoffer til unge, forældre, professionelle og endelig hjemmesiderne www.altomalkohol.dk og www.stofinfo.sst.dk, der er målrettet unge, deres forældre og skolen.

Sundhedsstyrelsen har haft særligt fokus på indsatser i grundskolen og på ungdomsuddannelserne, idet disse institutioner har berøring med en meget stor del af de unge (og i grundskolen med deres forældre) i den relevante aldersgruppe. Sundhedsstyrelsen anbefaler, at den enkelte institution udformer en *rusmiddelpolitik*, som samlende ramme for den forebyggende indsats, herunder også *handleplaner for konkrete problemsituationer*, at man *samarbejder med forældrene* om at udskyde alkoholdebut og undgå eksperimenter med stoffer, og at man giver en vidensbaseret, effektiv rusmiddelforebyggende *undervisning*. I samarbejde med relevante aktører har Sundhedsstyrelsen udviklet materialer til disse områder, fx undervisningsmaterialet Tackling, der særligt fokuserer på unges personlige og sociale kompetencer. Sundhedsstyrelsen har desuden haft fokus på forebyggelse i festmiljøet, og har udgivet rapporten ”Forebyggelse i festmiljøer – om alkohol og stoffer”, der bl.a. indeholder anbefalinger om en aktiv bevillingspolitik i kommuner. Desuden har styrelsen de sidste 5 år samarbejdet med brancheorganisationen Festivaldanmark om en landsdækkende kampagne imod stoffer på sommerens musikfestivaler.

IX.E. Specielle beskyttelsesforanstaltninger (Artikel 34)

IX.E.1. Beskyttelse mod seksuel udnyttelse mv.

Der henvises til Danmarks 3. periodiske rapport, afsnit IX.D, og særskilt rapport om den valgfri protokol vedrørende salg af børn, børneprostitution og børnepornografi. Der henvises endvidere til afsnit XI i denne rapport om Danmarks gennemførelse af den valgfri protokol af 25. maj 2000 til FN-konventionen om barnets rettigheder vedrørende salg af børn, børneprostitution og børnepornografi.

Loven om social service

Efter lov om social service skal der ydes støtte til børn og unge med særlige behov, så disse børn og unge trods deres individuelle vanskeligheder kan opnå de samme muligheder for personlig udfoldelse, udvikling og sundhed som deres jævnaldrende.

Kommunen skal efter en undersøgelse af barnets forhold (se afsnit VI.G.1.) tilbyde børn og unge den nødvendige støtte, det kan have behov for, pga. sine særlige forudsætninger, herunder hvis barnet har været udsat for seksuelle overgreb.

Velfærdsministeriet har udover den generelle forebyggende indsats for børn og unge siden 2003 haft særlig fokus på forebyggelsen af seksuelle overgreb på børn og unge. Indsatsen har rettet sig imod to primære målgrupper: Børn der bliver krænket (SISO), og børn der krænker (Projekt Janus) og en sekundær målgruppe, som er de professionelle, der arbejder med børn og børnesager i hverdagen. Det henvises til Danmarks 3. periodiske afrapportering fra 2005 afsnit IX.D.3.

Videnscentret for sociale indsatser ved seksuelle overgreb mod børn (SISO)

I forbindelse med den der omtalte handlingsplan til bekæmpelse af seksuelt misbrug mod børn i 2003 fik "Videnscentret for sociale indsatser ved seksuelle overgreb mod børn" (SISO) en række nye opgaver. SISO er således bevilliget midler til fortsat drift med 5 mio. kr. i hvert af årene 2007, 2008, 2009 og 2010 til aktiviteter indenfor følgende hovedområder:

- Rådgivning og vejledning af kommuner/sagsbehandlere og telefonisk rådgivning af øvrige fagfolk og familie/pårørende.
- Telefonisk rådgivning til misbrugte børn og unge.
- Konsulentbistand til kommunerne i deres arbejde med at udvikle og implementere beredskaber til håndtering af overgreb mod børn og unge. I den forbindelse tilbydes efterfølgende mulighed for sparring på konkrete sager med henblik på gennem praksislæring at støtte kommunerne i anvendelse af det aktive beredskab.
- Medvirken til etablering af og deltagelse i netværk til styrkelse af samarbejdet mellem nationale, regionale og lokale initiativer, herunder kontakt til tilsvarende arbejde internationalt.
- Indsamling og formidling af viden og erfaringer om/fra arbejdet med temaet overgreb mod børn og unge, herunder også metoder, der har en positiv effekt på børnene/de unge.

I efteråret 2005 modtog samtlige kommuner et inspirationskatalog om kommunale beredskaber i forhold til fysiske/ psykiske og seksuelle overgreb på børn. I den forbindelse gjorde SISO kommunerne opmærksom på, at SISO står til rådighed for alle med hensyn til rådgivning i forhold til taklingen af seksuelle overgreb på børn og unge.

SISO har ligeledes udarbejdet undervisningsmateriale vedrørende seksuelle overgreb til alle faggrupper, der arbejder med børn, unge og familier. Undervisningsmaterialet ligger tilgængeligt på SISO's hjemmeside. For at sikre, at døgninstitutioner og socialpædagogiske opholdssteder ikke er i tvivl om, hvor de kan hente kvalificeret rådgivning og hjælp, besluttede socialministeren i september 2006 at udsende informationsmateriale om SISO til samtlige døgninstitutioner og socialpædagogiske opholdssteder i landet. Desuden arbejdes i øjeblikket på at udvikle metoder og redskaber i forhold til relevante faggrupper.

Projekt Janus

Socialministeriet iværksatte, som led i regeringens handlingsplan om bekæmpelse af seksuelt misbrug af børn, Projekt Janus pr. 1. april 2003. Projektet har til formål at forebygge seksuelle overgreb mod børn ved så tidligt som muligt at gribe ind i forhold til børn/unge som er seksuelt grænseoverskridende. Under Projekt Janus oprettes en behandlingsklinik for unge krænker mellem 12-18 år. Klinikens arbejdsopgaver vil først og fremmest være:

- Udredning af unge med henblik på vurdering af behandlingsbehov
- Behandling af unge (og deres familie) i klinikken
- Samarbejde med øvrige professionelle involveret i den unges sag og koordinering af dette

- Rådgivning til professionelle
- Udvikling af behandlingsmetoder/modeller, vidensindsamling og -formidling

Projekt Janus er blevet bevilliget midler således at deres aktiviteter kan fortsætte. Bevillingen er på 3 mio. kr. årligt i perioden 2006-2009. Med bevillingen skal der ske en videreudvikling af behandlingsmetoderne bl.a. i forhold til mindre børn med til 6 år og til børn der er psykisk udviklingshæmmede. Projektet skal desuden videreføres i forhold til den eksisterende målgruppe, som er unge mellem 12 og 17 år, der er normalt begavede og ikke har begået alvorlig kriminalitet.

Forebyggelse og gruppebehandling af seksuelle overgreb på anbragte børn

I forbindelse med det større projekt ”opfølgning på anbringelsesreformen – kvalitet i indsatsen er der afsat i alt 29,2 mio. kr. i perioden 2008-2012 til en række initiativer, der har til formål at forhindre seksuelt misbrug af børn. Projektet består af 4 del-initiativer:

- Forsøg med efteruddannelse, kurser og vejledningsmateriale
- Udvikling af undervisningsmateriale til brug for børns læring om grænser, empati og seksualitet
- Forsøg med børns læring om grænser, empati og seksualitet
- Forsøg med gruppeforløb for børn, der har været udsat for seksuelle overgreb

Kompetencecenter Prostitution

Kompetencecenter Prostitution er etableret på baggrund af regeringens handlingsplan på prostitutionsområdet, "Et andet liv" (2005). Unge, som indgår i prostitutionslignende forhold, vil ofte have et bredere kompleks af problemer, der skal tages hånd om. Den prostitutionslignende adfærd kan behandles i sammenhæng med den unges øvrige vanskeligheder som fx seksuelle overgreb, forbrug og misbrug af alkohol og stoffer, omsorgssvigt og andre problemer i familien, vanskeligheder med skolegang mv. Kompetencecenter Prostitution (der hører under Velfærdsministeriet) tilbyder derfor rådgivning og undervisning til fagfolk og til voksne og unge der er eller er i risiko for at ende i prostitution. Centret tilbyder desuden psykologhjælp til voksne og unge, der er i prostitution eller har prostitutionslignende adfærd.

IX.E.2. Beskyttelse af børn og unge i forhold til Internettet og ny teknologi

Der henvises til afsnit XI.B. i denne rapport om Danmarks gennemførelse af den valgfri protokol af 25. maj 2000 til FN-konventionen om barnets rettigheder vedrørende salg af børn, børneprostitution og børnepornografi.

Ligeledes tog Videnskabsministeriet i 2007 initiativ til, at FDIM (Foreningen af Danske InternetMedier), branchen bag chatportalerne i Danmark og en række andre relevante aktører etablerede en frivillig ordning, der har til formål at sikre, at udbydere af chatportaler understøtter en god web-etik for børn og unge. Initiativet har ført til udarbejdelse af et Chatkodeks og et Chatmærke.

Chatkodeks indeholder en række sikkerhedsregler, som chatudbydere forpligter sig til at overholde i bestræbelserne på at beskytte børn og unge mod krænkelse, herunder seksuelle krænkelse. I udarbejdelsen af Chatkodekset, som blev offentliggjort den 15. december 2006, har også Red Barnet, Det Kriminalpræventive Råd og Rigspolitiet deltaget.

Chatmærket er det synlige bevis på, at virksomheden bag en konkret hjemmeside overholder de sikkerhedsregler, der er beskrevet nærmere i branchens Chatkodeks. Chatmærket medvirker således til at beskytte børn og unge mod krænkelse, herunder seksuelle krænkelse. FDIM er ansvarlig for driften af mærkningsordningen.

Videnskabsministeriet har i foråret 2005 endvidere indledt et samarbejde med UNI-C og Medierådet for Børn og Unge om web-etik for børn og unge. Formålet med samarbejdet er at informere lærere og elever om de forholdsregler, som børn og unge bør tage, når de færdes på internettet.

Internetudbyderne i IT-Brancheforeningens ISP-kreds har etableret et forum, hvor ISP'erne udveksler viden og erfaringer om bekæmpelse af børneporno på internettet. Videnskabsministeriet deltager i dette forum som observatør.

Internetudbyderne har endvidere fastlagt et branchekodeks, der beskriver internetudbydernes procedurer for fjernelse af bl.a. børnepornografi på internettet. Branchekodekset har været gældende fra den 1. juli 2005 og revideres en gang årligt.

Branchekodekset skaber større klarhed og gennemsigtighed om internetudbydernes procedurer og retningslinjer for håndtering af ulovligt indhold. Branchekodekset medvirker også til at sikre, at henvendelser om fjernelse eller hindring af adgang til ulovligt indhold håndteres ensartet.

Videnskabsministeriet har faciliteret blokeringsordningen, også benævnt børnepornofilteret, som blokerer for adgang til ulovlige billeder/film af seksuelle overgreb på børn på internettet. Ordningen blev iværksat i efteråret 2005 af internetudbyderne, Rigspolitiet og Red Barnet.

Videnskabsministeriet tog i 2007 initiativ til at nedsætte et tværministerielt embedsmandsudvalg, som skal bidrage til et samlet overblik over den hidtidige og planlagte indsats til bekæmpelse af børnepornografi på internettet og undersøge mulighederne for at iværksætte yderligere fælles eller ressortspecifikke initiativer.

Det tværministerielle embedsmandsudvalg består af repræsentanter fra Velfærdsministeriet, Justitsministeriet (Rigspolitiet) og fra Videnskabsministeriet. Sidstnævnte leder og koordinerer udvalget. De relevante organisationer vil undervejs i arbejdet blive inddraget til at sikre en yderligere styrkelse af bekæmpelse af børneporno på internettet.

Videnskabsministeren har i juni 2008 tilkendegivet, at han vil igangsætte en analyse, der skal se på mulighederne for via digitale identifikationsløsninger eller lignende at øge sikkerheden for børn og unge på internettet. It-sikkerhedskomiteen, som er nedsat af videnskabsministeren, vil bidrage til dette arbejde.

IX.F. Forebyggelse af bl.a. børnebortførelse og handel med børn (Artikel 35)

Der henvises til Danmarks 1. periodiske rapport fra 1993, afsnit VI(h). Der henvises endvidere til afsnit XI. i denne rapport om Danmarks gennemførelse af den valgfri protokol af 25. maj 2000 til FN-konventionen om barnets rettigheder vedrørende salg af børn, børneprostitution og børnepornografi.

IX.G. Børn i strafferetsplejen (Artikel 37 (b)-(d)) og 39) *Anbefaling nr. 52 og 53*

Der henvises til Danmarks 3. periodiske rapport, afsnit IX.G.1 og IX.G.2, samt afsnit IX.K nedenfor, idet der kan tilføjes følgende:

Ved lov nr. 1561 af 20. december 2006 om ændring af retsplejeloven (Varetægtsfængsling i isolation) er der gennemført en række ændringer af retsplejelovens regler om varetægtsfængsling i isolation. Formålet med ændringerne er at begrænse antallet og varigheden af varetægtsfængslinger i isolation. Loven trådte i kraft den 1. januar 2007.

For så vidt angår unge under 18 år er den hidtil gældende ufravigelige tidsmæssige overgrænse på 8 uger for isolation i et sammenhængende tidsrum nedsat til en normalgrænse på 4 uger. Der er samtidig åbnet mulighed for at fravige denne overgrænse, hvis sigtelsen angår en forsætlig overtrædelse af straffelovens kapitel 12 om forbrydelser mod statens selvstændighed og sikkerhed eller kapitel 13 om forbrydelser mod statsforfatningen og de øverste statsmyndigheder, terrorisme mv., jf. retsplejelovens § 770 c, stk. 5.

Folketinget har den 3. juni 2008 vedtaget forslag til lov om ændring af retsplejeloven (Begrænsning af langvarige sigtelser og varetægtsfængslinger m.v.). Loven (lov nr. 493 af 17. juni 2008) trådte i kraft den 1. juli 2008.

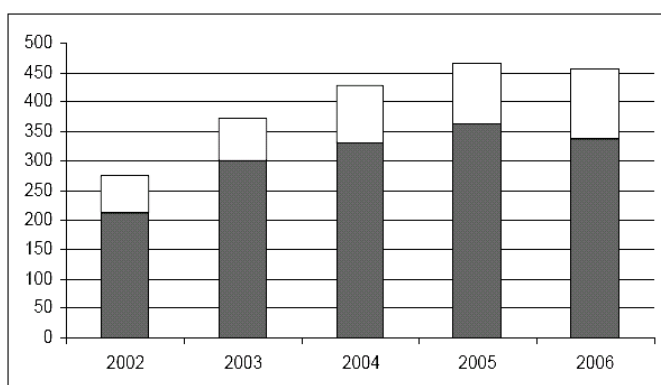
I forhold til sigtede under 18 år kan varetægtsfængsling i sager, hvor sigtelsen angår en lovovertrædelse, som efter loven ikke kan medføre fængsel i 6 år, som udgangspunkt ikke finde sted i et sammenhængende tidsrum på mere end 4 måneder, jf. retsplejelovens § 768 a, stk. 2. I sager, hvor sigtelsen angår en lovovertrædelse, som efter loven kan medføre fængsel i 6 år eller derover, kan varetægtsfængsling som udgangspunkt ikke finde sted i et sammenhængende tidsrum på mere end 8 måneder. Varetægtsfængsling ud over disse frister kan alene ske, hvis der foreligger helt særlige omstændigheder.

Statistik vedrørende ungdomssanktioner og ubetingede frihedsstraffe

Justitsministeriets Forskningsenhed har i juni 2007 udarbejdet en redegørelse om ungdomssanktioner og ubetingede fængselsstraffe til unge lovovertrædere idømt i 2006. De ubetingede domme, der er inkluderet i redegørelsen, angår personer, der var under 18 år på gerningstidspunktet.

I 2006 blev der idømt i alt 337 ubetingede frihedsstraffe til unge. Lidt under halvdelen af frihedsstraffene, nemlig 162 ud af 337 domme, er kombinationsdomme, dvs. hvor en del af straffen skal fuldbyrdes, mens dommen i øvrigt gøres betinget.

Tabel 1: Det årlige antal idømte ungdomssanktioner (hvid andel) og ubetingede frihedsstraffe (grå andel) til unge, 2002-2006.

Statistik vedrørende varetægtsfængsling

Det fremgår af samme redegørelse fra Justitsministeriets Forskningsenhed vedrørende 2006, at 75 pct. af dem, der idømmes en ungdomssanktion, forinden har været varetægtsfængslet. I sager, der ender med ubetinget frihedsstraf, er denne andel noget mindre, idet unge i godt halvdelen af disse sager har været varetægtsfængslet.

Unge under 18 år, der varetægtsfængsles, skal som udgangspunkt anbringes i surrogatarrest, dvs. f.eks. i en sikret afdeling på en døgninstitution. Næsten halvdelen – 46 pct. – af de unge, der i 2006 blev varetægtsfængslet i forbindelse med en ubetinget dom eller en ungdomssanktion, har dog været anbragt i et arresthus i hele eller en del af varetægtstiden. Det svarer stort set til forholdene i 2005.

Varetægtsfængslingen har i gennemsnit været 59 dage for de unge, der senere idømmes frihedsstraf, mens gennemsnittet er på 76 dage for dem, der idømmes en ungdomssanktion. Varetægtstiden er dermed nogle dage længere, end den var i 2005, hvor tallene var henholdsvis 57 og 72.

Tabel 2: Den gennemsnitlige længde (i dage) af varetægtsfængslingen fordelt efter alder ved varetægtsfængslingens start, 2006.

	15 år	16 år	17 år	18 år	I alt
Kun surrogat	63	71	54	-	63
Delvis surrogat	84	64	60	-	66
Delvis arrest	6	11	25	-	16
Kun arrest	63	64	40	79	52
I alt	68	71	57	79	

Statistik vedrørende isolationsfængsling

Rigsadvokaten har i oktober 2007 udarbejdet en redegørelse om statistiske oplysninger om isolationsfængsling i 2006 på baggrund af data bearbejdet af Justitsministeriets Forskningsenhed.

Det fremgår heraf, at seks personer under 18 år i 2006 var anbragt i isolation i forbindelse med en varetægtsfængsling. Isolationsfængslingerne havde en varighed på mellem 3 og 14 dage og vedrørte sager om forsætlig brandstiftelse, narkotikakriminalitet, røveri og manddrab. To af de unge var 17 år og tre var 16 år på tidspunktet for isolationsfængslingerne.

I 2005 var der fire afsluttede isolationsfængslinger af en varighed på mellem 12 og 55 dage af personer under 18 år. Isolationsfængslingerne vedrørte sager om røveri og terrorisme.

Tabel 3: Oversigt over antal og varighed af afsluttede isolationsfængslinger af personer under 18 år i perioden 2001-2006.

	Antal isolationsfængslinger af personer under 18 år	Varighed				
		1-7 dage	8-14 dage	15-28 dage	29-42 dage	43-56 dage
2001	1			1		
2002	3			1	2	
2003	5		1	4		
2004	5	1	2	1		1
2005	4		2			2
2006	6	5	1			

Driften af danske asylcentre

Udlændingesservice har indgået kontrakt med operatører om driften af de danske asylcentre, herunder er der et særligt asylcenter for uledsagede mindreårige, som er døgnbemandet og bemandet med særligt uddannet personale. Af operatørkontrakten, som bliver fornyet hvert år, fremgår det, at børnenes adgang til sundhedsydelser samt sundhedsfremmende og sygdomsforebyggende tiltag følger dansk standard. Asylcentrene har pligt til at sikre forebyggende sundhedsordninger for børn og unge, som f.eks. kontakt med sundhedsplejerske og forebyggende helbredsundersøgelser ved en læge.

Asylansøgere (både børn og voksne) kan desuden henvises til speciallæger, psykolog og psykiater. Børn på asylcentre tilbydes samme sundhedsbehandling som danske børn. Specielt for børnene og de unge har asylcentrene også forpligtelser af almen forebyggende karakter til at sikre børnene tilstrækkelig gode psykiske sundhedsforhold. Dels via tilbud i centrene, dels ved at sørge for adgang til almene forebyggende foranstaltninger. Kommunerne har desuden pligt til at føre tilsyn med børnenes forhold efter lov om social service. Når der er asylansøgerbørn med særlige psykiske sundhedsproblemer, skal asylcentret kontakte kommunen, således at kommunen kan vurdere, om der er behov for en særlig indsats.

Det kan i tillæg hertil oplyses, at det fremgår af regeringsgrundlaget fra november 2007, at forholdene for traumatiserede asylansøgere skal forbedres. Således vil regeringen tage initiativ til at gøre det psykosociale team under Dansk Røde Kors, som hidtil har fungeret på forsøgsbasis, til en permanent ordning. Regeringen vil endvidere se på at tilbyde en mere systematisk psykologundersøgelse af asylbørn i udsatte familier på et meget tidligt tidspunkt i asylforløbet.

Dansk Røde Kors og de øvrige centeroperatører yder dagligt en stor indsats for at sikre, at forholdene på asylcentre er rimelige, og der findes på centrene, ud over tilbuddene om sundhedsbehandling, en lang række tilbud om undervisning og fritidsaktiviteter, som omfatter alle børn på centrene, uanset om forældrene har fået afslag på asyl.

For børn i alderen 3-6 år er der tilbud om, at barnet kan komme i legestue med pædagogisk uddannet personale. Fra syvårsalderen går børnene i skole, som har undervisning svarende til niveauet i modtagelsesklasser for tosprogede, og om eftermiddagen har de mulighed for at deltage i forskellige fritidsaktiviteter, enten på centret eller i lokal området, f.eks. i sportsklubber. Såfremt der er børn, der har kvalifikationerne, kan de gå i den almindelige folkeskole.

For børn i alderen 0-3 år, er der på nogle centre organiseret en småbørnslegestue. På de centre, hvor der ikke er pasningstilbud til de 0-3-årige børn, står sociale netværksarbejdere og sundhedsplejerskerne i dagtimerne til rådighed for forældrene i forhold til spørgsmål og bekymringer vedrørende de små børn. Atter andre centre har et legerum for 0-3-årige børn.

Der er tillige afsat udendørs arealer af på centrene til legepladser, som bliver brugt af mange børnefamilier.

Som et særligt tiltag for at sikre børns levevilkår i asylcentre besluttede den danske regering i starten af 2007, at alle børnefamilier indkvarteret i asylcentre skulle have tilbud om indkvartering på 2 værelser. Denne politik er nu implementeret, således at alle børnefamilier i det danske asylsystem som udgangspunkt får tilbudt 2 værelser, dog således at der kan dispenseres for så vidt angår børnefamilier bestående af én forælder og et lille barn og nyligt ankomne småbørnsfamilier.

Regeringen har endvidere i januar 2008 sikret flertal for en aftale om forhold for asylansøgere, som bl.a. indebærer, at særligt afviste asylansøgerfamilier med børn kan få tilbud om at blive indkvarteret i en særlig bolig uden for asylcentre. Tilbudet gives som udgangspunkt til de familier, som har siddet i udsendelsesposition i mere end 3 år. Hensigten med den særlige indkvarteringsmulighed er at give børnefamilierne en mere normal hverdag og dermed forbedre deres generelle trivsel og livskvalitet. Det er et bærende hensyn bag ordningen, at særligt børn skal sikres gode rammer under opholdet i Danmark.

IX.H. Beskyttelse af barnet i forbindelse med væbnede konflikter (Artikel 38)

Der henvises til Danmarks 1. rapport fra 1993, afsnit IX (a)(ii).

IX.I. Børn og retsvæsenet (Artikel 40)

Der henvises til Danmarks 3. periodiske rapport, afsnit IX.G, herunder særligt afsnit IX.G.1 om de gældende regler om frihedsberøvelse af børn inden for strafferetsplejen og afsnit IX.G.2 om reglerne om straf for børn. I relation til frihedsberøvelse af børn henvises endvidere til afsnit IX.H ovenfor.

Rigsadvokaten har supplerende oplyst, at Rigsadvokaten i en Rigsadvokatmeddelelse (RM 4/2007) har fastsat nærmere regler for anklagemyndighedens behandling af sager mod unge lovovertrædere. I meddelelsen redegøres der bl.a. for de nye regler om tilbageholdelse af børn under 15 år mistænkt for strafbart forhold, som ved lov nr. 443 af 9. juni 2004 om ændring af retsplejeloven blev indsat som kapitel 75 b i retsplejeloven.

Børn under 15 år kan ikke straffes, men det følger af meddelelsen, at politiet dog kan efterforske sådanne sager, bl.a. for at klarlægge omfanget af kriminaliteten, for at konstatere, om andre personer kan mistænkes, og for at få eventuelle koster tilbagegivet.

De nye regler i retsplejelovens § 821 a giver politiet mulighed for at tilbageholde børn under 15 år, der mistænkes for strafbart forhold, hvis de almindelige anholdelsesbetingelser er til stede, og hvis tilbageholdelsens øjemed ikke kan opnås ved mindre indgribende foranstaltninger. Tilbageholdelsen skal foretages så skånsomt og være så kortvarig som muligt. Tilbageholdelsen må kun udstrækkes ud over 6 timer, når væsentlige hensyn til efterforskningen gør det påkrævet, og må i intet tilfælde udstrækkes over 24 timer. Barnet må ikke placeres i enerum, medmindre det er nødvendigt af sikkerhedsmæssige grunde eller undtagelsesvis påkrævet af hensyn til efterforskningen. Enerumsanbringelse må i intet tilfælde udstrækkes ud over 6 timer.

RM 4/2007 indeholder endvidere retningslinjer for varetægtsfængsling af unge mellem 15 og 18 år. Det fremgår bl.a., at en person under 18 år så vidt muligt bør søges undergivet varetægtsurrogat efter retsplejelovens § 965, dvs. placeres i en institution for unge under fængslingen.

Endvidere redegøres der for den nye regel i retsplejelovens § 770, stk. 2, der blev indsat ved lov nr. 1561 af 20. december 2006 om ændring af retsplejeloven. Efter denne bestemmelse må varetægt i isolation af en arrestant under 18 år kun iværksættes eller fortsættes, hvis der foreligger helt særlige omstændigheder, som gør det påkrævet. Det fremgår af forarbejderne til bestemmelsen, at isolation på grund af kravet om proportionalitet som alt overvejende hovedregel vil være udelukket for 15-16-årige personer.

Endelige indeholder RM 4/2007 retningslinjer for sanktionsvalget i sager mod unge mellem 15 og 18 år, herunder med beskrivelse af anvendelsesområdet for ungdomssanktion efter straffelovens § 74 a, der blev indført ved lov nr. 469 af 7. juni 2001.

Rigspolitiet har oplyst, at Politiskolens uddannelsesprogram omfatter to specialkurser, "Seksuelle overgreb mod børn" og "Videoafhøring af børn", der begge overordnet vedrører beskyttelse af børn. Kurset "Seksuelle overgreb mod børn" har til formål at sikre, at politiet medarbejdere hurtigt og effektivt – og samtidig under hensynstagen til barnets tarv – kan efterforske sager, i hvilke der forekommer seksuelle overgreb mod børn. Kurset "Videoafhøring af børn" har til formål at kvalificere særligt udvalgte medarbejdere i politiet til at gennemføre videoafhøringer af børn i sædelighedssager, således at der skabes størst mulig sikkerhed for en klar og rigtig forklaring fra barnet, samtidig med at såvel hensynet til barnet tarv som retssikkerhedsmæssige hensyn tilgodeses. Endvidere kan følgende bemærkes:

Lov nr. 443 af 9. juni 2004 om ændring af retsplejeloven (Straffeprocessuelle tvangsindgreb over for børn under den kriminelle lavalder)

Ved lov nr. 443 af 9. juni 2004 om ændring af retsplejeloven blev der fastsat regler om tvangsindgreb over for børn under 15 år. Formålet med lovændringen var at tilvejebringe en klar og udtømmende regulering i retsplejeloven af, hvilke indgreb der i forbindelse med en strafferetlig efterforskning efter omstændighederne kan foretages over for børn under den kriminelle lavalder, som mistænkes for en forbrydelse.

Lovændringen trådte i kraft den 1. juli 2004. Ved loven blev der i et nyt kapitel 75 b i retsplejeloven om indgreb over for personer under 15 år bl.a. fastsat regler om politiets tilbageholdelse af mistænkte personer under 15 år og om varigheden af sådanne tilbageholdelser. Endvidere blev der fastsat bestemmelser om enerumsanbringelse af børn under 15 år under tilbageholdelsen hos politiet.

Der blev således indført en særlig bestemmelse om politiets adgang til at tilbageholde en mistænkt person under 15 år (§ 821 a). Bestemmelsen tager udgangspunkt i de almindelige anholdelsesbetingelser i retsplejelovens kapitel 69, men det fremhæves udtrykkeligt, at tilbageholdelsens øjemed ikke må kunne opnås ved anvendelse af mindre indgribende foranstaltninger.

Tilbageholdelsen skal efter bestemmelsen være så skånsom som mulig. Barnet må således ikke anbringes i arresthus. Anbringelse i venterum, detentionslokale eller lignende må kun ske, når det er nødvendigt af sikkerhedsmæssige grunde, eller når det undtagelsesvis er påkrævet af hensyn til efterforskningen, og anden anbringelse ikke er mulig. Endelig skal tilbageholdelsen være så kortvarig som mulig og må kun udstrækkes ud over seks timer, når væsentlige hensyn til efterforskningen gør dette påkrævet. Enerumsanbringelse i venterum, detentionslokale eller lignende må i intet tilfælde udstrækkes ud over 6 timer. Tilbageholdelse af et barn under 15 år kan i intet tilfælde udstrækkes ud over 24 timer.

Der blev endvidere indført en bestemmelse, der fastlægger, hvilke øvrige straffeprocessuelle indgreb politiet kan foretage over for personer under 15 år (§ 821 b). Bestemmelsen indebærer, at indgreb, der er reguleret i retsplejelovens kapitel 71-74 og 75 a, og som forudsætter en mistanke eller en sigtelse, som hovedregel også kan anvendes over for børn under den kriminelle lavalder. Det drejer sig bl.a. om indgreb i meddelelshemmeligheden, observation, dataaflysning, legemsindgreb, ransagning, beslaglæggelse og edition.

Der gøres dog undtagelse for de indgreb, som efter retsplejelovens regler kan foretages med henblik på senere identifikation, dvs. § 792 b, stk. 1, om optagelse af fingeraftryk og personfotografi med henblik på senere identifikation og § 792 f, stk. 1 og 2, om opbevaring af personfotografier, fingeraftryk og andet materiale og andre oplysninger, der er tilvejebragt ved legemsindgreb.

Bestemmelsen indebærer endvidere, at straffeprocessuelle indgreb, der kun kan iværksættes mod personer, der er tiltalt eller dømt, ikke finder anvendelse over for mistænkte børn under den kriminelle lavalder. Det drejer sig om bestemmelserne i § 802, stk. 3, om formuebeslag og § 815 om forevisning af fotografier, som opbevares af politiet med henblik på senere identifikation.

Yderligere indeholder bestemmelsen en udtrykkelig hjemmel for politiet til at foretage indgreb efter ovennævnte kapitler i retsplejeloven, som ikke forudsætter mistanke eller sigtelse, over for børn under 15 år.

Herudover indeholder lovændringen særlige regler om samtykke (§ 821 b, stk. 3) og proportionalitet (§ 821 c). I de tilfælde, hvor et indgreb er betinget af samtykke fra den, som indgrebet er rettet mod, skal der foreligge et samtykke fra indehaveren af forældremyndigheden på barnets vegne. For så vidt angår proportionalitetskravet, som finder anvendelse ved samtlige straffeprocessuelle tvangsindgreb, skal der ved vurderingen af, om et indgreb over for en person under 15 år er uforholdsmæssigt, lægges vægt på den særlige belastning, som indgrebet på grund af den pågældendes unge alder må antages at indebære.

Lovændringen gennemfører endvidere regler om underretning af de sociale myndigheder og forældremyndighedsindehaveren ved politiets tilbageholdelse og afhøring af børn under 15 år (§ 821 e). Rigsadvokaten har i Meddelelse nr. 4/2007 fastsat nærmere regler om fremgangsmåden i disse sager.

Endelig indeholder lovændringen en adgang til i særlige tilfælde at beskikke en advokat for et barn under 15 år (§ 821 f).

Lov om ændring af retsplejeloven (Begrænsning af langvarige sigtelser og varetægtsfængslinger m.v.)

Som nævnt tidligere i afsnit IX.H.1 vedtog Folketinget den 3. juni 2008 forslag til lov om ændring af retsplejeloven (Begrænsning af langvarige sigtelser og varetægtsfængslinger m.v.), som trådte i kraft den 1. juli 2008 (Lov nr. 493 af 17. juni 2008).

Det fremgår nu udtrykkeligt af retsplejelovens § 718 a, at anklagemyndighedens afgørelse af tiltalespørgsmålet skal træffes inden rimelig tid. Er sigtede varetægtsfængslet eller under 18 år, skal afgørelsen træffes hurtigst muligt.

Efter samme bestemmelse har anklagemyndigheden pligt til at underrette sigtede ved langvarige sigtelser om, hvorpå sagen beror, og hvornår afgørelsen kan forventes truffet. Denne underretningspligt indtræder 1 år og 6 måneder efter sigtelsestidspunktet.

I § 718 b er indført en begrænset domstolsprøvelse af den tidsmæssige udstrækning af sådanne langvarige sigtelser. Med lovændringen er endvidere bl.a. indført en højere grad af sagsstyring fra domstolens side med henblik på at sikre, at sagen ikke unødigt forsinkes.

Forsøgsordning med "anger management" som vilkår for en betinget dom over for unge lovovertrædere

Ved cirkulæreskrivelse af 11. oktober 2005 til domstolene, politiet, anklagemyndigheden og kriminalforsorgen har Justitsministeriet iværksat en forsøgsordning med mulighed for at anvende behandling i "anger management" som vilkår for en betinget dom over for unge lovovertrædere. Forsøgsordningen trådte i kraft den 1. november 2005.

Forsøgsordningen omfatter unge, der på domstidspunktet er mellem 15 og 20 år, og ordningen kan anvendes ved almindelig og grov vold efter straffelovens §§ 244 og 245, vold eller trusler mod tjenestemand i funktion, jf. straffelovens § 119, fornærmelig tiltale mod tjenestemand i funktion, jf. straffelovens § 121, samt trusler, jf. straffelovens § 266.

Forsøgsordningen forudsættes anvendt i denne type sager, hvor den unge i dag ville blive idømt en betinget eller ubetinget fængselsstraf på op til 40 dage (herunder kombinationsdomme). Endvidere forudsættes forsøgsordningen i almindelighed kun anvendt over for unge, der ikke tidligere har begået voldskriminalitet. Ordningen vil dog også efter en konkret vurdering kunne finde anvendelse over for unge, der tidligere i 1-3 tilfælde er dømt for vold eller lignende, hvis karakteren af disse forhold sammenholdt med den unges alder på gerningstidspunktet ikke findes at burde udelukke den unge fra at modtage en betinget dom med vilkår om "anger management".

Forsøgsordningen skal ikke anvendes i tilfælde, hvor det strafbare forhold må betragtes som særlig groft. Det kan f.eks. være tilfældet, hvis vold er begået som led i bandekriminalitet, eller der er tale om såkaldt gadevold, hvor gerningsmanden på gaden eller tilsvarende steder overfalder en person, som gerningsmanden ikke kender, og hvor ofret hverken ved ord eller handling kan siges at have foranlediget volden.

Forsøgsordningen er indtil videre forlænget til udgangen af 2008. I slutningen af 2007 var i alt 34 unge startet i ordningen og heraf havde 33 gennemført.

Kommissionen vedrørende ungdomskriminalitet

Justitsministeren har i september 2007 nedsat en kommission vedrørende ungdomskriminalitet. Kommissionen skal foretage en samlet gennemgang af indsatsen mod ungdomskriminalitet og på grundlag heraf komme med en indstilling om, hvordan indsatsen kan styrkes med henblik på at gøre den så målrettet og virkningsfuld som muligt.

Kommissionen skal bl.a. overveje, om der kan være behov for at ændre de eksisterende ikke-strafferetlige reaktionsmuligheder i forhold til unge, som er under den kriminelle lavalder på 15 år. I den forbindelse skal det også overvejes, om det eventuelt vil være hensigtsmæssigt at ændre den kriminelle lavalder.

Endvidere følger det af kommissoriet, at kommissionen skal gennemgå de eksisterende regler og ordninger, der vedrører forebyggelse og bekæmpelse af ungdomskriminalitet, og på grundlag

heraf overveje, hvilke nye eller ændrede initiativer der kan være grund til at gennemføre med henblik på at sikre positive virkninger af indsatsen på dette område.

Justitsministeriet har endelig anmodet kommissionen om at inddrage spørgsmålet om en udvidelse af forældres juridiske ansvar for kriminalitet begået af børn og unge i overvejelserne, om hvordan indsatsen mod ungdomskriminalitet kan styrkes med henblik på at gøre den så målrettet og virkningsfuld som muligt.

Ungdomssanktion

Ungdomssanktionen er et alternativ til ubetinget fængselsstraf, som kan gives til 15-17-årige, der har begået alvorlig kriminalitet. Hensigten er at hjælpe de unge ud af en kriminel løbebane gennem struktureret og kontrolleret socialpædagogisk behandling.

Sanktionen består af et toårigt behandlingsforløb i tre faser: en på en sikret ungdomsinstitution, en på en åben institution og en udslusningsfase. Den indebærer en handleplan med såvel opdragende, uddannelses- og integrationsmæssige aspekter.

Det overordnede formål med ungdomssanktionen er, at unge, undergivet en ungdomssanktion, kommer ud af kriminalitet og efterfølgende kan vende tilbage til et normalt liv. For at nå dette mål er der krav om, at alle unge, idømt en ungdomssanktion, får tilknyttet en koordinator, som udover at være rådgiver for den unge, også er ansvarlig for at koordinere indsatsen, herunder at afholde netværksmøder, hvor der løbende, i samarbejde med sagsbehandleren, følges op på målene i handleplanen. Formålet med at tilknytte en koordinator er at sikre en sammenhæng i de 3 faser, og at den unge har én gennemgående voksen i hele perioden. Dette betyder samtidig, at der er en voksen, som kender den unge, og kan støtte den unge i fase 3, hvor den unge skal lære at klare sig selv.

X. Den valgfri protokol om barnets rettigheder vedrørende inddragelse af børn i væbnede konflikter

Som det fremgår af Udenrigsministeriets erklæring af 13. august 2002 er det ifølge dansk lovgivning ikke muligt for personel under 18 år at gøre militær tjeneste i forsvaret. Forsvarsministeriet traf i maj 1998 beslutning om, at aldersgrænsen for militær tjeneste i forsvaret skulle forhøjes til 18 år.

De områder, hvor der på det pågældende tidspunkt var mulighed for, at 17-årige kunne gøre tjeneste, var som konstabelelever/konstabler, værnepligtige og frivillige i hjemmeværnet. For så vidt angår værnepligtige trådte beslutningen om at forhøje aldersgrænsen til 18 år i kraft den 1. januar 1999. Minimumsalderen var fastsat i en bekendtgørelse udstedt af Forsvarsministeriet.

Aldersgrænsen blev forhøjet på baggrund af en beslutning om, at Danmark i forbindelse med forhandlingerne om den valgfri protokol til FN-konventionen om barnets rettigheder vedrørende inddragelse af børn i væbnede konflikter skulle arbejde mere aktivt for en generel minimumsaldersgrænse på 18 år for tvungen og frivillig rekruttering til det militære forsvar.

For så vidt angår konstabelelever og konstabler trådte beslutningen om at hæve aldersgrænsen til 18 år i kraft i slutningen af maj 1998. Minimumsalderen for frivillig militær tjeneste er således 18 år i alle enheder i forsvaret. Minimumsalderen var fastsat i 2 cirkulærer udstedt af Forsvarsministeriet.

I juni 2006 blev lov om forsvarets personel ændret og i forbindelse hermed blev minimumsalderen på 18 år for militær tjeneste i forsvaret lovfæstet. I forbindelse med lovændringen blev det i en ny bestemmelse i lovens § 2, stk. 3, fastsat, at ingen kan ansættes eller indkaldes som militært personel, før de er fyldt 18 år. Lovændringen trådte i kraft den 1. juli 2006. Lov om forsvarets personel er bekendtgjort som lovebekendtgørelse nr. 667 af 20/6 2006.

Som hovedregel begynder processen med henblik på indkaldelse af værnepligtige, efter at den pågældende værnepligtige er fyldt 18 år. Efter anmodning fra den pågældende værnepligtige kan processen imidlertid begynde i det kalenderår, hvor den værnepligtige fylder 18 år.

Alle indbyggere i Danmark har et individuelt personnummer, hvoraf den pågældendes fødselsdato og alder fremgår. De pågældende personnumre er lagret elektronisk i Det Centrale Personregister. De oplysninger, der er nødvendige for at begynde processen med henblik på indkaldelse af værnepligtige, hentes fra Det Centrale Personregister, og den værnepligtiges alder kan således bekræftes. Senere i processen har den værnepligtige pligt til at fremlægge forskellige dokumenter, herunder en fødselsattest/dåbsattest.

For så vidt angår frivillige i hjemmeværnet trådte beslutningen om at forhøje minimumsalderen til 18 år i kraft den 1. marts 2001. Denne minimumsalder er fastsat i § 7, stk. 1, i lov om hjemmeværnet, jf. lovbekendtgørelse nr. 198 af 9/2 2007.

Som det fremgår ovenfor, kan ingen gøre militær tjeneste i det danske forsvar, før den pågældende er fyldt 18 år. 18-års alderen regnes fra den pågældende persons fødselsdato. De danske militære myndigheder og Forsvarsministeriet har ansvaret for overholdelsen af reglerne om en minimumsaldersgrænse på 18 år for militær tjeneste i forsvaret.

Bemærkninger til Børnekomiteens concluding observations.

Concluding observations nr. 2.

Forsvarsministeriet vedlægger kopi af lov om forsvarets personel, jf. lovbekendtgørelse nr. 667 af 20/6 2006, og kopi af lov om hjemmeværnet, jf. lovbekendtgørelse nr. 198 af 9/2 2007.

Concluding observations nr. 5, 1. punktum.

Forsvarets Auditørkorps er ansvarlig for uddannelse af militære juridiske rådgivere i det danske forsvar på området for den humanitære folkeret. Børnekonventionens samt protokollens regler om børn i væbnet konflikt anses for at udgøre en del af den humanitære folkeret, og emnet indgår derfor i den uddannelse, Generalauditoriatet gennemfører af militære juridiske rådgivere. Militære juridiske rådgivere er bl.a. rådgivere for de militære chefer om humanitær folkeret.

Concluding observations nr. 5, 2. punktum.

Dansk Røde Kors' Skoletjeneste gennemfører undervisning af folkeskolens klasser på 9.-10. klasses niveau. Dette initiativ, som støttes af Regeringens Røde Kors Udvalg, indeholder en række dilemmaer, der relaterer sig til den humanitære folkeret, herunder også til børns inddragelse i væbnede konflikter. Det danske forsvar har i rammen af Regeringens Røde Kors Udvalg støttet arbejdet, idet et antal militære juridiske rådgivere har deltaget personligt i projektet. Dansk Røde Kors bruger meget gerne militært personel i undervisningen. Militært personel deltager dog på eget initiativ.

X.A. Generelle gennemførelsesforanstaltninger

Som det fremgår af Udenrigsministeriets erklæring af 13. august 2002 er det ifølge dansk lovgivning ikke muligt for personel under 18 år at gøre militær tjeneste i forsvaret.

De danske militære myndigheder og Forsvarsministeriet har ansvaret for overholdelsen af reglerne om en minimumsaldersgrænse på 18 år for militær tjeneste i forsvaret.

Concluding observations nr. 5, 1. punktum.

Forsvarets Auditørkorps er ansvarlig for uddannelse af militære juridiske rådgivere i det danske forsvar på området for den humanitære folkeret. Børnekonventionens samt protokollens regler om børn i væbnet konflikt anses for at udgøre en del af den humanitære folkeret, og emnet indgår derfor i den uddannelse, Generalauditoriet gennemfører af militære juridiske rådgivere. Militære juridiske rådgivere er bl.a. rådgivere for de militære chefer om humanitær folkeret.

X.B. Forebyggelse (Artikel 1, 2, 4, stk. 2, 6, stk. 2)

Forsvarsministeriet traf i maj 1998 beslutning om, at aldersgrænsen for militær tjeneste i forsvarret skulle forhøjes til 18 år.

De områder, hvor der på det gældende tidspunkt var mulighed for, at 17-årige kunne gøre tjeneste, var som konstabelelever/konstabler, værnepligtige og frivillige i hjemmeværnet.

Aldersgrænsen blev forhøjet på baggrund af en beslutning om, at Danmark i forbindelse med forhandlingerne om den valgfri protokol til FN-konventionen om barnets rettigheder vedrørende inddragelse af børn i væbnede konflikter skulle arbejde mere aktivt for en general minimumsaldersgrænse på 18 år for tvungen og frivillig rekruttering til det militære forsvar.

For så vidt angår konstabelelever og konstabler trådte beslutningen om at hæve aldersgrænsen til 18 år i kraft i slutningen af maj 1998. Minimumsalderen var fastsat i 2 cirkulære udstedt af Forsvarsministeriet.

For så vigt angår værnepligtige trådte beslutningen om at forhøje aldersgrænsen til 18 år i kraft den 1. januar 1999. Minimumsalderen var fastsat i en bekendtgørelse udstedt af Forsvarsministeriet.

I juni 2006 blev lov om forsvarrets personel ændret og i forbindelse hermed blev minimumsalderen på 18 år for militær tjeneste i forsvarret lovfæstet. I forbindelse med lovændringen blev det i en ny bestemmelse i lovens § 2, stk. 3, fastsat, at ingen kan ansættes eller indkaldes som militært personel, før de er fyldt 18 år. Lovændringen trådte i kraft den 1. juli 2006. Lov om forsvarrets personel er bekendtgjort som lovbekendtgørelse nr. 667 af 20/6 2006.

Som hovedregel begynder processen med henblik på indkaldelse af værnepligtige, efter at den pågældende værnepligtige er fyldt 18 år. Efter anmodning fra den pågældende værnepligtige kan processen imidlertid begynde i det kalenderår, hvor den værnepligtige fylder 18 år.

Alle indbyggere i Danmark har et individuelt personnummer, hvoraf den pågældendes fødselsdato og alder fremgår. De pågældende personnumre er lagret elektronisk i Det Centrale Personregister. De oplysninger, der er nødvendige for at begynde processen med henblik på indkaldelse af værnepligtige, hentes fra Det Centrale Personregister, og den værnepligtiges alder kan således bekræftes. Senere i processen har den værnepligtige pligt til at fremlægge forskellige dokumenter, herunder en fødselsattest/dåbsattest.

For så vidt angår frivillige i hjemmeværnet trådte beslutningen om at forhøje minimumsalderen til 18 år i kraft den 1. marts 2001. Denne minimumsalder er fastsat i § 7, stk. 1, i lov om hjemmeværnet, jf. lovbekendtgørelse nr. 198 af 9/2 2007.

Som det fremgår ovenfor, kan ingen gøre militær tjeneste i det danske forsvar, før den pågældende er fyldt 18 år. 18-års alderen regnes fra den pågældende persons fødselsdato.

Bemærkninger til Børnekomiteens concluding observations (Denmark) af 24/11 2005 vedrørende valgfri protokol af 25. maj 2000 til FN-konventionen om barnets rettigheder vedrørende inddragelse af børn i væbnede konflikter.

Concluding observations nr. 5, 2. punktum

Dansk Røde Kors' Skoletjeneste gennemfører undervisning af folkeskolens klasser på 9.-10. klasses niveau. Dette initiativ, som støttes af Regeringens Røde Kors udvalg støttet arbejdet, idet et antal militære juridiske rådgivere har deltaget personligt i projektet. Dansk Røde Kors bruger meget gerne militær personel i undervisningen. Militært personel deltager dog på eget initiativ.

X.C. Forbud og lignende (Artikel 1, 2, 4, stk. 1 og 2)

Concluding observations nr. 2.

Forsvarsministeriet vedlægger kopi af lov om forsvarets personel, jf. lovbekendtgørelse nr. 667 af 20/6 2006, og kopi af lov om hjemmeværnet, jf. lovbekendtgørelse nr. 198 af 9/2 2007.

XI. Den valgfri protokol vedrørende salg af børn, børneprostitution og børnepornografi

Den 24. juli 2003 ratificerede Danmark den valgfri protokol af 25. maj 2000 til FN-konventionen om barnets rettigheder vedrørende salg af børn, børneprostitution og børnepornografi. Forinden blev der ved lov nr. 228 af 2. april 2003 gennemført en række ændringer af dansk lovgivning med henblik på at sikre, at dansk ret fuldt ud lever op til forpligtelserne i protokollen. Med hensyn til lovændringerne generelt henvises der til Danmarks tredje rapport til FN's Komité for barnets rettigheder.

Protokollen gælder ikke for Grønland og Færøerne, men de grønlandske myndigheder har oplyst, at der er iværksat overvejelser om Grønlands tiltrædelse af den frivillige protokol om salg af børn, børneprostitution og børnepornografi.

Efter protokollens artikel 12, stk. 1, skal de deltagende stater indsende en rapport om, hvordan protokollens bestemmelser er implementeret. Herefter skal de deltagende stater i henhold til artikel 12, stk. 2, i de periodiske rapporter, som indsendes efter artikel 44 i FN's konvention om barnets rettigheder, inkludere alle yderligere oplysninger om implementeringen af protokollen. Danmark sendte i 2005 den første omfattende rapport om implementeringen af protokollen. Denne anden rapport afgives derfor som et tillæg til Danmarks 4. periodiske rapport om FN's konvention om barnets rettigheder.

Der er i henhold til FN's generelle retningslinjer vedrørende form og indhold af periodiske rapporter, der afgives af deltagerstaterne i henhold til konventionens artikel 44, stk. 1, litra b, (dok. CRC/C/58), i videst muligt omfang henvist til de oplysninger, der allerede fremgår af Danmarks første rapport fra 2005, og hvor der ikke er sket ændringer i rapporteringsperioden.

Formålet med rapporten er således navnlig at give et overblik over de foranstaltninger, der i rapporteringsperioden er gennemført med henblik på at gennemføre konventionen i Danmark. Rapporten beskriver således relevante tiltag på navnlig følgende ministeriers områder: Velfærdsministeriet, Justitsministeriet, Kulturministeriet, Undervisningsministeriet, Videnskabsministeriet og Udenrigsministeriet. Rapporten omfatter som udgangspunkt perioden fra 2005 til 2008.

XI.A. Generelle gennemførelsesforanstaltninger

Der kan vedrørende Danmarks gennemførelse af protokollens bestemmelser henvises til afsnit I, afsnit 1-6, i Danmarks første rapport. Der kan endvidere henvises til afsnit XI.B.2. i denne rapport, hvor regeringens handlingsplan om bekæmpelse af seksuelt misbrug af børn og regeringens handlingsplan til bekæmpelse af handel med mennesker 2007-2010 er omtalt.

XI.A.1. Børnekomitéens konkluderende bemærkninger

Børnekomitéen kom i forbindelse med eksaminationen af Danmarks første rapport i 2006 med en række anbefalinger. Med hensyn til disse anbefalinger henvises der til denne rapport's øvrige afsnit, jf. nedenfor.

Koordination og monitorering

Med hensyn til Børnekomitéens konkluderende bemærkninger pkt. 10 om koordination og monitorering af implementeringen af protokollen henvises til afsnit XI.B.1. og XI.B.2.

Udbredelse og træning

Med hensyn til Børnekomitéens konkluderende bemærkninger pkt. 12 om afsættelse af ressourcer til offentlige oplysningskampagner og udarbejdelse af træningsmateriale henvises til afsnit XI.B.2. og XI.B.6.

Indsamling af data

Med hensyn til Børnekomitéens konkluderende bemærkninger pkt. 14 om indsamling af data mv. henvises til afsnit XI.B.1. og XI.B.2.

Samarbejde med civilsamfundet

Med hensyn til Børnekomitéens konkluderende bemærkninger pkt. 16 om samarbejdet med civilsamfundet henvises til afsnit XI.B.1.-XI.B.2. og XI.B.6.-XI.B.7.

Straffemyndighed

Med hensyn til Børnekomitéens konkluderende bemærkninger pkt. 18 om at sikre, at politiet - i lyset af ophævelsen af kravet om dobbelt strafbarhed i sager om seksuel udnyttelse af børn - har tilstrækkelige ressourcer til at indgå i internationalt samarbejde i sager om seksuel udnyttelse af børn henvises til afsnit XI.B.1., XI.B.6. og XI.E.1.

Foranstaltninger til beskyttelse af rettigheder for børn, der er ofre

Med hensyn til Børnekomitéens konkluderende bemærkninger pkt. 20 om sikring af tidlig identifikation af sager, der involverer udnyttelse af børn, og høj kvalitet af bistand til ofrene henvises til afsnit XI.B.1.b. Det kan i forlængelse heraf oplyses, at der med politireformen fra 2007 og etableringen af større og mere bæredygtige politikredse vil blive mulighed for at intensivere indsatsen yderligere.

Med hensyn til Børnekomitéens konkluderende bemærkninger pkt. 22 om fortsat styrkelse af beskyttelsen af børn, der er ofre, samt vidner i sager om udnyttelse af børn, henvises til afsnit XI.D.

Med hensyn til Børnekomiteens konkluderende bemærkninger pkt. 24 (a) om at fortsætte oplysningsarbejdet bl.a. med hensyn til underretningspligten henvises til afsnit XI.B.2.A. Desuden kan det oplyses, at Ankestyrelsen iværksætter en informationskampagne om underretningspligten. Kampagnen udarbejdes i løbet af 2008 og forventes iværksat i starten af 2009.

Med hensyn til Børnekomitéens konkluderende bemærkninger pkt. 24 (b) om at samarbejde med civilsamfundet med henblik på at styrke det samfundsmæssige ansvar for børn henvises til afsnit XI.B.3. og XI.B.5.

Med hensyn til Børnekomitéens konkluderende bemærkninger pkt. 24 (c) om øget opmærksomhed om det ulovlige og uacceptable i alle former for seksuel udnyttelse af børn henvises til afsnit XI.B.5.

Med hensyn til Børnekomitéens konkluderende bemærkninger pkt. 24 (d) om at afsætte tilstrækkelige ressourcer til, at ansatte inden for den sociale sektor kan reagere hurtigt på mistanke om seksuelt misbrug, kan det oplyses at strukturreformen, som indebar en sammenlægning af kommunerne fra 275 til 98, trådte i kraft 1. januar 2007. Med strukturreformen er kommunerne, der har ansvaret for at gribe ind i sager om seksuelt misbrug, både økonomisk og personalemæssigt blevet større og mere bæredygtige.

Med hensyn til Børnekomitéens konkluderende bemærkninger pkt. 26 om opholdstilladelser til vidner, som ikke kan garanteres vidnebeskyttelse efter hjemsendelse, henvises til afsnit XI.D.2.

Med hensyn til Børnekomiteens konkluderende bemærkninger pkt. 28 om øget støtte til "Børnetelefonen" kan det oplyses, at Velfærdsministeriet har sikret, at børnetelefonen bliver gratis at benytte ved at yde tilskud til Børns Vilkår på 200.000 kr. årligt.

Med hensyn til Børnekomitéens konkluderende bemærkninger pkt. 30 vedrørende lov om indhentelse af børneattester henvises til afsnit XI.B.4.

Med hensyn til Børnekomitéens konkluderende bemærkninger pkt. 32 om bekæmpelse af sextu- risme henvises til afsnit XI.B.6.

International bistand og samarbejde

Med hensyn til Børnekomitéens konkluderende bemærkninger pkt. 34 om at tilvejebringe flere oplysninger om det internationale politisamarbejde mv. henvises til afsnit XI.E.1.

XI.B. Forebyggelse af salg af børn, børnepornografi og børneprostitution (artikel 9, stk. 1 og 2)

XI.B.1. Politiets område

XI.B.1.a. Bekæmpelse af børnepornografi på internettet

Bekæmpelsen af børnepornografi på internettet har høj prioritet for politiet. Dansk politis særlige efterforskningsmæssige ekspertise på området er samlet i Nationalt IT-efterforskningscenter (NITEC) under Rigspolitiets Efterforskningsafdeling.

NITEC har i dag ca. 70 medarbejdere med politimæssig baggrund samt en række medarbejdere, der ikke er politiuddannede, men som varetager opgaver i tilknytning til de politimæssige efterforskninger, bl.a. programudviklingen, der forudsætter særlig IT-ekspertise.

NITEC yder bistand til landets politikredse som led i efterforskningen og retsforfølgningen af kriminalitet, der er begået under anvendelse af informations- og kommunikationsteknologi, herunder særligt i sager vedrørende distribution af børnepornografi på internettet samt sager vedrørende E-handel og hacking.

Rigspolitiet har fastlagt retningslinjer, som pålægger politikredsene at rette henvendelse til NITEC med henblik på efterforskningsmæssig bistand i sager, der indebærer IT-efterforskning, og som vedrører seksuelle overgreb mod børn eller såkaldt grooming, hvor en voksen opbygger et tillidsforhold til et barn, typisk via internet-chat eller mobiltelefoni, med henblik på senere at begå overgreb mod barnet.

Rigspolitiet er ansvarlig for en national database, der indeholder billeder af seksuelle overgreb mod børn, og Rigspolitiet er ansvarlig for kategoriseringen af billederne i databasen med henblik på at udfinde billedmateriale samt bedømme materialets grovhed mv.

I databasen forsynes materialet med entydig elektronisk identifikation, hvorved det er muligt at foretage elektroniske sammenligninger med f.eks. beslaglagt materiale. Efterforskninger bliver herved gennemført hurtigere og mere effektivt, idet der kan foretages en maskinel gennemgang af beslaglagt materiale. Den manuelle gennemgang kan herved begrænses til materiale, som ikke tidligere er opdateret og identificeret af Rigspolitiet.

Rigspolitiet er også ansvarlig for udvælgelsen og uddannelsen af særlige IT-efterforskere, herunder efterforskere, der beskæftiger sig med sager vedrørende børnepornografi. Endvidere udvikler og fastlægger Rigspolitiet retningslinjer for det tekniske udstyr og de arbejdsmetoder, der anvendes som led i IT-efterforskninger. Herudover forestår Rigspolitiet efteruddannelse mv. af relevante medarbejdere i politiet.

Rigspolitiet har endvidere indgået samarbejdsaftaler med størstedelen af internetudbydere i Danmark og Red Barnet i bestræbelserne på i videst muligt omfang at forhindre adgangen til og udbredelsen af børnepornografisk materiale på internettet. Som led i dette samarbejde videregi-

ver Rigspolitiet løbende oplysninger til internetudbydere om hjemmesider, der kan indeholde materiale af børnepornografisk karakter. Samtidig opfordres internetudbydere til at blokere adgangen til disse hjemmesider. Samarbejdet har indtil videre ført til, at op mod 9.000 hjemmesider er blevet blokeret.

XI.B.1.b. Bekæmpelse af handel med børn og børneprostitution

Regeringen offentliggjorde den 8. marts 2007 "Handlingsplan til bekæmpelse af handel med mennesker 2007-2010".

Handlingsplanen har til formål at fortsætte bekæmpelsen af handel med mennesker med henblik på at mindske antallet af mennesker, der bliver handlet til Danmark. Handlingsplanen, der er nærmere omtalt nedenfor i afsnit XI.B.2.b., har som et af sine fokusområder at styrke efterforskningen, så bagmændene bliver identificeret og straffet.

Rigspolitiet varetager den overordnede og koordinerende rolle i relation til dansk politis indsats på området, herunder særligt i relation til indsatsen mod prostitutionens bagmænd og i forbindelse med udmøntningen af regeringens handlingsplan vedrørende bekæmpelse af handel med mennesker.

Den 4. oktober 2006 udsendte Rigspolitiet en strategi for en styrket politimæssig indsats mod prostitutionens bagmænd. Strategien fastlægger en overordnet ramme for, hvordan indsatsen mod kvindehandel og rufferi, herunder handel med mindreårige prostituerede, kan intensiveres.

Strategien har bl.a. som målsætning at sikre, at der overalt i landet gennemføres en ensartet og intensiveret politimæssig indsats mod strafbare forhold i forbindelse med prostitution. Strategien beskriver i den forbindelse en række elementer af betydning for indsatsen.

Det fremgår af strategien, at den politimæssige indsats mod prostitutionens bagmænd i alle landets politikredse skal være et fokusområde, der tillægges ensartet, høj prioritet, og som udmøntes gennem lokale strategier og handlingsplaner.

I politikredsene forudsættes der desuden afsat de fornødne ressourcer med henblik på at sikre, at politikredsene kan iværksætte og gennemføre en målrettet og effektiv indsats mod prostitutionens bagmænd inden for politikredsens område baseret på en systematisk kontrolvirksomhed samt indsamling, bearbejdning og analyse af oplysninger om prostitutionsmiljøet i politikredse.

Ifølge strategien skal der i de enkelte kredse gennemføres en kortlægning af prostitutionsmiljøet, bl.a. med henblik på så vidt muligt at identificere prostituerede og etablerede bordelvirksomheder samt personer med tilknytning til prostitutionsmiljøet.

Rigspolitiet har som led i monitoreringen til opgave på nationalt plan at udarbejde strategiske og operationelle analyser, og Rigspolitiet skal i samarbejde med politikredsene udarbejde oplæg til konkrete efterforskninger rettet imod prostitutionens bagmænd.

Til brug for den løbende kortlægning af prostitutionsmiljøet samt den systematiske indsamling, bearbejdning og analyse af oplysninger om prostitutionsmiljøet gennemføres der i de enkelte politikredse en systematisk opbyggende indsats samt en udbygget og regelmæssig kontrolvirksomhed i prostitutionsmiljøet.

Politiet er i den forbindelse meget opmærksom på, om der blandt de prostituerede, som træffes under kontrolbesøg mv., skulle være mindreårige, og det forudsættes, at politiet – i de tilfælde, hvor en mindreårig træffes – har særligt fokus på at sikre, at pågældende modtager den relevante støtte og vejledning. Særligt for så vidt angår udenlandske mindreårige prostituerede skal det bemærkes, at politiet generelt er meget opmærksomt på, at der ved antræffelse af mindreårige

udenlandske statsborgere uden lovligt ophold kan være grundlag for at antage, at de pågældende er handlet.

Strategien forudsætter endvidere, at der gennemføres en udvidet uddannelsesmæssig indsats i politiet, idet bekæmpelse af menneskehandel og rufferi bl.a. nu indgår som en integreret del af undervisningen på Politiskolens grunduddannelse.

Strategien forudsætter også, at der såvel nationalt som lokalt iværksættes et udbygget samarbejde mellem politiet og andre relevante myndigheder samt organisationer mv., der kan bidrage til indsatsen mod prostitutionens bagmænd.

XI.B.2. Indsatsen på det sociale område

XI.B.2.a. Bekæmpelse af seksuel misbrug af børn

Regeringen offentliggjorde i 2003 en handlingsplan om bekæmpelse af seksuelt misbrug af børn. Handlingsplanen er nærmere beskrevet i afsnit VI (a) i Danmarks første rapport.

Velfærdsministeriet har oplyst, at man siden offentliggørelsen af regeringens handlingsplan i 2003 har haft særlig fokus på forebyggelsen af seksuelle overgreb på børn og unge. Indsatsen har været rettet imod to primære målgrupper: Børn, der bliver krænket (SISO), og børn, der krænker (Projekt Janus), og en sekundær målgruppe, som er de professionelle, der arbejder med børn og børnesager i hverdagen.

Videnscentret for sociale indsatser ved seksuelle overgreb mod børn (SISO)

I forbindelse med handlingsplanen om bekæmpelse af seksuelt misbrug af børn i 2003 fik "Videnscentret for sociale indsatser ved seksuelle overgreb mod børn" (SISO) en række nye opgaver. SISO er bevilliget midler til fortsat drift med 5 mio. kr. i hvert af årene 2007, 2008, 2009 og 2010 til aktiviteter inden for følgende hovedområder:

- Rådgivning og vejledning af kommuner/sagsbehandlere og telefonisk rådgivning af øvrige fagfolk og familie/pårørende.
- Telefonisk rådgivning til misbrugte børn og unge.
- Konsulentbistand til kommunerne i deres arbejde med at udvikle og implementere beredskaber til håndtering af overgreb mod børn og unge. I den forbindelse tilbydes efterfølgende mulighed for sparring på konkrete sager med henblik på gennem praksislæring at støtte kommunerne i anvendelse af det aktive beredskab.
- Medvirken til etablering af og deltagelse i netværk til styrkelse af samarbejdet mellem nationale, regionale og lokale initiativer, herunder kontakt til tilsvarende arbejde internationalt.
- Indsamling og formidling af viden og erfaringer om/fra arbejdet med overgreb mod børn og unge, herunder metoder, der har en positiv effekt på børnene/de unge.

I efteråret 2005 modtog samtlige kommuner et inspirationskatalog om kommunale beredskaber i forhold fysiske/psykiske og seksuelle overgreb på børn. I den forbindelse gjorde SISO kommunerne opmærksom på, at SISO står til rådighed for alle med hensyn til rådgivning i forhold til taklingen af seksuelle overgreb på børn og unge.

SISO har ligeledes udarbejdet undervisningsmateriale vedrørende seksuelle overgreb til alle faggrupper, der arbejder med børn, unge og familier. Undervisningsmaterialet ligger tilgængeligt på SISO's hjemmeside.

For at sikre, at døgninstitutioner og socialpædagogiske opholdssteder ikke er i tvivl om, hvor de kan hente kvalificeret rådgivning og hjælp, blev der i september 2006 udsendt informationsmateriale om SISO til samtlige døgninstitutioner og socialpædagogiske opholdssteder i landet.

Desuden arbejdes der i øjeblikket på at udvikle metoder og redskaber i forhold til relevante faggrupper.

Projekt Janus

Socialministeriet (nu Velfærdsministeriet) iværksatte som led i regeringens handlingsplan om bekæmpelse af seksuelt misbrug af børn Projekt Janus pr. 1. april 2003. Projektet har til formål at forebygge seksuelle overgreb mod børn ved så tidligt som muligt at gribe ind i forhold til børn/unge, som er seksuelt grænseoverskridende. Under Projekt Janus er der oprettet en behandlingsklinik for unge krænker mellem 12 og 18 år. Klinikens arbejdsopgaver er først og fremmest:

- Udredning af unge med henblik på vurdering af behandlingsbehov
- Behandling af unge (og deres familie) i klinikken
- Samarbejde med øvrige professionelle involveret i den unges sag og koordinering af dette
- Rådgivning til professionelle
- Udvikling af behandlingsmetoder/modeller, vidensindsamling og -formidling

Projekt Janus er blevet bevilliget midler, således at dets aktiviteter kan fortsætte. Bevillingen er på 3 mio. kr. årligt i perioden 2006-2009. Med bevillingen skal der ske en videreudvikling af behandlingsmetoderne bl.a. i forhold til mindre børn ned til 6 år og til børn, der er psykisk udviklingshæmmede. Projektet skal desuden videreføres i forhold til den eksisterende målgruppe, som er unge mellem 12 og 17 år, der er normalt begavede og ikke har begået alvorlig kriminalitet.

Kompetencecenter Prostitution

På baggrund af regeringens handlingsplan på prostitutionsområdet "Et andet liv" (2005) blev Kompetencecenter Prostitution etableret. Kompetencecenteret, der hører under Velfærdsministeriet, tilbyder rådgivning og undervisning til fagfolk samt til voksne og unge, der er eller er i risiko for at ende i prostitution. Centret tilbyder desuden psykologhjælp til voksne og unge, der er i prostitution eller har prostitutionslignende adfærd.

Regeringens handlingsplan fra 2005 "Et andet liv" er nærmere beskrevet i Danmarks først rapport, afsnit 113-117.

XI.B.2.b. Bekæmpelse af handel med børn

Regeringens Handlingsplan til bekæmpelse af handel med mennesker 2007-2010 er en udbygning af den tidligere handlingsplan til bekæmpelse af handel med kvinder fra 2002 med tillægget om børn fra 2005. Den tidligere rapport er omtalt i Danmarks første rapport, afsnit 118-123.

Tillægget om børn indeholdt en række initiativer, der havde til formål at opstille et beredskab, hvis der skulle dukke børn op, der var handlet til Danmark. Tillægget bestod derfor primært af tiltag, der havde til formål at metodeudvikle og opkvalificere de fagpersoner, der kunne tænkes at møde børnene i deres daglige arbejde. Mange af disse aktiviteter vil blive videreført og forbedret i den nye handlingsplan.

Der er afsat i alt 80 mio. kr. til udmøntning af den nye handlingsplan i perioden 2007-2010. Handlingsplanen har fire hovedfokuspunkter:

- At styrke efterforskningen, så bagmændene bliver identificeret og straffet.
- At støtte ofrene ved at styrke de sociale tilbud i Danmark.
- At forebygge menneskehandel ved at begrænse efterspørgslen og øge befolkningens viden.
- At forebygge menneskehandel ved at forbedre det internationale samarbejde, herunder forbedre det forebyggende arbejde i afsenderlandene.

Regeringen har sat følgende mål for perioden 2007-2010:

- I 2007 etableres et Videns- og Koordinationscenter for Menneskehandel.
- I 2007 er der tre operationelle krisecentre, som modtager ofre for handel.
- I 2007 har Danmark sat de sociale konsekvenser af menneskehandel på dagsordenen i internationale fora som EU og Nordisk Ministerråd.
- Inden 2008 er der etableret en praksis, så alle registrerede handlede får et tilbud om forbedret hjemsendelse.
- I 2009 kender 10 pct. af befolkningen til problemstillingerne omkring forskellige former for menneskehandel og ved, hvordan de skal agere, hvis de får kendskab til menneskehandel.
- I 2009 modtager alle børn og mindst 40 pct. af de kvinder, der registreres som handlede til prostitution, social støtte og får forberedt deres hjemsendelse i samarbejde med lokale NGO'er.
- I 2009 rapporterer NGO'er eller sociale myndigheder i afsenderlandene tilbage om mindst 50 pct. af de ofre, der har modtaget hjælp til hjemsendelse.

Regeringen har indtil videre nået de mål, der er sat.

Erfaringerne med den tidligere handlingsplan på området har vist, at der var behov for en bedre koordinering og bedre samarbejde mellem de forskellige relevante myndigheder og organisationer på området. På den baggrund er der med udgangspunkt i handlingsplanen iværksat en række nye tiltag, jf. nedenfor:

Etablering af Center mod Menneskehandel (CMM)

Det nyoprettede Center mod Menneskehandel (CMM) har til formål at sikre mulige ofre for menneskehandel en forbedret og koordineret behandling, mens de opholder sig i Danmark. Centret er ansvarlig for at koordinere indsamling og formidling af viden blandt alle relevante sociale aktører både lokalt og centralt, for uddannelse og træning af fagfolk og for betjening af hotline for ofre og andre parter på området.

Tværministeriel arbejdsgruppe

Den eksisterende arbejdsgruppe, der blev nedsat under den første handlingsplan, udbygges med de relevante NGO'ere på børneområdet. Arbejdsgruppen skal sikre, at der er koordinering mellem de forskellige myndigheders arbejde på området.

Netværk af relevante myndigheder og NGO'ere

Det eksisterende netværk af de relevante myndigheder og NGO'ere udbygges og forankres i Center mod Menneskehandel. Alle relevante parter mødes jævnligt i netværket med henblik på at udveksle erfaringer og sikre, at børn, der er formodede ofre for menneskehandel, får den bedst mulige støtte under opholdet i Danmark og i forbindelse med en eventuel hjemsendelse. Netværket omfatter bl.a. politiet, Integrationsministeriet, Velfærdsministeriet, Dansk Røde Kors og Red Barnet. Herudover inddrages øvrige relevante myndigheder og organisationer i det omfang, det er relevant.

Hotline

For at sikre, at alle potentielle ofre ved, hvor de skal henvende sig, udvides den eksisterende hotline til at være en hotline for menneskehandel generelt. Hotlinen kan rådgive og henvise til relevante organisationer og myndigheder. Den vil således fremover få en bredere målgruppe: a) ofre for menneskehandel, b) folk med viden om situationer, der kan defineres som menneskehandel, c) fagfolk og d) kunder.

Internationale initiativer

Handel med mennesker er et grænseoverskridende problem, som kræver grænseoverskridende samarbejde. Regeringen vil derfor intensivere indsatsen for at få skabt partnerskaber på tværs af landegrænser i form af programmer mellem modtager- og afsenderlande. Arbejdet skal fokusere på at forebygge, at mennesker lader sig lokke til vesten af bagmænd og at støtte ofre for menneskehandel i hjemsendelsen.

Metoder og vejledninger til identificering af ofre

Forskellige organisationer og myndigheder kan komme i kontakt med mulige ofre for menneskehandel. Derfor skal der udvikles tværfaglige metoder til identifikation af, hvornår der er tale om et offer for menneskehandel, både med hensyn til voksne og børn. Der skal ligeledes udarbejdes oversigter over, hvilke myndigheder og organisationer der har ansvaret for forskellige tilbud til ofre, så det står klart, hvilket beredskab ofrene kan få adgang til.

Løbende monitorering

De konkrete initiativer, der udløber af handlingsplanen, vil blive dokumenteret af Videns- og Koordinationscenteret mod Menneskehandel. Der skal udgives årlige statusrapporter, der både skal beskrive udviklingen, initiativerne og eventuelt foreslå justeringer. Når handlingsplanen udløber, vil der blive udarbejdet en ekstern evaluering af mål og effekter.

Undervisning af professionelle

Fagfolk, der kommer i kontakt med ofre, skal undervises om menneskehandel, herunder de handlede baggrund, rettigheder, støttemuligheder i Danmark og socialpædagogiske metoder. I forhold til politiet vil undervisningen dels ske i forbindelse med Politiskolens grunduddannelse, hvor bekæmpelse af menneskehandel vil indgå som en integreret del af undervisningen, dels gennem efteruddannelsesaktiviteter for ansatte i politiet og anklagemyndigheden. I netværket beskrevet ovenfor foregår der for tiden et arbejde med at identificere øvrige professionelle, der kan have brug for undervisning i menneskehandel, og med at udarbejde relevant undervisningsmateriale for disse.

Seminarer og konferencer

Der skal afholdes seminarer og konferencer for at udbrede kendskabet til menneskehandel og for at udveksle erfaringer og metodeudvikle, både nationalt og internationalt.

Indsamling af viden og forskning

Der skal indsamles viden om internationale initiativer for at få inspiration til metodeudvikling bl.a. i det sociale arbejde. Den danske indsats skal dokumenteres, så det sikres, at den opnåede viden bliver institutionaliseret og kan bruges i det fremtidige sociale arbejde. Den viden, der indsamles, skal systematiseres, så indsatsen kan sammenlignes, og den opnåede viden om ofre skal kunne bruges til monitorering af området.

XI.B.3. Pædagogiske professionsbacheloruddannelser

I bekendtgørelse nr. 220 af 13. marts 2007 om uddannelsen til professionsbachelor som pædagog er der fastsat særlige regler om undervisning i emner vedrørende udsatte børn. Bl.a. er det i uddannelsens obligatoriske fag ”pædagogik” fastsat som et fagligt kompetencemål, at den uddannede kan identificere mistriksel hos mennesker, herunder udsatte børn og unge. I faget ”individ, institution og samfund”, der også er obligatorisk, er et af de centrale områder ”internationale konventioner og lovgivning, herunder regler om tavshedspligt, underretningspligt og videregivelse af oplysninger”. De studerende, der specialiserer sig inden for ”børn og unge”, skal efter bekendtgørelsen beskæftige sig med ”børns og unges livsbetingelser og trivsel, herunder omsorgssvigt og mobning” samt ”udsatte børn og unge samt børn og unge med særlige behov for pædagogisk støtte og omsorg”.

En ny ordning for læreruddannelsen er nærmere beskrevet i bekendtgørelse nr. 219 af 12. marts 2007 om uddannelsen til professionsbachelor som lærer i folkeskolen. Uddannelsens pædagogiske fagområder, som er obligatoriske for alle lærerstuderende, indeholder elementer af undervisning om udsatte børn og unge. Uddannelsesinstitutionerne skal bl.a. sikre, at den enkelte lærerstuderende i løbet af uddannelsen arbejder med de særlige forhold, der gør sig gældende i relation til udsatte børn, herunder forebyggelse af og indsatsen mod overgreb på børn og omsorgssvigt i øvrigt.

XI.B.4. Ansættelse af personer til at arbejde med børn

Folketinget vedtog den 21. juni 2005 lov om indhentelse af børneattest i forbindelse med ansættelse af personale mv. Lovens formål er at skabe grundlag for yderligere at styrke indsatsen over for seksuelle overgreb mod børn. Loven og de med hjemmel heri udstedte bekendtgørelser indebærer, at visse offentlige myndigheder og visse private foreninger skal foranledige, at der indhentes en såkaldt børneattest, inden der sker ansættelse mv. af personer, der som led i udførelsen af deres opgaver skal have direkte kontakt med børn under 15 år.

Loven er netop blevet evalueret, og tilbagemeldingerne har været overvejende positive. Der er siden lovens ikrafttræden og til udgangen af 2007 blevet indhentet ca. 450.000 børneattester, hvoraf de 59 var positive.

Der findes i den danske lovgivning regler, der sikrer, at ansættelsesmyndigheder og foreninger mv. får indberetninger fra Rigsadvokaten i tilfælde af, at en ansat eller en frivillig i en forening bliver tiltalt eller dømt for et overgreb mod et barn under 15 år. Der gives således løbende informationer om allerede ansatte i tilfælde af, at de begår seksuelle overgreb mod børn.

Det blev i forbindelse med det forberedende lovarbejde med børneattestloven overvejet, om loven også skulle omfatte allerede ansatte. Hvis der skulle være overensstemmelse mellem reglerne i børneattestloven for nyansatte og allerede ansatte, ville det betyde, at et manglende samtykke fra en allerede ansat til at indhente en børneattest skulle føre til afskedigelse af vedkommende. Regeringen fandt imidlertid, at det ville være for vidtgående, at det skulle være afskedigungsgrund for allerede ansatte, hvis de ikke ønskede at give samtykke til indhentelse af en børneattest.

Derudover vil der med årene ske det, at der er indhentet børneattester på de fleste ansatte, der arbejder med børn, eftersom de er ansat efter, at reglerne er trådt i kraft. Det er endvidere mulighed at indhente børneattester på frivilligt grundlag.

Kulturministeriet har udarbejdet informationsmateriale, herunder vejledninger, om indhentelse af børneattester. Informationsmaterialet findes på Kulturministeriets hjemmeside, www.kum.dk. Kulturministeriet har endvidere været i dialog med idrættens hovedorganisationer herom.

XI.B.5. Beskyttelse af børn og unge i forhold til internettet og ny teknologi

Videnskabsministeriet tog i 2007 initiativ til, at FDIM (Foreningen af Danske InternetMedier), branchen bag chatportalerne i Danmark og en række andre relevante aktører etablerede en frivillig ordning, der har til formål at sikre, at udbydere af chatportaler understøtter en god web-etik for børn og unge. Initiativet har ført til udarbejdelse af et Chatkodeks og et Chatmærke.

Chatkodeks indeholder en række sikkerhedsregler, som chatudbyderne forpligter sig til at overholde i bestræbelserne på at beskytte børn og unge mod krænkelse, herunder seksuelle krænkelse. I udarbejdelsen af Chatkodekset, som blev offentliggjort den 15. december 2006, har også Red Barnet, Det Kriminalpræventive Råd og Rigspolitiet deltaget.

Chatmærket er det synlige bevis på, at virksomheden bag en konkret hjemmeside overholder de sikkerhedsregler, der er beskrevet nærmere i branchens Chatkodeks. Chatmærket medvirker således til at beskytte børn og unge mod krænkelse, herunder seksuelle krænkelse. FDIM er ansvarlig for driften af mærkningsordningen.

Videnskabsministeriet har i foråret 2005 endvidere indledt et samarbejde med UNI-C (Danmarks IT-center for uddannelse og forskning) og Medierådet for Børn og Unge om web-etik for børn og unge. Formålet med samarbejdet er at informere lærere og elever om de forholdsregler, som børn og unge bør tage, når de færdes på internettet.

Internetudbydere i IT-Brancheforeningens ISP-kreds har etableret et forum, hvor ISP'erne udveksler viden og erfaringer om bekæmpelse af børneporno på internettet. Videnskabsministeriet deltager i dette forum som observatør.

Internetudbydere har endvidere fastlagt en branchekodeks, der beskriver internetudbydernes procedurer for fjernelse af bl.a. børnepornografi på internettet. Branchekodekset har været gældende fra den 1. juli 2005 og revideres en gang årligt.

Branchekodekset skaber større klarhed og gennemsigtighed om internetudbydernes procedurer og retningslinjer for håndtering af ulovligt indhold. Branchekodekset medvirker også til at sikre, at henvendelser om fjernelse eller hindring af adgang til ulovligt indhold håndteres ensartet.

Videnskabsministeriet har faciliteret blokeringsordningen (også benævnt børnepornofilteret), som blokerer for adgang til ulovlige billeder/film af seksuelle overgreb på børn på internettet. Ordningen blev iværksat i efteråret 2005 af internetudbydere, Rigspolitiet og Red Barnet.

Videnskabsministeriet tog i 2007 initiativ til at nedsætte et tværministerielt embedsmandsudvalg, som skal bidrage til et samlet overblik over den hidtidige og planlagte indsats til bekæmpelse af børnepornografi på internettet og undersøge mulighederne for at iværksætte yderligere fælles eller ressortspecifikke initiativer. Det tværministerielle embedsmandsudvalg består af repræsentanter fra Velfærdsministeriet, Justitsministeriet (Rigspolitiet) og fra Videnskabsministeriet. De relevante organisationer vil undervejs i arbejdet blive inddraget til at sikre en yderligere styrkelse af bekæmpelse af børneporno på internettet.

Undervisningsministeriet har oplyst, at undervisningen i folkeskolens forskellige fag omfatter undervisning inden for emnerne anatomi, seksualitet og sex. Folkeskolens undervisning skal desuden give eleverne bevidsthed om og retningslinjer for sikker netadfærd. Formålet med undervisningen er at sætte eleverne i stand til at danne sig en kritisk holdning og handle bl.a. for at beskytte sig selv og andre.

Undervisning i IT og netbrug i folkeskolen omfatter både grundlæggende færdigheder i brug af internet og forståelse af både muligheder og farer forbundet med internettet. Eleverne skal herunder gøres fortrolige med strategier og retningslinjer for sikker brug af internettet. Denne undervisning gives i forbindelse med en række forskellige fag. For at hjælpe lærerne i denne forbindelse har Undervisningsministeriet i samarbejde med Kulturministeriet gjort en webportal, www.emu.dk/webetik, med undervisningsmaterialer vedrørende dette emne tilgængelig for skolerne.

XI.B.6. Kampagnen "Stop Child Sex Tourism"

Indsatsen mod seksuel udnyttelse af børn prioriteres højt af politiet, og der afsættes løbende de fornødne ressourcer, således at der kan ydes en tidssvarende og effektiv indsats i forbindelse med efterforskningen og retsforfølgningen i disse sager.

Med henblik på yderligere at styrke og intensivere denne indsats indkaldte Rigspolitiet til et møde i marts 2007, hvor mulighederne for at etablere et formaliseret samarbejde mellem politiet, Udenrigsministeriet, rejse- og turistbranchen og relevante NGO'ere omkring en styrket indsats over for danskere, som begår seksuelle overgreb på børn i udlandet, skulle drøftes.

På efterfølgende møder deltog tillige repræsentanter for forsvaret, brancheorganisationer, flyselskaber mv. Drøftelserne førte til nedsættelse af en mindre arbejdsgruppe med repræsentanter fra Red Barnet, Danmarks Rejsebureau Forening og Rigspolitiet.

Dette samarbejde, hvori også Udenrigsministeriet, Det Kriminalpræventive Råd og SAS har deltaget, har ført til, at der primo 2008 blev iværksat en kampagne mod seksuel udnyttelse af børn i udlandet begået af danske statsborgere eller personer, som er bosat i den danske stat.

Kampagnen bestod af annoncer i landsdækkende og regionale dagblade samt af en plakatkampagne i Kastrup og Billund lufthavne.

Kampagnen skulle skabe opmærksomhed om det forhold, at børnesexturisme er et væsentligt problem, og at en effektiv indsats mod børnesexturisme forudsætter et nært samarbejde mellem danske myndigheder, herunder navnlig politiet, og befolkningen. Det var således et væsentligt element i kampagnen at øge befolkningens generelle forståelse for omfanget af børnesexturisme og samtidig understrege behovet for, at befolkningen må bidrage til forebyggelse og opklaring af sager om seksuel udnyttelse af børn i udlandet.

Kampagnen satte i den forbindelse fokus på, at det nu er muligt efter den danske straffelov at strafforfølge danske statsborgere og personer bosat i den danske stat for seksuel udnyttelse af børn i udlandet, selv om handlingen ikke er strafbar i det land, hvor den er foretaget.

På denne baggrund opfordrede kampagnen alle danske rejsende i udlandet – dvs. herunder også NGO'ere, udsendte soldater, forretningsrejsende mfl. – til at kontakte Rigspolitiet på en særlig telefonlinie og underrette politiet om danskere eller personer bosat i Danmark, som måtte være i forbindelse med mindreårige børn i udlandet under forhold, som giver anledning til mistanke om, at der foregår – eller er risiko for – seksuel udnyttelse af et barn.

XI.C. Forbud og lignende (artikel 3-7)

XI.C.1. Forbud mod salg af børn, børnepornografi og børneprostitution

XI.C.1.a. Forbrydelser mod kønssædeligheden i forhold til børn og unge generelt

Der henvises til afsnit II, afsnit 7-10 i Danmarks første rapport vedrørende implementeringen af protokollen.

Heraf fremgår, at den, der har samleje med et barn under 15 år, efter straffelovens § 222 kan straffes med fængsel i 8 år. Hvis barnet har været under 12 år, eller gerningsmanden har skaffet sig samleje ved tvang eller fremsættelse af trusler, kan straffen stige til fængsel i 12 år.

Ved lov nr. 501 af 17. juni 2008 (Strafskærpeelse for visse sager om seksuelt misbrug af børn) er der indsat et nyt stk. 3 i straffelovens § 222, hvorefter det ved straffens fastsættelse efter § 222, stk. 1, skal anses for en skærpende omstændighed, at gerningsmanden har skaffet sig samlejet ved udnyttelse af sin fysiske eller psykiske overlegenhed. Det tilsigtes med denne ændring, at seksuelle overgreb mod børn, når der foreligger den nævnte form for udnyttelse, skal straffes lige så strengt som voldtægt af en voksen, selv om det ikke har været nødvendigt at anvende vold eller trusler om vold for at få barnet til at underkaste sig overgrebet.

XI.C.1.b. Handel med børn, børneprostitution og børnepornografi

Der henvises til Danmarks første rapport vedrørende implementeringen af protokollen, afsnit II, afsnit 11-22.

XI.C.1.c. Adoption og surrogatmoderskab

Der henvises til Danmarks første rapport vedrørende implementeringen af protokollen, afsnit II, afsnit 30-34.

Hertil kan bemærkes, at dansk ret ikke indeholder en samlet regulering af surrogatmoderskab. Der er ikke noget generelt forbud mod at virke som surrogatmoder, men adgangen til at arrangere et surrogatmoderskab er begrænset på enkelte punkter:

- Efter adoptionsloven må der ikke ydes eller modtages hjælp med henblik på at opnå forbindelse mellem en kvinde og en potentiel surrogatmoder, og der må ikke foretages annonce-ring med henblik på at opnå en sådan forbindelse. Overtrædelse heraf er strafsanktioneret.
- Kunstig befrugtning må ikke finde sted, når der foreligger en aftale om surrogatmoderskab.

Den kvinde, som føder et barn, der er blevet til ved kunstig befrugtning, anses som mor til barnet. En kvinde, der lader sit æg opsætte i en surrogatmoders livmoder, vil derfor ikke efter dansk ret kunne påberåbe sig moderskabet til barnet.

XI.C.2. Straffemyndighed

Ved lov nr. 490 af 17. juni 2008 (Dansk straffemyndighed) er der gennemført en samlet revision af straffelovens almindelige bestemmelser om dansk straffemyndighed. De gældende hovedprincipper for dansk straffemyndighed er videreført med enkelte udvidelser af straffemyndigheden på visse områder. Det gælder bl.a. beskyttelsen af ofre med tilknytning til Danmark.

Handlinger omfattet af protokollen, som er foretaget i den danske stat, eller på dansk skib eller luftfartøj, er undergivet dansk straffemyndighed efter § 6 i straffeloven.

For så vidt angår de situationer, der er nævnt i protokollens artikel 4, stk. 2, vil der være dansk straffemyndighed for handlinger, som foretages inden for et fremmed myndighedsområde af en person, der på tidspunktet for sigtelsen har dansk indfødsret, er bosat i den danske stat eller har lignende fast ophold her i landet, hvis gerningsmanden også på gerningstidspunktet har den nævnte tilknytning her til landet, jf. straffelovens § 7, stk. 1, nr. 2, hvorefter kravet om dobbelt strafbarhed fraviges i sager om bl.a. seksuel udnyttelse af børn eller kvindelig omskæring.

Hvis handlingen foretages uden for et myndighedsområde af en person, der på tidspunktet for sigtelsen har den ovenfor nævnte tilknytning til Danmark, er der dansk straffemyndighed, hvis handlingen kan medføre højere straf end fængsel i 4 måneder, jf. straffelovens § 7, stk. 2.

Som noget nyt er der indført dansk straffemyndighed i forhold til handlinger, som er foretaget i udlandet og er rettet mod personer med tilknytning til Danmark, jf. straffelovens § 7 a, stk. 1 og 2, hvorefter der er dansk straffemyndighed for bl.a. forbrydelser mod kønssædeligheden eller incest under forudsætning af dobbelt strafbarhed og af, at der er tale om en handling, der efter dansk lovgivning kan medføre straf af fængsel i mindst 6 år. Bestemmelsen omfatter bl.a. voldtægt efter straffelovens § 216, samleje med en person under 15 år efter straffelovens § 222 og § 230 om børnepornografiske optagelser. Bestemmelsen tilsigter en udvidet beskyttelse af ofre med dansk tilknytning.

Handlinger omfattet af protokollen, som foretages uden for den danske stat, er fortsat undergivet dansk straffemyndighed uden hensyn til, hvor gerningsmanden hører hjemme, når udlevering af sigtede til retsforfølgning i et andet land afslås, jf. straffelovens § 8, nr. 6.

Med hensyn til udbredelse af bl.a. børnepornografi via internettet er der indsat en ny bestemmelse i straffelovens § 9 a, hvorefter der er dansk straffemyndighed i de tilfælde, hvor f.eks. børnepornografi udbredes fra udlandet gennem internettet mv. og derved bl.a. gøres tilgængeligt her i landet. Det er en forudsætning for dansk straffemyndighed, at materialet på grund af sproglige eller andre forhold kan anses for at have særlig relation til (bl.a.) Danmark, herunder særlige grupper i Danmark.

XI.C.3. Udlevering, international retshjælp og beslaglæggelse, konfiskation mv.

Der henvises til afsnit III, afsnit 39-49, i Danmarks første rapport om implementeringen af protokollen.

XI.D. Beskyttelse af rettigheder for ofre, der er børn (artikel 8 og 9, stk. 3 og 4)

XI.D.1. Straffeprocess

Der henvises generelt til afsnit V, afsnit 71-93, i Danmarks første rapport om implementeringen af protokollen.

Ved lov nr. 517 af 6. juni 2007 (Forbedring af retsstillingen for ofre for forbrydelser) blev der foretaget en række ændringer af retsplejeloven, der havde til formål yderligere at styrke retsstillingen for ofre for forbrydelser.

Med henblik på at sikre bedre vejledning og information til forurettede blev der således indsat en almindelig bestemmelse om vejledningspligt for politiet og anklagemyndigheden over for ofre, jf. retsplejelovens § 741 e. Der blev endvidere indført en lovbestemmelse om pligt for politiet eller anklagemyndigheden til at underrette retten, hvis der er behov for særlig hensyntagen til et vidne, herunder forurettede, samt en pligt for retten til at bistå den pågældende i forbindelse med afgivelsen af forklaringen, jf. retsplejelovens § 193.

Bistandsadvokat og erstatning

Der henvises til afsnit V, afsnit 72-77, i Danmarks første rapport om implementeringen af protokollen.

Hertil kan tilføjes, at der ved den ovenfor nævnte ændring af retsplejeloven tillige blev indført en adgang til også i andre sager end f.eks. sager om seksuelt misbrug af børn og menneskehandel at beskikke en bistandsadvokat for en forurettet, hvis særlige omstændigheder taler for det.

Videoafhøring

Der henvises til afsnit V, afsnit 78-88, i Danmarks første rapport om implementeringen af protokollen, hvor de nærmere regler og retningslinjer for brug af videoafhøring er beskrevet.

Rigsadvokaten har i Meddelelse nr. 2/2007 fastsat retningslinjer for behandlingen af sager om seksuelt misbrug af børn og brug af videoafhøring af børn i sådanne sager. Meddelelsen viderefører de retningslinjer for brug af videoafhøring, som var fastsat i Rigsadvokatens Meddelelse nr. 2/2003, jf. beskrivelsen heraf i afsnit V, afsnit 78-88, i Danmarks første rapport om implementeringen af protokollen.

Herudover indeholder den nye meddelelse et nyt afsnit om beskikkelse af bistandsadvokat samt et nyt afsnit om tiltalerejsning og sagens behandling i retten herunder om forhåndsafgørelse om dørlukning mv. Med hensyn til beskikkelse af bistandsadvokat for forurettede henvises til afsnit V, afsnit 72-77, i Danmarks første rapport om implementeringen af protokollen. For så vidt angår adgangen til at træffe forhåndsafgørelse om dørlukning mv. henvises til afsnittet nedenfor om beskyttelse af ofres privatliv.

Beskyttelse af ofres privatliv

Der henvises til afsnit V, afsnit 89-93, i Danmarks første rapport om implementeringen af protokollen. Ved lov nr. 517 af 6. juni 2007 er adgangen til at træffe forhåndsafgørelser om dørlukning, referatforbud, navneforbud, om at tiltalte skal forlade retslokalet, mens et vidne afhøres, og om at et vidnes bopæl eller navn, stilling eller bopæl ikke må oplyses for tiltalte, blevet udvidet, således at der i straffesager generelt er mulighed for at træffe forhåndsafgørelse herom. Som anført i afsnit V, afsnit 92, var denne adgang tidligere begrænset til sager om voldtægt, herunder af børn, eller incest mv.

XI.D.2. Andre beskyttelsestiltag

Vidnebeskyttelse

Der henvises til afsnit V, afsnit 94, i Danmarks første rapport om implementeringen af protokollen samt til bemærkninger ovenfor om den nye bestemmelse i retsplejelovens § 193, hvorefter politiet eller anklagemyndigheden skal underrette retten, hvis der er behov for særlig hensyntagen til et vidne, herunder forurettede, samt en pligt for retten til at bistå den pågældende i forbindelse med afgivelsen af forklaringen.

Uddannelse af politipersonale

Emnet "Børn og unge" indgår som et væsentligt element i den grund- og efteruddannelse af politipersonale, som foregår i Politiskolens regi. Undervisningen, der tager udgangspunkt i hensynet til barnets tarv, omhandler bl.a. særlige beskyttelsesbestemmelser, herunder i forbindelse

med frihedsberøvelse af børn og unge såvel inden for som uden for strafferetsplejen, samt samarbejdet med andre myndigheder, herunder de sociale myndigheder. Børne- og ungeproblematikker behandles herudover bl.a. i fagene civil- og forvaltningsret, psykologi og sociologi.

Politiskolens uddannelsesprogram omfatter to specialkurser, ”Seksuelle overgreb mod børn” og ”Videoafhøring af børn”, der begge overordnet vedrører beskyttelse af børn. Kurset ”Seksuelle overgreb mod børn” har til formål at sikre, at politiets medarbejdere hurtigt og effektivt – og samtidig under hensyntagen til barnets tarv – kan efterforske sager, i hvilke der forekommer seksuelle overgreb mod børn. Kurset ”Videoafhøring af børn” har til formål at kvalificere særligt udvalgte medarbejdere i politiet til at gennemføre videoafhøringer af børn i sædelighedssager, således at der skabes størst mulig sikkerhed for en klar og rigtig forklaring fra barnet, samtidig med at såvel hensynet til barnet tarv som retssikkerhedsmæssige hensyn tilgodeses.

Som det fremgår af afsnit XI.B.1.b., indgår handel med mennesker, herunder børn, som en integreret del af undervisningen på Politiskolens grunduddannelse. Uddannelsen foregår som et sammenhængende forløb med otte undervisningstimer, der er tilrettelagt tværfagligt, idet undervisningen varetages af eksperter fra Rigspolitiet og fra en NGO samt en antropolog.

Indberetning

Der henvises til afsnit V, afsnit 97-99, i Danmarks første rapport om implementeringen af protokollen.

Opholdstilladelse mv. i forhold til mindreårige udlændinge

Ministeriet for Flygtninge og Integration har oplyst, at det efter udlændingeloven er muligt at udstede et visum eller en midlertidig opholdstilladelse til en udlænding, der er blevet handlet, med henblik på, at den pågældende kan vidne mod bagmænd i forbindelse med efterforskning eller behandling af en straffesag om menneskehandel. I disse situationer gives der midlertidige ophold af hensyn til efterforskningsarbejdet.

Hvis en udlænding, der har været udsat for menneskehandel, risikerer forfølgelse mv. i sit hjemland, vil den pågældende kunne gives asyl her i landet, hvis udlændingelovens betingelser er opfyldt.

Udlændingeloven indeholder desuden særlige regler om opholdstilladelse til uledsagede mindreårige udlændinge, der søger om asyl. Der henvises herom til afsnit IX.A.

Det indgår i regeringens handlingsplan til bekæmpelse af handel med mennesker, at handlede børn, der ikke får opholdstilladelse i Danmark, skal have tilbud om en veltilrettelagt og forsvarlig hjemsendelse. Dette gælder alle uledsagede mindreårige børn. Der henvises herom til afsnit IX.A.

XI.E. International assistance og samarbejde (artikel 10)

XI.E.1. Politimæssigt samarbejde

Rigspolitiet deltager i et tæt internationalt samarbejde om bekæmpelse af IT-kriminalitet. Dette gælder særligt på området vedrørende bekæmpelse af børnepornografi. Rigspolitiet arbejder tæt sammen med såvel Europol som Interpol på dette område, og Rigspolitiet har på nordisk plan taget initiativ til etablering af en arbejdsgruppe vedrørende bekæmpelse af IT-kriminalitet. Denne arbejdsgruppe afholdt sit første møde i maj 2008.

For så vidt angår identifikationen af ofre på børnepornografiske billeder deltager Rigspolitiet i et internationalt netværk bestående af ca. 30 IT-efterforskere på verdensplan, som aktivt deltager i arbejdet med at identificere ofre på børnepornografiske billeder og gerningsmændene bag disse billeder. Gennem dette netværk udnyttes muligheden for øjeblikkeligt at dele oplysninger

om nye serier af børnepornografisk materiale, så en konkret efterforskning kan påbegyndes så hurtigt som muligt.

Når politiet får kendskab til nye serier af børnepornografisk materiale på internettet, foretages der søgning i billeddatabaser i Sverige og Interpol med henblik på at fastlægge, om serien er kendt, og om offer og gerningsmand er identificeret.

Rigspolitiet indgår desuden i "Interpols Expertgroup on Crime Against Children". Ekspertgruppen bidrager bl.a. til identifikationen af ofre fra konkrete billedserier samt udvekslingen af oplysninger om nye efterforskningstiltag og nyt software til bekæmpelse af børnepornografiske billeder på internettet.

Herudover deltager repræsentanter for dansk politi løbende i diverse internationale møder om emner, der relaterer sig til seksuelle overgreb mod børn.

XI.E.2. International bistand

Udenrigsministeriet har oplyst, at formålet med dansk udviklingsbistand er fattigdomsreduktion. Dermed bidrager en stor del af dansk udviklingsbistand til at eliminere de grundlæggende årsager som nævnt i protokollens artikel 10, 3. I januar 2005 blev retningslinjer for børn og unge i dansk udviklingsbistand lanceret, hvilket bidrager til at fokusere mere direkte på børn og unge i dansk udviklingssamarbejde og særligt inden for de sektorer, der er omfattet af 2015-Målene.

I det multilaterale arbejde er UNICEF en vigtig partner for Danmark i kampen for at forbedre børns levevilkår. UNICEF arbejder på grundlag af FN's Børnkonvention og koncentrerer sin indsats om fem hovedområder: Pigers uddannelse, tidlig udvikling for børn, vaccination, bekæmpelse af hiv/aids og beskyttelse af børn.

Den danske støtte til ILO har følgende fokusområder: bekæmpelse af børnearbejde, støtte til oprindelige folk, integrere beskæftigelseshensyn i nationale strategier for fattigdomsbekæmpelse samt sikre bæredygtig udvikling i danske samarbejdslande i Afrika ved fokus på beskæftigelsesaktiviteter, herunder ungdomsbeskæftigelse. Med denne prioritering fokuseres støtten på de fattigste og mest udsatte befolkningsgrupper blandt børn og voksne. Den danske støttede ILO-indsats mod børnearbejde tager sigte på progressiv udryddelse af børnearbejde med særligt fokus på udryddelse af de værste former for børnearbejde og tilvejebringelse af alternativer for børn og deres familier.

Gennem sin deltagelse i Menneskerettighedsrådet medvirker Danmark gennem EU-samarbejdet aktivt til bekæmpelse af salg af børn, børneprostitution og børnepornografi, herunder i forbindelse med vedtagelse af resolutioner på området.

Under den danske bilaterale bistand udføres en række mindre projekter, der arbejder for børns rettigheder i Asien, Latinamerika og Afrika – eksempelvis i Nepal, Nicaragua, Bolivia, Ghana og Uganda. En lang række af aktiviteterne i programsamarbejdslandene bidrager direkte eller indirekte til protokollens implementering.

Eksempelvis kan nævnes Centralamerika, herunder uddannelsessektorprogrammet i Nicaragua og det regionale program for Menneskerettigheder og Demokrati i Centralamerika, som bl.a. rummer præventive indsatser, støtten til ombudsmandsinstitutionerne i Centralamerika, herunder til den særlige ombudsmand for børns rettigheder i Nicaragua, støtten til IIDH (Det Interamerikanske Institut for Menneskerettigheder) og Det Interamerikanske System for Menneskerettigheder samt til en række fælles donorfonde i Nicaragua, Honduras og Guatemala, som bl.a. yder støtte til initiativer for at styrke børns rettigheder.

I 2005 blev der igangsat et program om menneskehandel under Naboskabsprogrammet, som er Udenrigsministeriets bistandsprogram for EU's naboer mod øst og sydøst, med det overordnede formål at støtte nationale myndigheder, internationale organisationer og NGO'er i Moldova, Ukraine og Belarus med at bekæmpe menneskehandel. Dette ville blive gjort ved at styrke og

fremme forebyggelse af menneskehandel, retsvæsen samt beskytte og hjælpe ofre. Programmet løber 2005-2008 og har et samlet budget på 29,5 mio. kr.

Under Naboskabsprogrammet ydes også støtte til NGO-projekter, der fokuserer på bekæmpelse af menneskehandel. Støtten i 2003-2005 ydes gennem Dansk Røde Kors, Danish Doc Production og International Organisation for Migration.

Med afsæt i Danmarks strategi for støtte til bekæmpelse af hiv/aids i udviklingslandene (2005) støtter man fra dansk side øgede indsatser over for forældreløse og andre sårbare børnegrupper. Danmark ydede i 2007 således et treårigt bidrag på 60 mio. kr. til UNICEF's arbejde for beskyttelse og hjælp til børn ramt af hiv/aids epidemien.

De danskstøttede NGO-projekter omfatter dels direkte støtte til prostituerede gadebørn og børn, der har været udsat for seksuelle overgreb og menneskehandel, herunder bevidstgørelse om børns rettigheder, dels støtte til projekter, der mere generelt skal forbedre børns levevilkår, bl.a. gennem forberedende undervisningsmuligheder.

Udenrigsministeriet har indgået en rammeaftale med Red Barnet i årene 2005-2008 til gennemførelse af projekter med det formål at forbedre udsatte børns forhold og rettigheder i overensstemmelse med FN's konvention om barnets rettigheder. Ministeriet har desuden i 2007 uden for rammeaftalen ydet et bidrag direkte til et program til bekæmpelse af seksuel udnyttelse af børn i Thailand, Burma og Cambodja. Andre dansk-støttede NGO-projekter indeholder også elementer af støtte til børn. I perioden 2005-2008 er der endvidere ydet ekstraordinære humanitære bidrag til indsatser, der også er rettet mod børn, der befinder sig i udsatte situationer, bl.a. som følge af oversvømmelser, tørke eller borgerkrig.

Også på andre områder af det udenrigspolitiske samarbejde arbejder Danmark for at forbedre børns livsvilkår. Danmark har således bakket aktivt op om, at der i OSCE-regi udarbejdes et tillæg til OSCE's handlingsplan om bekæmpelse af menneskehandel (2003), der tager højde for børns særlige behov for beskyttelse og bistand i forbindelse med bekæmpelse af menneskehandel. Dette tillæg blev vedtaget i juli 2005 i opfølgning af en formel beslutning herom på OSCE's ministerrådsmøde i Sofia i december 2004.

XI.E.3. Samarbejde vedrørende misbrug af internettet

Videnskabsministeriet har oplyst, at det deltager som dansk myndighedsrepræsentant i EU-Kommissionens program Safer Internet Plus, som fokuserer på ulovligt indhold på internettet.

Det nuværende program om fremme af en sikrere brug af internettet blev iværksat af EU-Kommissionen i 2005. Videnskabsministeriet har i 2006 gennemført og offentliggjort en undersøgelse af de danske initiativer til bekæmpelse af børneporno på internettet. Konklusionen på denne undersøgelse var, at de danske initiativer er i overensstemmelse med Kommissionens program Safer Internet Plus og de initiativer, der indgår heri.

EU-Kommissionen har den 27. februar 2008 stillet forslag til Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse om et nyt flerårigt fællesskabsprogram til beskyttelse af børn, der bruger internet og andre kommunikationsteknologier. Dette nye program vil danne udgangspunkt for Videnskabsministeriets fremtidige indsats til bekæmpelse af børneporno på internettet.

Videnskabsministeriet deltager derudover i det globale Internet Governance Forum, som diskuterer en række spørgsmål relateret til forvaltning af internettet, herunder beskyttelse af børn på internettet.

XI.F. Andre lovgivningsmæssige instrumenter (artikel 11)

Danmark undertegnede den 20. december 2007 Europarådets konvention om beskyttelse af børn mod seksuel udnyttelse og seksuelt misbrug. Lovforslag med nødvendige lovændringer med

henblik på, at Danmark i givet fald kan ratificere konventionen, forventes fremsat i folketingsåret 2008-09.

AFSNIT 2. GRØNLAND

Dele af den familieretlige lovgivning, der gælder for Danmark, er ikke sat i kraft for Grønland. Grønlands Hjemmestyre har imidlertid anmodet om, at den familieretlige lovgivning for Grønland bringes ajour med lovgivningen i Danmark. Dette projekt forventes at blive gennemført i løbet af de kommende år. Dermed vil beskyttelsen af børn rettigheder i familieretlige sager i Grønland blive bragt på niveau med beskyttelsen i Danmark.

Beskyttelse af børn mod økonomisk udnyttelse sker primært ved at sikre love og regler om unges arbejde overholdt. Regler om unges arbejde administreres og håndhæves af Arbejdstilsynets lokalafdeling i Grønland.

Danmarks ratificering af ILO konvention nr. 138 af 1973 om mindstealder for adgang til beskæftigelse og ILO's konvention nr. 182 af 1999 om de værste former for børnearbejde gælder også for Grønland.

Loven om arbejdsmiljø i Grønland blev ændret i 2005. Kapitel 9 i lov om arbejdsmiljø i Grønland samt reglerne i bekendtgørelsen om unges arbejde i Grønland rummer bestemmelser om mindstealder for adgang til beskæftigelse samt regler, der sikrer, at ved enhver beskæftigelse af unge under 18 år, skal der tages hensyn til, at arbejdet skal kunne udføres sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt, og at de unge ikke udsættes for fysiske, biologiske, kemiske og psykiske påvirkninger, på såvel kort som langt sigt. Reglerne for unges arbejde i Grønland er næsten identiske med reglerne for unges arbejde i Danmark.

De væsentligste ændringer i arbejdsmiljølovgivning i Grønland er følgende:

- Som noget nyt gælder de særlige beskyttelsesregler for unge også arbejde i arbejdsgiverens private husholdning og arbejde, der udelukkende udføres af de medlemmer af arbejdsgiverens familie, som hører til husstanden. Der er hjemmel til at fastsætte nærmere regler om fravigelser ved lejlighedsvist eller kortvarigt arbejde.
- Unges deltagelse i jagt og fangst er som noget nyt også omfattet af reglerne.
- Mindstealderen for lettere arbejde er sat op fra 10 til 13 år.
- Til den gældende hovedregel om, at børn under 15 år ikke må beskæftiges med arbejde, er der i loven tilføjet ”og ikke omfattet af undervisningspligten”.
- Unge må ikke arbejde alene efter kl. 18.00 på hverdage og kl. 14 på lørdage, søn- og helligdage.
- Reglerne om arbejdstidens placering er præciseret. Hovedreglen er, at unge ikke må arbejde mellem kl. 20.00 – 6.00. Unge under 15 år, eller unge som er omfattet af undervisningspligten, skal have en daglig hvileperiode på mindst 14 timer. Unge under 18 år skal have to fridøgn inden for hver periode af syv døgn.
- Det er blevet præciseret, at unge, som er 13-15 år, eller som er omfattet af undervisningspligten, ikke må beskæftiges med eller være i nærheden af farlige stoffer og materialer.

Statistiske oplysninger

Tabel 7. Arbejdstilsynets reaktioner, fordelt på år og reaktionstype

År	Forbud og påbud	Vejledninger	Total
2001	2	0	2
2002	2	0	2
2003	0	0	0
2004	5	0	5
2005	0	61	61

2006 (indtil oktober)	2	16	18
2007	2	37	39

Kilde: Arbejdstilsynet i Grønland

Tabel 8: Antallet af anmeldte arbejdsulykker til Arbejdstilsynet i Grønland, fordelt på år, alder og skadetype

År	Alder	Bløddels-skade	Sårskade	Mistet legemsdel	Lukket knoglebrud	Forskydning af led	Forstuvning, forvridning, forstrækning	Andet	Total:
2005	15								0
	16	1			1				2
	17				1				1
2006	15					1			1
	16								0
	17		1		1				2
2007	15		1				2		3
	16	1	1				1		3
	17						1		1
Total		2	3	0	3	1	4	1	13

Kilde: Arbejdstilsynet i Grønland

Tabel 9. Antallet af unge i beskæftigelse i Grønland fordelt på alder, køn og år

Alder og køn	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Mænd 15-17 år	1083	1112	1081	1069	1130	1122
Kvinder 15-17 år	998	1059	1114	1066	1170	1188
Total	2081	2171	2195	2135	2301	2310

Kilde: Grønlands Statistik

Grønlands Statik registrere ikke unge under 15 år og undlader at medtage personer, der havde tjent mindre end 40.000 kr. på årsbasis.

XII. Generelle gennemførelsesforanstaltninger (Artikel 4, 42 og 44, stk. 6)

XII.A. Ratifikation og forbehold

Der henvises til Danmarks 3. periodiske rapport 2003, afsnit X.A.1.

XII.A.1. Tillægsprotokol vedrørende handel med børn, børneprostitution og børnepornografi

Grønlands Landsstyre behandler pt. tiltrædelsen af den frivillige protokol om salg af børn, børneprostitution og børnepornografi.

XII.B. Foranstaltninger til gennemførelse af konventionens bestemmelser (Artikel 4)

XII.B.1. Inkorporering af konventionens bestemmelser i grønlandsk lovgivning

Der henvises til Danmarks 3. periodiske rapport 2003, afsnit X.A.2.

I december 2003 vedtog Landstinget en ny Landstingslov om Videnscenter om Børn og Unge. Videnscenter om Børn og Unge er et dokumentations-center, som indsamler og systematiserer eksisterende viden om børn og unges vilkår i Grønland. Videnscenter om Børn og Unge har til opgave at indsamle oplysninger med udgangspunkt i barnet, f.eks. familiemæssige, sociale, sundheds-, skole- og boligmæssige forhold.

Der er i 2006 sket en reform af området for offentlig hjælp, som har resulteret i en ny Landstingsforordning om offentlig hjælp. Den nye Landstingsforordning om offentlig hjælp gør det

lovpligtigt at tage udgangspunkt i barnets tarv, når kommunerne skal udregne størrelsen på en modtagers månedlige ydelse. Dette betyder, at hvis en modtager af offentlig hjælp har børn i husstanden, skal størrelsen på modtagerens månedlige hjælp kunne dække samtlige børns behov for husly, mad, tøj, fritid og lignende. Herudover skal kommunen administrere en modtagers månedlige ydelse til gavn for børnene, hvis denne ikke er i stand til selv at prioritere børnenes behov. Dette kan ske ved at udbetale den månedlige ydelse i rekvisitioner eller naturalier.

Orloven ved fødsel er i 2006 blevet forlænget med 11 ugers forældreorlov gældende for alle forældre, der har født 1. juli 2006 eller senere.

Landsstyret har i 2007 igangsat et stort forskningsprojekt, som er en kvantitativ undersøgelse af familiers trivsel. Undersøgelsen er repræsentativ for hele befolkningen og undersøger en række forhold indenfor sundhed, økonomi, skolegang/pasning, fritidsinteresser, forældrenes alkoholforbrug og omfanget af seksuel misbrug og omsorgssvigt for familier med børn fra 0 til 14 år. Rapporten fra undersøgelsen bliver offentliggjort i starten af 2009. Rapporten skal danne udgangspunkt for nye initiativer på børn og unge området.

XII.C. Udbredelse af kendskabet til konventionen (Artikel 41 og 42)

Der henvises til Danmarks 3. periodiske rapport 2003, afsnit X.A.3.

I 2007 blev der gennemført en landsdækkende undersøgelse af samtlige døgninstitutioner på børn og ungeområdet. Her blev det blandt andet undersøgt, i hvor høj grad personalet har kendskab til og bruger FN konventionen om Barnets Rettigheder. Rapporten er stadig under udarbejdelse.

XII.C.1. Uddannelse af professionelle i konventionens indhold

Oplysningskampagne om omsorg og omsorgssvigt har kørt fra april 2006 til 2007. Kampagnen er opdelt i to indsatser, hvor den ene indsats er en oplysningskampagne i medierne, der er beregnet for borgerne, og den anden indsats er en massiv kursusindsats lokalt i kommunerne for fagfolk på det sociale område. Der er blevet afholdt tværfaglige kurser i samtlige byer og i nogle bygder. Der er 1382 fagfolk, der har deltaget i kurserne. Gennemgående emner har været tværfagligt samarbejde og tidlig indsats, og også FN konventionen om barnets rettigheder er blevet behandlet.

Siden 2003 har Landsstyret afholdt forskellige kurser omkring børns rettigheder om den sociale lovgivning, hvor konventionen er inkorporeret.

Nedenstående kurser afholdt i perioden, har alle indhold der kan relateres til konventionen om barnets rettigheder

Kurser om implementering af ny lovgivning om hjælp til børn og unge
Opkvalificering af døgninstitutionsansatte
Modulopbygget efteruddannelse for kommunal ansatte
Kurser om børns rettigheder
Kurser for plejeforældre
Særligt tiltag for familieåret
Kursus for sagsbehandlere for plejefamilier
Seminar om familiecentre
For professionelle plejefamilier og alm. plejefamilier
Kompetencegivende og opkvalificerende kurser om retspsykiatriske patienter
Til understøttelse af arbejdet på det sociale område – ufaglærte i daginstitutioner og støttepersoner
Handicapkonference
Netbaseret pædagoguddannelse for døgninstitutionsansatte

XII.D. Udarbejdelse af rapporter til FN's Børnekomité (Artikel 44)

I forbindelse med udarbejdelsen af Grønlands bidrag til Danmarks 4. rapport til FN's Børnekomité har Departementet for Familie og Sundhed deltaget i et informationsmøde i København arrangeret af Udenrigsministeriet. Departementet for Familie og Sundhed har herefter afholdt et informationsmøde for de relevante bidragsydere i Grønlands Hjemmestyre og Grønlands Statistik.

Underbidrag fra Politimesteren, Kriminalforsorgen og Rigsombudsmanden er i denne rapport medtaget under de relevante ministerier i Danmark, så Grønlands bidrag således kun indeholder oplysninger fra de områder, der hører under Grønlands hjemmestyre.

Følgende grønlandske NGO'er er endvidere blevet orienteret om mulighederne for at fremkomme med underbidrag til Grønlands bidrag: Foreningen for Bedre Børneliv, Sorlak, Plejefamilie foreningen Nuuk, ICC, Røde Kors Grønland, Red Barnet Grønland, Spejderit Katuffiat, Atassutip Inuusuttai, Inuit Ataqatigiit's ungdomsorganisation, Siumut Inuusuttunut Suleqatigiif-fiisa. Rapporten vil foreligge på dansk, engelsk og grønlandsk.

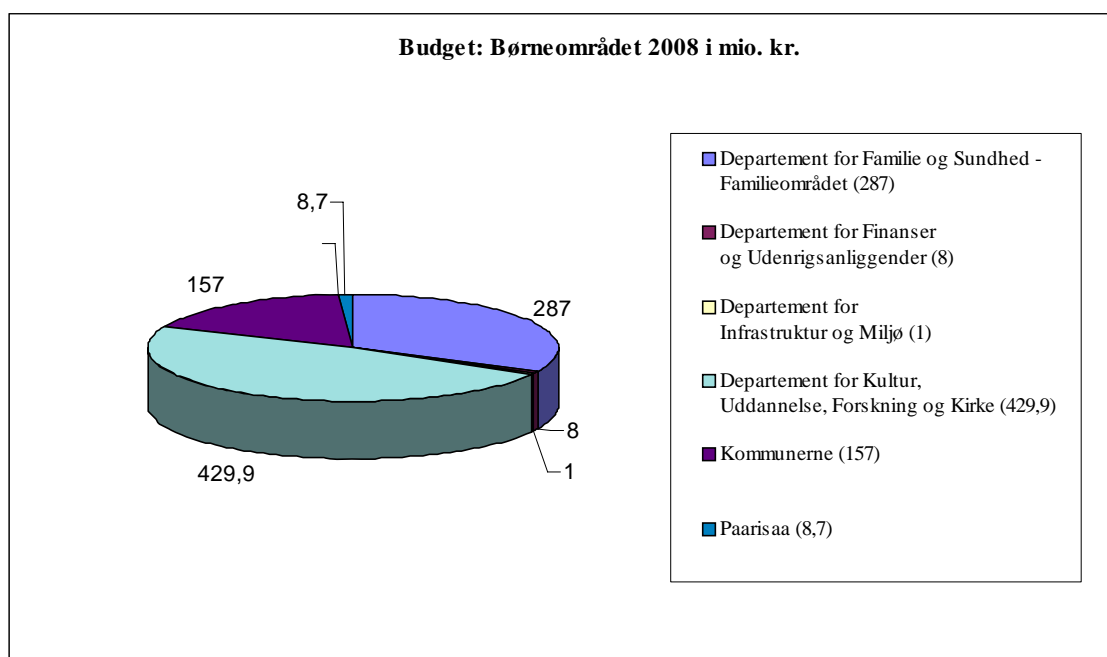
XII.E. Børnekomitéens bemærkninger (artikel 44)

I det følgende behandles de bemærkninger, som Børnekomitéen fremkom med på baggrund af gennemgangen af Danmarks 3. periodiske rapport fra 2003¹.

XII.E.1. Ad komitéens konkluderende bemærkninger, afsnit 16-17, vedrørende dataindsamling

Det er Landsstyrets målsætning, at der i fremtiden skal findes mere statistik om sociale forhold på Departementet for Familie og Sundheds hjemmeside og i samarbejde med Grønlands Statistik, i Statistisk Årbog. Departementet arbejder lige nu på, at oplysningerne om antal anbringelser udenfor hjemmet fordelt på kommune, bliver offentlige tilgængelige på hjemmesiden på den nye www.nanoq.gl og i "Statistik om Børn og Unge".

XII.E.2. Ad komitéens konkluderende bemærkninger, afsnit 18-19, vedrørende den nationale ressourcefordeling til børn

¹ Committee on the Rights of the Child, Concluding Observations: Denmark 23/11/05

Diagrammet inkluderer ikke de primære udgifter på sundhedsområdet, hvilket er et væsentligt beløb. Derudover er budgetterede udgifter for Departement for Erhverv, Arbejdsmarked og Erhvervsuddannelser ikke medtaget på grund af problemer med indhentning af data. Poster til børn og unge i Departementet for Erhverv, Arbejdsmarked og Erhvervsuddannelser er især til uddannelse og skoleophold. Yderligere er der usikkerhed omkring nogle af de indleverede budgetal, hvorfor oversigten skal læses med stor forbehold.

Der er store udsving i budgetterne på enkelte kontoer fra år til år. For eksempel har Departement for Infrastruktur og Miljø budgetteret med 1 mio. kroner på anlægskontoen for 2008, mens man i 2006 budgetterede med 40 mio. kroner.

På grund af ufuldstændige data vil der i dette bidrag ikke blive opgjort det relative forbrug på børn og unge i forhold til de samlede offentlige udgifter. En sådan opgørelse vil ikke kunne illustrere de faktiske forhold på grund af manglende data.

Det er Landsstyrets målsætning, at der i fremtiden skal findes mere statistik om sociale forhold på Departementet for Familie og Sundheds hjemmeside og i samarbejde med Grønlands Statistik, i Statistisk Årbog.

XII.E.3. Ad komitéens konkluderende bemærkninger, afsnit 40 – 41, vedrørende sundhed og service på sundhedsområdet

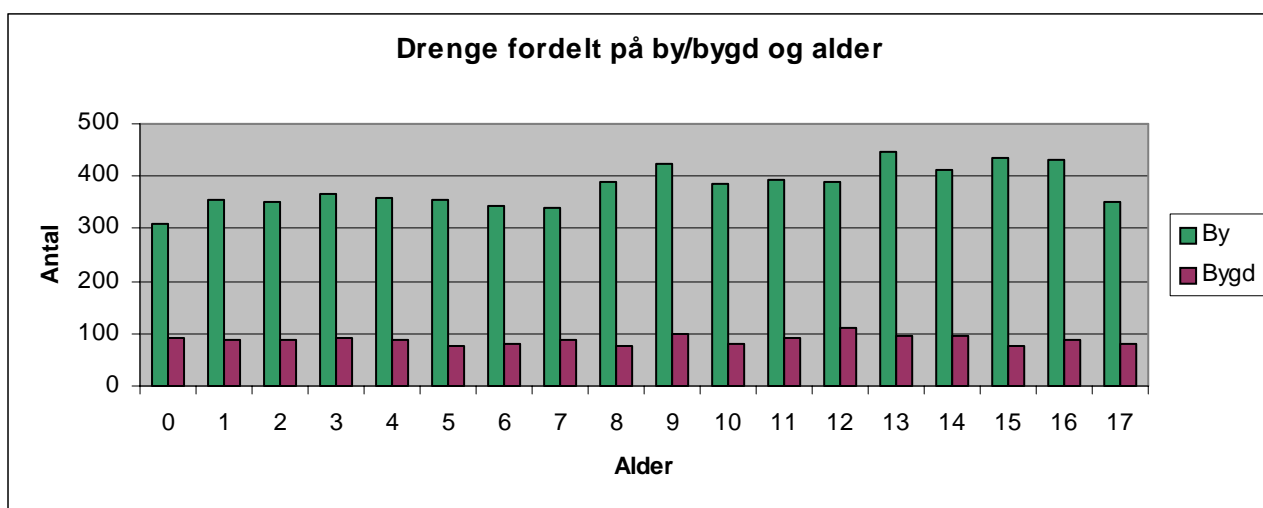
Se afsnit XIV.C.6. i nærværende rapport.

XII.E.4. Ad komitéens konkluderende bemærkninger, afsnit 42 – 43, vedrørende mental sundhedsservice

Se afsnit XII.D.1 og XII.D.2 i nærværende rapport.

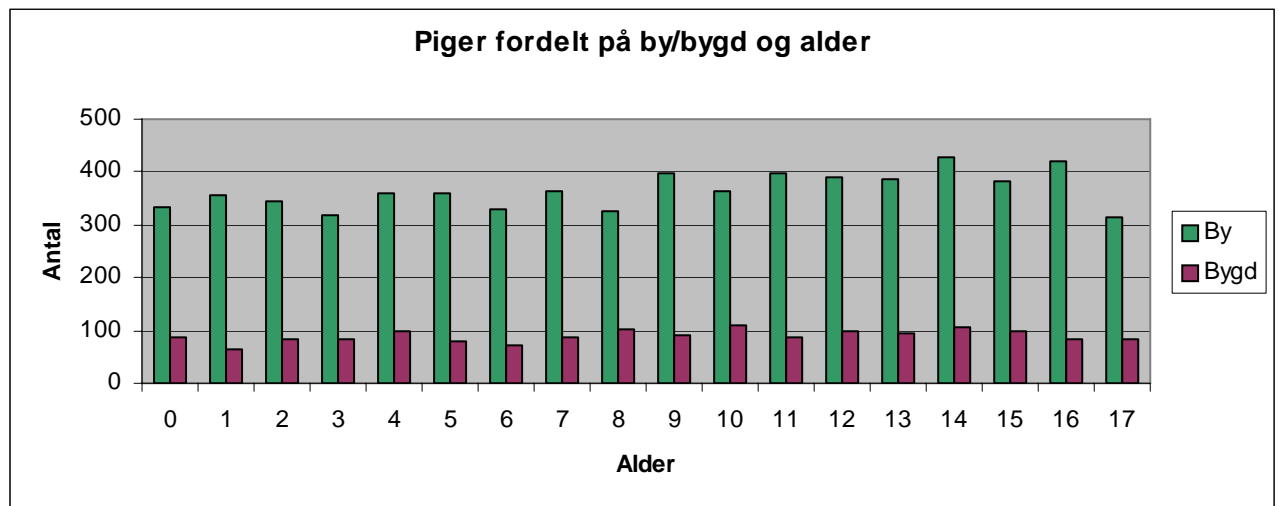
XIII. Definitionen af et barn (Artikel 1)

Der findes 16.603 børn under 18 år i Grønland ud af en samlet befolkning på 56.648 personer. Fordelingen på by/bygd, alder og køn kan aflæses nedenfor.

Kilde: Grønlands Statistik, 2007

Der er i alt 8424 drenge i Grønland mellem 0-18 år. Ud af disse bor 6890 drenge i en by og 1584 i en bygd. Ud af det samlede antal af drenge under 18 år bor der således ca. 82 procent i en by og 18 procent i en bygd.

Kilde: Grønlands Statistik, 2007

Der er i alt 8179 piger i Grønland mellem 0-18 år. Ud af disse bor 6565 piger i en by og 1614 i en bygd. Ud af det samlede antal af piger under 18 år, bor der således ca. 80 procent i en by og 20 procent i en bygd.

Der henvises endvidere til Danmarks 3. periodiske rapport 2003, afsnit X.B. med præciseringer i forhold til:

Skolealderens afslutning

Der henvises til Danmarks 3. periodiske rapport 2003, afsnit X.B.2. med en ændring af undervisningspligten fra 9 til 10 år pr. 1. maj 2008.

XIII. A. Idømmelse af fængselsstraf og frihedsberøvelse i øvrigt

Der henvises til Danmarks 3. periodiske rapport 2003, afsnit X.B.16, med en præcisering af idømmelse af fængselsstraf. I den grønlandske kriminalret kan lovovertræderens ikke straffes med fængselsstraf, men derimod idømmes foranstaltninger, typisk anstaltsanbringelse. Der er ikke tale om straf, men anbringelse med henblik på rehabilitering.

Børn og unge under 18 år i Grønland kan som udgangspunkt ikke idømmes anstaltsanbringelser. Anbringelse på en anstalt vil kun kunne komme på tale ved forbrydelser af særlig personfarlig karakter. Børn over 15 år kan tilbageholdes af politiet i en efterforskningsperiode eller af en dommer, indtil der afsiges endelig dom.

For at undgå, at børn og unge der har begået særlig personfarlig kriminalitet, skal anbringes sammen med voksne kriminelle i anstalter, er der stillet forslag om ændring af relevant rådgivning, således at det bliver muligt at oprette sikrede afdelinger for børn og unge. Hjemmestyret ønsker derefter at oprette en såkaldt sikret afdeling på en døgninstitution. Dette er for helt at undgå, at børn og unge anbringes sammen med voksne kriminelle.

For antal børn og unge der er anbragt på en anstalt, se politiets bidrag. Politiet i Grønland indleverer deres bidrag direkte til justitsministeriet i Danmark.

XIII.B. Myndighedsalder

Der henvises til Danmarks 3. periodiske rapport, afsnit X.B.10.

XIII.C. Formueretlig handleevne

Der henvises til Danmarks 3. periodiske rapport, afsnit X.B.12.

XIII.D. Foreningsdannelse

Grundlovens foreningsfrihed omfatter alle uanset alder. Der henvises herom til Danmarks 1. periodiske rapport, afsnit V(f), idet lov om foreningsfrihed dog ikke er sat i kraft for Grønland.

XIII.E. Religionsfrihed

Grundlovens § 67 om religionsfrihed omfatter alle uanset alder. Der henvises herom til Danmarks 1. periodiske rapport, afsnit V(e).

XIV. Generelle principper (Artikel 2,3,6 og 12)

XIV.A. Ikke-diskrimination (Artikel 2)

Der henvises til Danmarks 3. periodiske rapport 2003, afsnit X.C.1.

XIV.B. Barnets tarv skal komme i første række (Artikel 3)

Der henvises til Danmarks 3. periodiske rapport 2003, afsnit X.C.2. med en præcisering af barnets tarv i forhold til grønlandsk lovgivning.

For så vidt angår barnets tarv i familieretlige sager (forældremyndighed, samvær og adoption) henvises til afsnit XIV.D.

Barnets tarv er en vigtig grundsten i den grønlandske lovgivning vedrørende børn og unge, mens der samtidig tages udgangspunkt i de grønlandske realiteter. De børn og unge, der har problemer eller har behov for støtte, hjælpes ved at bakke op om familierne og de resurser, der er rundt om barnet eller den unge. Det er dog vigtigt at påpege, at der fra administrationens side foretages det nødvendige for at beskytte børn og unge. Lovgivningen tager således udgangspunkt i proportionalitetsprincippet. Administrationen igangsætter den hjælpeforanstaltning, der er det mest skånsomme, samtidig med at der foretages det nødvendige.

XIV.C. Retten til liv, overlevelse og udvikling (Artikel 6)

XIV.C.1. Dødsfald ved henrettelser

Der er ingen dødsfald som følge af henrettelser i Grønland.

XIV.C.2. Dødsfald ved dødsstraf

Der er ingen dødsfald som følge af dødsstraf i Grønland.

XIV.C.3. Dødsfald som følge af sygdom, for eksempel HIV/AIDS, malaria, tuberkulose, polio, leverbetændelse og infektionssygdomme

Der er ingen tilfælde af dødsfald for børn eller unge under 18 år som følge af HIV/AIDS, malaria, tuberkulose, polio, leverbetændelse eller infektionssygdomme.

Der er de sidste 5 år konstateret i gennemsnit 77 nye tilfælde af tuberkulose årligt. I gennemsnit har der været 12 tilfælde af tuberkulose hos børn og unge under 18 år. Der er iværksat en massiv kampagne i Grønland samtidig med den verdensomspændende kampagne for udryddelsen af tuberkulose.

XIV.C.4. Dødsfald ved trafikuheld og andre uheld

Ifølge Embedslægen er der i perioden 4 personer under 18 år, der er døde som følge af trafikuheld og andre uheld.

Færdssuheld	2003	2004	2005	2006	2007
Antal	2	0	1	1	0

XIV.C.5. Dødsfald som resultat af forbrydelse

Ifølge Embedslægen er der i perioden 3 personer under 18 år, der er døde som følge af en forbrydelse.

Mord på børn og unge	2003	2004	2005	2006	2007
Antal	1	1	1	0	0

Politiet i Grønland indleverer deres bidrag direkte til justitsministeriet i Danmark.

XIV.C.6. Selvmord

Antallet af selvmord blandt unge under 18 år er uændret i forhold til perioden 1998 –2002. Antallet af unge der har begået selvmord, er relativt højt i forhold til en samlet befolkning på 56.648² og en samlet befolkningsgruppe på unge under 18 år på cirka 16.600. Tallene stammer fra Embedslægefunktionen, hvortil alle dødsfald og dødsårsager rapporteres til.

Selv mord	2003	2004	2005	2006	2007
Antal	5	6	4	8	8

Grønlands Hjemmestyres Center for Folkesundhed har i en årrække arbejdet med forebyggelse af selvmord gennem forskellige initiativer og projekter. I 2004 er det første forslag til en sammenhængende national strategi for selvmordsforebyggelse i Grønland udarbejdet, som Lands tinget behandlede og vedtog på efterårssamlingen 2004.

Siden foråret 2005 er der igangsat en række initiativer, som har til formål at styrke og støtte fag- og ressourcepersoners selvmordsforebyggende indsatser i lokalsamfundene. Alle kommuner på nær Qaanaaq er besøgt. I 2007 ydede Landsstyret særlig indsats i Upernavik efter en række selvmord blandt unge. Desuden indgik selvmordsforebyggelse som emne i den nye uddannelse af kommunernes forebyggelseskonsulenter med det formål at formidle viden om og redskaber til det forebyggende arbejde.

I august 2007 blev der etableret en landsdækkende anonym telefonrådgivning til mennesker, der har brug for støtte i svære livssituationer. Telefonrådgivningen hedder Attavik 146 og betjenes af fagpersoner, som desuden har gennemgået et kursus i kriserådgivning. Telefonen er åben onsdag og lørdag mellem 19 – 22. Det er gratis at ringe til Attavik 146.

I samarbejde med MIPI, Videnscenter om Børn og Unge, er der udkommet hæfter med ekstra udtræk af data om unge med selvmordsadfærd og unge med god trivsel fra undersøgelsen ”Unge Trivsel i Grønland 2004” fra Statens Institut for Folkesundhed. Den ene rapport hedder ”Notat om unge med god trivsel”. Den anden hedder ” Notat om selvmordstanker og selvmordsforsøg blandt unge i Grønland”.

Landsstyret samarbejder internationalt med andre institutioner, der arbejder med forebyggelse af selvmord. Her gives kontakten til lignende institutioner i andre arktiske områder særlig opmærksomhed. Desuden har PAARISA gennem deltagelse i konferencer og workshops udvekslet erfaringer og indgået i dannelse af netværk, der kan styrke arbejdet med at forebygge selvmord.

Evalueringsprojektet er foretaget af to konsulenter fra henholdsvis Alaska og Nunavut. Rapporten udkommer medio 2008.

XIV.D. Respekt for barnets mening (Artikel 12)

Folketinget har den 8. april 2008 vedtaget en ny retsplejelov for Grønland. Loven (Lov nr. 305 af 30. april 2008) træder i kraft 1. januar 2010. Loven bygger på de forslag og anbefalinger, som

² Befolkningstallet er fra 1. januar 2007, Grønlands Statistik

Den Grønlandske Retsvæsenkommission har fremsat i betænkning nr. 1442/2004 om det grønlandske retsvæsen.

I visse kriminalsager vil retten efter den nye retsplejelovs § 333 kunne beskikke en bisidder for den forurettede i sager om overtrædelse af kriminallovens bestemmelser om vold eller trussel herom samt flere andre bestemmelser. I sager om seksualforbrydelser begået mod børn under 15 år skal der beskikkes en sådan bisidder. Bisidderen kan være en medarbejder fra socialforvaltningen eller en person fra den nye offervagt.

Blandt bisidderens opgaver vil kunne indgå en orientering af den forurettede om kriminalsagens forløb, og bisidderen kan være til stede sammen med den forurettede under sagens behandling både i retten og under efterforskningen af sagen, f.eks. ved afhøring af forurettede hos politiet. Desuden vil bisidderen kunne vejlede forurettede om de eksisterende tilbud til ofre, eksempelvis om adgangen til at få psykologhjælp mv.

XIV.D.1. Høring af barnet ved afgørelser om forældremyndighed og adoption

Der henvises til Danmarks 3. periodiske rapport 2003, afsnit X.C.4. med præcisering af høring af barnet, kan undlades, hvis det må antages at være til skade for barnet eller uden betydning for afgørelsen. Barnets modenhed skal vurderes, og hvis det vurderes, at høringen er skadeligt for barnet, skal denne ikke finde sted. Derudover kan barnet altid undlade at udtale sig.

XIV.D.2. Adoption

Reglerne for Grønland om adoption svarer til beskrivelsen af dansk ret i Danmarks 1. rapport, afsnit VI(g).

XIV.D.3. Forældremyndighed og samvær

Høring af børn i sager om forældremyndighed og samvær er i Grønland reguleret af myndighedsloven, der bestemmer, at der skal finde en samtale sted med et barn, der er fyldt 12 år, før der træffes afgørelse i en sag om forældremyndighed eller samvær. Samtalen kan dog undlades, hvis det må antages at være til skade for barnet eller uden nogen betydning for afgørelsen.

Landsretten i Grønland har oplyst, at de lokale domstole – kredsretterne – også afholder samtaler med børn under 12 år i sager om forældremyndighed og samvær. Det afhænger af det enkelte barns modenhed, om der skal afholdes en samtale med barnet. I praksis afholdes samtaler med børn, der er fyldt 8 eller 9 år. Høring af børn er et område, som kredsretterne er opmærksomme på, og høring af børn vil indgå i den nye kredsdommeruddannelse, som forventes påbegyndt i efteråret 2008.

XIV.D.4. Navn

Efter lov nr. 193 af 29. april 1981 om personnavne, der gælder for Grønland, skal børn over 12 år give samtykke til navneændring.

XIV.D.5. Foreninger for børn og unge

Der findes cirka 27 foreninger for og om børn og unge i, som er bekendt af Grønlands Hjemmestyre.

Foreningen for Bedre Børneliv Sorlak	150 medlemmer
Kalaallit Ilinniagaqartut Kattuffiat, K.I.K.	500 medlemmer
Plejefamilie foreningen Nuuk ICC	30 medlemmer
Røde Kors Grønland Red Barnet Grønland	
Spejderit Kattuffiat	320 medlemmer
Atassutip Inuusuttai Nuuk	21 medlemmer

Atassutip Inuusuttai Upernavik	14 medlemmer
Inuit Ataqaqtiit's ungdomsorganisation	15 medlemmer
Siumut Inuusuttunut Suleqatigiiffiisa	150 medlemmer
Nanuaq	
Grønlands Idrætsforbund	7445 medlemmer
Igalaq Ungdoms Forum	
Inuit Youth International	
SUKORSEQ	2252 medlemmer
Kalaallit Ilinniagaqartut Kattuffiat, K.I.K.	500 medlemmer
NAIP-p inuusuttai	21 medlemmer
Sanningasup Tungujortup Inuusuttai	45 medlemmer
Ikinngutivut, Alluitsup-Paa	45 medlemmer
Meeqqat Inuusuttullu Peqatigiiffiat	32 medlemmer
Inuusuttut Peqatigiit, Upernavik Kujalleq	40 medlemmer
Ukkusissani Kalattoortartut Peqatigiiffiat	20 medlemmer
Festival-ip Inuusuttai, Uummannaq	35 medlemmer
Meerartai "Avalequt"	29 medlemmer
Inuusuttut Peqatigiit "Siut Isse", Kitsissuarsuit	27 medlemmer

XIV.D.6. Skoler med uafhængige elevråd

Alle skoler i Grønland har et uafhængigt elevråd. Se afsnit XIII.A.

XV. Frihedsrettigheder mv. (Artikel 7, 13-17 og 37 (a))

XV.A. Personregistrering ved fødsel (Artikel 7)

Alle børn i Grønland registreres ved fødsel.

Der henvises endvidere til Danmarks 3. periodiske rapport 2003, afsnit X.D.1.

XV.A.1. Faderskab

Reglerne for Grønland om faderskab svarer til beskrivelsen af dansk ret i Danmarks 1. rapport, afsnit V(a).

XV.B. Ytringsfrihed (Artikel 13)

Der henvises til Danmarks 1. periodiske rapport, afsnit V(c), for så vidt angår grundloven.

XV.B.1. Ungdomsparlamentet

Der henvises til Danmarks 3. periodiske rapport 2003, afsnit X.D.3.a.

XV.C. Barnets ret til tankefrihed, samvittigheds- og religionsfrihed (Artikel 14)

Der henvises til Danmarks 1. periodiske rapport, afsnit V(e), for så vidt angår grundloven.

XV.D. Barnets ret til foreningsfrihed (Artikel 15)

Der henvises til Danmarks 1. periodiske rapport, afsnit V(f), for så vidt angår grundlovens §§ 78 og 79.

XV.E. Barnets ret til privat- og familieliv (Artikel 16)

Der henvises til Danmarks 3. periodiske rapport 2003, afsnit X.D.6.

XV.F. Barnets ret til information (Artikel 17)

Alle børn i Grønland registreres ved fødsel.

Der henvises endvidere til Danmarks 3. periodiske rapport 2003, afsnit X.D.1.

XV.G. Barnets ret til beskyttelse mod tortur eller anden nedværdigende behandling (Artikel 37 (a))

Der henvises til Danmarks 3. periodiske rapport 2003, afsnit X.D.8. Med præcisering af underretningspligt.

Underretningspligt

Udover forældrenes ansvar for deres egne børn, har det grønlandske samfund som helhed et ansvar over for børn og unge. Dette ses blandt andet ved, at enhver er underlagt underretningspligt, som betyder at alle har pligt til at gøre kommunen opmærksom på børn, som lever under forhold, der bringer deres sundhed eller udvikling i fare. Personer der er ansat i social-, skole- eller sundhedssektoren, har en skærpet pligt til at underrette kommunalbestyrelsen, når de bliver bekendt med, at et barn har behov for hjælp.

Især kommunerne spiller en afgørende rolle i forhold til børn og unge, i det det er et kommunalt ansvar at skabe opvækstvilkår, som fremmer børn og unges udvikling, trivsel og selvstændighed. Kommunerne fører tilsyn med de forhold børn og unge lever under, herunder tilsyn med skoler og institutioner, hvor børn og unge færdes. Det er kommunens opgave at handle, hvis børn i kommunen mistrives eller har behov for hjælp. Hjælpen, der kan ydes familier og børn der mistrives, spænder fra specialundervisning til tvangsanbringelser udenfor hjemmet.

XV.G.1. Tortur

Der er ingen personer, der har været udsat for tortur i Grønland.

XV.G.2. Hårdhændet, umenneskelig og nedværdigende behandling af børn og unge

Politiet i Grønland indleverer deres bidrag direkte til Justitsministeriet i Danmark.

XV.G.3. Voldelige overtrædelser som er endt i retslig afgørelse eller andre typer af opfølgning

Politiet i Grønland indleverer deres bidrag direkte til justitsministeriet i Danmark.

XV.G.4. Speciel opfølgning og omsorg

Ifølge Landstingsforordningen om hjælp til børn og unge kan kommunalbestyrelsen blandt andet beslutte at yde hjælp til børn og unge i form af:

- socialfaglig bistand med hensyn til barnets forhold
- at barnet skal deltage i et dagtilbud, en ungdomsklub, en uddannelse eller lignende
- praktisk, pædagogisk eller anden støtte i hjemmet
- familiebehandling eller lignende støtte
- døgnophold for både barnet, indehaveren af forældremyndigheden og andre familiemedlemmer på en døgninstitution, i en plejefamilie eller lignende
- aflastningsophold på en døgninstitution, i en plejefamilie eller lignende
- indehaveren af forældremyndigheden en støtteperson i forbindelse med anbringelse af barnet uden for hjemmet
- en personlig rådgiver, jf. § 16
- økonomisk støtte til ophold på kost- eller efterskole
- anbringelse af barnet uden for hjemmet, for eksempel på en døgninstitution, eller i en plejefamilie, som må anses for egnet til at dække barnets særlige behov eller
- efterværn

Kommunalbestyrelsen kan beslutte at yde økonomisk støtte til udgifter, der følger af ovenstående hjælpeforanstaltninger, når indehaveren af forældremyndigheden ikke selv har midler dertil. Herudover yder døgninstitutionerne for børn og unge særlig omsorg, overfor de børn der er bragt udenfor hjemmet på grund af omsorgssvigt. Der er ikke tal på hvor mange børn og unge

der modtager speciel omsorg. Se afsnit XVI.4.a for antal børn og unge der er anbragt udenfor hjemmet.

XV.G.5. Programmer mod institutionel vold

I dag er det muligt at anvende magt overfor børn og unge på døgninstitutioner. Magtanvendelsen er dog yderst begrænset, og består alene af muligheden af at kunne fastholde barnet og flytte barnet til et andet rum. Ydmygende, hånende eller anden nedværdigende behandling er ikke tilladt, ligesom legemlig afstraffelse heller ikke er tilladt. Det er ikke tilladt at holde børn og unge isoleret eller låst inde og det er ikke tilladt at holde en institution aflåst i dagtimerne.

Hver gang der anvendes magt på en døgninstitution, skal dette straks indrapporteres til øverste myndighed på døgninstitutionsområdet. Børn og unge på døgninstitutionerne har også mulighed for at indgive klager, hvis de har været udsat for magtanvendelse.

XVI. Retten til et familieliv samt alternativ omsorg (Artikel 5, 9-11, 18, stk. 1 og 2, 19, 21, 25, 27, stk. 4 og 39)

XVI.A. Familiestøtte (Artikel 5 & 18, (1 & 2))

I 2005, som er de nyeste oplysninger, var der 22.088 husstande i Grønland, hvoraf der boede børn i 8276 svarende til 37,4 procent af samtlige husstande. Den mest almindelige husstandstype med børn, er 2 voksne og 1 barn. Der findes flere enlige mødre end enlige fædre³.

Husstandstyper	2003 pct.	2004 pct.	2005 pct.
0 børn	61,7	62,2	62,2
1 barn	15,9	15,9	16
2 børn	12,3	11,9	12,1
3 eller flere børn	10	9,6	9,4
2 voksne, 0 børn	18,9	19,1	19,2
2 voksne, 1 barn	7,9	7,9	7,8
2 voksne, 2 børn	7,5	7,1	6,9
2 voksne, 3 eller flere børn	6,4	5,9	5,7
Enlig kvinde, 0 børn	12,7	13,1	12,9
Enlig kvinde, 1 barn	3	2,9	3,1
Enlig kvinde, 2 børn	1,6	1,6	1,6
Enlig kvinde, 3 eller flere børn	0,9	0,9	0,9
Enlig mand, 0 børn	23	22,9	23,1
Enlig mand, 1 barn	0,9	0,9	0,9
Enlig mand, 2 børn	0,4	0,5	0,5
Enlig mand, 3 eller flere børn	0,1	0,1	0,1

XVI.A.1. Programmer rettet til forældreansvar og opdragelse.

Der henvises til Danmarks 3. periodiske rapport 2003, afsnit X.E.1.a.

Kommunalbestyrelsen kan i medfør af Landstingsforordning om hjælp til børn og unge beslutte at yde hjælpeforanstaltninger som socialfaglig bistand med hensyn til barnets forhold, yde praktisk, pædagogisk eller anden støtte i hjemmet eller at yde familiebehandling eller lignende som støtte. Alt sammen med det formål at hjælpe forældremyndighedsindehaveren til at varetage sin omsorgsrolle over for barnet. Kommunalbestyrelsen kan ligeledes beslutte at anbringe barnet uden for hjemmet, for eksempel på en døgninstitution eller i en plejefamilie.

Kommunerne kan tilbyde forældre og børn følgende:

Departementet for Familie og Sundhed har ansat en psykolog, som skal bistå kommunerne i psykologisk krisehjælp, når der opstår traumatiske begivenheder i kommunen. En af arbejdsop-

³ Statistik om børn og unge i Grønland, 2007-2008.

gaverne er at hjælpe kommunerne i deres udvikling af et lokalt kriseberejdskab, hvortil der er oprettet 2 psykologstillinger. Området er stadig under udvikling.

Landsstyret har med virkning fra 2007 ydet tilskud til kommunerne i forbindelse med oprettelse af familiehøjskoler. Familiehøjskolerne holdes for at styrke de enkelte familier, hvor de har mulighed for at få diskuteret problemer i familien i dialog med andre.

Landsstyret startede i 2006 en tilskudsordning til støtte af kommuners familiearbejde gennem Familiecentre. Landsstyret yder tilskud til lønninger for ansatte, som varetager opgaver indenfor familiebehandling og rådgivning. Familiecentrene arbejder blandt andet med dagtilbud, samtaler med familier, samtaler med børn og særlige indsatser for familier med ekstra behov. Departementet for Familie og Sundhed afholdt i 2007 seminar om Familiecentre. Der er etablerede familiecentre i Nuuk, Aasiaat, Tasiilaq, Narsaq og Maniitsoq.

Landsstyret yder hvert år økonomisk tilskud til forskellige forebyggende indsatser på det sociale område. Tilskuddene støtter både frivillige, interesseorganisationer og kommunale initiativer. Tilskudsordningen er ikke ændret siden 2003. Tilskuddene går til:

- Krisecentre for voldsramte kvinder og børn
- Særlige socialpædagogiske tilbud/væresteder
- Tilskud til frivillige organisationer
- Tilskud til særlige projekter (foreninger og organisationer)

I 2006 blev der oprettet en gratis anonym familierådgivning, hvor der er ansat professionelle behandlere til at varetage samtaler med forældre og familier, som har behov for støtte, vejledning og rådgivning.

I 2006 har landsstyret igangsat et projekt til gravide familier. Projekt 'Tidlig indsats' er en målrettet indsats til gravide, hvor der kan defineres en 'begrundet bekymring' for, at familien vil have svært ved at give deres barn den fornødne støtte og omsorg under opvæksten. Familierne skal ydes støtte til at kunne give deres nyfødte en sund udvikling. Projektet er en tværfaglig indsats mellem Departementet for Familie og Sundhed, kommunen, sundhedsvæsenet og andre relevante institutioner.

XVI.A.2. Familie- og børneservice

Alle børn og familier i Grønland har adgang til børneservice som daginstitutioner, dagplejer, fritidsordninger og skolepasningsordninger.

Institutioner⁴	Antal	Pladser
Vuggestuer	19	736
Børnehaver	16	834
Integreret vuggestue/børnehave	46	2206
Kommunale dagplejere	58	231
Private vuggestuer + børnehaver	4	84
I alt	85	4091

Herudover eksisterer der en række særlige socialpædagogiske tilbud og forsøgsprojekter inden for børne- og ungeområdet. Disse finansieres helt eller delvist af offentlige tilskud. Tilskuddet kan udgøre op til 1/3 af de budgetterede driftsudgifter. Til forsøgsprojekter kan der maksimalt ydes tilskud i 3 år.

Følgende væresteder har modtaget tilskud i 2007:

Nanortalik:	Pilutaq	kr. 234.000
Alluitsup paa:	Sikkersoq	kr. 237.000
Nuuk:	Mælkebøtten	kr. 1.404.000

⁴ KIIP, oktober 2007

Ittoqortoormiit:	Kutsadda	kr. 200.000
Tasiilaq: Amarngivat + afdelinger i Kulusuk & Kuummiut		kr. 652.000

Red Barnet i Qaanaaq har et værested for børn og unge, som ikke har søgt tilskud. Der er etableret familiecentre i Nuuk, Aasiaat, Tasiilaq, Narsaq og Maniitsoq.

XVI.B. Børn uden omsorgsgivende forældre (Artikel 9)

XVI.B.1. Adskillelse af barn og forældre

Der henvises til Danmarks 3. periodiske rapport 2003 afsnit X.E.2. og X.E.2.a med præcisering af proportionalitetsprincippet jævnfør afsnit XIV.B. om barnets tarv.

I alt 1152 børn og unge er anbragt udenfor hjemmet ud af en samlet befolkning på personer under 18 år på 16.603. Antallet udgør 6,9 procent. Størstedelen af de 6,9 procent er anbragt udenfor hjemmet på grund af omsorgssvigt.

XVI.B.2. Antal børn der ved retslig afgørelse er adskilt fra forældre

Politiet i Grønland indleverer deres bidrag direkte til justitsministeriet i Danmark.

XVI.B.3. Institutioner til anbringelse af børn uden forældreomsorg

Nedenstående opgørelse over institutioner tager udgangspunkt i Landstingets Finanslov med undtagelse af opgørelsen for 2003, hvor tallene for normerede pladser er baseret på Døgninstitutionernes Årsberetning, eftersom disse tal ikke figurerer i Landstingets Finanslov for 2003. I forhold til personale pr. barn er der for årene 2004, 2005, 2006, og 2007 tale om normeringer.

For året 2003 findes der ingen pålidelige tal, der omhandler det normerede aktivitetstal for personale pr. barn. En fællesfaktor for alle nedenstående år er, at en stor procentdel af de normerede stillinger på døgninstitutionerne for børn og unge er besat af ufaglært personale, og at der sker en stor gennemstrømning af såvel faglært som ufaglært personale.

Udover de landsdækkende institutioner har 3 kommuner oprettet kommunale døgninstitutioner:
Tupaarnaq i Nuuk kommune med plads til 9 børn under 18 år
Minibo i Upernavik kommune med plads til 6 børn under 18 år
Tasiiga i Narsaq kommune med plads til 6 børn under 18 år

Udover de landsdækkende og kommunale døgninstitutioner er der desuden 4 selvejende døgninstitutioner:

IMP i Nuuk med plads til 6 børn og unge
IMP i Maniitsoq med plads til 10 børn og unge
Tugdlik i Nuuk med plads til 10 børn og unge
Illu Paarsivik i Qaqortoq med plads til 18 børn og unge

Der er på nuværende tidspunkt ingen oplysninger omkring normeret personale pr. barn i de selvejende og de kommunale døgninstitutioner, hvorfor nedenstående aktivitetstal over personale pr. barn kun omfatter de landsdækkende døgninstitutioner.

Region	Antal institutioner/ antal normerede pladser	Antal institutioner/ antal normerede pladser	Antal institutioner/ antal normerede pladser	Antal institutioner/ antal normerede pladser	Antal institutioner/ antal normerede pladser
	2007	2006	2005	2004	2003 ⁵
Nord	2 / 38	2 / 38	2 / 38	2 / 33	2 / 33
Midt	1 / 9	3 / 30	3 / 33	2 / 25	2 / 25
Øst	- 4 / 85	5 / 97	5 / 95	5 / 95	5 / 89

⁵ Tallene stammer fra Døgninstitutionernes Årsberetning eftersom disse tal ikke er opgivet i Finansloven for 2003, ligesom ikke i Finansloven forefindes aktivitetstal over personaledekning pr. barn.

vest					
Syd	1 / 19	1 / 19	1 / 19	1 / 17	1 / 14

Institutunionens Navn	Personale- dækning pr. barn	Personale- dækning pr. barn	Personale- dækning pr. barn	Personale- dækning pr. barn	Personale- dækning pr. barn
	2007	2006	2005	2004	2003
Meeqqat Angerlarsimaffiat, Ummannaq	1,4	1,4	1,4	1,3	
Sarliaq, Ilulissat	1,4	1,4	1,2	1,4	
Uulinermiut, Nuuk	1,5	1,5	1,5	1,3	
Meeqqat Illuat, Nuuk	1,7	1,7	1,7	1,5	
Angerlarsimaffik, Aja herunder MATU og pige-projetet	2,0 / 2,4	2,0 / 2,4	2,0 / 1,9	2,8 / 2,8	
Røde Kors Børnehjem, Nuuk	1,2	1,2	1,2	1,2	
Prinsesse Margrethes Børnehjem, Tasiilaq	1,3	1,3	1,3	1,4	
Gertrud Rasks Minde, Sisimuit		1,9	1,8	1,2	
Qiviarfimmi Meqqat Angerlarsimaffiat, Sisimiut	2,7	2,7	2,0		
Innuusuttut Inaat, Qaqortoq	1,3	1,3	1,3	1,3	

XVI.C. Familiesammenføring (Artikel 10)

Der er ingen familiesammenførte børn i relation til Grønland.

XVI.D. Bortførelse (Artikel 11)

Der er ingen bortførelser til eller fra Grønland.

XVI.E. Forældreansvar samt bistand til forældrene (Artikel 18, stk. 1 og 2)

Der henvises til Danmarks 3. periodiske rapport 2003 afsnit X.E. 5. og X.E.5.a. med en præcisering af økonomisk bistand til forældrene, i form af ny Landstingsforordning om offentlig hjælp i 2007 (Landstingsforordning nr. 15 af 20. november 2006 om offentlig hjælp) jævnfør afsnit XII.B.1..

Reglerne for Grønland om forældremyndighed og samvær svarer til beskrivelsen af dansk ret i Danmarks 1. rapport, afsnit IV(d) og afsnit VI(b).

XVI.F. Udnyttelse og omsorgssvigt (Artikel 19)

Den seksuelle lavalder i Grønland er 15 år, jf. kriminallovens § 53.

Politimesteren i Grønland har oplyst, at en ny dagsbefaling om anklagevirksomhed trådte i kraft i maj 2008. Dagsbefalingen vil indeholde reviderede bestemmelser om videoafhøring og retslægelige undersøgelser af børn i sædelighedssager. I dagsbefalingen vil der blive fastsat bestemmelser om bl.a. indhentning af samtykke, om hvem der foretager videoafhøringen, om hvordan afhøringen tilrettelægges, om bisidderens, mistænktens og sigtedes rettigheder, om behandling af tvister mellem politiet og bisidderen og om gennemførelse af retslægelige undersøgelser af forurte.

Særligt i relation til anbefaling 57 (b) fra FN's Børnekomité til Danmarks 3. periodiske rapport, kan det endvidere oplyses, at der ved lov nr. 1186 af 7. december 2004 blev indsat en ny bestemmelse i kriminalloven med følgende ordlyd:

”§ 56 a. For børnepornografi dømmes den, som udbreder utugtige fotografier eller film, andre utugtige visuelle gengivelser eller lignende af personer under 18 år.

Stk. 2. Det samme gælder den, som besidder eller mod vederlag gør sig bekendt med utugtige fotografier eller film, andre utugtige visuelle gengivelser eller lignende af personer under 18 år.

Stk. 3. Bestemmelsen i stk. 2 omfatter ikke besiddelse af utugtige billeder af en person, der er fyldt 15 år, hvis den pågældende har givet sit samtykke til besiddelse.

Stk. 4. Endvidere dømmes den, der optager utugtige fotografier eller lignende af en person under 18 år med forsæt til at sælge eller på anden måde udbrede materialet.”

I relation til anbefaling 57 (d) kan det oplyses, at der løbende i Grønlands Politi uddannes videoafhørere, og at politikredsens personale har mulighed for at deltage i de kurser, der udbydes af politikolen i Danmark om seksuelt misbrug af børn mv., ligesom der afholdes interne kurser i politikredsen.

XVI.G. Adoption (Artikel 21)

Reglerne for Grønland om adoption svarer til beskrivelsen af dansk ret i Danmarks 1. rapport, afsnit VI(g).

Rigsombudet i Grønland varetager alle åbne adoptionssager. Rigsombudet bidrager direkte til det relevante ministerium i Danmark. Landsstyret varetager alle anonyme adoptioner, og antallet er i gennemsnit en til to adoptioner pr. år. Der kan kun adopteres internt i Grønland. Der henvises endvidere til Danmarks 3. periodiske rapport 2003 afsnit X.E.8.

XVI.H. Løbende vurderinger af afgørelser om anbringelser (Artikel 25)

Der henvises til Danmarks 3. periodiske rapport 2003 afsnit X.E.9.

XVI.H.1. Anbringelser

Landsstyret har i 2005 opgjort antallet af indberettede anbringelser udenfor hjemmet. Anbringelser udenfor hjemmet indberettes af kommunerne til Departementet for Familie og Sundhed, og dækker alle anbringelser før 2005 på børn og unge under 18 år.

Ifølge Døgninstitutionernes årsberetning er de primære årsager til anbringelse på døgninstitutionerne alkohol- eller hashmisbrug i hjemmet, omsorgssvigt på grund af manglende forældreevne, omsorgssvigt generelt og seksuelle overgreb/fysisk vold.

I alt 1152 børn og unge er pr. 2008 anbragt udenfor hjemmet ud af en samlet befolkning af personer under 18 år på 16.603.

De 1152 anbragte børn er hovedsageligt anbragt i en varig anbringelse, det vil sige, at anbringelsen enten er til barnet fylder 18 år, eller til forældrene bliver i stand til at varetage deres forældreansvar.

Det samlede tal over børn og unge stammer fra Grønlands Statistik⁶, mens tallene over børn og unge anbragt på landsdækkende institutioner stammer fra Døgninstitutionernes Årsberetning. For årene 2006, 2005, 2004 og 2003 foreligger der ingen samlet opgørelse over, hvor mange børn og unge der var anbragt i familiepleje, og over hvor mange børn der var anbragt på kommunale eller selvejende institutioner. De landsdækkende døgninstitutioner for børn og unge udarbejder mindst 1 gang årligt en samlet rapport til anbringende myndighed, som herefter vurderer, hvorvidt barnet eller den unge fortsat skal være anbragt. Dette gælder også for børn og unge anbragt i familiepleje.

Antal anbragte	2003	2004	2005	2006	2007
Døgninstitution	158	153	144	133	

⁶ Grønlands Befolkning 1.januar 2007, Grønlands Statistik 2007.

Familiepleje					884
Anbringelsens varighed på døgninstitution	1-3 år	1-3 år	1-3 år	1-3 år	1-3 år

XVI.H.2. Hjemgivelser

Nedenstående opgørelse viser kun tallene for hjemgivelser fra de landsdækkende døgninstitutioner, idet der ikke forelægger tal for hjemgivelser fra kommunale og selvejende døgninstitutioner og plejefamilier.

Hjemgivelser fra døgninstitutioner				
År	2003	2004	2005	2006
Hjemgivelser i procent af anbragte på døgninstitution	31	33,9	46,5	19,5

XVI.I. Underholdsbidrag (Artikel 27, stk. 4)

Reglerne for Grønland om underholdsbidrag svarer til beskrivelsen af dansk ret i Danmarks 1. rapport, afsnit VI(e), første afsnit.

Der henvises desuden til Danmarks 3. periodiske rapport 2003 afsnit X.E.10. Beløbet er ikke ændret siden 1994.

XVI.J. Fysisk og psykologisk bedring og reintegration (Artikel 39)

Se afsnit XI.A.1. og afsnit XI.H.3. i nærværende rapport.

XVI.J.1. Antal anmeldte sager omkring udnyttelse og omsorgssvigt af børn

Politiet i Grønland indleverer deres bidrag direkte til justitsministeriet i Danmark.

Landsstyret har i 2005 opgjort antallet af indberettede anbringelser udenfor hjemmet til 1152 børn og unge. Anbringelser udenfor hjemmet indberettes af kommunerne og dækker alle anbringelser før 2005 på børn og unge under 18 år.

Ud over de 1152 børn, der er varigt anbragt, er der et uopgjort antal af midlertidige anbringelser, som hovedsageligt skyldes, at forældrene i en kortere periode ikke er i stand til at varetage barnets behov, men som under normale omstændigheder er i stand til at have barnet boende og varetage deres forældreansvar.

XVI.J.2. Antal retslige efterspil omkring udnyttelse og omsorgssvigt af børn

Politiet i Grønland indleverer deres bidrag direkte til justitsministeriet i Danmark.

XVI.J.3. Antal børn der har modtaget speciel pleje som følge af at have været udsat for udnyttelse og omsorgssvigt

Der henvises til Danmarks 3. periodiske rapport 2003, afsnit X.E.1.b. Med præcisering af, at Kommunalbestyrelsen kan beslutte at yde hjælpeforanstaltninger som blandt andet:

- Socialfaglig bistand med hensyn til barnets forhold
- Praktisk støtte i hjemmet
- Pædagogisk eller anden støtte i hjemmet
- Familiebehandling eller lignende støtte
- Anbringe barnet uden for hjemmet, for eksempel på en døgninstitution, eller i en plejefamilie

Hjælpeforanstaltningerne har til formål, at hjælpe forældremyndighedsindehaveren til at varetage sine pligter overfor barnet.

Alle i det grønlandske samfund har underretningspligt, som betyder, at der er pligt til at gøre kommunen opmærksom på børn, der er kendskab til, som lever under forhold, der bringer barnets sundhed eller udvikling i fare. Personer der er ansat i social-, skole- eller sundhedssektoren, har en skærpet pligt til at underrette kommunalbestyrelsen, hvis de gøres bekendt med, at et barn har behov for hjælp.

Der findes ingen opgørelser over, hvor mange der har modtaget speciel pleje efter at have været udsat for udnyttelse eller omsorgssvigt.

XVII. Grundlæggende sundhed og velfærd (Artikel 23, 24)

Der henvises til Danmarks 3. periodiske rapport 2003 afsnit X.F.

XVII.A. Børn og unge med handicap (Artikel 23)

Der er i alt 197 børn og unge under 18 år, som er omfattet af handicaplovgivningen i Grønland.

XVII.A.1. Støtte til forældre af børn med handicap

Alle forældre til børn og unge med handicap modtager støtte fra det offentlige i overensstemmelse med den gældende lovgivning.

XVII.A.2. Institutioner til børn og unge med handicap

Der findes 2 landsdækkende døgninstitutioner og 3 handicapsatellitter til børn i Grønland. Herudover findes der 1 døgninstitution til både børn og voksne med handicap, hvor der bor personer fra 12 år.

21 børn med handicap er anbragt på institution. 7 er anbragt i familiepleje⁷.

Institution	Antal børn	Handicap
Ivaaraq – multihandicappede børn og unge	8 børn	Hjerneskode, epilepsi, Spastiske lammelse samt høre- og synshandicap
Gertrud Rask Minde – handicapinstitution	9 børn	Psykisk udviklingshæmmede, ADHD, infantil, organisk betinget opmærksomhedsforstyrrelse
Aaqa – psykisk syge voksne	1 ung	Prader Willi Syndrom – Anbragt i en satellit enhed
Meeqqat Angerlarsimaffiat – Børn og unge døgninstitution	1 ung	Hjerneskadet, anbragt i en satellit enhed
Ikinngut – psykisk udviklingshæmmede voksne	2 unge	Psykisk udviklingshæmmede, anbragt i en satellit enhed

XVII.A.3. Skolegang for børn med handicap

4 børn med handicap er under den skolesøgende alder.

6 børn med handicap er gået ud af skolen efter normal skolegang.

167 børn med handicap er skolesøgende:

- 28 af disse børn kan følge den almindelige undervisning uden særlige foranstaltninger og
- 139 af disse børn får specialundervisning, støtte eller går i specialklasser.

XVII.B. Sundhed og sundhedsservice (Artikel 24)

XVII.B.1. Spædbarnsdødelighed

Antallet af spædbørn og børn der er døde, inden de er fyldt 5 år, ligger på et stabilt niveau.

⁷ Departementet for Familie og Sundhed, 2008

(1) Antallet af fødsler og spædbørnsdøde				
År	2003	2004	2005	2006
I alt fødsler	895	893	887	842
Drenge	480	458	454	413
Piger	415	435	433	429
Heraf døde < 1 år				
Drenge	5	7	4	7
Piger	3	3	3	6

(2) Børnedødelighed, spædbørn				
År	2003	2004	2005	2006
I alt	8,9	11,2	7,9	15,4
Drenge	10,4	15,3	8,8	16,9
Piger	7,2	6,9	6,9	14

Note: Pr. 1.000 levende fødte

(a) Børnedødelighed 1-5 år				
År	2003	2004	2005	2006
Drenge	59,5	53,1	51,2	51,9
Piger	16,2	6,1	28,8	29,5

Note: Pr. 10.000 overlevende

XVII.B.2. Børn med lav fødselsvægt

Børn der er født med lav fødselsvægt er faldende i perioden.

(3) Antal børn og spædbørnsdøde med lav fødselsvægt				
År	2003	2004	2005	2006
I alt	52	58	29	8
Drenge	30	31	13	4
Piger	22	27	16	4
Heraf døde som < 1 år				
Drenge	2	2	0	4
Piger	1	0	1	4

(a) Procent af børn med lav fødselsvægt				
År	2003	2004	2005	2006
I alt	5,8	6,5	3,3	1
Drenge	6,3	6,8	2,9	1
Piger	5,3	6,2	3,7	0,9
Heraf døde som < 1 år				
Drenge	40	28,6	0	57,1
Piger	33,3	0	33,3	66,7

Note: Lavere fødselsvægt end 2500 gram er uoplyst. Procentsats er sat i forhold til fødsler og spædbørnsdøde

XVII.B.3. Børn med alvorlig lav fødselsvægt

Alvorlig lav fødselsvægt under 2500 gram er uoplyst.

XVII.B.4. Husholdninger uden adgang til hygiejniske sanitetsforhold og drikkevand

Ikke alle husholdninger i Grønland har adgang til rindende vand eller kloakering. I de fleste større byer har alle indlagt vand og kloakering, men i mindre byer og bygder er der enten tapsteder i nærområdet, eller den enkelte husholdning får bragt vand ud til egen vandtank. Spildevand ledes disse steder direkte ud på fjeldet, og toiletforholdene er tørklosetter, der tømmes og bortskaffes kommunalt.

Kommuner	Husholdninger med adgang til kloakering⁸
Nanortalik	50 pct.
Qaqortoq	80 pct.
Narsaq	80 pct.
Ivittut	100 pct.
Paamiut	80 pct.
Nuuk	100 pct.
Maniitsoq	80 pct.
Sisimiut	Uoplyst
Kangaatsiaq	10 pct.
Aasiaat	Uoplyst
Qasigiannuguit	40 pct.
Ilulissat	80 pct.
Qeqertarsuaq	20 pct.
Uummannaq	Uoplyst
Ammassalik	40 pct.
Ittoqqortoormiit	Ingen
Qaanaaq	Ingen
Upernavik	Ingen

Ud af det samlede antal husstande på cirka 22.000⁹, har Nukissiorfiit¹⁰ tilmeldt 9944 vandmålere, heraf er de 853 tilmeldt som vandkørselskunder (levering til egen vandtank). Det skal dog bemærkes, at tallet er inklusive interne målere (dog en mindre andel), samt at der sidder vandmålere på offentlige tapsteder, og at nogle boligblokke kun er forsynet med en vandmåler, da ejendommen har samme ejer, og Nukissiorfiit afregner forbruget med ejeren¹¹.

XVII.B.5. Børn der vaccineres for tuberkulose, difteri, kighoste, stivkrampe, polio og mæslinger

Sundhedsvæsenet gennemfører vaccinationer af alle børn. Embedslægen vurderer, at vaccinationsdækningen for børn i Grønland har nået WHO's og UNICEF's mål. Vaccinationsprogrammet indeholder BCG, Di-Te-Ki-Pol-Hib, MFR og Rubella. Fra 2008 er iværksat vaccination HPV af alle 12-årige, såvel piger som drenge.

XVII.B.6. Dødelighed blandt mødre ved fødsler

Der er ingen tilfælde af mødre, som er døde under fødsel i perioden.

XVII.B.7. Før – og efter fødsels service

Sundhedsvæsenet har som formål for den perinatale omsorg at virke såvel sundhedsfremmende, forebyggende som behandlende i forbindelse med graviditet, fødsel, barselsperiode og familieplanlægning.

⁸ Oplyst skøn af samtlige kommuner, 2008.

⁹ Grønlands Statistik, 2007.

¹⁰ Grønlands Energiselskab

¹¹ Nukissiorfiit, 2008.

XVII.B.8. Andel af børn der fødes på et hospital

Stort set alle spædbørn fødes på et hospital i Grønland. Der er enkelte fødsler der foregår på bygdeklinikker, men det er meget få.

XVII.B.9. Personale på fødselsafdelingerne

Som nedenstående figur viser, er det næsten alle der tilses af en læge en eller flere gange i forbindelse med graviditet og over halvdelen tilses af en jordemor en eller flere gange¹².

(4) Antal undersøgelser under graviditet		
År	2005	2006
Lægeundersøgelser, 1-5 gange	96,5%	91,7%
Lægeundersøgelser, ingen	1,7%	3,4%
Undersøgelser ved Jordemoder, 5 eller flere gange	59,6%	62,4%
Jordemoderundersøgelser, ingen	6,7%	5,6%
Undersøgelser hos sundhedsmedhjælpere, sygeplejersker og andre	76,1%	72,1%

Alle 20 normerede jordemoderstillinger på landsbasis er besat. 10 jordemødre er ansat på specialafdelingen på Dronning Ingrid's Hospital i Nuuk og de resterende 10 er ansat i de 9 største distrikter i landet.

XVII.B.10. Amning

Jordemødrene gør under graviditeten og under indlæggelse i barselsseng en stor indsats for at promovere behovsamning og anbefaler eksklusiv brystnæring i de første 6 måneder. En undersøgelse før barselsorloven blev forlænget i 2006 indikerer, at næsten alle ammer fuldt i 4 måneder og ammer fra barnet er fra 4 måneder til 9 måneder med kosttilskud.

XVII.B.11. Børn der har HIV/AIDS

Der er et barn der i 2003 fik konstateret HIV. Der har ikke været andre tilfælde.

XVII.B.12. Teenagers sundhedstilstand

XVII.B.13. Tilfælde af tidlig graviditet, seksuelt overførte sygdomme, psykiske lidelser og stof – og alkoholforbrug hos Teenagere

Antallet af piger der bliver gravide, inden de er fyldt 18 år er faldende i perioden.

Tidligt gravide					
År	2003	2004	2005	2006	2007
Antal gravide under 18 år	43	41	49	35	32

Sundhedsvæsenet behandler for seksuelt overførte sygdomme. Embedslægeinstitutionen modtager indberetning om seksuelt overførte sygdomme. Klamydia er udbredt. I 2006 blev der anmeldt 35 tilfælde blandt unge under 15 år og 936 tilfælde blandt 15 til 19-årige. For gonoré var tallene henholdsvis 8 og 330.

Kønssygdomme¹³				
År	2003	2004	2005	2006
(a) Gonoré				
Drenge	78	82	99	124
Piger	140	169	187	206

¹² Embedslægens årsberetning, 2007.

¹³ Tabellen for kønssygdomme har medtaget alle fra 0 til 19 år, da datasættet ikke gør det muligt at isolere 0 til 18 år.

I alt	218	251	286	330
(b) Klamydia				
Drenge	186	209	366	290
Piger	506	486	746	646
I alt	692	677	1112	936

Den psykosociale behandling sikres af kommunerne samt ved Hjemmestyrets døgninstitutioner. I alt var der i 2007 indlagt 29 unge mellem 15 og 20 år på psykiatrisk afdeling. I forhold til stof- og alkoholforbrug hos unge se afsnit XIII.F. i nærværende rapport.

XVII.B.14. Antal programmer og service målrettet forebyggelse og behandling af teenagers sundhedstilstand

Folkesundhedsprogrammet Inuuneritta, som rummer Landsstyrets strategier og målsætninger for folkesundheden 2007 til 2012, blev vedtaget af Landstinget i 2006.

PAARISA/Center for Folkesundhed varetager implementeringen af Folkesundhedsprogrammet samt koordineringen af centrale og tværsektorielle sundhedsfremmende aktiviteter. Her indgår også sundheden hos børn og unge, hvor målene frem til 2012 er:

- Styrkelse af indsatsen for børn, der har været udsat for omsorgssvigt og deres familie
- Skabe øget fokus på omsorg for hinanden
- Udvikle børn og unges handlekompetence i forhold til en sund livsstil

De konkrete landsdækkede projekter der vedrører børn og unge under Folkesundhedsprogrammet er:

- Gratis rådgivningstelefon for børn og unge.
- Ungdomsradioprogram med hjemmeside hvor børn og unge kan indhente professionel rådgivning eller hjælpe hinanden via chatside.
- Tidlig indsats for gravide, et samarbejdsprojekt mellem sundhedsvæsen og kommunale socialforvaltninger målrettet gravide som er unge, har sociale eller misbrugsproblemer eller psykiske lidelser.
- Studenterrådgivning i uddannelsesbyerne.
- Projekt Sikker Sex, der skal sikre tilgængelighed af gratis prævention og seksualoplysning.
- Partnerskabsaftaler om sund livsstil med skoler og fritidsorganisationer.
- Inuunerietta-puljen giver støtte til lokale sundhedsfremmende projekter.
- Kommunale forebyggelseskonsulenter (finansiering af 50 procent af lønningerne til disse samt efteruddannelse).

XVIII. Uddannelse, fritid og kulturelle aktiviteter (Artikel 28)

XVIII.A. Barnets ret til uddannelse (Artikel 28)

Der henvises til Danmarks 3. periodiske rapport 2003, afsnit X.G.1.a med en ændring af undervisningspligten fra 9 til 10 år pr. 1. maj 2008, og fritagelsen fra undervisningspligten under forudsætning af iværksættelse af et andet erhvervs- og uddannelsesforløb efter 9 år pr. den 1. maj 2008. Der eksisterer på landsbasis 83 skoler, hvoraf de 22 eller 27 procent er byskoler og 61 eller 73 procent skoler ligger i en bygd. Det samlede elevtal er på 11.280, hvoraf cirka 82 procent går i en byskole og 18 procent går i en bygdeskole. Der findes 3 gymnasier og 6 erhvervsskoler. Der findes selvstændige elevråd på samtlige skoler og uddannelsesinstitutioner.

Der er adgang til skolebiblioteker på samtlige skoler. I Nanortalik, Ilulissat, Ittoqqortoormiit og Kangerlussuaq er skolebiblioteket udvidet til også at fungere som offentligt bibliotek med et udvidet udbud af sortiment. Alle biblioteker har internetservice.

XVIII.A.1. Analfabetisme

Der er ingen analfabetisme i Grønland, da alle børn i skolealderen modtager uddannelse, dog må det anslås at cirka 2 - 5 procent af befolkningen har læsevanskeligheder, herunder dysleksi og lignende.

Landstinget har besluttet at gennemføre en kortlægning af elevers læsevanskeligheder i folkeskolen. Der er ikke fastsat en endelig frist for undersøgelsen.

XVIII.A.2. Optagelsesraten i folkeskolen, ungdomsuddannelser og erhvervsuddannelser

Der starter cirka 1000 nye elever i folkeskolen hvert år, samt cirka 1000 elever de højeste klassetrin i folkeskolen. Der starter cirka 250 elever på efterskoler og erhvervsfaglige grunduddannelser hvert år.

XVIII.A.3. Fastholdelse i folkeskolen, ungdomsuddannelser og erhvervsuddannelser

Der er 15 – 20 procent af eleverne, der hvert år stopper uden at gennemføre uddannelsen i folkeskolen.

Der er 15 procent af eleverne, der hvert år stopper uden at gennemføre uddannelsen på ungdomsuddannelsesniveau. Disse oplysninger er landsdækkende og ikke opdelt i forholdet mellem by og bygd.

På erhvervsskolerne, som har forskellige erhvervsretninger, er der frafaldsprocenter fra 5 procent til 40 procent. Elevtallet på erhvervsskolerne er opgjort efter om eleverne kommer fra en by eller en bygd¹⁴

Skoler	Elever fra by	Elever fra bygd	Frafaldsprocent samlet
Jern og metalskolen	70 %	30 %	18 %
Levnedsmiddeluddannelserne	85 %	15 %	40 %
Imarsionermik Ilinniarfik (Maritim skole)	50%	50 %	ca. 40 %
Niuerneramik Ilinniarfik (Handelsskole)	ca. 95 %	ca. 5 %	15 %

XVIII.A.4. Lærer

Af de normerede lærerstillinger på landsbasis, er der 19 procent ubesatte stillinger i byer og 40 procent ubesatte stillinger i bygder.

Af de besatte lærerstillinger på byskolerne er 21 procent af disse besat af timelærer. For bygdeskolerne er det 41 procent af lærerstillingerne, der er besat af timelærer.

XVIII.A.5. Det uformelle undervisningssystem

Enkelte elever på landsbasis får hjemmeundervisning. Kommunerne fører tilsyn med hjemmeundervisningen.

XVIII.A.6. Skoleforberedende undervisning

Alle børn i Grønland deltager i lovpligtig skoleforberedende undervisning. 1. klasse fungerer i Grønland som skoleforberedende.

¹⁴ Der mangler oplysninger fra 2 erhvervsskoler.

XIX. Specielle beskyttelsesforanstaltninger (Artikel 22, 32-35, 37 (b)-(d), 38, 39 og 40)

XIX.A. Flygtningebørn (Artikel 22)

Der findes ingen børn, der har status af flygtninge, asylsøgende, uledsagede flygtninge eller tvangsforflyttede i Grønland.

XIX.B. Børnearbejde (Artikel 32)

Der er ingen anmeldelser omkring ulovligt børnearbejde i Grønland.

XIX.C. Stof- og alkoholmisbrug (Artikel 33)

Der henvises til Danmarks 3. periodiske rapport, afsnit X.H.3.a.

Unge adgang til rusmidler er begrænset, idet salg af såvel alkohol som tobak til unge under 18 år er strafbart. Der er totalforbud mod hash i Grønland og andre narkotiske stoffer findes ikke i landet.

Health Behaviour in School-aged Children undersøgelsen i Grønland i 2006, konkluderer:

- at halvdelen af de ældste elever (15 til 17 år) ryger hver dag, færrest i hovedstaden. Den samlede andel af elever, der har prøvet at ryge har været faldende siden 1994.
- at 45 procent af eleverne angav, at de aldrig havde prøvet at drikke alkohol, denne andel har været stigende siden 1994.
- at 77 procent af de 15 til 17-årige elever aldrig havde prøvet at ryge hash. 8 procent af de unge havde prøvet at ryge hash inden for den seneste måned.
- at 9 ud af 10 elever aldrig havde prøvet at sniffe, dette er et markant fald siden 1994. 2 procent af eleverne havde prøvet at sniffe inden for den seneste måned.
- at de 15 til 17-åriges forhold til rusmidler er blevet mere differentieret siden 1994. Færre end tidligere har prøvet at ryge, færre har sniffet og færre har drukket sig fulde, men samtidig er der en stor andel af unge, der ryger dagligt og drikker alkohol hver weekend.

Grønland har to behandlingscentre for misbrugere af alkohol, disse behandlingscentre optager ikke unge under 18 år. I en række kommuner gennemføres Teenagepower Programmer efter 12-trins metoden.

Dronning Ingrid's Hospital angiver, at nogle af de unge som indlægges med psykiske sygdomme, har et forbrug/misbrug af hash. Der har ikke på psykiatrisk afdeling været indlæggelser direkte som følge af misbrug. I alt var der i 2007 indlagt 29 unge mellem 15 og 20 år på psykiatrisk afdeling.

XIX.C.1. Børn og unges forhold i institutioner for kriminelle

Politiet i Grønland indleverer deres bidrag direkte til Justitsministeriet i Danmark.

XIX.D. Seksuel udnyttelse, overgreb og trafficking (Artikel 34)

Politiet i Grønland indleverer deres bidrag direkte til Justitsministeriet i Danmark.

Egne oplysninger fra Sundhedsvæsenet:

Paarisa tog i 2004 initiativ til gennemførelse af en undersøgelse af unges livsbetingelser og trivsel. Undersøgelsen blev foretaget af Statens Institut for Folkesundhed, Center for Sundhedsforskning i Grønland, og blev afviklet som en computerbaseret spørgeskemaundersøgelse blandt 15 til 17-årige skoleelever på 10 folkeskoler.

Den seksuelle lavalder er 15 år og undersøgelsen viser, at mindst 11 procent af drengene og 53 procent af pigerne havde været udsat for strafbare seksuelle handlinger defineret som et seksuelt forhold før det fyldte 15. år med en person, der var 15 år eller ældre. Det er ikke alle strafbare forhold, der opleves som overgreb af barnet/den unge selv. Undersøgelsen konkluderer, at det sandsynligvis er 9 procent af drenge og 28 procent af piger, der har været udsat for et seksuelt overgreb, når overgreb defineres som overgreb mod et barn under 12 år, eller for 12-14-årige at den unge selv har vurderet, at det var et overgreb.

Der er ingen indikationer af eller viden om, at grønlandske børn og unge misbruges til pornografi eller er solgt som sexslaver.

XIX.E. (Artikel 35)

Der henvises til afsnit XIX.E. overfor.

XIX.F. Frihedsberøvelse, fængsling etc. (Artikel 37 (b)-(d))

Der henvises til det nedenfor beskrevne afsnit XIX.K.

XIX.F.1. Varetægtsfængsling af børn og unge

Politiet i Grønland indleverer deres bidrag direkte til Justitsministeriet i Danmark.

XIX.F.2. Institutioner til kriminelle børn og unge

Der henvises til afsnit XIII. i nærværende rapport.XIX.H.3. Kriminelle børn og unge i institution.

XIX.F.3. Kriminelle børn og unge på institutioner

Politiet i Grønland indleverer deres bidrag direkte til Justitsministeriet i Danmark.

XIX.F.4. Kriminelle børn og unge i institutioner der ikke svarer deres aldersgruppe

Politiet i Grønland indleverer deres bidrag direkte til Justitsministeriet i Danmark.

XIX.F.5. Dømte børn og unge

Politiet i Grønland indleverer deres bidrag direkte til Justitsministeriet i Danmark.

XIX.G. (Artikel 38 & artikel 39)

Grønland har ikke et selvstændigt forsvar, ingen værnepligt og er ikke indblandet i væbnet konflikt.

XIX.H. Børn og retsvæsenet (Artikel 40)

Der henvises til afsnit X.H.7 i Danmarks 3. periodiske rapport, og til afsnit XIX.K nedenfor, idet følgende dog kan tilføjes:

Folketinget har den 8. april 2008 vedtaget et forslag til en ny kriminallov for Grønland. Loven (lov nr. 306 af 30. april 2008) træder i kraft 1. januar 2010. Loven bygger på de forslag og anbefalinger, som den Grønlandske Retsvæsenkommission har fremsat i betænkning nr. 1442/2004 om det grønlandske retsvæsen.

Med den nye kriminallov ændres foranstaltningssystemet. Loven giver mulighed for at pålægge kriminelle en række nye foranstaltninger, som er advarsel, betinget dom med fastsat foranstaltningstid, dom til samfundstjeneste og dom til anstalt og tilsyn.

Der sker desuden en vis udbygning af de særlige foranstaltninger over for unge kriminelle og psykisk syge. Dom til særlige hjælpeforanstaltninger over for unge kan efter den nye lov anvendes, hvis gerningsmanden på domstidspunktet er under 18 år eller i særlige tilfælde under 20 år. Ved en dom til særlige hjælpeforanstaltninger over for unge bestemmer retten, at den dømte undergives tilsyn af de sociale myndigheder med hjælpeforanstaltninger efter den sociale lovgivning. Retten fastsætter endvidere, at den unge skal undergive sig de forskrifter, som de sociale myndigheder pålægger den pågældende. Dette kan dog kun ske i det omfang, de sociale myndigheder har erklæret at ville påtage sig tilsynet. Retten fastsætter en længstetid for foranstaltningen, der i almindelighed ikke kan overstige 2 år (og højst 3 år).

Det anføres i lovens forarbejder, at det med henblik på en både konsekvent og konstruktiv indsats over for unge er særdeles væsentligt, at der etableres et forpligtende samarbejde mellem

politi, kriminalforsorg og de sociale myndigheder, der baseres på lokale samarbejdsaftaler med udgangspunkt i de ressourcer, der lokalt er til stede.

Inden for bestemmelsens rammer vil der kunne anvendes en bred vifte af tiltag af varierende intensitet – fra rådgivning og tilsyn til anbringelse i institution. Foranstaltningen kan derfor ikke passes ind i sanktionsstigen, men er alternativ hertil. Som hidtil vil unge under 18 år ikke kunne dømmes til anbringelse i anstalt, medmindre særlige omstændigheder gør sådan anbringelse påkrævet. Advarsel, bøder og eventuelt samfundstjeneste vil kunne anvendes efter en konkret vurdering i særlige tilfælde.

For så vidt angår detentionsanbringelse af børn under 15 år har Politimesteren i Grønland supplerende oplyst, at følgende fremgår af politimesterens dagsbefaling nr. 1 af 20. april 2004 om frihedsberøvelse mv. i relation til anbringelse af berusede børn i detentionen:

”...

Et **barn under 15 år** må ikke anbringes i detentionen, medmindre anden anbringelse er sikkerhedsmæssig uforvarlig som følge af barnets adfærd.

...

Inden et **barn** undtagelsesvis anbringes i detentionen skal det fremstilles for en læge.

...

Anbringes et barn under 15 år undtagelsesvis i detentionen, skal det undergives et skærpet tilsyn.

...

Politiet skal i alle tilfælde, hvor omstændighederne tillader det, efterkomme en indsats anmodning om, at pårørende og/eller arbejdsgiver bliver underrettet om tilbageholdelsen. For så vidt angår personer under 18 år skal forældremyndighedshaver/værge og de sociale myndigheder altid uopfordret underrettes om anholdelsen.”

For så vidt angår børn anholdt som sigtede for kriminelle handlinger fremgår følgende:

”...

For så vidt angår personer under 18 år skal de sociale myndigheder altid underrettes om anholdelsen, ligesom underretning af hjemmet så vidt muligt foretages også uden anmodning fra den anholdte.

...”

Politimesteren i Grønland har videre oplyst, at der politimesteren bekendt ikke i Grønland er lukkede sociale institutioner, hvor svært belastede unge under 18 år kan anbringes, eller hvor 15-18-årige unge, som sigtes for alvorlig kriminalitet, kan anbringes som et alternativ til tilbageholdelse i kriminalforsorgens institutioner.

Kriminalforsorgen i Grønland har oplyst, at der pr. 30. april 2008 er 154 personer, som er under tilsyn af kriminalforsorgen, hvoraf 9 er i alderen 15-19 år. Ingen personer under 18 er på nuværende tidspunkt indsat som afsonere i kriminalforsorgens anstalter.

Endvidere finder principperne i Rigsadvokatens Meddelelse nr. 4/2007 om behandlingen af sager mod unge lovovertrædere anvendelse i Grønlands Politis sagsbehandling. Der henvises til afsnit IX.K.

XIX.H.1. Børn og unge I konflikt med loven

Politiet i Grønland indleverer deres bidrag direkte til Justitsministeriet i Danmark.

XIX.H.2. Juridisk bistand til børn og unge

Politiet i Grønland indleverer deres bidrag direkte til Justitsministeriet i Danmark.

XIX.H.3. Frihedsberøvelse

Politiet i Grønland indleverer deres bidrag direkte til Justitsministeriet i Danmark.

XIX.H.4. Rehabiliteringsprogrammer

Der henvises til afsnit XIII. i nærværende rapport.

XIX.H.5 Recidivister

Antallet af recidivister er mere end halveret for begge køn i perioden.

Antal recidivister under 18 år				
År	2003	2004	2005	2006
Drenge	27	30	22	11
Piger	3	1	1	0

XX. Den valgfri protokol om barnets rettigheder vedrørende inddragelse af børn i væbnede konflikter

Forsvaret er et rigsansliggende. Der henvises til bemærkningerne i kapitel X. Hjemmeværnet har alene enheder i Danmark.

Det skal bemærkes, at færing og grønlandere kun er omfattet af værnepligtlovens regler om værnepligt såfremt de opholder sig i Danmark i en periode af en vis varighed. Færing og Grønlandere, der opholder sig i Danmark, har mulighed for fritagelse for værnepligt, såfremt de har haft ophold på Færøerne eller Grønland i mindst 10 år.

AFSNIT 3. FÆRØERNE

Dette afsnit indeholder en særskilt redegørelse for børns forhold på Færøerne. Afsnittet er blevet udarbejdet af Færøernes Landsstyre. Der gøres opmærksom på, at dele af den familieretlige lovgivning, der gælder for Danmark, ikke ersat i kraft for Færøerne.

XXII. Generelle gennemførelsesforanstaltninger (Artikel 4, 42 og 44, stk. 6)

XXII.A. Ratifikation og forbehold

Efter at Færøernes Lagting (Løgtingið) vedtog en beslutning om Færøernes tiltrædelse af FN konventionen om Barnets Rettigheder, tilbagekaldte den danske regering den 11. maj 1993 sit hidtidige territoriale forbehold til konventionen, og de rettigheder, der er anerkendt i konventionen, har derfor siden været gældende på Færøerne.

XXII.B. (Artikel 4)

I henhold til art. 4 i konventionen, skal alle deltagerstaterne gennemføre al passende lovgivning, samt administrative og andre forholdsregler til gennemførelsen af de i denne konvention anerkendte rettigheder.

Generelt kan siges, at lovgivningen på Færøerne vedrørende børn delvis er dansk og delvis færøsk.

Ved lov nr. 315 af 15. maj 1995 blev rammelov for socialvæsenet på Færøerne sat i kraft fra 1. juni 1995. Hensigten med rammeloven er bl.a. at give Færøernes landsstyre øget mulighed for selv at tilrettelægge og tilpasse den færøske sociallovgivning til de færøske forhold. Rammeloven opstiller ti områder, som landsstyret skal udfylde med lovgivning, herunder skal det færøske hjemmestyre fastsætte regler om dagtilbud til børn, børnebidrag til enlige forsørgere, særlige tilbud til personer med psykisk eller fysisk handicap, ydelser pga. sygdom, graviditet og fødsel og børneforsorg. Rammeloven er udstedt i medfør af § 9 i hjemmestyreloven, og sagsområdet er således fortsat fællesanliggende. De gældende rigslove forbliver i kraft, indtil de ophæves af lagtingslove, der udstedes af Færøernes Landsstyre.

Færøernes Landsstyre har udfyldt en del af rammeloven vedrørende børns rettigheder. En lov om dagtilbud til børn, lov om børnebidrag til enlige forsørgere, en lov om barselsordning, samt en ny lov om børneværn er trådt i kraft.

Ved udarbejdelsen af den nye lovgivning om børneværn, blev der lagt vægt på, at indarbejde reglerne i FN-konventionen om barnets rettigheder.

XXII.C. Udbredelse af kendskab til konventionen (Artikel 42)

Politiet på Færøerne har oplyst, at den unge og dennes værger under en straffesag vil blive vejledt af politi, anklagemyndighed og domstol om deres retsstilling – både når barnet er sigtet og forurettet.

Med det formål at give elever større indblik i det færøske demokratiske system og betydningen af aktiv deltagelse afholdes der hvert andet år et ungdomsparlament. Elever i de ældre folkeskoleklasser indtager i to dage de 33 pladser i det færøske parlament, Løgtingið, mens andre elever indtager pladsen på tilskuerpladserne. I forbindelse med ungdomsparlamentet får eleverne indblik i beslutningsprocessernes virkemåde med behandling af beslutningsforslag, udvalgsarbejde m.m.

XXII.D. Udarbejdelse af rapporter til FN's Børnekomité (Artikel 44, stk. 6)

Dette er Færøernes Landstyes første rapport om de foranstaltninger, der er truffet for at virkeliggøre de rettigheder, der er anerkendt i FN-konventionen om Barnets Rettigheder. Almanna- og Heilsumálaráðið (Færøernes Social- og Sundhedsministerium) har stået for udarbejdelsen af rapporten, mens relevante ministerier har bistået med statistik og andre former for bidrag. Efter

indlevering vil medier og interessenter blive informeret om rapportens indhold, og rapporten vil blive gjort offentlig tilgængelige bl.a. på ministeriernes hjemmesider.

XXII.E. Børnekomitéens bemærkninger (Artikel 44)

I det følgende behandles de bemærkninger, som Børnekomitéen fremkom med på baggrund af gennemgangen af Danmarks 3. periodiske rapport fra 2003.

XXII.E.1. Ad komitéens konkluderende bemærkninger, afsnit 16-17, vedrørende dataindsamling

Det må erkendes, at en lille central administration og begrænsede ressourcer til udarbejdelse af statistik har haft indvirkning på dataindsamlingen til denne rapport.

Det er dog Landsstyrets målsætning, fortsat at forøge den tilgængelige statistik om børns forhold på Færøerne. Den forestående folketælling vil især kunne bidrage til mængden og kvaliteten af data vedrørende børns forhold på Færøerne.

XXII.E.2. Ad komitéens konkluderende bemærkninger, afsnit 18-19, vedrørende den nationale ressourcefordeling til børn

Der henvises til XXVII.E. i nærværende rapport.

XXIII. Definitionen af et barn (Artikel 1)

Efter lov om offentlig forsorg fra 1988 defineres et barn, som en person under 18 år. På Færøerne var der pr. 1. januar 2008 13.080 børn og unge under 18 år, heraf 6.716 drenge og 6.364 piger. Totalbefolkningen på Færøerne var pr. 1. januar 2008 i alt 48.433 indbyggere, heraf 25.174 mænd og 23.259 kvinder. Efter lov om børneværn fra 2005, kan foranstaltninger til børn fortsætte til det fyldte 21 år, hvis vedkommende giver sit samtykke hertil. Den kriminelle lavalder er som i Danmark 15 år.

Efter lov om børneværn, skal barnets eller den unges synspunkter inddrages i forhold til barnets alder og modenhed. Hvis barnet er fyldt 12 år, skal det altid høres inden en beslutning tages, og hvis barnet er 15 år, betragtes barnet som part i sagen, med dertil hørende rettigheder.

Ifølge anordning nr. 827 fra 30. september 2002 om ikrafttræden for Færøerne af lov om patienters retsstilling, skal et barn, der er fyldt 15 år, give sit samtykke til behandling. Forældremyndighedens indehaver skal tillige have information og inddrages i den mindreåriges stillingtagen. Herudover har et barn, som er fyldt 15 år aktindsigt og kan give sit samtykke til videregivelse af helbredsoplysninger. Reglerne for selvbestemmelse med hensyn til mindreårige, er identiske med tilsvarende regler i den danske sundhedslov.

XXIII.A. Myndighedsalder

Den, der er under 18 år, er umyndig, jf. § 1 i lov nr. 277 af 30. juni 1922 om umyndighed og værgemål (myndighedsloven), som senest ændret ved anordning nr. 228 af 15. marts 2007.

På baggrund af en anmodning fra Færøernes Landsstyre er Justitsministeriet i færd med at udarbejde et udkast til anordning om ikrafttræden for Færøerne af værgemålsloven (lovbekendtgørelse nr. 1015 af 20. august 2007), der i givet fald vil erstatte myndighedsloven. Hvis værgemålsloven sættes ikraft for Færøerne, følger det heraf, at børn og unge under 18 år, der ikke har indgået ægteskab, er mindreårige og dermed umyndige. Unge under 18 år, der har indgået ægteskab, er efter værgemålsloven kun umyndige, hvis der ved tilladelsen til ægteskabet har fastsat vilkår herom.

XXIII.B. Formueretlig handleevne

Et barn, der er fyldt 15 år, kan selv råde over det, der er erhvervet ved egen virksomhed, jf. § 39 i lov nr. 277 af 30. juni 1922 om umyndighed og værgemål (myndighedsloven), som senest ændret ved anordning nr. 228 af 15. marts 2007. Rådigheden omfatter også indtægten af det således erhvervede, og hvad der træder i stedet derfor. Rådigheden medfører ikke adgang til at

påtage sig gældsforpligtelser. Reglerne i myndighedslovens § 39 finder tilsvarende anvendelse på, hvad barnet ved gave eller testamente har fået til egen rådighed, jf. myndighedslovens § 40.

På baggrund af en anmodning fra Færøernes Landsstyre er Justitsministeriet i færd med at udarbejde et udkast til anordning om ikrafttræden for Færøerne af værgemålsloven (lovbekendtgørelse nr. 1015 af 20. august 2007), der i givet fald vil erstatte myndighedsloven. Hvis værgemålsloven sættes ikraft for Færøerne, vil værgemålslovens §§ 42-43 gælde for umyndiges selvstændige rådighed og næring. Disse regler svarer i det væsentlige til de gældende regler.

XXIII.C. Foreningsdannelse

Foreningsfrihed omfatter alle uanset alder. Der henvises herom til Danmarks 1. periodiske rapport, afsnit V(f), idet lov om foreningsfrihed dog ikke gælder for Færøerne.

XXIII.D. Religionsfrihed

Religionsfrihed omfatter alle uanset alder. Der henvises herom til Danmarks 1. periodiske rapport, afsnit V(e).

XXIV. Generelle principper (Artikel 2,3,6 og 12)

XXIV.A. (Artikel 2)

Den færøske straffelovs § 266 b blev ændret ved anordning nr. 182 af 28. februar 2007, således at der nu er et forbud mod diskrimination på grund af seksuel orientering. Bestemmelsens ordlyd svarer til den danske straffelovs § 266 b.

XXIV.B. Barnets tarv skal komme i første række (Artikel 3)

For så vidt angår barnets tarv i familieretlige sager (forældremyndighed, samvær og adoption) henvises til afsnit XXVI.E og XXVI.H i nærværende rapport.

I udarbejdelsen af den nye lovgivning om børneværn, blev der lagt vægt på, at indarbejde alle de regler i FN-konventionen, der vedrører børneværn. I formålsbestemmelsen i loven er der stadfæstet, at formålet med loven er at sikre børn trygge opvækstvilkår, og at børn hvis opvækstvilkår er skadelige for deres sundhed og udvikling, får den nødvendige hjælp og omsorg rettidigt. Børn skal hjælpes, således at de får trygge opvækstvilkår. Herudover skal myndighederne lægge vægt på at finde løsninger, som er bedst for det enkelte barn. I udarbejdelsen af lovgivningen er der lagt vægt på at sikre børnenes og forældrenes retssikkerhed.

I bemærkningerne til lovændring med hensyn til ny støttepersonsordning til børn med særlige behov, er der i bemærkningerne lagt vægt på, at tilrettelæggelse af tilbud til børn med særlige behov, skal tage udgangspunkt i det enkelte barns behov.

XXIV.B.1. Institutioner, tjenester, organer, art. 3(3)

Efter lov om børneværn fra 2005 er der bestemt, at kommunalbestyrelsen skal sørge for, at fagpersoner med mindst en mellemlang uddannelse ansættes til at forvalte børneværnsager. Herudover er der fastsat krav om, at fagpersonerne skal være samvittighedsfulde, ansvarsfulde, have ren straffeattest og have viden om børn. Social- og sundhedsministeren har ansvaret for tilsynet med kommunerne.

Efter lov om daginstitutioner fra 2002 er der krav om, at mindst 2/3 af de ansatte skal være pædagoger. Institutionerne har imidlertid ikke haft mulighed for at opfylde dette lovkrav fuldt ud, da der mangler pædagoguddannede.

Efter lov om daginstitutioner, skal kommunerne før et hjem godkendes til dagplejested, undersøge omstændighederne og undersøge om dagplejeren har den nødvendige kompetence til ar-

bejdet. Kommunen har også ansvaret for, at værelser, hvor børnene skal være, at sundhedsforholdene, og at udendørs legeforhold, er trygge og egner sig til pasning af børn.

Efter lov om daginstitutioner er det social- og sundhedsministeren, der har ansvaret for tilsynet med kommunerne. Efter lov om forebyggende sundhedsundersøgelser er det den danske sundhedsstyrelses repræsentant på Færøerne, Landslægen, der har tilsyn med sundheds- og hygiejneforhold på daginstitutioner, skoler o.l.

XXIV.C. Barnets ret til livet (Artikel 6)

Se beskrivelsen af grundlæggende sundhed og velfærd i afsnit XXVII i nærværende rapport.

XXIV.D. Respekt for barnets mening (Artikel 12)

For så vidt angår respekt for barnets mening i familieretlige sager (forældremyndighed, samvær og adoption) henvises til afsnit XXVIE og XXVIH.

Inddragelse i børneværnsager

Efter lov om børneværn, skal børn orienteres og høres i børneværnsager, der vedrører dem, såfremt deres alder og modenhed tilsiger det, og såfremt det vurderes at være til barnets bedste. Såfremt barnet er fyldt 12 år, skal det altid høres, og der skal ved afgørelse af sagen lægges vægt på barnets mening. Såfremt barnet er 15 år, skal barnet være part i sagen, med dertil hørende rettigheder. Bestemmelsen er indsat med henblik på at implementere FN-børnerettighedskonventionen i færøsk lovgivning.

Samtykke til behandling

Ifølge anordning nr. 827 fra 30. september 2002 om ikrafttræden for Færøerne af lov om patienters retsstilling, skal et barn, der er fyldt 15 år, give sit samtykke til behandling. Forældremyndighedens indehaver skal tillige have information og inddrages i den mindreåriges stillingtagen. Herudover har et barn, som er fyldt 15 år aktindsigt og kan give sit samtykke til videregivelse af helbredsoplysninger. Reglerne for selvbestemmelse med hensyn til mindreårige, er identiske med tilsvarende regler i den danske sundhedslov.

XXV. Frihedsrettigheder mv. (Artikel 7, 8, 13-15 og 37 (a))

XXV.A. Barnets ret til identitet, herunder statsborgerskab, navn og familieforhold (Artikel 7)

XXV.A.1. *Faderskab*

Reglerne for Færøerne om faderskab svarer til beskrivelsen af dansk ret i Danmarks 1. rapport, afsnit V(a).

XXV.A.2. *Navn*

Ifølge lagtingslov nr. 41 af d. 26. marts 2002 om folkenavne, skal alle børn på Færøerne registreres ved fødsel. For så vidt angår tilkendegivelse og beskyttelse af barnets nationalitet, henvises der til Danmarks 1. periodiske rapport fra 1993, afsnit V (a).

XXV.B. Bevaring af identitet og nationalitet (Artikel 8)

Ifølge lagtingslov nr. 41 af d. 26. marts 2002 om folkenavne, skal forældre eller værge søge myndighederne om tilladelse i tilfælde af en ønsket navneændring for et barn under 18 år. Såfremt barnet er over 12 år skal det give samtykke til navneændringen, dog kan der i særlige tilfælde gives undtagelse fra denne regel.

XXV.C. Ytringsfrihed (Artikel 13)

Der henvises til Danmarks 1. periodiske rapport, afsnit V(c).

XXV.D. Barnets ret til tankefrihed, samvittigheds- og religionsfrihed (Artikel 14)

Der henvises til Danmarks 1. periodiske rapport, afsnit V(e).

XXV.E. Barnets ret til foreningsfrihed (Artikel 15)

Der henvises til Danmarks 1. periodiske rapport, afsnit V(f), for så vidt angår grundlovens §§ 78 og 79.

XXV.H. Frihedsberøvelse og tortur (Artikel 37 (a))

Der findes ikke dødsstraf eller legemsstraf på Færøerne. De almindelige straffe er fængsel, hæfte og bøde. Fængsel idømmes på livstid eller på tid, ikke under 30 dage og ikke over 16 år, dog kan der idømmes fængsel indtil 20 år i tilfælde, hvor der er hjemmel til at forhøje den straf, der er foreskrevet for en lovovertrædelse.

Straf kan bl.a. nedsættes, når gerningsmanden, da han eller hun foretog den strafbare handling, ikke var fyldt 18 år, og anvendelsen af lovens fulde straf på grund af hans eller hendes ungdom må anses unødvendig eller skadelig. Straffen for sådanne personer må ikke overstige fængsel i 8 år.

Danmark har ratificeret FN's konvention af 10. december 1984 mod tortur og anden grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf, der også gælder for Færøerne.

XXVI. Retten til et familieliv samt alternativ omsorg (Artikel 5, 9-10, 18, stk. 1 og 2, 19-21, 25, 27, stk. 4 og 39)

XXVI.A. Forældres ansvar, rettigheder og forpligtelser (Artikel 5)

Ansvar, rettigheder og forpligtelser hos forældre efter sociallovgivningen

Efter lov om offentlig forsorg fra 1988, der senest blev ændret i 2007, er enhver mand og kvinde over for det offentlige forpligtet til at forsørge sin ægtefælle og sine børn. Forsørgelsespligten over for et barn bortfalder ved adoption, ved at det indgår ægteskab, eller i tilfælde af en datters svangerskab fra det tidspunkt, da der skønnes at være 8 uger til fødslen. Når det offentlige yder hjælp til personer under 18 år i forbindelse med ophold uden for hjemmet, kan der afkræves forældremyndighedens indehaver betaling til hel eller delvis dækning af hjælpen.

I henhold til lov om børneværn, har myndighederne pligt til at sikre børn og unges leveforhold og pligt til at føre tilsyn dermed. Myndighederne skal også støtte forældrene i opdragelse og pleje af deres børn.

XXVI.B. Anbringelse uden for hjemmet (Artikel 9)

I lov om børneværn, er der med udgangspunktet i formålsbestemmelsen om at sikre børn trygge opvækstvilkår, fastsat bestemmelser om, at det centrale børneudvalg kan tage beslutning om anbringelse af børn uden for hjemmet. Barnet kan kun adskilles fra forældrene, når det vurderes nødvendigt med hensyn til barnets tarv, og når de forebyggende foranstaltninger ikke skønnes tilstrækkelige.

Det centrale børneudvalg kan tage beslutning om, at børn foreløbigt eller varende skal anbringes udenfor hjemmet. En beslutning om varende anbringelse kan være gældende til barnet fylder 18 år. I loven er der også regler for, hvornår en beslutning om anbringelse skal ændres eller bortfalde.

Det centrale børneudvalg har tre medlemmer: en erfaren jurist, som er formand for udvalget, en psykolog og en børnesagkyndig. Herudover har det centrale børneudvalg et sekretariat tilknyttet, som figurerer under socialforvaltningen. I lov om børneværn er der fastsat bestemmelser og krav til sagsbehandlingen i anbringelsessager.

De lokale børneudvalg lægger sager om anbringelse uden for hjemmet for det centrale børneudvalg. Det er kun det centrale børneudvalg og ikke de kommunale børneudvalg, der kan træffe

afgørelse i sager om anbringelse af børn uden for hjemmet og hermed også i spørgsmål om ret til samvær. Kommunerne er imidlertid forpligtet til at føre tilsyn med barnets og forældrenes situation, og er herudover forpligtet til at afholde de økonomiske udgifter.

I den nye børneværnslov er der fastsat en række uddybende regler for, hvordan de sociale myndigheder skal behandle børneværnsager. Dette for at sikre, at børn og forældre får den nødvendige retssikkerhed i disse sager. Udover disse sagsbehandlingsregler, er myndighederne forpligtet til at følge reglerne i forvaltningsloven. I sager for det centrale børneudvalg, har forældrene ret til fri advokatbistand. (jf. art. 9. stk. 2 i konventionen).

Børn og forældre har ret til samvær. I forbindelse med sager om børneværn, tages der også beslutning om, hvordan samvær og kontakt mellem forældre og barn kan foregå under barnets anbringelse uden for hjemmet. I forbindelse med sager om anbringelse uden for hjemmet, tager det centrale børneudvalg, også beslutning om samvær. Det centrale børneudvalg kan træffe afgørelse om at afbryde forbindelsen mellem barn og forældre, hvis det vurderes at være bedst for barnet.

En beslutning om anbringelse udenfor hjemmet kan ankes til Føroya Rætt (Færøernes ret), som udvides med to sagkyndige dommere i henholdsvis børneværn og psykologi. En beslutning hos Føroya Rætt kan ankes til Landsretten.

Antal af anbragte børn og unge i 2006 og 2007 var efter oplysninger fra det centrale børneudvalg (både nye sager og revurderinger):

<u>Antal anbragte børn og unge</u>	2006	2007
Anbringelse i familiepleje:	ikke oplyst	27 børn/unge
Anbringelse på døgninstitution:	6 børn/unge	19 børn/unge
Institution i udlandet:	3 børn/unge	8 børn/unge

XXVI.C. (Artikel 10)

Ansøgninger om opholdstilladelse på Færøerne behandles efter et særligt regelsæt. Dele af udlændingeloven, som den så ud i 2001 (lovbekendtgørelse nr. 191 af 20. marts 2001), er sat i kraft for Færøerne, jf. anordning nr. 182 af 22. marts 2001, og senere ændringer af udlændingeloven ikke er sat i kraft for Færøerne.

Det skal i den forbindelse bemærkes, at det også i sager om familiesammenføring på Færøerne overvejes, om Danmarks internationale forpligtelser – herunder særligt artikel 8 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention – gør, at der skal meddeles opholdstilladelse.

Særligt til artikel 10 og anbefalingerne nr. 31 og 32 bemærkes det, at ændringen af aldersgrænsen fra 18 år til 15 år i reglerne om familiesammenføring for børn ikke er sat i kraft for Færøerne.

XXVI.D. Forældrenes ansvar samt bistand til forældrene (Artikel 18, stk. 1 og 2)

Den danske lov om forældremyndighed og samvær blev sat i kraft for Færøerne den 1. april 2007. Herefter svarer reglerne for Færøerne om forældremyndighed og samvær til beskrivelsen af dansk ret i Danmarks 2. periodiske rapport, afsnit III, artikel 18 (pkt. 96-99 og 102), og i Danmarks 3. periodiske rapport, afsnit IV.B.2.a, IV.B.2.b og afsnit IV.D.1.

Ved vurderingen af, om Danmarks internationale forpligtelser gør, at der skal meddeles opholdstilladelse, bliver der samtidig taget stilling til, hvorvidt den herboende forælders adgang til at udøve forældreansvar, jf. artikel 18, er sikret ved, at barnet i tilfælde af afslag har mulighed for at besøge den herboende forælder gennem visumbesøg.

XXVI.E. Beskyttelse af børn mod vold, skade, misbrug, vanrøgt, forsømmelse (Artikel 19)

Efter lov om børneværn er der bestemt, at det offentlige er forpligtet til at sikre børn trygge opvækstvilkår.

Loven forpligter kommunerne til at nedsætte lokale børneværnsudvalg. Kommunerne er forpligtet til at samarbejde om nedsættelse af disse udvalg, da der kræves mindst 1.500 indbyggere som udgangspunkt for et børneværnsudvalg. Det er kommunalbestyrelsen, der vælger personer til børneværnsudvalget. Kommunerne afholder udgifterne for de lokale børneværnsudvalg.

Dog har politiet på Færøerne oplyst, at der ved lagtingslov nr. 18 af 8. marts 2005 om børneværn er sket en række ændringer af reglerne til beskyttelse af børn. Forbeholdet i forhold til Færøerne i bekendtgørelse nr. 125 af 4. december 1997 af konvention af 29. maj 1993 om beskyttelse af børn og om samarbejde med hensyn til internationale adoptioner (Haagerkonventionen) blev ophævet med virkning fra den 15. december 2006.

Der er herudover nedsat et Børneværnshus (Barnaverndarstovan), der har som hovedformål at rådgive og vejlede de lokale børneværnsudvalg. De lokale børneværnsudvalg har ansvaret for den forebyggende indsats og at sætte forebyggende foranstaltninger i værk i overensstemmelse med loven. Beslutninger taget af de lokale børneværnsudvalg kan ankes til det sociale ankenævn.

Som nævnt ovenfor under art. 9, er der nedsat et centralt børneværnsudvalg for Færøerne, der tager beslutning i alle sager om børns anbringelse uden for hjemmet og samværsret.

Ifølge Barnaverndarstovans foreløbige tal, var der i 2006 tilsammen 650 børn, som der i en eller anden form var oprettet børneværns-sager på. Heraf var der 148 børn i sager om vanrøgt/forsømmelse.

Efter oplysninger fra det centrale børneværnsudvalg, var der i 2006 tale om 5 visiteringer til familiebehandling. I 2007 var der også tale om 5 visiteringer til familiebehandling.

Indberetningspligt

Efter lov om børneværn, skal alle, der, i sit arbejde med børn, får kendskab til forhold, der kræver indsats efter loven, indberette herom til børneværnene. Indberetningspligten i henhold til beskrivelsen i loven går forud for tavshedspligten i vedkommende stillinger.

Efter loven har de lokale børneværnsudvalg pligt til, efter indberetning eller på egen opfordring, at tage vare på børn i lokalområdet, som lever under forhold, der er skadelige for deres sundhed og udvikling, og at sætte foranstaltninger i værk. I loven er der lagt vægt på, at børneværnet i størst mulig grad skal samarbejde med forældremyndighedsindehaveren.

Strafbare forhold

Efter lov om børneværn, straffes den der udsætter et barn for behandling, som er skadelige for barnets psykiske eller fysiske sundhed og udvikling efter § 213 i straffeloven.

Efter lov om børneværn er det strafbart, ikke at indberette til børneværnet, hvor det er påkrævet. Det er også strafbart at modarbejde en ordning eller undersøgelse, som et børneværnsudvalg har truffet afgørelse om. Herudover er der andre fastsatte strafbare forhold.

XXVI.G. Særlig beskyttelse og bistand til børn, alternativ omsorg (Artikel 20)

Efter den nye lov om børneværn, har kommunerne mulighed for at sætte en række forebyggende foranstaltninger i værk i hjemmet, i skole, daginstitution, med støttefamilier m.m.

I sager, hvor det centrale børneværnsudvalg træffer beslutning om at anbringe barnet udenfor hjemmet, er der hovedsageligt tale om plejeforældre eller barnet bliver anbragt på institution.

Ifølge Barnaverndarstovan er der forholdsvis få børn, der bliver anbragt på institution. F.eks. er der pr. 1. maj 2008 ingen små børn under 8 år på institution. Ordningen med familiepleje benyttes i større grad.

Ifølge Barnaverndarstovan er familieplejeordninger generelt set stabile med sjældne skift. Det er kommunerne, der afholder udgifterne til familiepleje. Men det er det centrale børneværnsudvalg, der træffer afgørelser i sager om anbringelse (se beskrivelse til art. 9).

Det er staten, der har ansvaret for oprettelse og drift af børneværnsinstitutioner og afholder hovedandelen af udgifterne heraf, men det er pålagt kommunerne brugerbetaling. Der findes 3 døgninstitutioner på Færøerne, hvoraf den ene er et børnehjem, mens de to andre ligner mere behandlingshjem. Herudover har staten ansvaret for en daginstitution for adfærdsvanskelige børn. Det er det centrale børneværnsudvalg, der visiterer til ophold på institutioner.

"Føroya Barnaheim" er et børnehjem, som er en selvejende institution med en bestyrelse som øverste myndighed. Institutionen er offentlig finansieret og er delt op i to afdelinger. Den ene er en børne- og ungdomsafdeling til børn i alderen 13-18 år, der har været udsat for omsorgssvigt og har sociale og følelsesmæssige problemer. På afdelingen er der 6 bopladser udover en plads til akutte tilfælde. Den anden afdeling er en familieafdeling, med plads til to familier med børn i alderen 0-18 år. Formålet med opholdet på familieafdelingen er, at forældrene observeres og støttes i forælderrollen. Det er det centrale børneværnsudvalg, som indskrifter familierne til observation og oplæring. Begge afdelinger er i alt normeret til 17, 5 fuldtidsstillinger.

"Slóðin" er en døgninstitution med 5 bopladser. Målgruppen er unge i alderen 13-18 år, som har problemer med skolegang, sociale og psykiske problemer. Institutionen er i alt normeret til 11,3 fuldtidsstillinger. "Rókin" er en døgninstitution med 5 bopladser. Målgruppen er børn i alderen 7-13 år med tilknytning, følelsesmæssige og sociale problemer. Institutionen er i alt normeret til 9,3 fuldtidsstillinger. Herudover er der en daginstitution for børn med omfattende adfærds- og tilknytningsproblemer med plads til 8 børn.

En følge af den nye børneværnslov er, at der er oprettet en central plejeforælderordning for hele Færøerne. Plejeforælderordningen godkender nye plejeforældre, laver aftale om barn i pleje, fastsætter godtgørelse til plejeforældre, og har pligt til at opsigte aftalen, såfremt plejeforældrene viser sig at misligholde sine forpligtelser som plejeforældre.

Efter lov om børneværn, er der fastsat bestemmelser om børns rettigheder i forbindelse med ophold på institutioner, og bestemmelser for magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten. I 2006 anvendte kommunerne tilsammen 32 mio. kr. til indsats efter lov om børneværn. Fra statens side blev der brugt omkring 17 mio. kr. til drift af institutioner og til ophold udenlands.

XXVI.H. Adoption (Artikel 21)

Den danske adoptionslov blev sat i kraft på Færøerne den 1. december 2006. Herefter svarer reglerne om adoption for Færøerne til beskrivelsen af dansk ret i Danmarks 1. rapport, afsnit VI(g), i Danmarks 2. periodiske rapport, afsnit III, artikel 21 (pkt. 169-175), og i Danmarks 3. periodiske rapport, afsnit IV.B.2.c, IV.D.2 og VI.H.2.

Angående økonomisk støtte i forbindelse med adoptionen tildeles forældre, som adopterer et udlandsbarn, ifølge færøsk lov om støtte til adoption fra 1994, en støtte pålydende 50.000 kr. til udgifter i forbindelse med adoptionen.

XXVI.I. Alternative omsorgsforanstaltninger skal til periodisk gennemgang (Artikel 25)

Ifølge lov om børneværn er der fastsat, at de kommunale børneværn er forpligtede til at have tilsyn med, hvordan barnet og forældrene har det, når en forordning sættes i værk. Børneværnet skal jævnligt vurdere om en foranstaltning virker efter hensigt eller der er behov for en ny foranstaltning, og i tilfælde heraf skal børneværnet tage initiativ til, at en ny foranstaltning sættes i værk.

XXVI.J. Underholdsbidrag (Artikel 27, stk. 4)

Reglerne for Færøerne om underholdsbidrag svarer til beskrivelsen af dansk ret i Danmarks 1. rapport, afsnit VI(e).

XXVI.K. Overgreb på børn (Artikel 39)

Der henvises til beskrivelsen af specielle beskyttelsesforanstaltninger i XXIX, i nærværende rapport.

XXVII. Grundlæggende sundhed og velfærd (Artikel 6, 18, stk. 3, 23, 24, 26, og 27, stk. 1-3)

XXVII.A. Barnets ret til livet (Artikel 6)

Når der henvises til Nomesco 2005, henvises der til: Nordic Medico Statistical: "Health Statistics in the Nordic Countries 2005", Nordisk Medicinalstatistisk Komité, København 2007.

Der er i lov om foranstaltninger i anledning af svangerskab m.v. fra 1956, som senest ændret ved kongelig anordning nr. 151 fra 1988, fastsat regler for, hvornår en kvinde kan få sin graviditet afbrudt.

Ved Kongelig anordning nr. 643 af 9. december 1982 om ikrafttræden på Færøerne af lov om svangerskabshygiejne og fødselshjælp, som senest ændret ved kongelig anordning nr. 543 af 30. juni 1993, er der fastsat, at kvinder i forbindelse med graviditet har ret til 5 forebyggende helbredsundersøgelser hos en læge, heraf 3 under selve graviditeten. Herudover har kvinder ret til forebyggende helbredsundersøgelser hos en jordemoder og ret til fødselshjælp.

Efter lov om børneværn er der indberetningspligt, når der vurderes, at en gravid kvinde har behov for støtte på grund af alvorligt alkohol- eller stofmisbrug, psykisk sygdom eller psykiske problemer.

En nyfødt dreng på Færøerne kunne i perioden 2001-2005 forvente at blive 76,9 år, og en nyfødt pige kunne i samme periode forvente at blive 81,4 år (tabel 2.1.3 Nomesco 2005).

Spædbørnsdødelighed

Ifølge statistiske oplysninger fra Nomesco 2005 var spædbørnsdødeligheden i perioden 2001-05 følgende (tabel 2.2.3.):

- pr. 1000 fødte 2.3 dødfødte, 4.0 perinatalt døde, 0.9 de første 24 timer.
- pr. 1000 levende fødte: 1-6 dage: 0.9, 7-27 dage: 0.6, total under 1 år: 3.2.

Generelle forebyggende indsatser

Salg af alkohol og tobak

Ifølge lov om import og salg af alkohol og lov om indsats for mindselse af rygning, er der forbudt at sælge alkohol og tobak til personer under 18 år.

Forebyggende indsats – rygning

I 2005 var lov om initiativer til at mindske brug af tobak vedtaget af Løgtingið, med det formål at mindske rygning og at sikre alle muligheden for at leve i et miljø uden rygning. Et af hovedformålet med loven er at forhindre, at børn og unge begynder at ryge og at sikre, at rygning ikke er en del af børns dagligdag. Det har man gjort ved at forbyde rygning indendørs på offentlige steder som f.eks. skoler, daginstitutioner, idrætshaller m.v. Derudover er der forbud mod salg af tobak til unge under 18 år. I loven er der også forbud mod at annoncere med tobaksvarer, men den undtagelse når der er tale om oplysningskampagner og advarsler om rygning.

Et forslag om ny rygelov er vedtaget af Løgtingið, hvor der er lagt op til, at rygning ikke er tilladt indendørs, hvor offentligheden har adgang, som f.eks. restauranter. Der er også lagt op til et

forbud mod rygning i værelser i private hjem, imens offentlige pasningstilbud finder sted. Herudover er der lagt op til, at det ikke skal være tilladt, at cigaretter o.l. er synlige i butikker. Både lov om at mindske brug af tobak og forslaget til rygelov, er formuleret med udgangspunkt i *WHO's Framework Convention on Tobacco Control* fra 2003 om initiativ til at mindske brug af tobak.

Forebyggende indsats – narko

Færøske myndigheder deltager i nordisk samarbejde om narkotika i Nordisk Ministerråd og i Nordisk Narkotikaforum. I 2007 blev der på Færøerne etableret et forum med repræsentation af relevante myndigheder og institutioner. Formålet er informations- og erfaringsudveksling med hensyn til situationen med narkotika på Færøerne. Forbud mod euforiserende stoffer er reguleret i kongelig anordning for Færøerne om euforiserende stoffer og i lov om apoteksværk.

Forebyggende indsats – SSP samarbejde

Der arbejdes frem imod, at et organiseret SSP samarbejde etableres den 1. august 2008. SSP samarbejdet er mellem skole, de sociale myndigheder og politi. Efter planen skal en SSP rådgiver ansættes til at rådgive og koordinere de forskellige led i systemet og i forhold til børnene/de unge/forældrene.

Forebyggende indsats – ungdomsrådgivning

Der tildeles offentlig støtte til foreningen Barnabati, der har som formål at arbejde for børn og unge. Den offentlige støtte for 2008 er øget med DKK 100.000 kr. til foreningens projekt med børne- og ungdomsrådgivning.

Forebyggende indsats - sundhed

Ved lov fra 2000, der senest var ændret i 2007, blev der nedsat et såkaldt Folkesundhedsråd, der har til opgave at rådgive social- og sundhedsministeren, og som har til opgave at styrke foranstaltninger, som er sundhedsfremmende og sygdoms- og ulykkesforebyggende indenfor social- og sundhedsvæsenet. Heri ligger også opgaven bl.a. at lave undersøgelser og at støtte forskning på området.

Færøerne deltager i ESPAD undersøgelser, som består af undersøgelser af 9. klasses elevers forhold til rygning, alkohol og narkotika vaner. Undersøgelsen viser sammenlignet med de andre lande i undersøgelsen, at unge på Færøerne i lidt mindre grad har drukket alkohol, men i lidt større grad har været fulde. Andelen af unge, der har røget/ryger er væsentligt højere, mens andelen af unge på Færøerne, der benytter ulovlige stoffer er mindre, mens andelen af unge der benytter alkohol sammen med piller er lidt højere.

Social- og sundhedsministeren fremlagde i 2006 en folkesundhedsplan med konkrete sundhedsfremmende og forebyggende indsatser indenfor motion, rygning, mad og alkohol- og narkotikamisbrug. Formålet med denne indsats, er at forbedre sundhedstilstanden hos den færøske befolkning, men indsatsen er især rettet mod børn og unge. Det er Folkesundhedsrådet, der har ansvaret for at forvalte opgaven.

Forebyggende indsats – graviditet

Efter lov om svangerskabshygiejne og fødselshjælp, der ved kongelig anordning nr. 643 af 9. december 1982 var sat i kraft på Færøerne, kan vejledning om anvendelse af svangerskabsforebyggende metoder tilbydes og ydes til personer, der er under 18 år og ugifte eller umyndiggjort i personlig henseende, uden samtykke fra forældremyndighedens indehaver eller værge.

Antallet af fremkaldte aborter for Færøerne er forholdsvis lavt. Antal fremkaldte aborter i 2005 var pr. 1000 levendefødte 40,7. Samlet abortrate var 139,4. Aborter pr. 1000 kvinder i alderen 15-19 var 3,3 og i alderen 20-24 1,6 (tabel 2.2.8 Nomesco 2005).

En oversigt over levendefødte pr. 1000 kvinder fordelt efter alder viser, at flere kvinder under 19 år blev mødre sammenlignet med andre nordiske lande. Oversigten viser levendefødte i perioden 2001-05 pr. 1000 kvinder i alderen:

- 15-19 år: 13.5; 20-24 år: 109.8
- Samlet fertilitet: 2566

I 2007 blev der herudover nedsat en ny rådgivning, der kan give råd og vejledning til bl.a. unge mødre og til kvinder, angående spørgsmål om bl.a. graviditet.

Forebyggende indsats – selvmord og ulykker

Der er forholdsvis få selvmord begået på Færøerne. En oversigt over døde som følge af selvmord pr. 100 000 indbyggere efter køn og alder viser, at blandt mænd er der i alt 11.5 selvmord. Tallene for mænd i aldersgruppen 10-19 og 20-24 er henholdsvis 5.3 og 12.3. For kvinder er der pr. 100 000 indbyggere i alt 0.9 (tabel 4.1.6 Nomesco 2005).

Med hensyn til ulykker er der forholdsvis mange unge mænd under 24 år, der omkommer på grund af ulykker. En oversigt over døde som følge af ulykker pr. 10 000 indbyggere efter køn og alder i perioden 2001-05 viser følgende:

- mænd i alt: 36.8; mænd 0-14: 7.0; mænd 15-24: 70.4
- kvinder i alt: 19.4; kvinder 0-14: 3.7; kvinder 15-24: 6.9

XXVII.B. Barnets ret til børnepasningstilbud (Artikel 18, stk. 3)

Med lov fra 2000 blev der på Færøerne indført lov om dagtilbud til børn på daginstitutioner eller i dagpleje. Efter disse regler bliver børnepasningsområdet lagt ud til kommunerne at administrere og finansiere. Kommunerne er ikke forpligtet i loven til at tilbyde en børnehaveplads til alle børn. Med der er tilbud om daglig service i form af familiedagpleje og tilbud i daginstitutioner i de fleste kommuner på Færøerne.

Formålet med det pædagogiske arbejde på daginstitutioner og dagpleje er med omsorg, i trygge og børnevenlige omgivelser på det kulturelle område, i samarbejde med forældrene, at give børnene en kristen og etisk god opvækst, og at udvikle børnenes åndsfrihed, tålmodighed, ligeværdsfølelse og demokrati. Der er også et krav om, at forberede børnene til indlevelse, medbestemmelse, ansvar, rettigheder og solidaritet i et demokratisk samfund. At udvikle børnenes kreative evner med vægt på at styrke deres identitet, selvrespekt, selvfølelse og førligheden til at tage sig af sine egne anliggender på en rolig og samarbejdende måde, og at sikre børnene et sundt og motorisk stimulerende miljø indendørs og med udearealer, som er egnede til barnets alder og førlighed. Derudover i samarbejde med hjemmet at styrke om barnets mangeartede udvikling i tæt samspil med naturen.

På hver institution skal der være et forældreråd, der giver lederen på institutionen vejledning og råd om arbejdet med børnene.

I bekendtgørelse fra 2006 blev der fastsat, at den enkelte daginstitution bør sætte ord på, hvilke pædagogiske mål bør nås for den enkelte aldersgruppe af børn, og hvordan det skal iværksættes. Og at dagplejeordningen laver et pædagogisk formål for hvert enkelt dagplejehjem, som i størst mulig grad tager hensyn til hvert enkelt barn.

Herudover er der fastsat regler for, at tilbud i vuggestue er tiltænkt de mindre børn i alderen omkring 5 mdr. og til omkring 3 år. Børnehaver er tiltænkt børnene i alderen 3 til 7 år. Udebørnehaver er tiltænkt børnene i alderen 4 til 7 år. Fritidshjem er tiltænkt børnene i alderen 7 til 18 år. Kommunerne bestemmer på egen hånd, om og i hvilken udstrækning, der oprettes fritidshjem.

Børn indskrevet i daginstitutioner og offentligt finansieret dagpleje efter alder i pct. af de respektive aldersgrupper 2005, var for Færøerne følgende (tabel 4.11 Nososko 2005):

<1 år	1-2 år	3-5 år	0-5 år	6 år	0-6 år	7-10 år
21%	79%	88%	74%	83%	75%	28%

Her skal der tilføjes, at der i en del kommuner er kommunalt finansierede tilbud i diverse fritidsklubber for ældre børn. Forældrene betaler selv en del af udgifterne til pasning af børn i daginstitutioner. På Færøerne er der centralt fastsatte regler om betalingens maksimale størrelse og fripladser. I 2005 udgjorde egenbetalingen ca. 29 pct. af driftsudgifterne for dagpleje og daginstitutioner (Nososko 2005).

På Færøerne er der med en enkelt undtagelse ikke tilbud om skoleforberedende klasser. Fysisk og psykisk udviklingshæmmede børn integreres så vidt muligt i de kommunale pasningstilbud. I tilfælde af, at der vurderes, at et kommunalt tilbud ikke er tilstrækkeligt på grund af vidtgående handicap, påligger det staten at sørge for et alternativt pasningstilbud.

XXVII.C. Børn med handicap (Artikel 23)

De færøske myndigheder anerkender FN's standardregler om lige muligheder for handicappede, som FN vedtog på den 48. generalforsamling i 1993. Disse standardregler er oversat til færøsk og blev i 1999 udgivet af det færøske socialministerium. I denne forbindelse fremlagde daværende social- og sundhedsminister den 3. december 1999 en redegørelse om forholdene for handicappede for lagtinget med udgangspunkt i FN's standardregler. I redegørelsen henstilles der til, at standardreglerne skal bruges som grundlag for arbejdet med at forbedre omstændighederne for handicappede. Redegørelsen blev lagt til debat i lagtinget. Princippet om sektoransvar er imidlertid ikke officielt anerkendt af de færøske myndigheder. Derudover er Færøernes landsstyre i gang med at klargøre færøsk lovgivning til en forventet ratificering af FN's Handikapkonvention (CERD) i 2009.

Efter lov om offentlig forsorg fra 1988 har personer, der i hjemmet forsørger et barn med fysisk eller psykisk lidelse, som medfører særlige udgifter ved forsørgelsen, ret til at få dækket sådanne nødvendige merudgifter, herunder udgifter til behandling. Der tildeles også hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste. Hjælpen er betinget af, at lægelige anvisninger med hensyn til barnets pasning m.v. følges. Efter lov om offentlig forsorg ydes der herudover hjælp til hjælpemidler, boligændring og til køb af bil.

Hvis betingelserne for tildelingen er opfyldt, er hjælpen uafhængig af indkomst, bortset fra ved køb af bil, hvor der også indgår egenbetaling. Der er også mulighed for at få tilbud om revalidering. Hjælpen er afhængig af indkomst.

XXVII.C.1. Behandlingstilbud

Af andre tilbud skal der nævnes, at familier med handicappede børn, kan få et ambulante behandlingstilbud i Familiehuset, hvor det er muligt at få råd og vejledning.

Vedrørende behandlingstilbud, får børnene udover behandling på sygehus, også økonomisk støtte til behandling med fysioterapi, ergoterapi og ridning. Herudover er det muligt at få støtte til diverse konduktive pædagogiske behandlingstilbud i udlandet.

Der er imidlertid også forberedelser i gang med at få oprettet et nyt konduktivt pædagogisk behandlingstilbud til handicappede børn på Færøerne.

XXVII.C.2. Dag- og fritidstilbud

Med det formål at styrke rettighederne for handicappede børn, blev ansvaret, for at tildele børn med handicap et børnepasningstilbud, i 2006 overdraget til kommunerne. Med den ændrede lovgivning, har børn med særlige behov ret til tilbud om plads på kommunale daginstitutioner på lige fod med andre børn. Kommunerne har pligt til at sikre børnene et tilfredsstillende pædagogisk tilbud og egnede fysiske lokaler. Det er kommunerne, der betaler de ekstra udgifter af

tilbuddet, og det påvirker ikke forældrebetalingen. I tilfælde af at der vurderes, at et barn ikke kan integreres i en kommunal daginstitution, men har behov for et særtilbud, overtager staten ansvaret for at sikre barnet et børnepasnings- eller fritidstilbud.

Samtidig som ansvaret for børnepasningstilbud til handicappede børn blev et kommunalt anliggende, blev der i 2006 oprettet en ny central støttepersonsordning til handicappede børn under 18 år, som staten har ansvaret for. Ordningen yder dagtilbud til børn under skolealder, fritidstilbud til børn i skolealderen og herudover særlige aflastningstilbud til familier og tilbud om pleje i alle døgnets timer.

Samtidig blev der lovfæstet, at et fagligt udvalg med tre medlemmer skal komme med en anbefaling i sager, hvor der er tvivl om et barn skal tildeles et dagtilbud fra kommunen eller fra staten. Udvalget er nedsat med en børnelæge, en psykolog og en fysioterapeut. I bemærkningerne til lovforslaget står der, at der skal tages udgangspunkt i det enkelte barns behov, når et tilbud tilrettelægges.

Efter oplysning fra socialforvaltningen, var der pr. 21. maj 2007 tilsammen 78 børn, der i en eller anden form fik hjælp fra ovennævnte støttepersonsforanstaltning. Den nye støttepersonsordning har udover enkelte tilbud med støttepersoner, også oprettet en række væresteder, der kan sammenlignes med et dagtilbud og fritidstilbud. Følgende særlige tilbud er indtil videre oprettet:

I Tórshavn:

Tilbud til børn med vidtgående handicap i særlige lokaler, placeret i samme bygning som landets specialskole og institution for pædagogisk og psykologisk rådgivning holder til:

- dagtilbud til multihandicappede (3 børn)
- dagtilbud til autistiske børn (2 børn)
- fritidstilbud til multihandicappede (4 børn)
- fritidstilbud til autistiske børn (3 børn)

Andre tilbud i Tórshavn:

- et fritidstilbud til adfærdsvanskelige og handicappede børn (3)
- et fritidstilbud til teenagere, der er lettere udviklingshæmmede (4)
- et fritidstilbud til yngre børn, der er lettere udviklingshæmmede (7)

I Eysturoy:

- et fritidstilbud til autistiske børn (3 børn)
- et fritidstilbud til multihandicappede og andre udviklingshæmmede børn (5 børn)

I Eysturoy er der herudover også en daginstitution til multihandicappede børn med plads til 8 børn. Mulighed er for aflastning i aften- og nattetimerne.

I enkelte tilfælde er det nødvendigt at tildele børn og unge med handicap institutionspladser i udlandet, primært i Danmark. I 2007 var 5 børn og unge på døgninstitution i Danmark. I 2007 var der herudover 7 unge, der i forbindelse med forrevalidering var på institution i Danmark.

XXVII.C.3. Aflastning i hjemmet eller på døgninstitution

Hjælpeforanstaltning kan gives i hjemmet eller på en døgninstitution. Når foranstaltningen gives i hjemmet, får familien en støtteperson, som kommer i hjemmet om natten. Eller kan barnet også komme til aflastning på institutioner. Endvidere er der enkelte botilbud til autistiske børn på en døgninstitution i Klaksvík.

XXVII.C.4. Specialundervisning og skoletilbud til børn med handicap

I henhold til § 4, stk. 3 og 4 i lagtingslov om folkeskolen skal der tilbydes specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand til børn med særlige behov, som ikke dækkes i den almindelige specialundervisning, samt til børn, som har indlæringsvanskeligheder og ikke får et tilfredsstillende tilbud i den almindelige undervisning.

Henvisning til specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand sker i samarbejde mellem skolen, forældrene og det lokale PPR-kontor.

Det specialpædagogiske område, som for tiden er under omstrukturering, kommer i fremtiden til at bestå af et hoved-PPR-kontor i Torshavn samt 5 lokale PPR-kontorer, som er underlagt hovedkontoret i hovedstaden. De lokale PPR-kontorer bliver oprettet i samarbejde med kommunerne, og deres opgave er at give specialpædagogisk rådgivning og bistand til lokale myndigheder, skoler, daginstitutioner, forældre elever m.m.

En anden del af omstrukturen af det specialpædagogiske område er oprettelse af centerskoler på udvalgte skoler i skoleområder, hvor der vil blive oprettet afdelinger for særlige elever i det pågældende område. Der tænkes i denne sammenhæng på elever med autisme, AD/HD, Down's syndrom m.m.

På finansloven for 2007 er der afsat 50,2 mio. kr. til vidtgående specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand samt til specialpædagogisk rådgivning i folkeskolen.

XXVII.D. Barnets sundhedstilstand (Artikel 24)

I 2005 blev lov om forebyggende sundhedsundersøgelser af børn og unge vedtaget af lagtinget. Formålet med den nye lovgivning var at forbedre de forebyggende sundhedsundersøgelser for alle børn og unge på Færøerne. Ifølge loven skal børn og unge få tilbud om regelmæssige undersøgelser hos sundhedsplejerske og kommunelæge. Børn og unge skal i alt få tilbud om ni forebyggende sundhedsundersøgelser hos kommunelæge. Ifølge loven skal børn under skolealder få tilbud om syv undersøgelser, heraf tre indenfor barnets første leveår, når barnet er 5 uger, 5 og 12 måneder, og når barnet er 2,3,4 og 5 år og tilbud om to undersøgelser i skolepligtig alder, den ene ved skolestart og den anden i slutningen af skoleforløbet. Herudover skal børn få tilbud om forebyggende og sundhedsfremmende sundhedsundersøgelser hos sundhedsplejerske. Også børn i den skolepligtige alder skal få tilbud om undersøgelser hos sundhedsplejerske. Herudover kan sundhedsplejerske tilbyde vejledning til personer med børn eller ansvaret for børn, som har særlige behov i form af sociale problemer eller sygdom eller handicap. Herudover kan sundhedsplejerske også tilbyde vejledning til ansatte i daginstitutioner o.l.

Der opkræves ingen betaling for de nævnte undersøgelser. Vedrørende vaccination er der ved lov fastsat, at personer under 18, der har dansk indfødsret eller bopæl på Færøerne, gratis kan blive vaccineret. Vaccinationsprogrammet fastsættes ved lov, der for det meste følger danske regler på området.

I kommunalt regi findes en gratis skoletandplejeordning til børn under 16 år. Denne ordning omfatter også specialtandpleje, så som tandretning. Alle får gratis lægebehandling og hjemme-sygepleje, og der er ingen egenbetaling i forbindelse med hospitalsophold.

Personer, der bor i landet, har ifølge lov om sygehusvæsenet fra 2005, ret til gratis behandling fra sygehusvæsenet. Retten til gratis behandling omfatter også behandling i Danmark eller i et andet land, når der visiteres til behandling i overensstemmelse med gældende regler.

På sygehuset er der en særskilt børneafdeling. Herudover kan børn tilbydes ambulante psykiatriske behandling på sygehusets psykiatriske afdeling. Herudover skal der nævnes, at der arbejdes med at videreudvikle børne- og ungdomspsykiatrien på Færøerne. I tilfælde af, at et barn under 18 år skal behandles på sygehus i udlandet, er der i bekendtgørelse fastsat, at sygehuset betaler

rejseudgifterne, for at en medfølger eller i særlige tilfælde to medfølgere kan følge barnet til behandling udenlands.

XXVII.E. Sikre barnet levestandard og social tryghed (Artikel 26 og artikel 27)

Når der i dette afsnit henvises til Nososko som kilde, henvises der til: NOSOSKO Nordisk Socialstatistik: "Social tryghed i de nordiske lande 2005", Nordisk Socialstatistisk Komité.

Forældre, der pga. arbejdsløshed eller sygdom ikke er i stand til at forsørge sig selv og deres barn, har ret til forsørgelse fra det offentlige. Der tildeles hjælp fra socialforvaltningen efter lov om offentlig forsorg, lov om sygedagpenge, lov om social pension eller fra arbejdsløshedsforsikringen.

Socialhjælp tildeles, når alle øvrige former for hjælp ved indkomstbortfald eller i andre sociale situationer er udelukket. Socialhjælpen er afhængig af husstandens indtægter og behovsprøvet. Hjælpen udbetales som en skattefri nettoydelse.

Efter lov om offentlig forsorg ydes der også støtte til tabt arbejdsfortjeneste til forældre med handicappede børn. Efter oplysninger fra Færøernes socialforvaltning fik 196 personer i 2007 tildelt støtte til tabt arbejdsfortjeneste. Familier med handicappede børn får herudover tildelt støtte til merudgifter. I 2007 fik 326 familier tildelt støtte til merudgifter

Efter lov om børnebidrag til enlige forsørgere fra 1996 kan der gives et bidrag til forældrelose børn eller børn, hvor kun den ene af forældrene lever. Der kan ligeledes gives bidrag til børn født udenfor ægteskab, hvor faderskabet ikke er fastslået. Børnebidraget er for 2008, 11.832 kr. om året.

Efter lov om social pension har pensionister ret til børnetillæg såfremt de forsørger et barn under 18 år. Tillægget er for 2008, 11.832 kr. årligt pr. barn. Tillægget er hverken indkomstprøvet eller skattepligtigt.

Som ovenfor nævnt ydes der også tilskud til adoption og forskudsudbetaling af børnebidrag til enlige forsørgere, jf. XXVI.H og XXVI.J i nærværende rapport.

Endvidere kan der oplyses, at der ydes dagpenge ved graviditet, barsel og adoption.

Opgørelse hos Nososko 2005 i tabel 4.4 viser regler for udbetaling af indkomsterstøttende kontantydelse ved fødsel pr. december 2005:

Maksimal periode, hvori der kan ydes fødselsdagpenge er 26 uger; mor før fødsel 4-8; kun mor 14; kun far 0; enten mor eller far 10, far sammen med mor 2. Indkomstloft pr. uge 6.250 kr. Området er herudover også overenskomst reguleret.

På Færøerne er mulighederne for forældre at blive hjemme for at passe et sygt barn ligesom i Danmark, reguleret efter overenskomst. Til gengæld er der tale om fuld lønkomensation ved pasning af børn med kortvarig sygdom (Nososko 2005).

Forældre tildeles, uafhængigt af indkomst, tilskud til børn indtil barnet er fyldt 18 år i form af et skattefradrag. Børneskattefradragets årlige størrelse for 2005 er: for pr. barn: 9.699 da kr. På Færøerne finansierer kommunerne 43 % af udgifterne til børnetilskud, mens staten finansierer resten. Personer med en lav eller ingen skatteindtægt får tilskuddet udbetalt (Nososko 2005).

Der gives ikke ekstra tilskud til enlige, men et lovforslag er forberedt, der lægger op til, at enlige forsørgere skal tildeles et ekstra børnetilskud.

Lagtinget har for nyligt vedtaget en lovændring, der medfører af børn af enlige forsørgere fra den 1. september 2008 tildeles et ekstra børnebidrag. Bidragets størrelse er 6.000 kr. pr. barn om året.

Der ydes ikke boligstøtte til familier. Men personer, der har eget hus får støtte til betaling af renter.

Opgørelse hos Nososko i tabel 4.14 viser, at udgifter til og finansiering af ydelser til familier og børn i 2005 var: i kontantydelse, i mio. kr.: 222, og i serviceydelser, i mio. kr.: 224. I alt i 2005: 446 mio. kr. Udgifterne på 446 mio. kr. var i % af BNP: 4,3.

Opgørelse hos Nososko i tabel 4.15 viser udgifter til ydelser til familier og børn opgjort i KKP 2005:

Ydelser (DKK)	Kontantydelse	Serviceydelser	Total
pr. capita	439	442	880
pr. barn 0-17 år	1,574	1,585	3,159

XXVIII. Uddannelse, fritid og kulturelle aktiviteter (Artikel 28, 29 og 31)

XXVIII.A. Barnets ret til uddannelse (Artikel 28)

Folkeskolen

Ifølge lagtingslov nr. 125 fra 20. juni 1997, som senest ændret med lagtingslov nr. 64 fra 7. juni 2007 om folkeskolen, skal alle elever i undervisningspligtig alder få undervisning, men de har ikke skolepligt. Alle børn på Færøerne har således ret og pligt til at deltage i folkeskolens undervisning eller anden undervisning, der står mål med folkeskolens undervisning. Undervisningspligten indtræder fra skoleårets begyndelse i det kalenderår, hvor barnet fylder 7 år, og ophører efter, at barnet har modtaget regelmæssig undervisning i 9 år. Desuden er der en frivillig 10. klasse. I loven er der hjemmel til, at elever fritages fra den sædvanlige undervisning efter 7 års undervisning, men det forudsætter, at der iværksættes andre undervisningstilbud, som kan godkendes som et alternativ eller supplement til folkeskolens 8. og 9. kl. Folkeskolen tilbyder børn og unge vederlagsfri undervisning i et 10-årigt skoleforløb.

Med ændringen af folkeskoleloven fra 7. juni 2007 blev der gennemført flere reformer på folkeskoleområdet. I hovedtræk er disse reformer at styrke begynderundervisningen med at øge time-tallet i 1 – 3. klasse, indførelse af obligatoriske landsomfattende tests i færøsk, matematik og natur/teknik i 4. og 6. klasse, diagnostiske tests i udvalgte fag i 3. 5. og 7. klasse og nye læseplaner med kompetencemål på 2., 4., 6., 9. og 10. klassetrin.

Både indførelsen af tests og læseplaner med kompetencemål er led i en samlet plan om at styrke evalueringen af folkeskolens undervisning med henblik på at opkvalificere undervisningen.

Herudover indeholder reformen lovændringer, der muliggør oprettelse af særlige undervisningstilbud til elever med tilpasnings- og tilknytningsvanskeligheder, en opgradering af eksamensbestemmelserne samt muligheder for at iværksætte pædagogiske forskningstiltag på folkeskoleområdet.

Et obligatorisk krav i folkeskolens er, at der skal forgå en løbende evaluering af undervisningen, som en integreret del af undervisningen. Evaluering skal benyttes som redskab for at tilrettelægge den fremtidige undervisning og som grundlag for vejledning for elever samt som information til elever og forældre om elevernes udbytte af undervisningen.

Det forudsættes, at undervisningen tager udgangspunkt i den enkelte elev, og at den tilrettelægges og differentieres så den svarer til den enkelte elevs behov og forudsætninger. I hvert fag samarbejder lærer og elev løbende om fastlæggelse af de mål, der søges opfyldt, hvorefter elevens arbejde tilrettelægges under hensyntagen til disse mål. Arbejdsformer, metoder og stofvalg skal ligeledes fastlægges i samarbejde mellem lærerne og eleverne.

Færøernes Seminarium varetager uddannelse af folkeskolelærere. Skoleåret 2007/08 er der indskrevet cirka 200 lærerstuderende. Seminariet uddanner ca. 24 skolelærere hvert år.

Kommunerne har ansvaret for de fysiske rammer i folkeskolen og tager initiativ til renovering og nybyggeri. Kommunerne er forskellige både med hensyn til indbyggertal og skatteindtægt, og derfor er stor forskel på skolebygningerne og deres faciliteter. I de senere år har kommunerne gjort et stort renoveringsarbejde på skolebygningerne, og der er opført flere nybygninger. I skoleåret 2007/08 er der 7.200 elever i folkeskolen, hvoraf ca. 40 % af eleverne er i hovedstadskommunen. Der er ca. 680 lærerstillinger i folkeskolen og undervisningsproget er færøsk.

Gymnasiale uddannelser

De færøske gymnasiale uddannelser giver alle adgang til videregående uddannelser på Færøerne, i Danmark såvel som i andre lande. De færøske gymnasiale uddannelser er ifølge aftale mellem Uddannelsesstyrelsen i Danmark og Mentamálaráðið (Færøerne Undervisningsministerium) godkendt som ækvivalerende med tilsvarende uddannelser i Danmark.

På Færøerne tilbydes der følgende gymnasiale uddannelser: almen-gymnasial studentereksamen, Hf-eksamen, handelsgymnasial eksamen, teknisk gymnasial eksamen samt høje fiskeriekksamen. Der tilbydes gymnasiale eksaminer på Suðuroy, i Tórshavn, Vestmanna, Fuglafjørð og Klaksvík. Ca. 60 % af en ungdomsårgang tager en gymnasial uddannelse. Da vort statistiske materiale ikke er så præcist, har vi ingen decideret oversigt over antallet af unge, der efter en afsluttet gymnasial uddannelse, fortsætter i en videregående uddannelse, men vor estimering er, at det drejer sig om ca. 35 %. Målet er, at ca. 50 % af en ungdomsårgang efter afsluttet gymnasial uddannelse i år 2015 skal fortsætte i en videregående uddannelse.

Erhvervsuddannelserne

Erhvervsuddannelserne kan tages på 2 måder. Enten kan man tage en erhvervsuddannelse på baggrund af, at der undertegnes en kontrakt mellem en arbejdsgiver og lærlingen. En sådan lærlingeuddannelse tager ca. 4 år, og der er tale om en vekseluddannelse mellem oplæring på arbejdspladsen og skoleperioder.

En anden måde at tage en erhvervsfaglig uddannelse på er at gennemføre et basisår på en erhvervsskole, hvorefter der siden undertegnes kontrakt mellem arbejdsgiveren og lærlingen. En del af basisåret godskives i den samlede lærlingeuddannelse, dog afhængigt af fag.

På Færøerne er der mulighed for at tage en samlet lærlingeuddannelse som bilmekaniker, elektriker, frisør, maskinarbejder, rørsmed, snedker og tømrer. En del skoleperioder i de andre lærlingeuddannelser må lærlingen tage på erhvervsskole i Danmark, idet antallet af lærlinge er for lille til, at der mulighed for at gennemføre disse skoleperioder på Færøerne.

Gennemførelse af uddannelsesforløb

På grund af manglende statistisk materiale har vi ingen samlet oversigt over frafald i ungdomsuddannelserne, men nogle specifikke undersøgelser peger på, at der i de almen-gymnasiale uddannelser er et vist frafald, en 20 – 25 %. Samme undersøgelser peger imidlertid på, at en del af de unge, der ikke i første omgang gennemførte den valgte ungdomsuddannelse på et senere tidspunkt tager en anden ungdomsuddannelse.

For at formindske frafaldet og give de unge i folkeskolen en bedre mulighed for at vælge en ungdomsuddannelse på baggrund af bedre indsigt i og viden om disse, overvejer Færøernes Undervisningsministerium en reform af hele vejledningssystemet, så der fås en sammenhængende, kontinuerlig vejledning af alle elever lige fra folkeskolen til de videregående uddannelser. Vejledning omkring arbejdsmarkedet og de krav, det sætter, bliver ligeledes en del af reformen.

XXVIII.B. Formålet med uddannelsen (Artikel 29)

Ifølge Lagtingslov om folkeskolen, er folkeskolens opgave i samarbejde med forældrene at medvirke til, at eleven tilegner sig kundskaber, færdigheder, arbejdsmetoder og udtryksformer, som medvirker til den enkelte elevs alsidige udvikling.

Folkeskolen skal også skabe rammer for, at eleverne får mulighed for oplevelse, virkelyst og fordybelse, at eleverne kan udvikle deres erkendelse, fantasi og lyst til at lære og opøve deres evne til selvstændig vurdering, stillingtagen og virkelyst og udvikle sig i tillid til dem selv og fællesskabets muligheder.

Folkeskolen skal endvidere i samarbejde med forældrene hjælpe til at give eleverne en kristen og moralsk opdragelse. Folkeskolen skal med udgangspunkt i den hjemlige kultur udvikle elevernes kundskaber til den færøske kultur og hjælpe dem at forstå andre kulturer og menneskets samspil med naturen.

Endvidere skal Folkeskolen skabe sådanne rammer for dagligdagen og arbejdet i skolen, at eleven udvikler sit selvværd og sin selvtillid samt sine evner til samarbejde, sin ansvarsfølelse og sin respekt for andre mennesker.

Folkeskolen skal desuden forberede eleverne til indlevelse, medbestemmelse, medansvar, retigheder og pligter i et demokratisk samfund. Og intentionen er, at skolens undervisning og daglige liv skal bygge på åndsfrihed, tolerance, ligeværd og demokrati.

Undervisningens tilrettelæggelse, herunder valg af undervisnings- og arbejdsformer, metoder, undervisningsmidler og stofudvælgelse, skal leve op til det, der er fastsat i folkeskolens formål og være tilrettelagt under hensyntagen til den enkelte elevs behov og forudsætninger.

Det er derfor pålagt skolens ledelse at sikre, at klasselæreren og klassens øvrige lærere tilrettelægger og forbereder undervisningen, så den rummer udfordringer for alle elever.

XXVIII.C. Fritid og kulturelle aktiviteter (Artikel 31)

Ifølge Lagtingslov nr. 70 fra d. 30. juni 1983 om fritidsundervisning, som senest ændret ved Lagtingslov nr. 124 fra 10. december 2003 bevilger Undervisnings- og kulturministeriet kommunerne økonomisk tilskud til oprettelse af fritidsundervisning for børn og unge. Tilbuddene omfatter tre kategorier:

1. Almen fritidsundervisning, som er for alle, der er fyldt 14 år
2. Særlig fritidsundervisning, som bl.a. omfatter specialundervisning for voksne i skrivning, læsning, regning og færøsk for udlændinge, eksamensrettet undervisning som folkeskolens afgangsprøve, HF- enkeltfag og arbejdsrelateret undervisning som maritime uddannelser i navigation, regler for sejlads, motorpasning og radiotelefoni.
3. Fritidsbeskæftigelse, som er for børn og unge yngre end 25 år. Et varieret udbud af kurser/emner. Der er i bekendtgørelse lagt stor vægt på, at tilbuddene er for alle interesserede, således, at ingen kan på grund af relation til bestemt ideologi, arbejde, forening eller andet være nægtet deltagelse. Kursus emner er bl.a. sang og musik, dans og drama, skak, formning, håndarbejde, ikt, film, foto og idræt

Det årlige tilskud er relateret til indbyggertallet i kommunerne, og bliver bevilget i henhold til timetallet indenfor de tre hovedområder, således at Ministeriet betaler 50 pct. støtte til almen fritidsundervisning og fritidsbeskæftigelse og 100 pct. til særlig fritidsundervisning.

Deltagerne i fritidsundervisningen skoleåret 2006/07 var 6.472 elever, heraf ca. 1500 til fritidsbeskæftigelse. Det samlede budget var ca. 9. millioner, hvoraf Undervisningsministeriet bevilgede 5,5 mio. kr.

XXIX. Specielle beskyttelsesforanstaltninger (Artikel 22, 32-36, 37 (b)-(d), 38, 39 og 40)

XXIX.A. Flytningebørn (Artikel 22)

Der findes ingen børn, der har status af flygtninge, asylsøgende, uledsagede flygtninge eller tvangsforflyttede på Færøerne.

XXIX.B. Børnearbejde (Artikel 32)

Kapitel 9 i lov om arbejdsmiljø, lov nr. 70 af 11. maj 2000 rummer bestemmelser om 14 års mindstealder for adgang til beskæftigelse på Færøerne samt regler, der sikrer, at ved enhver beskæftigelse af unge under 18 år, skal der tages hensyn til, at arbejdet skal kunne udføres sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt, og at de unge ikke udsættes for påvirkninger der kan være skadelige for deres udvikling, på såvel kort som langt sigt.

XXIX.C. Stof- og alkoholmisbrug (Artikel 33)

For så vidt angår forebyggelse af stof- og alkoholmisbrug blandt børn henvises til afsnit XXVII.A. i nærværende rapport.

På Færøerne gælder de samme regler om ulovlig brug af narkotika mv., som gælder i Danmark, jf. afsnit IX.D ovenfor.

XXIX.D. Beskyttelse mod seksuel udnyttelse og misbrug (Artikel 34)

Der henvises til beskrivelse af lov om børneværn i XXVI.B. og XXVI.F. i nærværende rapport.

Ifølge lov om børneværn er det muligt at få et barn undersøgt og behandlet ved læge, uden forældrenes samtykke, såfremt barnet har en livstruende sygdom, eller der er begrundet mistanke om børnemishandling eller seksuelt misbrug.

Herudover henvises der til straffelovgivningen, som er dansk ansvarsområde.

Der findes ingen indikationer af eller viden om, at færøske børn og unge misbruges til pornografi eller er solgt som sexslaver.

XXIX.E. Beskyttelse mod bortførelse, salg m.v. (Artikel 35)

§ 215 i den færøske straffelov svarer til den danske straffelovs § 215, hvorefter den, som unddrager en person under 18 år forældres eller anden rette vedkommendes myndighed eller forsorg eller bidrager til, at han unddrager sig sådan myndighed eller forsorg, straffes efter reglerne i § 261 om frihedsberøvelse.

Der gælder derimod ikke en bestemmelse i færøsk lovgivning om menneskehandel svarende til den danske straffelovs § 262 a.

XXIX.F. Beskytte mod andre former for udnyttelse (Artikel 36)

Der henvises til beskrivelse af lov om børneværn i XXVI.B. og XXVI.F. i nærværende rapport.

XXIX.G. Frihedsberøvelse m.v. (Artikel 37 (b)-(d))

Der henvises til afsnit XXIX.K nedenfor.

XXIX.H. Børn i væbnet konflikt (Artikel 38)

Færøerne har ikke et selvstændigt forsvar, ingen værnepligt og er ikke indblandet i væbnet konflikt. For så vidt angår barnets rettigheder vedrørende inddragelse af børn i væbnede konflikter henvises til afsnit XXX.

XXIX.I. Helbredelse og resocialisering af børn (Artikel 39)

Efter lov om børneværn fra 2005 kan der tilbydes en række tilbud som f.eks. psykologisk behandling, familiebehandling, støtte i hjemmet, en personlige rådgiver til barnet og tilbud om

aflastning hos plejeforældre. Vedrørende behandling skal der også nævnes, at der også ydes ambulant psykiatrisk behandling til børn på sygehuset.

Der kan oplyses, at pr. 1. marts 2008 var der i alt 88 børn og unge til ambulant behandling på psykiatrisk afdeling. Pr. 1. marts 2008 var der en venteliste på 58 børn. Der henvises herudover til beskrivelsen XXVI.G. i nærværende rapport om særlig beskyttelse og bistand til børn, og alternativ omsorg.

XXIX.J. Børn og retsvæsenet (Artikel 40)

Politiet på Færøerne følger de retningslinier, der fremgår af Rigsadvokatens Meddelelse nr. 4/2007 om behandlingen af sager mod unge lovovertrædere med de ændringer, der følger af de særlige færøske forhold. Den kriminelle lavalder på Færøerne er 15 år.

Reglerne om tilbageholdelse, ungdomskontrakt og -sanktion finder ikke anvendelse på Færøerne.

Det skal i den forbindelse nævnes, at der gælder en særlig retsplejelov for Færøerne, hvor reglerne om påtaleopgivelse og tiltalefrafald afviger fra den danske retsplejelov. Der anvendes i vidt omfang tiltalefrafald med betingelse af tilsyn af børneværnet, ligesom betingede domme med tilsyn af Kriminalforsorgen også har fundet anvendelse i sager, hvor dømte fylder 18 år kort tid efter pådømmelsen.

Embedet følger desuden retningslinierne i Rigsadvokatens Meddelelse nr. 2/2007 om behandlinger af sager om seksuelt misbrug af børn og videoafhøring af børn i sådanne sager.

Den færøske retsplejelov indeholder ingen særlige regler om gennemførelsen af videoafhøringer, men den færøske retsplejelovs § 877, stk. 3, har i praksis været undergivet en dynamisk fortolkning, således at reglerne fra den danske retsplejelov følges. F.eks. tillades det ikke den sigtede at være til stede i monitorrummet, mens barnet afhøres.

Med hensyn til varetægtsfængsling kan det oplyses, at der på Færøerne er et arresthus med 15 pladser, der anvendes til både varetægtsarrestanter og afsonere. De små forhold gør det således muligt at have tæt kontakt med den enkelte, ligesom der er mulighed for at opdele arresten.

Hvis en ung skal varetægtsfængsles i surrogat på en lukket institution, vil den pågældende kunne overføres til en egnet institution i Danmark. Da dette imidlertid vil være et stort indgreb over for den unges ret til familieliv, vil en sådan overførsel alene kunne tænkes anvendt i sager, der omfatter kriminalitet af en vis grovhed eller frihedsberøvelse af længere varighed.

Politimesteren på Færøerne har oplyst, at der i politimesterens tjenestetid på Færøerne, som blev påbegyndt den 1. oktober 2005, ikke har været tilfælde, hvor unge er blevet overført til (surrogat)varetægtsfængsling i Danmark.

Det bemærkes supplerende, at der ikke findes nogen lukket retspsykiatrisk afdeling på Færøerne.”

XXX. Den valgfri protokol om barnets rettigheder vedrørende inddragelse af børn i væbnede konflikter

Forsvaret er et rigsansliggende. Der henvises til bemærkningerne i kapitel X.

Det skal bemærkes, at færinger kun er omfattet af værnepligtlovens regler om værnepligt såfremt de opholder sig i Danmark i en periode af en vis varighed. Færinger, der opholder sig i Danmark, har mulighed for fritagelse for værnepligt, såfremt de har haft ophold på Færøerne i mindst 10 år. Hjemmeværnet har alene enheder i Danmark.